

LIETUVOS NACIONALINĖ
MARTYNO MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

LIBIS IŠTEKLIŲ ĮRAŠŲ
SUDARYMO VADOVAS

Integruojamasis išteklius

Vilnius, 2021

Recenzentai

doc. dr. Tomas Petreikis, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka;
doc. dr. Regina Varnienė-Janssen, Vilniaus universitetas

Sudarytojai-darbo grupė

Tomas Auškalnis, Ringailė Bagušytė, Liubovė Buckienė, Vita Čeglienė, Dalia Gedminienė,
Gražina Kubilienė, Ina Kvietkuvienė, Ainė Markevičiūtė, Ieva Miliauskienė, Diana Norkūnienė,
Dalia Pečiulienė, Genutė Rutkauskienė, Danutė Sipavičiūtė, Roma Skačkauskienė,
Regina Švabauskaitė, Aušra Ušpalienė, dr. Viktorija Vaitkevičiūtė-Verbickienė

Redaktorė-sudarytoja

Genutė Rutkauskienė

Atsakomoji redaktorė

dr. Rasa Januševičienė (darbo grupės vadovė)

Kalbos redaktorė

Daina Dailidonienė

Maketuotojas

Tomas Rastenis

*Leidinio bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).*

TURINYS

Vartojamos sąvokos	8
Pratarmė	12
Įvadas	14
I. Kūrinio ir kūrinio išraiškos identifikavimo ir pateikimo taisyklės	16
1. Kūrinys.....	17
1.1. Kūrinio apibrėžtis.....	18
1.1.1. Kūrinio pokyčiai, darantys įtaką naujam kūriniai atsirasti	18
1.1.2. Nauja išraiška ar kūrinys?.....	18
1.2. Kūrinio autoritetinis įrašas	19
1.2.1. Įrašo etiketė	19
1.2.2. Už kūrinio sukūrimą atsakingo agento aprobuotasis kreipties elementas (200, 210, 220).....	21
1.2.2.1. Už muzikos kūrinio sukūrimą atsakingo agento aprobuotasis kreipties elementas	21
1.2.2.2. Už oficialaus pranešimo sukūrimą atsakingo agento aprobuotasis kreipties elementas	22
1.2.2.3. Už religinio kūrinio sukūrimą atsakingo agento aprobuotasis kreipties elementas	22
1.2.3. Identifikacijos blokas (0--).....	22
1.2.3.1. Įrašo identifikatorius (001).....	23
1.2.3.2. Įrašo nuolatinis identifikatorius (003).....	23
1.2.3.3. Versijos identifikatorius (005).....	23
1.2.3.4. Nuolatinis kitos sistemos įrašo identifikatorius (033 \$a).....	23
1.2.3.5. Kitos sistemos kontroliniai numeriai (035)	23
1.2.3.6. Muzikos kūrinio incipitas (036)	24
1.2.3.7. Tarptautinis standartinis teksto kodas (ISTC) (050).....	24
1.2.3.8. Tarptautinis standartinis muzikos kūrinio kodas (ISWC) (051)	24
1.2.3.9. Tarptautinis standartinis audiovizualinio kūrinio numeris (ISAN) (052)	25
1.2.3.10. Tarptautinis standartinis įrašo kodas (ISRC) (061)	25
1.2.4. Koduotos informacijos blokas (1--)	25
1.2.4.1. Bendrai tvarkomi duomenys (100 \$a).....	26
1.2.4.2. Esybės kalba (101 \$a)	26
1.2.4.3. Esybės nacionalinė priklausomybė (102).....	26
1.2.4.4. Kategorija (109 \$a).....	27
1.2.4.5. Kūrinio turinio laikotarpis (122 \$a).....	27

1.2.4.6. Garso įrašų, regimosios projekcijos, muzikinių kompozicijų ir spektaklių trukmė (127 \$a)	27
1.2.4.7. Muzikos kūrinio forma ir tonacija arba dermė (128).....	28
1.2.4.8. Taisyklės (152 \$a).....	28
1.2.4.9. Antraštė (154)	28
1.2.5. Aprobutojų kreipties elementų blokas (2--).....	29
1.2.5.1. Kūrinio aprobuotojo kreipties elemento sudarymas	29
1.2.5.2. Kūrinio antraštė.....	29
1.2.5.3. Kūrinio aprobuotoji antraštė	29
1.2.5.4. Kūrinio aprobuotosios antraštės pasirinkimas.....	29
1.2.5.4.1. Juridinių dokumentų aprobuotosios antraštės pasirinkimas	30
1.2.5.4.2. Oficialių pranešimų aprobuotosios antraštės pasirinkimas.....	31
1.2.5.4.3. Religinio kūrinio aprobuotosios antraštės pasirinkimas.....	31
1.2.5.5. Kūrinio aprobuotosios antraštės įrašymas (231 \$a)	32
1.2.5.5.1. Kūrinių rinkinių aprobuotosios antraštės įrašymas (231 \$a).....	36
1.2.5.5.2. Muzikos kūrinio ir kūrinių rinkinių aprobuotosios antraštės įrašymas (231 \$a).....	37
1.2.5.5.3. Religinio kūrinio ir kūrinių rinkinių aprobuotosios antraštės įrašymas (231 \$a).....	38
1.2.5.6. Kūrinio skyriaus arba dalies numerio įrašymas (231 \$h)	38
1.2.5.7. Kūrinio skyriaus ar dalies arba dalių aprobuotosios antraštės įrašymas (231 \$i)	39
1.2.5.7.1. Muzikos kūrinio dalies arba dalių aprobuotosios antraštės įrašymas (231 \$i)	39
1.2.5.7.2. Religinio kūrinio dalies arba dalių aprobuotosios antraštės įrašymas (231 \$i)	40
1.2.5.8. Kiti pagrindiniai, kūrinį identifikuojantys, elementai	42
1.2.5.9. Kūrinio forma (231 \$c)	42
1.2.5.10. Kūrinio data (231 \$d).....	42
1.2.5.10.1. Juridinių dokumentų data (231 \$d).....	43
1.2.5.11. Kūrinio kilmės vieta (231 \$e)	43
1.2.5.12. Kūrinio originalo kalba (231 \$f).....	43
1.2.5.13. Kitas skiriamasis kūrinio požymis (231 \$k).....	43
1.2.5.13.1. Juridinių dokumentų skiriamasis požymis (231 \$k).....	44
1.2.5.14. Atlikimo priemonė (muzikos kūrinys) (231 \$r).....	44
1.2.5.15. Skaitinis žymuo (muzikos kūrinys) (231 \$s)	44
1.2.5.16. Tonacija (muzikos kūrinys) (231 \$u)	45
1.2.6. Pastabų blokas (3-)	46
1.2.6.1. Kūrinio istorija (370 \$c).....	47
1.2.7. Kreipties elementų variantų blokas (4-).....	47
1.2.7.1. Kūrinio antraštės variantas (431, 441).....	47

1.2.8. Susijusių kreipties elementų blokas (5--)	49
1.2.8.1. Susiję kreipties elementai: asmens vardas, kolektyvo vardas, giminės vardas (500, 501, 510, 511, 520, 521)	50
1.2.8.2. Santykio žymenys (500, 501, 510, 511, 520, 521 \$4, \$5)	50
1.2.8.3. Susijęs kūrinys (531, 541)	51
1.2.9. Aprobųotųjų kreipties elementų kita kalba ir (arba) rašto sistema blokas (7--)	52
1.2.9.1. Kūrinio transliteruota antraštė (731, 741 \$a)	52
1.2.10. Duomenų šaltinio blokas (8--)	54
1.2.10.1. Šaltinis	55
1.2.10.1.1. Įrašo šaltinis (801)	55
1.2.10.1.2. Šaltinis, kuriame randami duomenys (810)	55
1.2.10.1.3. Šaltinis, kuriame nerasta duomenų (815 \$a)	56
1.2.10.2. Bendroji kataloguotojo pastaba (830 \$a)	56
1.2.10.3. Informacija apie pakeistą kreipties elementą (836)	56
1.2.10.4. Elektroninė vieta ir kreiptis (856 \$u)	56
2. Kūrinio išraiška	56
2.1. Kūrinio išraiškos apibrėžtis	57
2.2. Kūrinio išraišką identifikuojantys elementai	57
2.3. Naujos kūrinio išraiškos atsiradimas	57
2.3.1. Pakeitimai, nelaikomi nauja kūrinio išraiška	57
2.4. Kūrinio išraiškos autoritetinis įrašas	58
2.4.1. Įrašo etiketė	58
2.4.2. Identifikacijos blokas (0--)	60
2.4.2.1. Įrašo identifikatorius (001)	60
2.4.2.2. Įrašo nuolatinis identifikatorius (003)	60
2.4.2.3. Versijos identifikatorius (005)	60
2.4.2.4. Nuolatinis kitos sistemos įrašo identifikatorius (033 \$a)	60
2.4.2.5. Kitos sistemos kontroliniai numeriai (035)	61
2.4.2.6. Tarptautinis standartinis įrašo kodas (ISRC) (061)	61
2.4.3. Koduotos informacijos blokas (1--)	61
2.4.3.1. Bendrai tvarkomi duomenys (100 \$a)	62
2.4.3.2. Esybės kalba (101 \$a)	62
2.4.3.3. Kategorija (109 \$a)	62
2.4.3.4. Taisyklės (152 \$a)	62
2.4.3.5. Antraštė (154)	62
2.4.4. Aprobųotųjų kreipties elementų blokas (2--)	63

2.4.4.1. Kūrinio išraiškos aprobuotojo kreipties elemento sudarymas	63
2.4.4.2. Kūrinio duomenų įrašymas	63
2.4.4.3. Kūrinio išraiškos forma (232 \$l).....	65
2.4.4.4. Kūrinio išraiškos kalba (232 \$m)	65
2.4.4.5. Turinio tipas (232 \$n)	65
2.4.4.6. Turinio tipų sąrašas.....	66
2.4.4.7. Kūrinio išraiškos data (232 \$o).....	67
2.4.4.8. Muzikos kūrinio išraiškos atlikimo priemonė (232 \$v).....	68
2.4.4.9. Kitas skiriamasis kūrinio išraiškos požymis (232 \$w).....	68
2.4.5. Pastabų blokas (3--)	69
2.4.5.1. Naudotojų ir numatomos auditorijos pastaba (333 \$a)	69
2.4.6. Kreipties elementų variantų blokas (4--)	69
2.4.6.1. Kūrinio antraštės arba antraštės formos variantas, susijęs su kūrinio išraiška (432 \$a).....	69
2.4.7. Susijusių kreipties elementų blokas (5--)	72
2.4.7.1. Susiję kreipties elementai: teikėjo, susijusio su kūrinio išraiška, asmens vardas, kolektyvo vardas, giminės vardas (502, 512, 522)	73
2.4.7.2. Santykio žymenys (502, 512, 522)	73
2.4.7.3. Susijusi kūrinio išraiška (532, 542).....	74
2.4.8. Aprobuotųjų kreipties elementų kita kalba ir (arba) rašto sistema blokas (7--).	75
2.4.8.1. Kūrinio antraštė, susijusi su išraiška, transliteruota forma (732 \$a).....	75
2.4.9. Duomenų šaltinio blokas (8--)	77
2.4.9.1. Šaltinis.....	78
2.4.9.1.1. Įrašo šaltinis (801).....	78
2.4.9.1.2. Šaltinis, kuriame randami duomenys (810).....	78
2.4.9.1.3. Šaltinis, kuriame nerasta duomenų (815 \$a)	79
2.4.9.2. Bendroji kataloguotojo pastaba (830 \$a).....	79
2.4.9.3. Informacija apie pakeistą kreipties elementą (836).....	79
2.4.9.4. Elektroninė vieta ir kreiptis (856).....	79
3. Kūrinio ir išraiškos identifikavimas apraiškos bibliografiniame įrašė	80
3.1. Anoniminio kūrinio identifikavimas (506).....	80
3.2. Anoniminio kūrinio išraiškos identifikavimas (507).....	80
3.3. Kūrinio, kuris turi už kūrinio sukūrimą atsakingą agentą, identifikavimas (576)	81
3.4. Kūrinio, kuris turi už kūrinio sukūrimą atsakingą agentą, išraiškos idenifikavimas (577).....	82

II. Turinio formos, priemonės ir laikmenos tipo žymėjimas bibliografiniuose apraiškų įrašuose.....	84
4.1. Turinio forma (181).....	84
4.1.1. Turinio formos kodas (181 \$a/0).....	85
4.1.2. Turinio formos pritaikomumas (181 \$a/1).....	86
4.1.3. Turinio apibūdinimas (181 \$b).....	86
4.1.4. Kiti turinio formos kodai (181 \$c).....	87
4.1.5. Laukų ryšio duomenys (181 \$6).....	87
4.2. Priemonės tipas (182).....	87
4.2.1. Priemonės tipo kodas (182 \$a/0).....	88
4.2.2. Kiti priemonės tipo kodai (182 \$c).....	88
4.2.3. Laukų ryšio duomenys (182 \$6).....	89
4.3. Laikmenos tipas (183).....	89
4.3.1. Laikmenos tipo kodas (183 \$a).....	90
4.4. Turinio forma ir priemonės tipas (203).....	93
4.4.1. Turinio forma (203 \$a).....	93
4.4.2. Turinio apibūdinimas (203 \$b).....	94
4.4.3. Priemonės tipas (203 \$c).....	95
4.5. Laikmenos tipas (283).....	96
4.5.1. Laikmenos tipo žymuo (283 \$a).....	96
Priedai	99
<i>A priedas.</i> Kūrinio ir kūrinio išraiškos formos / žanrai	99
<i>B priedas.</i> Biblijos knygos	102
<i>C priedas.</i> Katalikų bažnyčios liturginių kūrinų antraščių sąrašas	103
<i>D priedas.</i> Atlikimo priemonės (muzikos kūiniams)	112
<i>E priedas.</i> Santykio kodas	163
<i>F priedas.</i> Turinio tipas	168
<i>G priedas.</i> Turinio forma	170
<i>H priedas.</i> Turinio apibūdinimas	171
<i>I priedas.</i> Priemonės tipas	172
<i>J priedas.</i> Laikmenos tipas (RDA).....	173
<i>K priedas.</i> Autoritetiniuose įrašuose naudojamų informacinių leidinių akronimai	175
<i>L priedas.</i> Skaitmeniniai transliteravimo ir kiti įrankiai	176
Šaltinių sąrašas	177

VARTOJAMOS SĄVOKOS

A. D. (lot. *Anno Domini*) – viduramžių lotynų kalbos frazė, naudojama nusakyti metų skaičiui pagal Grigaliaus ir Julijaus kalendorius, reiškianti metus po Kristaus gimimo, t. y. mūsų eroje.

Agentas – esybė (asmuo, giminė, kolektyvas), susieta atsakomybės santykiu su kūriniumi, išraiška arba apraiška.

Alternatyvioji antraštė – pagrindinės antraštės, susidedančios iš dviejų dalių (kurių kiekviena yra nepriklausomos antraštės formos), sujungtų žodžiu arba jo atitikmeniu kita kalba, antroji dalis.

Apraiška – fizinis kūrinio išraiškos įkūnijimas. Apraiška įkūnija kūrinį rinkinį, pavienį kūrinį arba sudedamąją kūrinio dalį. Apraišką gali sudaryti vienas arba daugiau fizinių vienetų.

Aprobuotasis kreipties elementas – tam tikros esybės standartizuotas kreipties elementas, nustatytas ir sudarytas vadovaujantis taisyklėmis arba standartais.

Aprobuotoji kūrinio antraštė – kūrinio antraštė arba antraštės forma, iš kurios atpažįstamas kūrinys, pasirinkta kaip kūrinį identifikuojanti antraštė.

Asmuo – individas arba individuali tapatybė, priskiriama asmeniui arba grupei.

Atlikimo priemonė (muzikos kūrinys) – instrumentinė, vokalinė ir (ar) kita priemonė, kuriai buvo numatytas muzikos kūrinys.

Autoritetinis įrašas – *šiamo kontekste*: kūrinio ir išraiškos autoritetiniai įrašai, sudaromi vadovaujantis UNIMARC/A reikalavimais.

Dermė – garsų sistema, kuri turi toniką ir remiasi nepastoviųjų garsų priklausomybe nuo pastoviųjų.

Diakritiniai ženklai (gr. *diakritikos* – skiriamasis) – virš, prie raidžių ar po jomis rašomi ženkleliai, keičiantys ar tikslinantys kai kurių raidžių tarimą (plg.: latvių a ir ā, g ir ģ, k ir ķ; lenkų a ir ą, n ir ń, z, ź ir ż; vokiečių a ir ä, o ir ö).

Esybė – kūrinys, kūrinio išraiška, apraiška, vienetas, agentas.

FRBR (angl. *Functional Requirements for Bibliographic Records, IFLA FRBR*) – funkciniai bibliografinių įrašų reikalavimai.

FRAD (angl. *Functional Requirements for Authority Data, IFLA FRAD*) – funkciniai autoritetinių duomenų reikalavimai.

FRSAD (angl. *Functional Requirements for Subject Authority Data, IFLA FRSAD*) – funkciniai dalyko autoritetinių duomenų reikalavimai.

Giminė – du ar daugiau asmenų, siejamų gimimo, santuokos, įvaikinimo ar panašaus juridinio statuso arba kitokiu būdu pristatančių save kaip giminę.

Grigaliaus kalendorius – metų skaičiavimo sistema, 1582 m. spalio 15 d. įvesta popiežiaus Grigaliaus XIII bule, paremta Žemės apsisukimo apie Saulę reguliarumu.

Identifikatorius – su entitetu susijęs numeris, kodas, žodis, frazė, logotipas, ženklas ir t. t., kuris padeda atskirti entitetą ir kitus entitetus toje srityje, kurioje naudojamas kuris nors iš šių identifikatorių.

IFLA (angl. *International Federation of Library Associations and Institutions*) – Tarptautinė bibliotekų asociacijų ir institucijų federacija.

IFLA LRM (angl. *Library Reference Model*) – IFLA pavyzdinis bibliotekų modelis.

Incipitas (lot. *incipit* – pradeda) – muzikos kūrinio pradžios fragmentas, iš kurio galima atpažinti kūrinį.

Informacijos šaltinis – enciklopedijos, žinytai, bibliografijos ištekliai, interneto ir kiti rašytiniai informacijos šaltiniai. Aprašant užsienio šalių autorių (kompozitorių, dailininkų ir pan.) kūrinius prioritetas teikiamas atitinkamos šalies nacionalinės bibliotekos arba kitų tos šalies bei kitų šalių bibliotekų katalogams ir duomenų bazėms.

Integruojamasis išteklius – išteklius, papildomas arba keičiamas naujinimais, kurie nelieka atskiri, o yra integruojami į visumą.

ISBD – tarptautinis standartinis bibliografinis aprašas.

Išraiška – intelektinis ar meninis kūrinio realizavimas raidine, skaitine, muzikos ar choreografijos notacija, garso, vaizdo, objekto, judesio ir t. t. forma arba šių formų deriniais, taip pat bet koks intelektinio ar meninio turinio pasikeitimas (pavyzdžiui, tekstas yra peržiūrėtas arba atnaujintas) arba bet koks pasikeitimas (pavyzdžiui, nuo raidinio ar skaitinio užrašymo į žodinę kalbą), vartojamos priemonės išreikšti kūrinį pasikeitimas (pavyzdžiui, vertimas iš vienos kalbos į kitą) bus naujos išraiškos sukūrimo rezultatas.

Išraiškos data – išraiškos sukūrimo data.

Išraiškos forma – standartinė frazė, nurodanti išraiškos kategoriją arba žanrą.

Išraiškos identifikatorius – su entitetu susijęs numeris, kodas, žodis, frazė, logotipas, ženklas ir t. t., kuris padeda atskirti entitetą ir kitus entitetus toje srityje, kurioje naudojamas kuris nors iš šių identifikatorių.

Išraiškos kalba – kalba, kuria kūrinys išreikštas.

Išteklius – esinys, materialus arba nematerialus, apimantis intelektinį ir (arba) meninį turinį ir sumanytas, pagamintas ir (arba) išleistas kaip vienetas, sudarantis atskiro bibliografinio aprašo arba autoritetinio įrašo pagrindą.

Juridiniai dokumentai – tai konstitucijos, įstatymai, dekretai, įstatai, sutartys, teismo nuosprendžiai, teismo sprendimai.

Kitas skiriamasis kūrinio požymis – bet koks požymis, kuris padeda atskirti kūrinį nuo kito ta pačia antrašte.

Kolektyvas – organizacija arba asmenų grupė, identifikuojamas tam tikru vardu, suformuotas arba susibūręs kokiems nors bendriems tikslams, veiklai ar darbui.

Konceptualus modelis – modelis, kurį taikant analizės būdu (pavyzdžiui, modeliuojant entitetą ir santykį) konceptualizuojamas bibliografinis universumas.

Kreipties elementas – vardas, terminas arba kodas, pagal kurį ieškomi ir identifikuojami bibliografiniai arba autoritetiniai duomenys. Kreipties elementai atlieka jungiamąją katalogo funkciją.

Kreipties elemento variantas – kreipties elementas, kurio forma skiriasi nuo tam pačiam entitetui sudaryto apibūtinamojo kreipties elemento formos.

Kūrinio antraštė – žodis, frazė arba simbolių grupė, pavadinanti kūrinį.

Kūrinio antraštės variantas – kūrinio antraštė arba antraštės forma, iš kurios atpažįstamas kūrinys ir kuri skiriasi nuo kūrinio antraštės.

Kūrinio data – kūrinio sukūrimo data. Jei negalima nustatyti sukūrimo datos, ji gali būti siejama su jo pirmąja išleidimo ar realizavimo data.

Kūrinio forma – standartinė frazė, nusakanti kūrinio kategoriją ar žanrą.

Kūrinio identifikatorius – su entitetu susijęs numeris, kodas, žodis, frazė, logotipas, ženklas ir t. t., kuris padeda atskirti entitetą ir kitus entitetus toje srityje, kurioje naudojamas kuris nors iš šių identifikatorių.

Kūrinio istorija – kūrinio sukūrimo istorinių, socialinių, intelektinių ir kt. aplinkybių apibūdinimas.

Kūrinio kilmės vieta – šalis arba kitokia jurisdikcija, iš kurios kūrinys kilęs.

Kūrinys – originalios kūrybos intelektinis arba meninis turinys, kuris yra realizuotas raidine, žodine, skaitine, muzikos arba choreografijos notacija, garso, vaizdo, objekto, judesio ir t. t. forma arba bet kokiais kitais tokių formų deriniais.

LIBIS – Lietuvos integrali bibliotekų informacijos sistema.

LIBIS Jungtinis katalogas – bendra bibliografinė sistema, jungianti į vieną visumą informaciją apie LIBIS bibliotekose saugomus dokumentus ir Lietuvos bei su Lietuva susijusio publikuoto dokumentinio paveldo objektus, saugomus kitose atminties institucijose, privačiose kolekcijoje ir pan.

m. e. – santrumpa, naudojama nuskaityti metams po Kristaus gimimo.

Midrašai (hebr. paaiškinimai) – judėjų teologinės literatūros žanras: alegoriniai didaktiniai Senojo Testamento komentarai; jų rinkiniai, sukurti rabinų II–VI a.; garsiausias yra Didysis midrašas (*Midraš Rabba*), suredaguotas VI ir XII a.

Mišna (hebr. *mišnah* – kartojimas, mokymas) – rabinų pamokymai, nuo III a. pr. m. e. plitę žodžiu, II a. m. e. užrašyti Judo Karaliaus ir įtraukti į Talmudą kaip pagrindinė jo dalis; į ją įeina paprotiniai, teisiniai ir ritualiniai potvarkiai – taisyklės, paaiškinimai taisyklių bei paprotinių normų, esančių Biblijoje.

MARC21 – duomenų struktūros formatas.

Muzikos kūriniai – muzikos partitūra, miuziklas, libretas, pastišas, opera ir kiti draminiai kūriniai, daina, arija, choreografiniam judesiui sukurti muzikos kūriniai (pavyzdžiui, baletas, pantomima) ir t. t. Sudarant muzikos kūrinių autoritetinius įrašus rekomenduojama muzikos kūrinių paiešką atlikti specializuotose pasaulio muzikos bibliotekose, pavyzdžiui: *Orbis* (Jeilio universiteto biblioteka, JAV). Prieiga: <https://orbis.library.yale.edu/vwebv/>

Nekanoniniai tekstai – tekstai, nepriklausantys katalikų ir protestantų kanonui.

Oficialūs pranešimai – tai oficialių asmenų pranešimai. Oficialūs asmenys – valstybių monarchai, valstybių vadovai, valstybės aukščiausios valdžios pareigūnai, tarptautinių organizacijų arba religinės bendruomenės oficialūs asmenys.

Religiniai kūriniai – tai šventraščiai, šventraščių dalys ir fragmentai, liturginiai kūriniai, nekanoniniai tekstai, teologiniai postulatai, tikėjimo išpažinimai ir t. t.

Santykis – specifinis ryšys tarp entitetų ir jų pavyzdžių.

Serijos antraštė – serialinio ištekliaus, susidedančio iš grupės savarankiškų išteklių, išleistų paeiliui, numeruotų arba nenumeruotų, siejamoji antraštė, vartojama grupei kaip visumai, kai kiekvienas grupės išteklius turi savo pagrindinę antraštę.

Siejamoji antraštė – rinkinio antraštė, į vieną visumą jungianti du ir daugiau kūrinių.

Skaitinis žymuo (muzikos kūrinys) – eilės numeris, opuso arba teminio sąrašo numeris, suteiktas muzikos kūriniai kompozitoriaus, leidėjo ar muzikologo.

Susijęs kreipties elementas – vienas iš dviejų ar daugiau aprobuotųjų kreipties elementų, sudarytų tam pačiam entiteto vardui arba kelių bibliografiškai susijusių entitetų vardams.

Tema – entitetas, naudojamas kaip kūrinio dalykas. Temos skiriasi sudėtingumu. Paprastos temos jungdamosi gali sudaryti sudėtingesnes temas.

Tonacija (muzikos kūrinys) – tonacija mažoro ir minoro sistemoje yra tono aukščio santykių rinkinys, kuris sukuria vieną tono aukščio kategoriją kaip tonacinį centrą.

Tosefta – tanajų parašytų halachinių (halacha) įstatymų, neįėjusių į Mišną, rinkinys.

Turinio forma – pagrindinė forma arba formos, kuriomis išreikštas išteklių turinys.

Turinio tipas – kategorija, nusakanti pagrindinę formą, kuria reiškiamas turinys, ir žmogaus pojūtį, kuriuo šis turinys suvokiamas.

UNIMARC/A – autoritetinių duomenų struktūros formatas.

UNIMARC/B – bibliografinių duomenų struktūros formatas.

Vardas – ženklas, žodis arba žodžių ir (arba) ženklų grupė, iš kurios atpažįstamas entitetas. Tai gali būti žodžiai ir (arba) ženklai, reiškiantys asmenį, giminę, kolektyvą arba kūrinio, išraiškos, apraiškos ar vieneto antraštė. Naudojamas kaip kreipties elemento pagrindas.

PRATARMĖ

Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos specialistų grupės parengtame „LIBIS išteklių įrašų sudarymo vadove“ (toliau – Vadovas) trumpai pristatomas modernizuotoje *Lietuvos integralios bibliotekų informacinėje sistemoje* (LIBIS) pradėtas taikyti *Tarptautinės bibliotekų asociacijos ir institucijų federacijos* (toliau – IFLA) konceptualus subjektų ir ryšių modelis, skirtas naudoti katalogavimo taisyklių ir bibliografinių informacinių sistemų įgyvendinimo pagrindui – *Library Reference Model* (toliau – LRM). Modelis sukurtas konsolidavus ankstesnius atskirus IFLA konceptualius modelius – funkcinį bibliografinių įrašų reikalavimus (toliau – FRBR), funkcinį autoritetinių duomenų reikalavimus (toliau – FRAD), funkcinį dalyko autoritetinių duomenų reikalavimus (toliau – FRSD).

Vadove taip pat pateikiamos pagrindinės informacinės sistemos naudotojo užduotys ir UNIMARC formatų (UNIMARC/A ir UNIMARC/B) naujųjų laukų duomenų užpildymo taisyklės. Naujieji UNIMARC formatų laukai ir jų papildymai sukurti dėl UNIMARC formatų ir modelio IFLA LRM suderinimo ir susiję su *Tarptautinio standartinio bibliografinio aprašo* (toliau – ISBD) pakeitimais ir elektroninių išteklių duomenimis.

Vadovą sudaro 2 pagrindinės dalys ir priedai:

I dalis. Kūrinio ir kūrinio išraiškos identifikavimo ir pateikimo taisyklės. Šioje dalyje supažindama su kūrinio ir kūrinio išraiškos apibrėžtimis, autoritetinio įrašo sudarymo taisyklėmis, taikomomis kūriniai ir kūrinio išraiškai, bei kūrinio ir kūrinio išraiškos identifikavimo taisyklėmis apraiškos bibliografiniuose įrašuose.

II dalis. Turinio formos, priemonės ir laikmenos tipo žymėjimas bibliografiniuose apraiškų įrašuose. Ši dalis skirta turinio formos, priemonės ir laikmenos tipų koduotiems duomenims ir tekstinėms pastaboms įrašyti naujuose UNIMARC/B formato laukuose.

Priedai. Pateikiama papildoma autoritetiniams įrašams sudaryti aktuali informacija: *Kūrinio ir kūrinio išraiškos formų / žanrų sąrašas* (nuolat pildomas); *Biblijos knygos*; *Katalikų bažnyčios liturginių kūrinų antraščių sąrašas*; *Atlikimo priemonių (muzikos kūriniai) sąrašas*; *Santykio kodų sąrašas* ir kt. Naudotojų patogumui prieduose atskirai pateikiamos koduotų duomenų, terminų, apibrėžčių lentelės.

Vadove pateikiamas UNIMARC formato įrašų sudarančių duomenų elementų turinys ir pavyzdžiai. Duomenų elementų turinys apibrėžtas (jei neapibrėžia pats formatas) vadovaujantis IFLA LRM, ISBD, RDA (angl. *RDA: resource, description and access*) ir kitų katalogavimui taikomų standartų nuostatomis bei nacionaline katalogavimo praktika. Tekste vartojami terminai ir sąvokos yra aprobuoti tarptautinių organizacijų – Tarptautinės standartizacijos organizacijos (ISO), IFLA arba kituose autoritetinguose informacijos šaltiniuose, pateiktuose *Šaltinių sąrašė*. UNIMARC formatas Vadove nuodugniai neaiškinamas, tik nukreipiama į atskiriems laukams skirtą informaciją.

Rengiant Vadovą buvo peržiūrėta, analizuota daug įvairių šaltinių, rekomendacijų, duomenų bazių, konsultuotasi su kolegomis iš IFLA *Nuolatinio UNIMARC komiteto* (angl. *Permanent UNIMARC Committee, IFLA PUC*), tačiau *Šaltinių sąrašė* nurodomi tik svarbiausi: IFLA pavyzdinis bibliotekų modelis: koncepcinis bibliografinės informacijos modelis (2017); *UNIMARC manual: Authorities Format* (2020) (redakcinė versija), *UNIMARC Bibliographic format manual* (2020) (redakcinė versija); *ISBD: tarptautinis standartinis bibliografinis aprašas. Jungtinė laida* (2013); *RDA: resource, description & access* ir kt.

Vadovas skirtas Lietuvos bibliotekų ir kitų atminties institucijų duomenų bazių rengėjams, dirbantiems su UNIMARC bibliografinių ir autoritetinių įrašų sudarymo formatais. Rengiant kitų autoritetinių ir bibliografinių įrašų tipų sudarymo taisykles Vadovas bus atnaujinamas ir pildomas.

Sudarytojai-darbo grupė nuoširdžiai dėkoja recenzentams doc. dr. Reginai Varnienei-Janssen ir doc. dr. Tomui Petreikiui už pateiktas pastabas ir pasiūlymus, taip pat visiems, prisidėjusiems prie „LIBIS išteklių įrašų sudarymo vadovo“ parengimo ir publikavimo.

Pastabas ir pasiūlymus dėl „LIBIS išteklių įrašų sudarymo vadovo“ prašytume siųsti adresu katalogavimo_metodika@lnb.lt.

IVADAS

IFLA *Library Reference Model (LRM)* – tai aukšto lygmens pavyzdinis bibliotekų informacinis modelis, suderinamas su semantiniu tinklu bibliotekų bendruomenės poreikiams, bibliotekų duomenims ir atviras kitoms atminties institucijų profesinėms bendruomenėms, siekiančioms konceptualizuoti savo duomenis. IFLA LRM modeliu siekiama aiškiai suformuluoti bendruosius principus, reguliuojančius loginę bibliografinės informacijos struktūrą, neteikiant prielaidų dėl galimo duomenų saugojimo tam tikroje sistemoje ar programoje. Todėl modelis neskiria duomenų, kurie paprastai sudaro autoritetinius arba dalykų autoritetinius įrašus, ir duomenų, kurie tradiciškai sudaro bibliografinius ir fondų įrašus. Modelyje visi šie duomenys suprantami taikant jį vartojamo *bibliografinės informacijos* termino reikšmę.

IFLA LRM modelis remiasi trimis ankstesniais funkcinių reikalavimų šeimos koncepciniais modeliais (FRBR, FRAD, FRSAD reikalavimais), tačiau nuo jų skiriasi¹.

IFLA LRM funkcinė taikymo sritis remiasi naudotojų užduotimis, kurios apibrėžtos atsižvelgiant į galutinį naudotoją ir jo poreikius. Bibliografinių ir autoritetinių duomenų naudotojų spektras yra labai platus – duomenis gali naudoti skaitytojai pažintiniais arba mokslo tiriamaisiais tikslais, bibliotekų darbuotojai, kitos galutinių naudotojų kategorijos ir kiti informacijos srities subjektai, įskaitant leidėjus, platintojus, pardavėjus ir t. t.

Naudotojų užduotys formuluojamos atsižvelgiant į naudotojo galimybes jas atlikti. Užduotims apibūdinti labai dažnai vartojamas terminas „ištekliai“, kuris apima bet kuriuos modelyje apibrėžtų esybių² objektus ir faktinius bibliotekų išteklius, taip pripažįstant, kad būtent bibliotekų ištekliai, atsižvelgiant į galutinį naudotoją, yra svarbiausi.

Suskaidant informacijos paieškos procesą į penkis bendras naudotojo užduotis (*rasti, identifikuoti, atrinkti, gauti, naršyti*), siekiama apibrėžti kiekvieną iš penkių šio proceso etapų. Nors užduotys pateiktos tam tikru eiliškumu, tai nereiškia, kad jis atspindi būtinus idealios informacijos paieškos etapus. Duomenys dažnai gali būti naudojami taip, kad toks naudojimas galėtų būti aiškinamas kaip specifinis vienas iš penkių bendrų naudotojų užduočių scenarijus, apibrėžtas 1 lentelėje.

1 lentelė. Naudotojų užduočių apibrėžtys

Naudotojų užduotys		
Rasti	Surinkti informaciją apie vieną arba daugiau išteklių, atliekant tam tikrais kriterijais paremtą paiešką	Užduotis <i>rasti</i> susijusi su ieška. Naudotojo užduotis – atlikti paiešką, kurios rezultatas bus surastas vienas arba daugiau esybės objektų. Naudotojas gali atlikti paiešką naudodamas esybės požymį ar santykį arba bet kokį požymių ir (arba) santykių derinį. Šiai užduočiai palengvinti informacijos sistema siekia suteikti veiksmingos paieškos galimybes , teikdama atitinkamus paieškos elementus arba funkcijas.

¹ *Transition mappings* : user tasks, entities, attributes, and relationships in FRBR, FRAD, and FRSAD mapped to their equivalents in the IFLA Library Reference Model / Pat Riva, Patrick Le Boeuf and Maja Žumer. 2017. Prieiga: <https://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/frbr-lrm/transitionmappings201708.pdf>

² *Esybė* – kūrinys, kūrinio išraiška, apraiška, vienetas, agentas.

Naudotojų užduotys		
Identifikuoti	Aiškiai suprasti surastų išteklių pobūdį ir išskirti panašius išteklius	Atliekant užduotį <i>identifikuoti</i> , naudotojo tikslas yra patvirtinti, kad apibūdintos esybės objektas atitinka ieškomą objektą, arba skirti du ar daugiau panašaus pobūdžio objektų. Ieškodamas „nežinomo vieneto“, naudotojas irgi siekia įžvelgti pagrindinius pateiktų išteklių požymius. Šiai užduočiai palengvinti informacijos sistema siekia aiškiai apibūdinti jos teikiamus išteklius . Apibūdinimas turi būti suprantamas naudotojui ir lengvai interpretuojamas.
Atrinkti	Nustatyti surastų išteklių tinkamumą ir turėti galimybę priimti arba atmesti tam tikrus išteklius	Užduotis <i>atrinkti</i> susijusi su reagavimu į galimus pasirinkimus. Naudotojo tikslas yra pasirinkti iš pateiktų išteklių. Šalutiniai naudotojo poreikiai arba išlygos gali būti susijusios su turiniu, numatytąja auditorija ir kt. Šiai užduočiai palengvinti informacijos sistema turi teikti atitikimo įvertinimą , suteikdama atitinkamą informaciją apie surastus išteklius ir taip leisdama naudotojui apsispręsti.
Gauti	Gauti prieigą prie išteklių turinio	Atliekant užduotį <i>gauti</i> , naudotojo tikslas yra gauti išteklių, rastą kataloge. Šiai užduočiai atlikti informacijos sistema turi teikti tiesiogines nuorodas į saityno informaciją arba fizinio išteklių buvimo vietos informaciją bei nurodymus ir būtiną prieigos informaciją, reikalingą operacijai užbaigti, taip pat informaciją apie prieigos apribojimą.
Naršyti	Atrasti išteklius naudojant jų ryšius ir suteikti ištekliams kontekstą	Užduotis <i>naršyti</i> yra labiausiai laiko neribojama naudotojo užduotis. Naudotojas gali naršyti, sieti vieną išteklių su kitu, rasti netikėtų sąsajų arba susipažinti su ištekliais, kuriuos ketina naudoti vėliau. Užduotis <i>naršyti</i> susijusi su sėkmingu atsitiktinumu ieškant informacijos. Šiai užduočiai palengvinti informacijos sistema siekia užtikrinti sėkmingą paiešką , aiškiai nurodydama išteklių ryšius, teikdama kontekstinę informaciją ir naršymo funkcijas.

Informacijos paieškai būdingas pasikartojimas ir ji bet kada gali „iškrypti iš tiesios linijos“. Naudotojui gali atrodyti, kad kai kurios užduotys gali būti atliekamos tuo pačiu metu (pavyzdžiui, *identifikuoti* ir *atrinkti*). Ypač išsiskiria užduotis *naršyti*: kai kada ji būna tolesnės informacijos ieškos išeities taškas, o kartais tai yra tiesiog naršymas be konkretaus tikslo rasti kokią nors informaciją.

I. KŪRINIO IR KŪRINIO IŠRAIŠKOS IDENTIFIKAVIMO IR PATEIKIMO TAISYKLĖS

LIBIS bibliotekų kataloguose naudotojui iki šiol buvo pateikiami tik *apraiškų*³ bibliografiniai įrašai, sudaromi vadovaujantis bibliografinių įrašų struktūros formatu UNIMARC/B⁴. Parengti *kūrinių*⁵ ir *išraiškų*⁶ autoritetiniai įrašai⁷, su kuriais turi būti susiejami *apraiškų* įrašai, sujungs tam tikro agento⁸ *kūrinius* ir *išraiškas* arba anoniminius *kūrinius* ir *išraiškas* pagal antraštę ir palaikys radimo bei identifikavimo funkciją, panaikins asmenų, kolektyvų vardų ir (arba) *kūrinių* antraščių ir *kūrinių* antraščių variantų, susijusių su *išraiška*, dviprasmiškumą.

Katalogo bibliografinių išteklių, sugrupuotų pagal *kūrinių*, *išraišką* ir *apraišką*, paieškos rezultatų sąrašo (žr. 1 pav.) pateikimas veiksmingai padeda spręsti katalogo naudotojo užduotis.

Rasti:

- *kūrinius* ir *kūrinių išraiškas*, atliekant paiešką pagal antraštę, susijusių su *kūriniu*, arba vienos iš jo *išraiškų* arba *apraiškų*;
- *kūrinių išraiškas*, kurios parašytos tam tikra kalba;
- išteklius, kurie turi santykį su tam tikru *agentu*.

Identifikuoti arba atpažinti tarp paieškos rezultatų:

- išteklius, kurie įkūnija naudotojo ieškoto *kūrinių apraiškas*, nors šių *apraiškų* antraštė skiriasi nuo naudotojo ieškomo *kūrinių* antraštės;
- išteklius, kurie įkūnija ieškomo *kūrinių apraiškas*, nors įvairių kūrėjų sukurti *kūriniai* turi antraštę, panašią į naudotojo ieškomo *kūrinių* antraštę;
- asmens vardą, atitinkantį naudotojo ieškomo asmens vardą, nors pagal šį *vardą* identifikuojami taip pat ir kiti asmenys;
- išteklius, skirtus tam tikrai auditorijai.

Atrinkti:

- ieškomo *kūrinių* arba *kūrinių apraiškas* iš identifikuotų išteklių, kurios labiausiai atitinka naudotojo papildomo turinio, fizinio formato, laikmenos, *apraiškos* pasiekiamumo poreikius arba labiausiai atitinka naudotojo dalykinius poreikius (numatyta auditorija, turinio sukūrimo data, turinio kalba, požiūris į aprašomą dalyką ir kt.).

Gauti:

- išteklių pasiekti saityne arba parsiųsti pagal nuorodą, rastą bibliotekos kataloge;
- pasiskolinti išteklių fizinį vienetą artimiausioje bibliotekoje;
- informaciją apie esybę iš autoritetiniuose duomenyse įrašytos informacijos.

³ *Apraiška* – kūrinio išraiškos fizinis įkūnijimas.

⁴ *UNIMARC/B* – bibliografinių įrašų formatas.

⁵ *Kūrinys* – originalios kūrybos intelektinis arba meninis turinys, kuris yra realizuotas raidine, žodine, skaitine, muzikos arba choreografijos notacija, garso, vaizdo, objekto, judesio ir t. t. forma arba bet kokiais kitais tokių formų deriniais.

⁶ *Išraiška* – intelektinis ar meninis kūrinio realizavimas raidine, skaitine, muzikos ar choreografijos notacija, garso, vaizdo, objekto, judesio ir t. t. forma arba šių formų deriniais, taip pat bet koks intelektinio ar meninio turinio pasikeitimas (pavyzdžiui, tekstas yra peržiūrėtas arba atnaujintas) arba bet koks pasikeitimas (pavyzdžiui, nuo raidinio ar skaitinio užrašymo į žodinę kalbą), vartojamos priemonės išreikšti kūrinį pasikeitimas (pavyzdžiui, vertimas iš vienos kalbos į kitą) bus naujos išraiškos sukūrimo rezultatas.

⁷ *Autoritetinis įrašas* – šiame kontekste: kūrinio ir išraiškos įrašai, sudaromi vadovaujantis UNIMARC/A reikalavimais. *Apraiškų* įrašuose per atitinkamus įrašo laukus (506 arba 576) turi būti padaroma sąsaja su šiais autoritetiniais įrašais.

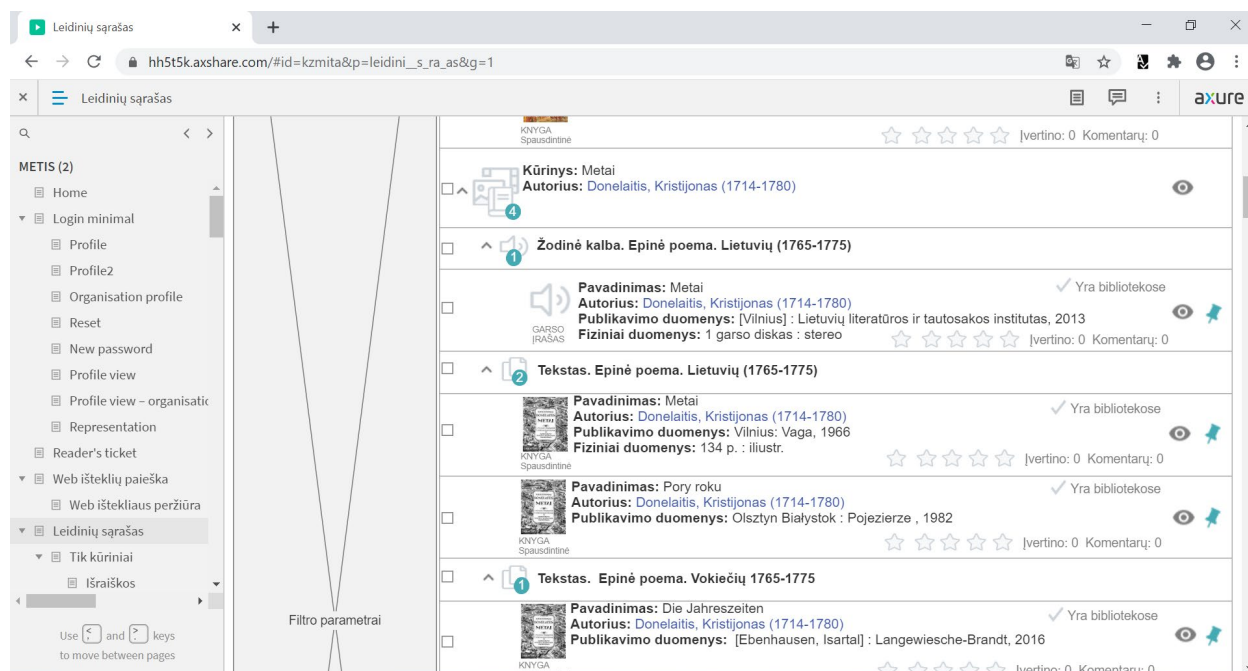
⁸ *Agentas* – esybė (asmuo, giminė, kolektyvas), susieta atsakomybės santykiu su kūriniu, išraiška arba apraiška.

Naršyti:

- esybės objektus siejančius santykius (pirminio kūrinio ir kitų kūrinių santykiai, kurie juo remiasi arba yra jo adaptacija; *kūrinių* ir *išraiškų* su tam tikru *agentu* ir šio *agento* atliekamų vaidmenų santykiai).

1 pav. Paieškos rezultatų, sugrupuotų pagal kūrinį, išraišką ir apraišką, sąrašo pavyzdys

1. Kūrinys

Šioje Vadovo dalyje:

- pateikiama *kūrinio* apibrėžtis;
- aprašomi pokyčiai, kurie lemia naujo *kūrinio* atsiradimą;
- vadovaujantis UNIMARC/A⁹ pateikiama glausta informacija, kuri (jei tokia informacija prieinama) turėtų būti įrašoma kataloguotojo arba automatiškai įtraukiama pačios sistemos į *kūrinio* autoritetinį įrašą;
- plačiau aprašomi bendrieji nurodymai, kaip pasirinkti *kūrinio aprobuotąsias antraštes* – pagrindinį kreipties elementą;
- pateikiami bendrieji nurodymai, kaip įrašyti *kūrinio aprobuotąsias antraštes* ir antraščių variantus bei kitus kūrinį identifikuojančius elementus;
- pateikiami bendrieji nurodymai, kaip sudaryti *kūrinių aprobuotuosius kreipties elementus*;
- pateikiamos pagrindines taisykles papildančios nuostatos, kaip pasirinkti ir įrašyti *muzikos kūriniių*¹⁰, *juridinių dokumentų*¹¹, *religinių kūrinių*¹² ir *oficialių pranešimų*¹³ aprobuotąsias antraštes,

⁹ UNIMARC/A – autoritetinių duomenų struktūros formatas.

¹⁰ *Muzikos kūriniai* – muzikos partitūra, miuziklas, libretas, pastišas, opera ir kiti draminiai kūriniai, daina, arija, choreografiniam judesiui sukurti muzikos kūriniai (pavyzdžiui, baletas, pantomima) ir t. t. Sudarant muzikos kūrinių autoritetinius įrašus rekomenduojama muzikos kūrinių paiešką atlikti specializuotose pasaulio muzikos bibliotekose, pavyzdžiui: *Orbis* (Jeilio universiteto biblioteka, JAV) <https://orbis.library.yale.edu/vwebv/>

¹¹ *Juridiniai dokumentai* – tai konstitucijos, įstatymai, dekretai, įstatatai, sutartys, teismo nuosprendžiai, teismo sprendimai.

¹² *Religiniai kūriniai* – tai šventraščiai, šventraščių dalys ir fragmentai, liturginiai kūriniai, nekanoniniai tekstai, teologiniai postulatai, tikėjimo išpažinimai ir t. t.

¹³ *Oficialūs pranešimai* – tai oficialių asmenų pranešimai. Oficialūs asmenys – valstybių monarchai, valstybių vadovai, valstybės aukščiausios valdžios pareigūnai, tarptautinių organizacijų arba religinės bendruomenės oficialūs asmenys.

kitus šio tipo kūrinus identifikuojančius elementus bei šio tipo kūrinių aprobuotiesiems kreipties elementams sudaryti taikomas taisykles.

1.1. Kūrinio apibrėžtis

Kūrinys – originalios kūrybos intelektualinis arba meninis turinys, realizuotas raidine, žodine, skaitine, muzikos arba choreografijos notacija, garso, vaizdo, objekto, judesio ir t. t. forma arba bet kokiais kitais tokių formų deriniais, t. y. sukūrus pirmąją *kūrinio išraišką*. Intelektinė kūryba gali būti labai įvairi: savarankiškas kūrinio sukūrimas, kūrinio sukūrimas naudojant kitus kūrinius, kūrinių rinkinio sudarymas.

Kūrinys gali būti atpažįstamas retrospektyviai analizuojant atskiras *kūrinio išraiškas*.

Kūrinio samprata apima:

- pavienius kūrinius,
- kūrinių rinkinius, kolekcijas,
- duomenų bazes,
- kūrinių sudedamąsias dalis, pavyzdžiui, operos arija, triptiko elementas, periodiniame leidinyje spausdinamas straipsnis ir pan.

Atskiru *kūriniu* taip pat gali būti identifikuojama kūrinį sudaranti reikšminga dalis, pavyzdžiui, pratarė, iliustracijos, trečiosios šalies parengta santrauka, komentaras, priedai ir pan. Nustatant, ar išraiškos objektai priklauso tam pačiam kūrinio objektui, svarbų vaidmenį atlieka bibliografinės, kultūrinės nuostatos ir naudotojų poreikiai.

1.1.1. Kūrinio pokyčiai, darantys įtaką naujam kūrinui atsirasti

Būtinai naujo *kūrinio* požymis (-iai) yra:

- originalaus kūrinio pakeitimas, pavyzdžiui, vaizduojamojo meno kūrinių perdarymas kita technika, kita medžiaga; kompiuterio programos perdirbimas; meninio žanro *kūrinio* adaptacija kitame žanre (pavyzdžiui, inscenizavimas); kūrinio (viso arba dalies) naudojimas karikatūrai, parodijai sukurti;
- atsakomybės už kūrinį pokytis, t. y. kai keičiasi *agentas*, kuris yra kūrinio aprobuotojo kreipties elemento dalis;
- didelis kūrinio antraštės ir originalaus kūrinio turinio pokytis (pavyzdžiui, originalaus kūrinio tęsinys).

Šis sąrašas yra neišsamus ir nebaigtinis, nes technologijų raida skatina ir naujų kūrinių rūšių, ir naujų kūrinių formų raiškos įvairovę, ir naujus kūrinių panaudojimo naujiems kūriniais sukurti būdus.

1.1.2. Nauja išraiška ar kūrinys?

Kūrinys suprantamas kaip bendras įvairių *išraiškų* turinys, tačiau faktinio arba teminio turinio panašumo nepakanka norint keletą *išraiškų* traktuoti kaip realizuojančias tą patį *kūrinį*. Naujos *išraiškos* sukūrimas, reikalaujantis savarankiškų intelektualinių ar meninių pastangų ir (arba) kuriam būdingas transformacinis santykis su pirminiu *kūriniu*, yra laikomas *nauju kūriniu*. Intelektinė veikla yra asmeninė veikla, todėl *kūrinyje* tik asmeniui būdingu būdu, stiliumi išreiškiamos mintys, idėjos, atsispindi kūrėjo asmuo (pavyzdžiui, kalbėsenos, rašysenos stilius, žodynas ir pan.), kūrinio mintimis, idėjomis išreiškiama konkretaus asmens pasaulėžiūra, gyvenimo patyrimas, vertybinės nuostatos ir t. t.

1.2. Kūrinio autoritetinis įrašas

Kūrinio autoritetinis įrašas – kompiuteriu skaitomas įrašas, kurio pradinis elementas yra *aprobuotasis kreipties elementas*¹⁴, kataloguotojo sudaromas kūriniai *Autoritetinių įrašų duomenų bazėje (AĮ DB)*, vadovaujantis duomenų struktūros formatu UNIMARC/A.

Be *aprobuotojo kreipties elemento*, įrašė turi būti nurodyta (jei informacija prieinama):

- *kūrinio* tarptautinis standartinis identifikatorius (-iaī);
- *kūrinio* antraštės variantai visomis kalbomis ir rašto sistemomis;
- *kūrinio* istorijos informacija;
- informacija apie susijusius kreipties elementus (kitus *kūrinius*, *agentus*);
- pastabos (apie šaltinius, kataloguotojo ir kt.).

Prie Vadovo skirsnų lenktiniuose skliaustuose nurodomas UNIMARC/A laukas arba laukas ir polaukis, kuriame kataloguotojas (jei duomenys prieinami) arba automatiškai sistema turėtų įrašyti skirsnyje aprašomą elementą.

1.2.1. Įrašo etiketė

Kiekvieno įrašo pradžioje teikiama *Įrašo etiketė* – įrašo dalis, apimanti bendrą informaciją, būtiną tvarkant autoritetinį įrašą.

Naujam autoritetiniam įrašui sudaryti pasirenkamas mygtukas

Atsidaro langas *Autoritetinio įrašo duomenys*:

Autoritetinio įrašo duomenys		
Autoritetiniai įrašai (Etik. 7) *	Įrašo tipas (Etik. 6) *	Esybės tipas (Etik. 9) *
☐ 0 / Vardai ir antraštės	☐ x / autoritetinis	☐ a / asmens vardas
☐ 1 / Dalykai	☐ y / nuorodinis	☐ b / kolektyvo vardas
	☐ z / bendrasis aiškinamasis	☐ c / teritorinis arba geografinis vardas
		☐ d / prekės ženklas
		☐ e / giminės vardas
		☐ f / antraštė
		☐ g / siejamoji antraštė
		☐ h / vardas ir antraštė
		☐ i / vardas ir siejamoji antraštė
		☐ j / tema
		☐ k / vieta kaip kreipties elementas
		☐ l / forma, žanras arba fiziniai požymiai
		☐ m / personažas
		☐ n / antraštė (kūrinys)
		☐ o / antraštė (išraiška)
		☐ p / vardas ir antraštė (kūrinys)
		☐ r / vardas ir antraštė (išraiška)

Jame reikia nurodyti *AĮ DB dalį*, *Įrašo tipą*, *Esybės tipą*, pasirenkant šias reikšmes:

- **AĮ DB dalis:** pasirenkama reikšmė *Vardai ir antraštės*.

AĮ DB dalis (Etik. 7) *
☒ 0 / Vardai ir antraštės
☐ 1 / Dalykai

¹⁴ *Aprobuotasis kreipties elementas* – tam tikros esybės (pavyzdžiui, *kūrinio*) standartizuotas kreipties elementas.

- **Jrašo tipas:** pasirenkamas kodas „x“ (*autoritetinis*). Kodas „x“ nurodo, kad įrašo turinį sudaro autoritetinis įrašas, kuriame 2-- aprobuotojo kreipties elemento statusas yra nustatytas ir jį galima naudoti kaip pagrindinį kreipties elementą nustatant bibliografinio įrašo kreipties elementus.

Jrašo tipas (Etik. 6) *

x / autoritetinis

y / nuorodinis

z / bendrasis aiškinamasis

- **Esybės tipas:** pasirenkamas kodas, žymintis 2-- bloke identifikuotą esybės tipą. Turi būti pasirenkamas vienas iš kodų:
- „n“ (*antraštė (kūrinys)*). Kodas „n“ nurodo, kad sudaromas anoniminio kūrinio naujas autoritetinis įrašas. Pavyzdžiui, „Chanson de Roland“ („Rolando giesmė“), „Nibelungenlied“ („Nybelungų giesmė“). Nurodžius *Esybės tipo* reikšmę „n“ (*antraštė (kūrinys)*), sistema nukreipia į *Jrašo redagavimo langą* išsamiam kūrinio autoritetiniam įrašui sudaryti.

Esybės tipas (Etik. 9) *

a / asmens vardas

b / kolektyvo vardas

c / teritorinis arba geografinis vardas

d / prekės ženklas

e / giminės vardas

f / antraštė

g / siejamoji antraštė

h / vardas ir antraštė

i / vardas ir siejamoji antraštė

j / tema

k / vieta kaip kreipties elementas

l / forma, žanras arba fiziniai požymiai

m / personažas

n / antraštė (kūrinys)

o / antraštė (išraiška)

p / vardas ir antraštė (kūrinys)

r / vardas ir antraštė (išraiška)

- „p“ (*vardas ir antraštė (kūrinys)*). Kodas „p“ nurodo, kad naujas autoritetinis įrašas sudaromas *kūriniai* ir *agentui*, atsakingam už kūrinio sukūrimą. Pavyzdžiui, Jono Radvano „Radviliada“, Kristijono Donelaičio „Metai“.

Esybės tipas (Etik. 9) *

a / asmens vardas

b / kolektyvo vardas

c / teritorinis arba geografinis vardas

d / prekės ženklas

e / giminės vardas

f / antraštė

g / siejamoji antraštė

h / vardas ir antraštė

i / vardas ir siejamoji antraštė

j / tema

k / vieta kaip kreipties elementas

l / forma, žanras arba fiziniai požymiai

m / personažas

n / antraštė (kūrinys)

o / antraštė (išraiška)

p / vardas ir antraštė (kūrinys)

r / vardas ir antraštė (išraiška)

- Nurodžius *Esybės tipo* reikšmę „p“ (*vardas ir antraštė (kūrinys)*), sistema automatiškai nukreipia į AĮ DB paieškos langą susirasti ir pasirinkti reikiamo *agento* vardo.

1.2.2. Už kūrinio sukūrimą atsakingo agento aprobuotasis kreipties elementas (200, 210, 220)

Kūrinio autoritetiniame įrašė turi būti nurodytas už kūrinį atsakingo (kai toks yra) *agento* – asmens¹⁵, giminės¹⁶ arba kolektyvo¹⁷ – aprobuotasis kreipties elementas.

- Jeigu *Įrašo etiketėje* nurodyta *Esybės tipo* reikšmė „p“ (*vardas ir antraštė (kūrinys)*), sistema automatiškai nukreipia į AĮ DB paieškos langą susirasti ir pasirinkti reikiamo *agento* vardo.

- o Pasirinktą *agento* vardą patvirtinus, sistema automatiškai įrašo į **241** lauko polaukį **\$1**.

1 pavyzdys

241##\$1001LNB:V*12707;=BD\$1200 1\$7ba0yba0y\$8litlit\$aDonelaitis\$bKristijonas\$f1714-1780

2 pavyzdys

241##\$1001LNB: V*76296;=BQ\$1200 0\$7ba0yba0y\$8litara\$aBahā'u'llāh\$f1817-1892

3 pavyzdys

241##\$1001LNB:V*14758;=BL\$121002\$7ba0yba0y\$8litlit\$aKatalikų Bažnyčia\$bPapa (1978-2005 : Ioannes Paul II)

4 pavyzdys

241##\$1001LNB:V*7745;=BJ\$121001\$7ba0yba0y\$8litlit\$aLietuva\$bPrezidentas (1926-1940 : Smetona)

5 pavyzdys

241##\$1001LNB:V*359269;=BU\$121002\$7ba0yba0y\$8litlit\$aStaciatikių Bažnyčia

6 pavyzdys

241##\$1001LNB:D*159873942;=BQ\$1220 \$7ba0yba0y\$8litlit\$aRadvilos\$cgiminė

1.2.2.1. Už muzikos kūrinio sukūrimą atsakingo agento aprobuotasis kreipties elementas

- Už muzikos kūrinio sukūrimą atsakingas *agentas* nurodomas, jeigu:
  - o muzika buvo specialiai sukurta kūriniui (pavyzdžiui, operai, baladei, pastišui ir t. t.). Nurodomas *kūrinį* įkūnijančioje pirmojoje *aprašikoje* minimo *agento* aprobuotasis kreipties elementas;
  - o kūrinys yra muzikos kūrinio ištrauka.

¹⁵ *Asmuo* – individas arba tapatybė, kurią individas sukūrė vienas pats arba kartu su vienu ar daugiau kitų asmenų.

¹⁶ *Giminė* – giminytės ryšiais susijusi žmonių grupė.

¹⁷ *Kolektyvas* – organizacija arba asmenų kolektyvas, identifikuojamas tam tikru vardu, suformuotas arba susibūręs kokiems nors bendriems tikslams, veiklai ar darbui.

- Už muzikos kūrinio sukūrimą atsakingas *agentas* nenurodomas, jeigu:
  - o abejojama informacija apie *agentą*;
  - o muzikos kūrinio muziką sudaro įvairių kompozitorių anksčiau sukurtos baladės, dainos, arijos ir pan.;
  - o muzikos kūrinys yra įvairių muzikos ištraukų rinkinys;
  - o muzikos kūrinio adaptaciją (pavyzdžiui, aranžuotės, parafrazės) kūrė du ir daugiau *agentų*.

1.2.2.2. Už oficialaus pranešimo sukūrimą atsakingo agento aprobuotasis kreipties elementas

- Oficialūs pranešimai yra dviejų tipai:
  - o oficialus pranešimas, skirtas valstybių vadovams, vyriausybių vadovams, tarptautinių organizacijų vadovams ir kitiems vykdomiesiems organams;
  - o popiežiaus, patriarcho, vyskupo ir t. t. pranešimas, pavyzdžiui, bulė, enciklika, įsakas, pastoralinis laiškas, oficialus pranešimas ir t. t.
- Už oficialaus pranešimo sukūrimą atsakingas agentas nurodomas, jeigu:
  - o už oficialaus pranešimo sukūrimą yra atsakingas vienas oficialus asmuo;
  - o rinkinį sudaro dviejų ir daugiau oficialių asmenų apibrėžtų tipų oficialūs pranešimai; nurodomas kolektyvo, kuriam priklauso oficialūs asmenys, aprobuotasis kreipties elementas.
- Už oficialaus pranešimo sukūrimą atsakingas agentas nenurodomas, jeigu:
  - o rinkinį sudaro daugiau negu vieno oficialaus asmens oficialūs pranešimai ir kitokie dokumentai.

1.2.2.3. Už religinio kūrinio sukūrimą atsakingo agento aprobuotasis kreipties elementas

- Už religinio kūrinio sukūrimą atsakingas agentas nurodomas:
  - o jeigu religinis kūrinys (pavyzdžiui, šventraštis) informacijos šaltiniuose apie religiją yra siejamas su atskiru asmeniu;
  - o liturginių kūrinių atveju nurodomas Bažnyčios arba denominacinės sistemos, kuriam bažnyčia priklauso, aprobuotasis kreipties elementas.

1.2.3. Identifikacijos blokas (0--)

Autoritetinio įrašo 0-- bloko laukuose pateikiama *kūrinio* identifikacijos informacija – numeriai, identifikuojantys *kūrinį*.

Vadove aprašyti šie *Identifikacijos bloko* laukai, aktualūs *kūrinio* autoritetiniam įrašui sudaryti:

001 Įrašo identifikatorius

003 Nuolatinis įrašo identifikatorius

033 Nuolatinis kitos sistemos įrašo identifikatorius

035 Kitos sistemos kontroliniai numeriai

036 Muzikos kūrinio incipitas

050 Tarptautinis standartinis teksto kodas (ISTC)

051 Tarptautinis standartinis muzikos kūrinio kodas (ISWC)

052 Tarptautinis standartinis audiovizualinio kūrinio numeris (ISAN)

061 Tarptautinis standartinis įrašo kodas (ISRC)

1.2.3.1. Įrašo identifikatorius (001)

Sistema automatiškai sukuria ir įrašo autoritetinio įrašo kontrolinį numerį.

1 pavyzdys

001LNB:EFO4;=yh

2 pavyzdys

001LNB:EPF9;=BA

1.2.3.2. Įrašo nuolatinis identifikatorius (003)

Sistema automatiškai sukuria ir įrašo autoritetinio įrašo nuolatinį identifikatorių, leidžiantį autoritetiniu įrašu papildyti adresyną, teikti autoritetinį įrašą interneto svetainėje, elektroniniame laiške, tinklaraštyje arba forume rodant adresą naršyklės lange per virtualią sesiją.

1.2.3.3. Versijos identifikatorius (005)

Sistema automatiškai sukuria ir įrašo versijos identifikatorių iš 16 simbolių, su nurodyta paskutine autoritetinio įrašo tvarkymo data (metai, mėnuo, diena) ir laiku (valanda, minutės, sekundės).

1 pavyzdys

00520201020104419.1

2 pavyzdys

00520201020103543.4

1.2.3.4. Nuolatinis kitos sistemos įrašo identifikatorius (033 \$a)

Nuolatiniai identifikatoriai – specifiniai interneto adresai, identifikuojantys įrašą naudojant hipertekstinę nuorodą, kuri nesikeičia.

Įrašomas kitoje sistemoje originaliai sukurto autoritetinio įrašo nuolatinis identifikatorius (\$a). Jeigu rastas negaliojantis arba klaidingas kitoje sistemoje originaliai sukurto autoritetinio įrašo nuolatinis identifikatorius – jis taip pat nurodomas sudaromame kūrinio autoritetiniame įrašė (\$z).

1 pavyzdys

Prancūzijos nacionalinės bibliotekos įrašas, teikiamas „Sudoc“ (Prancūzijos nacionaliniame akademiniam suvestiniame kataloge).

Kitoje sistemoje – Prancūzijos nacionalinėje bibliotekoje – originaliai sudaryto autoritetinio įrašo nuolatinis identifikatorius įrašomas 033 lauke, o 035 lauke įrašomas to paties originaliais sudaryto autoritetinio įrašo identifikatorius.

033##\$a<http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb40133622z/PUBLIC>

035##\$a(FrPBN)FRBNF40133622000001

1.2.3.5. Kitos sistemos kontroliniai numeriai (035)

Lenktiniuose skliaustuose teikiamas kitos sistemos autoritetinio įrašo kontrolinis numeris (įrašo identifikatorius), sistemoje pateikta forma (\$a).

Jeigu rastas negaliojantis arba pašalintas sistemos kontrolinis numeris – jis taip pat nurodomas autoritetiniame įrašė (\$z).

1 pavyzdys

Britų Kolumbijos universiteto kontrolinis numeris.

035 ##\$a(CaBVaU)2835210335

2 pavyzdys

OCLC kontrolinis numeris. Originalusis kontrolinis numeris yra klaidingas ir buvo pakeistas.

035 ##\$a(OCOLC)1553114\$z(OCOLC)153114

1.2.3.6. Muzikos kūrinio incipitas¹⁸ (036)

Jei informacija prieinama, turi būti nurodomas *muzikos kūrinio incipitas* – muzikos kūrinio pradžios fragmentas, iš kurio galima atpažinti kūrinį: vienas arba keli pirmieji kūrinio taktai, pirmasis sakinyš arba tema. Muzikos kūrinio incipito duomenys nurodomi iš dalies koduota forma.

1 pavyzdys

Aria, S. Rei d'impuniti eccessii

036 lauko polaukyje \$p muzikos notacijos kodas yra iš „Plaine & Easie“. Koduojamas taip: „1. 1: Aria,S. Rei d'impuniti excessii“

036##\$2pe\$a01\$b01\$c01\$dS\$fAria\$ge\$mC-1\$oc\$p'2B4B8BB/4G8GxF4FF/4xA8AA4.At8B/4B\$tRei d'Impuniti excessii

1.2.3.7. Tarptautinis standartinis teksto kodas (ISTC) (050)

Jei informacija prieinama, turi būti nurodomas *Tarptautinis standartinis teksto kodas (ISTC)*, skirtas tekstiniams kūriniais identifikuoti, tačiau neidentifikuojantis fizinių produktų.

Nurodomas suteiktas 16 simbolių kodas (\$a) arba nurodomas klaidingai suteiktas arba paskelbtas negaliojančiu kodas (\$z), kuris, pavyzdžiui, buvo suteiktas dviem skirtingiems tekstiniams kūriniais ir vėliau paskelbtas negaliojančiu arba buvo neteisingai išspausdintas.

1 pavyzdys

050 ##\$a0A9-2002-12B4A105-7

2 pavyzdys

050 ##\$z0A9-2002-12B4A105-x [klaidingas]

1.2.3.8. Tarptautinis standartinis muzikos kūrinio kodas (ISWC) (051)

Jei informacija prieinama, turi būti nurodomas *Tarptautinis standartinis muzikos kūrinio kodas (ISWC)*, skirtas muzikos kūriniai identifikuoti, tačiau neidentifikuojantis fizinių produktų, garso įrašų, publikacijų ar transliacijų.

Nurodomas suteiktas 11 simbolių kodas (\$a) arba nurodomas klaidingai suteiktas arba paskelbtas negaliojančiu kodas (\$z), kuris, pavyzdžiui, buvo suteiktas dviem skirtingiems muzikos kūriniais ir vėliau paskelbtas negaliojančiu arba buvo neteisingai išspausdintas.

¹⁸ *Incipitas* (lot. *Incipit* – pradeda) muzikos kūrinio pradžios fragmentas, iš kurio galima atpažinti kūrinį.

1 pavyzdys

051##\$aT-345346800-1

2 pavyzdys

051##\$z T-345346800-x [klaidingas]

1.2.3.9. Tarptautinis standartinis audiovizualinio kūrinio numeris (ISAN) (052)

Jei informacija prieinama, turi būti nurodomas *Tarptautinis standartinis audiovizualinio kūrinio numeris (ISAN)*, skirtas audiovizualiniams kūriniams ir jų versijoms, įskaitant filmus, dokumentinius filmus, televizijos programas, sporto renginius, reklamą ir kt., identifikuoti, tačiau neidentifikuojantis fizinių produktų.

Nurodomas suteiktas 16 šešioliktainių simbolių numeris (\$a) arba nurodomas klaidingai suteiktas arba paskelbtas negaliojančiu numeris (\$z), kuris, pavyzdžiui, buvo suteiktas dviem skirtingiems tekstiniams kūriniams ir vėliau paskelbtas negaliojančiu arba buvo neteisingai išspausdintas.

1 pavyzdys

052##\$a0000-3BAB-9352-0000-G-0000-0000-Q

2 pavyzdys

052##\$z0000-3BAB-9352-0000-G-0000-0000-x [klaidingas]

1.2.3.10. Tarptautinis standartinis įrašo kodas (ISRC) (061)

Jei informacija prieinama, turi būti nurodomas *Tarptautinis standartinis įrašo kodas (ISRC)*, skirtas garso įrašams ir muzikos vaizdo įrašams identifikuoti, tačiau neidentifikuojantis fizinių produktų.

Nurodomas suteiktas 12 simbolių kodas (\$a) arba nurodomas klaidingai suteiktas arba paskelbtas negaliojančiu kodas (\$z), kuris, pavyzdžiui, buvo suteiktas dviem skirtingiems garso įrašams arba muzikos vaizdo įrašams ir vėliau paskelbtas negaliojančiu arba buvo neteisingai išspausdintas.

1 pavyzdys

061##\$aFR-Z03-98-00212

2 pavyzdys

061##\$zFR-Z03-98-0021x [klaidingas]

1.2.4. Koduotos informacijos blokas (1--)

Autoritetinio įrašo 1-- bloko laukuose pateikiama koduota informacija apie *kūrinį*.

Vadove aprašyti šie *Koduotos informacijos bloko* laukai, aktualūs *kūrinio* autoritetiniam įrašui sudaryti:

100 Bendrai tvarkomi duomenys

101 Esybės kalba

102 Esybės nacionalinė priklausomybė

109 Kategorija

122 Koduotų duomenų laukas: *kūrinio turinio laikotarpis*

127 Koduotų duomenų laukas: *garso įrašų, regimosios projekcijos, muzikinių kompozicijų ir spektaklių trukmė*

128 Koduotų duomenų laukas: *muzikos kūrinio forma ir tonacija arba dermė*

152 Taisyklės

154 Koduotų duomenų laukas: *antraštė*

1.2.4.1. Bendrai tvarkomi duomenys (100 \$a)

Sistema automatiškai įrašo pagrindinius autoritetinio įrašo koduotus duomenis: sudarymo datą, kreipties elemento būklę, katalogavimo kalbą, informaciją apie transliteracijos sistemą, papildomą ženklų rinkinio informaciją, katalogavimo rašto sistemos informaciją, katalogavimo rašto sistemos krypties informaciją.

1 pavyzdys

100 \$a20201015ality50 ba0

1.2.4.2. Esybės kalba (101 \$a)

Jei informacija prieinama, turi būti nurodomas *kūrinio* kalbos kodas (-ai).

1 pavyzdys

101 ##\$alit

2 pavyzdys

101 ##\$apol\$alat

3 pavyzdys

101 ##\$aeng

4 pavyzdys

101 ##\$apol

1.2.4.3. Esybės nacionalinė priklausomybė (102)

Jei informacija prieinama, turi būti nurodomas šalies (\$a) ir, jei būtinas tikslumas, vietovės (\$b), kurioje sukurtas *kūrinys*, kodas. Vietovės kodai naudojami iš standarto ISO 3166-2:2013 *Codes for the representation of names of countries and their subdivisions - Part 2: Country subdivision code*.

Jei informacijos šaltiniuose *kūrinio* sukūrimo šalimis yra įvardijamos daugiau nei trys šalys, suteikiamas kodas „ZZ“ (tarptautinis kodas arba kelias nacionalines priklausomybes nurodantis kodas).

Jei nacionalinė *kūrinio* priklausomybė nežinoma arba neįrašoma (pavyzdžiui, meno kūrinys arba senovės šalis) suteikiamas kodas „XX“ (nacionalinė priklausomybė nežinoma).

1 pavyzdys

102##\$aLT

2 pavyzdys

102##\$aFR\$aCH

3 pavyzdys

102##\$aGB\$bSCT

4 pavyzdys

102##\$aRU\$bALT

5 pavyzdys

102##\$aXX

6 pavyzdys

102##\$aZZ

1.2.4.4. Kategorija (109 \$a)

Sistema automatiškai įrašo kategoriją.

1 pavyzdys

109##\$aLNB

1.2.4.5. Kūrinio turinio laikotarpis (122 \$a)

Jei informacija prieinama, turi būti nurodomas laikotarpis, kurį apima *kūrinio* turinys. Laikotarpis įrašomas tokiu formatu: eros raidinis kodas pagal Grigaliaus kalendorių¹⁹ ir metai arba metai, mėnuo, diena (metai, mėnuo, diena, valanda). Skirtingus laikotarpius žyminčios datos įrašomos atskiruose \$a polaukiuose. Papildomas atskiras laikotarpis įrašomas pasikartojančiame **122** lauke.

1 pavyzdys

Žemėlapis, apimančio duomenis nuo 1971 iki 1979 m. ir vėliau peržiūrėto ir papildyto 1986 m. duomenimis, kodas.

1222#\$ad1971\$ad1979

1220#\$ad1986

2 pavyzdys

Nuotolinio tyrimo vaizdo fiksavimo data (1976 m. rugpjūčio 2 d. 14:08).

1220#\$ad1976080214

3 pavyzdys

D. L. Memmer kūrinys „Elvis Presley“, analizuojantis dviejų, skirtingomis datomis vykusių, Elvio Presley koncertų vaizdo įrašus.

1221#\$ad19770619\$ad19770621

4 pavyzdys

Kūrinys apie 1918 02 16 ir 1990 03 11 paskelbtą Lietuvos Respublikos nepriklausomybę „Viena Lietuva - dvi nepriklausomybės“.

1221#\$ad19180216\$ad19900311

1.2.4.6. Garso įrašų, regimosios projekcijos, muzikinių kompozicijų ir spektaklių trukmė (127 \$a)

Jei informacija prieinama, turi būti nurodoma garso įrašo ar regimosios projekcijos arba garso įrašo ar regimosios projekcijos dalies trukmė arba numanoma *muzikos kūrinio*, baletu ir t. t. trukmė.

Trukmės kodą sudaro šeši simboliai (po du simbolius vienam elementui): valandos, minutės ir sekundės.

1 pavyzdys

Garso įrašo trukmė yra 11 min. ir 10 sek.

127##\$a001110

¹⁹ Grigaliaus kalendorius - metų skaičiavimo sistema, 1582 m. spalio 15 d. įvesta popiežiaus Grigaliaus XIII bule, besiremianti Žemės apsisukimo apie Saulę reguliarumu.

2 pavyzdys

Režisieriaus Arūno Žebriūno pastatyto pirmojo lietuviškojo miuziklo „Velnio nuotaka“ (1974) trukmė yra 1 val. 17 min.

127##\$a011700

1.2.4.7. Muzikos kūrinio forma ir tonacija arba dermė (128)

Jei informacija prieinama, turi būti nurodoma *muzikos kūrinio* formos (\$a) ir tonacijos arba dermės (\$d) kodas:

- mažorinė tonacija žymima raidėmis „a-g“;
- minorinė tonacija – raidėmis „a-g“, po kurių eina „m“;
- diezai žymimi „x“;
- bemoliai – „b“ (po pagrindinio kodo);
- grigališkosios muzikos dermės žymimos skaitmenimis 01-13.

1 pavyzdys

128##\$aco#\$ddm

2 pavyzdys

128##\$ams#\$d01

3 pavyzdys

128##\$asnd\$deb

1.2.4.8. Taisyklės (152 \$a)

Sistema automatiškai įrašo katalogavimo taisyklės LKT [Lietuvos katalogavimo taisyklės autoritetiniams įrašams sudaryti].

1 pavyzdys

152##\$aLKT

1.2.4.9. Antraštė (154)

Nurodomi *Serijos tipo*, jeigu kreipties elementas yra serijos antraštė²⁰, ir *Esybės tipo* kodai.

- Jeigu kreipties elementas nėra serijos antraštė, *Serijos tipo* pasirenkama kodo reikšmė „x“ (ne-taikoma).
- *Kūrinio* autoritetiniame įrašė *Esybės tipo* visada pasirenkama kodo reikšmė „a“ (kūrinys).

1 pavyzdys

154##\$axa

2 pavyzdys

154##\$aba

²⁰ *Serijos antraštė* – serialinio ištekliaus, susidedančio iš grupės savarankiškų išteklių, išleistų paeiliui, numeruotų arba nenumeruotų, siejamoji antraštė, vartojama grupei kaip visumai, kai kiekvienas grupės išteklius turi savo pagrindinę antraštę.

1.2.5. Aprobuotųjų kreipties elementų blokas (2--)

Autoritetinio įrašo 2-- bloko laukuose sudaromas *kūrinio aprobuotasis kreipties elementas*.

Vadove aprašyti šie *Aprobuotųjų kreipties elementų bloko* laukai, aktualūs *kūrinio* autoritetiniam įrašui sudaryti:

231 Aprobuotasis kreipties elementas: *antraštė (kūrinys)*

241 Aprobuotasis kreipties elementas: *vardas ir antraštė (kūrinys)*

1.2.5.1. Kūrinio aprobuotojo kreipties elemento sudarymas

Kūrinio aprobuotasis kreipties elementas sudaromas įrašant:

- už kūrinio sukūrimą atsakingo agento aprobuotąjį kreipties elementą;
- kūrinio aprobuotąją antraštę;
- kitus pagrindinius, kūrinį identifikuojančius, elementus: kūrinio formą, datą, kilmės vietą, kitą skiriamąjį kūrinio požymį; muzikos kūrinį: atlikimo priemonę, skaitinį kūrinio žymėjimą, tonaciją.

1 pavyzdys

Lietuvių liaudies pasaka „Eglė žalčių karalienė“

231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$aEglė Žalčių karalienė \$cLietuvių liaudies pasaka

2 pavyzdys

241##\$1001LNB:V*576;=VE\$1200 1\$7ba0yba0y\$8litlit \$aNėris\$bSalomėja\$f1904-

1945\$1231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$aEglė Žalčių karalienė\$cPoema

3 pavyzdys

241##\$1100LNB:V*17867;=BP\$1200 1\$7ba0yba0y\$8litdeu\$aMozart\$bWolfgang Amadeus\$f

1756-1791\$aRequim\$sK.626\$uD minor

4 pavyzdys

241##\$1100LNB:V*14758;=BP\$7ba0yba0y\$8litlit\$121002\$aKatalikų Bažnyčia\$bPapa (1978-2005 : Joannes Paulus II)\$1231##\$7ba0yba0y\$8litlat\$aEvangelium vitae

1.2.5.2. Kūrinio antraštė

Kūrinio antraštė – žodis, frazė arba simbolių grupė, iš kurios atpažįstamas kūrinys.

Kūrinį identifikuoja du antraščių tipai: *kūrinio aprobuotoji antraštė* ir *kūrinio* antraštės variantai.

1.2.5.3. Kūrinio aprobuotoji antraštė

Kūrinio aprobuotoji antraštė – standartizuota *kūrinio antraštė* arba antraštės forma, iš kurios atpažįstamas kūrinys, pasirinkta kaip kūrinį identifikuojanti antraštė, sudaranti *aprobuotojo kreipties elemento* pagrindą.

1.2.5.4. Kūrinio aprobuotosios antraštės pasirinkimas

- Kūrinio aprobuotąja antrašte pasirenkama kūrinio antraštė arba antraštės forma *originalo kalba*, iš kurios atpažįstamas kūrinys ir kuri dažniausiai pateikiama informacijos šaltiniuose²¹ arba kūrinio apraiškose *originalo kalba*.

²¹ *Informacijos šaltinis* – enciklopedijos, žinytai, interneto ir kiti rašytiniai informacijos šaltiniai. Aprašant užsienio šalių autorių (kompozitorių, dailininkų ir pan.) kūrinius prioritetą teikiama atitinkamos šalies nacionalinės bibliotekos arba kitų tos šalies bibliotekų bei kitų šalių katalogams ir duomenų bazėms.

1 pavyzdys

Altorių šešėly (autorius V. Mykolaitis-Putinas).

2 pavyzdys

Eugénie Grandet (autorius H. Balzac).

3 pavyzdys

Madame Bovary (autorius G. Flaubert).

- Jeigu kūrinio turinys yra skirtingomis kalbomis ir (arba) kūrinyje pateiktas gretutinis tekstas skirtingomis kalbomis ir neįmanoma nustatyti originalo kalbos, *kūrinio aprobuotąja antrašte* pasirenkama antraštė (nurodyta pirmumo seka):
  - o pateikta informacijos šaltinyje;
  - o anksčiausiai LIBIS *Jungtiniame kataloge*²² aprašytos *apraškos* pagrindinė antraštė, jeigu informacijos šaltiniuose informacija neprieinama.
- Jeigu antraštės nenurodytos informacijos šaltiniuose arba kūrinyje įkūnijančiuose apraiškose (pavyzdžiui, nuotraukos, atvirukai), kaip kūrinio aprobuotoji antraštė įrašoma kataloguotojo sudaryta antraštė. Kataloguotojo sudarytoji antraštė turi glaustai apibūdinti tokio kūrinio turinį.

1 pavyzdys

Kataloguotojo sudaryta atviruko, kuriame pateikiamas Vilniaus arkikatedros vaizdas, antraštė:

Vilniaus arkikatedra

Antraštės variantas: Vilniaus šv. Vyskupo Stanislovo ir šv. Vladislavo arkikatedra bazilika.

2 pavyzdys

Kataloguotojo sudaryta nuotraukos, kurioje pateikiamas J. Basanavičiaus atminimo lentos Prahoje vaizdas, antraštė:

Atminimo lenta Prahoje ant namo, kuriame gyveno J. Basanavičius

- Jeigu kūrinys sukurtas iki 1501 m., *kūrinio aprobuotąja antrašte* pasirenkama originali kūrinio antraštė arba antraštės forma, iš kurios kūrinys atpažįstamas šiuolaikiniuose informacijos šaltiniuose. Jeigu šiuolaikinių informacijos šaltinių duomenys nėra patikimi (pavyzdžiui, prieštaringi), *kūrinio aprobuotąja antrašte* antrašte pasirenkama antraštė dažniausiai randama (nurodyta pirmumo seka):
  - o šiuolaikinėse *kūrinio apraiškose*;
  - o ankstyvosiose *kūrinio apraiškose*;
  - o kūrinio rankraščių kopijose.
- Jeigu kūrinys sukurtas klasikine graikų kalba, graikų bažnyčios tėvo arba kito Bizantijos rašytojo iki 1453 m., *kūrinio aprobuotąja antrašte* pasirenkama (nurodyta pirmumo seka):
  - o antraštė naująja graikų kalba;
  - o antraštė lotynų kalba, jei antraštė naująja graikų kalba neprieinama.

1.2.5.4.1. Juridinių dokumentų aprobuotosios antraštės pasirinkimas

1 pavyzdys

Lietuvos Konstitucija (1938)

2 pavyzdys

Lietuvos Respublikos Konstitucija (1992)

²² LIBIS *Jungtinis katalogas* – bendra bibliografinė sistema, jungianti į vieną visumą informaciją apie LIBIS bibliotekose saugomus išteklius.

- Įstatymų arba įstatymų sąvadų identifikuojančia antrašte pasirenkama (nurodyta pirmumo seka):
  - o oficialioji trumpinė arba nuorodinė antraštė;
  - o neoficialioji trumpinė arba nuorodinė antraštė, naudojama teisinėje literatūroje;
  - o oficialioji antraštė;
  - o bet kuris kitas žymuo, iš kurio atpažįstamas juridinis dokumentas (pavyzdžiui, numeris, data).
- Sutarties tarp dviejų ar daugiau valstybių vyriausybių, tarpvyriausybinių institucijų, Šventojo Sosto ir kitų įgaliotų sudaryti sutartis jurisdikcijų identifikuojančia antrašte pasirenkama (nurodyta pirmumo seka):
  - o oficialioji sutarties antraštė;
  - o trumpinė arba nuorodinė antraštė, naudojama teisinėje literatūroje;
  - o bet kuris kitas žymuo, pagal kurį atpažįstama sutartis (pavyzdžiui, numeris, data);
  - o sutarčių sąvadą identifikuojančia antrašte pasirenkama sąvado siejamoji antraštė²³, jei tokios antraštės nėra – kataloguotojas sudaro siejamąją sąvado antraštę.

1.2.5.4.2. Oficialių pranešimų aprobuotosios antraštės pasirinkimas

- Popiežiaus, Romos kurijos tribunolų, kongregacijų ir pan. oficialaus pranešimo aprobuotąja antrašte pasirenkama glausta pranešimo antraštė, t. y. pirmasis teksto žodis arba pirmieji teksto žodžiai originalo kalba, iš kurios dokumentas dažniausiai atpažįstamas ir cituojamas.

1 pavyzdys

Populorum progressio

2 pavyzdys

Redemptor homini

3 pavyzdys

Communio notio

1.2.5.4.3. Religinių kūrinių aprobuotosios antraštės pasirinkimas

- Religinio kūrinio aprobuotąja antrašte pasirenkama (nurodyta pirmumo seka):
  - o visuotinai žinoma antraštė originalo kalba;
  - o antraštė, kuri randama informacijos šaltiniuose apie religiją. Informacijos šaltinis turi būti ta kalba, kuria pasirenkama kūrinio aprobuotoji antraštė.
- Liturginio kūrinio aprobuotąja antrašte pasirenkama (nurodyta pirmumo seka):
  - o visuotinai žinoma antraštė originalo kalba, jei ta pačia kalba yra ir liturginį kūrinių aprašymo kolektivo vardas;
  - o trumpa antraštė ta kalba, kuria vyksta liturginės apeigos, jeigu visuotinai žinomos antraštės arba aprašytojo kolektivo vardo nėra originalo kalba;
  - o antraštė lotynų kalba, jeigu aprašomas krikščionių liturginis kūrinys, žr. *C priedą*;
  - o antraštė, pagal kurią kūrinys identifikuojamas toliau išvardytuose informacijos šaltiniuose, jeigu aprašomas žydų liturginis kūrinys:

Encyclopaedia Judaica, 2007–,

The Jewish Encyclopedia Complete, 1901–1906, <http://www.jewishencyclopedia.com/>

Jüdisches Lexikon, 1927–1930, <http://sammlungen.ub.uni-frankfurt.de/freimann/content/titleinfo/405002>

Zeitlin, W. *Bibliotheca hebraica post-Mendelssohniana*, <https://books.google.mg/books?id=EIF5-loJ9k-gC&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false>.

²³ Siejamoji antraštė – rinkinio antraštė, į vieną visumą jungianti du ir daugiau kūrinių.

1 pavyzdys
Biblia
2 pavyzdys
Talmud
3 pavyzdys
Avesta
4 pavyzdys
Epistola Apostolorum
5 pavyzdys
Confessio Augustana

1.2.5.5. Kūrinio aprobuotosios antraštės įrašymas (231 \$a)

Kūrinio aprobuotoji antraštė įrašoma tokia kalba ir rašto sistema, kokia ji pateikiama pasirinktame informacijos šaltinyje.

Kūrinio aprobuotoji antraštė ir kiti pagrindiniai kūrinį identifikuojantys elementai – kūrinio forma, data, kilmės vieta, kitas skiriamasis kūrinio požymis, atlikimo priemonė (muzikos kūrinijų), skaitinis kūrinio žymėjimas (muzikos kūrinijų), tonacija (muzikos kūrinijų) – įrašomi **231** lauko atitinkamame polaukyje.

- Kai įrašo etiketėje nurodyta *Esybės tipas* reikšmė „p“ (vardas ir antraštė (kūrinys)), sistema iš karto nukreipia į AĮ DB paieškos langą susirasti ir pasirinkti reikiamą agento vardą, kurį automatiškai įrašo **241** lauko polaukyje \$1. Sistemai automatiškai įrašius pasirinktą agento vardą, kūrinio antraštė ir kiti kūrinį identifikuojantys elementai įrašomi **231** lauke.

- Prie **231** lauko rinktis mygtuką Redaguoti įterptinio lauko polaukius.

Atsidariusiame lange pateikiami **231** lauko polaukiai su sistemos automatiškai užpildytais kontroliniais polaukiais \$7 *Katalogavimo rašto sistema ir pamatinio kreipties elemento rašto sistema* ir \$8 *Katalogavimo kalba ir pamatinio kreipties elemento kalba*.

Įterptinio lauko duomenys

Laukas	Ind1	Ind2	Polaukis
241			1
Laukas	Ind1	Ind2	Polaukis
231			7
Aprobuotasis kreipties elementas: antraštė (kūrinys) / Katalogav... <> ⋮			
			ba0yba0y
Polaukis: Katalogavimo kalba ir pamatinio kreipties elemento kalba <> ⋮			
			8
			litlit
Polaukis: Antraštė * ⋮			
			a
Polaukis: Kūrinio forma ⋮			
			c
Polaukis: Kūrinio data ⋮			
			d
Polaukis: Kūrinio kilmės vieta ⋮			
			e
Polaukis: Kūrinio originalo kalba ⋮			
			f

1 pavyzdys

\$7ba0yba0y

2 pavyzdys

\$8litlit

Jeigu kūrinio antraštė arba antraštės forma įrašoma transliteruota forma (pavyzdžiui, iš japonų kalbos), turi būti koreguojamas \$7 *Katalogavimo rašto sistema ir pamatinio kreipties elemento rašto sistema* pamatinio kreipties elemento rašto sistemos transliteracijos sistemos kodas (\$7/8).

1 pavyzdys

\$7ba0yba0a

Jeigu kūrinio antraštė įrašoma ne lietuvių kalba, turi būti pakoreguotas polaukyje \$8 nurodytas *pamatinio kreipties elemento kalbos* kodas (\$8/3-5) iš lietuvių kalbos kodo „lit“ į antraštės, nurodytos 231 \$a, kalbos kodą.

1 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$aKatedra

2 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litfra\$aMadame Bovary

3 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litpol\$aGražyna

- Jeigu kūrinio antraštė arba antraštės forma, pasirinkta *kūrinio aprobuotąja antrašte*, yra nurodyta ne lotynų rašto sistema (pavyzdžiui, arabų, japonų, kinų, korėjiečių ir kt.), išskyrus antraštės kirilica, hebrajų, jidiš ir graikų rašto sistema, kūrinio antraštė turi būti transliteruojama skaitmeniniais transliteravimo įrankiais²⁴.
- Jeigu rašmenys šiuo metu neįvertinami arba dėl kitų priežasčių neprieinami, reikia vartoti alternatyvius tinkamus rašmenis, pavyzdžiui, civilinę kirilicą vietoj bažnytinės slavų kirilicos.

²⁴ Skaitmeninių įrankių sąrašas nėra baigtinis:
<https://www.ushuaia.pl/transliterate/?ln=en>
<https://www.ashtangayoga.info/philosophy/sanskrit-and-devanagari/transliteration-tool/>
<https://www.doitinhebrew.com/Translate/Default.aspx>
<https://drms.com/new-online-hebrew-transliteration-tool/>
<https://translate.google.com/?hl=lt>

- Jeigu aprobuotą antraštę pasirinkta antraštė apima įžanginius žodžius, netikslumus, atskirose *apraiškose* arba dalyse besiskiriančius žodžius, tokią antraštę leidžiama trumpinti, darant praleidimą elemento gale arba viduryje. Tokiais atvejais tai, kas praleista, žymima daugtaškiu (...).
- Alternatyvioji antraštė²⁵ neįrašoma kaip *kūrinio aprobuotosios antraštės* dalis.
- Įrašant kūrinio aprobuotą antraštę, vadovaujamosi didžiųjų ir mažųjų raidžių, numerių, diakritinių ženklų, antraštės pradžios artiklių, inicialų ir akronimų tarpų, trumpinių rašymo bei kalbos ir rašto sistemos taisyklėmis.
- Didžiųjų raidžių rašymas:
  - o didžiosios raidės rašomos pagal vartojamos kalbos ir rašto sistemos taisykles; jei kūrinio aprobuotoje antraštėje neįmanoma atskirti vienos didžiosios raidės nuo kitos (pavyzdžiui, I/J arba gotiško šrifto U/V), perrašant antraštę jos turi būti sunormintos pagal dabartinę rašybą;
  - o skaitmenų reikšmę turinčios raidės kūrinio antraštėje pateikiamos didžiosiomis raidėmis;
  - o oficialius asmenis apibūdinantys žodžiai ir frazės turi būti rašomi iš didžiosios raidės, jei tai leidžia kalbos ir rašto sistemos taisyklės.
- Mažųjų raidžių rašymas:
  - o antraštėse, prasidedančiose daugtaškiu, kuris nurodo, kad frazės pradžia buvo praleista;
  - o antraštėse, kurios įrašomos taip, kaip yra nurodyta šaltinyje;
  - o antrojo kūrinio antraštėje, kai vienas kūrinys yra sujungtas su kitu kūrinio, jei tai leidžia vartojamos kalbos ir rašto sistemos taisyklės;
  - o antraštėse, prasidedančiose arabų kalbos artikeliu (*al, el, es*);
  - o antraštėse, prasidedančiose hebrajų kalbos artikeliu (*ha, he*).
- Numerių rašymas:
  - o skaitmenimis arba žodžiais išreiškiami numeriai įrašomi taip, kaip jie rašomi informacijos šaltinyje.
- Kūrinio aprobuotosios antraštės pradžios artikkeliai:
  - o pradžios artikkelis yra perrašomas, jeigu jis rašomas informacijos šaltinyje.
- Simbolių ir kitų ženklų rašymas:
  - o simbolis ar kitoks ženklas, kurio negalima perrašyti turimomis priemonėmis, pakeičiamas jų aprašymu arba raidiniais ar žodininiais atitikmenimis.
- Inicialų ir akronimų rašymas
  - o inicialai ir akronimai užrašomi be vidinių tarpų, tarp taško ir po jo einančio inicialo arba akronimo.
- Trumpinių rašymas
  - o trumpiniai ir santrumpos, kurie yra neatskiriama antraštės dalis, turi būti perrašomi.

1 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litfra\$aSur l'écorchure de tes mots

2 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8lithun\$aCsutak és a szürke ló

3 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8littus\$aÇalikuşu

4 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$aBaltaragio malūnas

Ne

231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$aBaltaragio malūnas, arba Kas dėjosi anuo metu Paudrūvės krašte

²⁵ *Alternatyvioji antraštė* – pagrindinės antraštės, susidedančios iš dviejų dalių (kurių kiekviena yra nepriklausomos antraštės formos), sujungtų žodžiu arba jo atitikmeniu kita kalba, antroji dalis, pavyzdžiui, „Baltaragio malūnas, arba Kas dėjosi anuo metu Paudrūvės krašte“.

5 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litpol\$aPan Tadeusz
Ne
231##\$7ba0yba0y\$8litpol\$aPan Tadeusz, czyli Ostatni zajazd na Litwe
6 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$aDievų miškas
7 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litdeu\$aDie Leiden des Jungen Werthers
8 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$aDr. Kvadratas
9 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$aDr. Vytas Mašauskas
10 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8liteng\$aThe Dalai Lama
11 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$aJo Ekscelencija arkivyskupas J. Matulevičius
12 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litger\$a...und eine Liebe in Litauen (1945-1949)
13 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$a...kaip skrydis...
14 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8liteng\$a eBay bargain shopping for dummies
15 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8liteng\$a h-geometry. Neo-sines in space mechanics
16 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8liteng\$a iPhone application development
17 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$a nePasmerkti
18 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litarat\$a al-Qur'ān al-karīm
19 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litaheb\$a ha-Milon he-hadash
20 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litfra\$a 10 préludes pour piano
21 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$a XVI a.-XVIII a. gobelenai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje
231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$a Šešiolika vaizdaraščių
23 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$a 99 šimtosios

24 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$a29 % sprendimas

25 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8liteng\$aThe invisible man

26 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litdeu\$aDer seidene Faden

27 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litita\$aI galeone dei gatti pirati

28 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litfra\$aLe petit prince

29 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$aJūros ABC

30 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$aM.K. Čiurlionis

31 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litlat\$aA.D. 999

1.2.5.5.1. Kūrinių rinkinių aprobuotosios antraštės įrašymas (231 \$a)

- Kūrinių rinkinio antraštė arba antraštės forma, pateikiama rinkinį įkūnijančioje *apraiškoje* arba informacijos šaltiniuose, ir sutartinė antraštė „Rinkinys“ (arba jo atitikmuo kita kalba) įrašoma *kūrinių rinkinio aprobuotąja antrašte*.
- Jeigu įvairių *agentų* kūrinių rinkinį įkūnijančioje *apraiškoje* arba informacijos šaltiniuose nepateikiama antraštė arba antraštės forma, kūrinių rinkinio aprobuotąja antrašte įrašoma kataloguotojo sudaryta antraštė ir sutartinė antraštė „Rinkinys“ arba jo atitikmuo kita kalba.
- Jeigu kūrinių rinkinį, susidedantį iš dviejų kūrinių, įkūnijančioje *apraiškoje* arba informacijos šaltiniuose nepateikiama antraštė arba antraštės forma, tokio rinkinio aprobuotąja antrašte įrašoma kiekvieno kūrinių aprobuotoji antraštė (po taško).
- Vieno *agento* visų kūrinių, žinomų išleidimo metu, rinkinio aprobuotąja antrašte įrašoma siejamoji antraštė „Kūriniai“ (arba jos atitikmuo kita kalba).
- Vieno *agento* visų vienodo žanro kūrinių, žinomų išleidimo metu, rinkinio aprobuotąja antrašte įrašoma siejamoji antraštė, naudojant specifinį aprobuotą terminą (arba jo atitikmenį kita kalba), pavyzdžiui, romanai, pjesės, eilėraščiai, kalbos, libretai, susirašinėjimas, enciklikos, pamokslai, plakatai ir t. t.

1 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$aKaip Jonelis raides pažino. Rinkinys

2 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$aKūriniai

3 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8liteng\$aTo the lighthouse. The waves

4 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litlit\$aRomanai. Rinkinys

1.2.5.5.2. Muzikos kūrinio ir kūrinių rinkinių aprobuotosios antraštės įrašymas (231 \$a)

- Įrašant *muzikos kūrinio aprobuotąją antraštę* turi būti praleidžiami antraštėje nurodyti:
  - o atlikimo priemonės duomenys (net jeigu tokie duomenys yra sudurtinio žodžio dalis, jei šis žodis arba žodžiai yra muzikos kūrinio tipo pavadinimas);
  - o tonacija;
  - o serijos, opuso, teminių rodyklių numeriai;
  - o kiekiniai ir kelintiniai skaitvardžiai;
  - o sukūrimo data. Išskyrus tuos atvejus, kai šie duomenys yra antraštės dalis.

Toks praleidimas nežymimas praleidimo ženklu (...).

- Jeigu muzikos kūrinys, sukurtas draminiam kūriniai, yra adaptuotas (pavyzdžiui, tekstas yra papildytas nauju tekstu, siužetu arba veiksmo vieta) bei yra pakeista muzikos kūrinio antraštė, kūrinio aprobuotąja antrašte įrašoma:
  - o originalaus kūrinio aprobuotoji antraštė ir adaptuoto muzikos kūrinio aprobuotoji antraštė, kuri nurodoma lenktiniuose sliaustuose.
- Jeigu *muzikos kūrinio aprobuotąja antraštę* sudaro vien tik kūrinio tipo / žanro (-ų) pavadinimas, privalomai aprobuotame kreipties elemente turi būti įrašomi kiti pagrindiniai muzikos kūrinio elementai: atlikimo priemonė (**231 \$r**), skaitinis žymuo (**231 \$s**) ir (arba) tonacija (**231 \$u**).
- Jeigu kaip muzikos kūrinio antraštė yra nurodytas tik muzikos kūrinio tipo / žanro pavadinimas ir *agentas* nėra parašęs daugiau tokio tipo / žanro kūrinių su tokia pačia antrašte, muzikos kūrinio tipo / žanro pavadinimas įrašomas *muzikos kūrinio aprobuotosios antraštės* kalba vienaskaitos forma.
- Jeigu kaip muzikos kūrinio antraštė yra nurodytas tik muzikos kūrinio tipas / žanras ir *agentas* yra parašęs daugiau tokio tipo / žanro kūrinių su tokia pačia antrašte, muzikos kūrinio tipo / žanro pavadinimas įrašomas kaip aprobuotoji antraštė lietuvių kalba daugiskaitos forma.
- Jeigu muzikos kūrinių rinkinį sudaro vieno kompozitoriaus visi kūriniai, žinomi rinkinio išleidimo metu, rinkinio aprobuotąja antrašte įrašoma siejamoji antraštė „Išsamus rinkinys“.
- Jeigu muzikos kūrinių rinkinį sudaro vieno kompozitoriaus visi vieno tipo / žanro muzikos kūriniai, žinomi rinkinio išleidimo metu, skirti vienai arba įvairioms atlikimo priemonėms, kaip rinkinio aprobuotoji antraštė įrašoma siejamoji antraštė, atspindinti kūrinio tipo / žanro pavadinimą (žr. *A priedą*).
- Jeigu muzikos kūrinių rinkinį sudaro vieno kompozitoriaus visi skirtingo tipo / žanro muzikos kūriniai, žinomi rinkinio išleidimo metu, skirti vienai atlikimo priemonei arba atlikimo priemonės tipui, rinkinio aprobuotąja antrašte įrašoma sutartinė siejamoji antraštė, atspindinti kūrinio atlikimo priemonę. Atlikimo priemonės įvardijantis terminas turi būti pasirenkamas iš atlikimo priemonių aprobuoto sąrašo lietuvių kalba, žr. *D priedą*.
- Jeigu muzikos kūrinio rinkinio aprobuotąjį kreipties elementą sudaro siejamoji antraštė, apimanči muzikos kūrinio tipo / žanro pavadinimą, ir sutartinė antraštė „Rinkinys“ (arba jos atitikmuo kita kalba), privalomai turi būti įrašomas vienas ar daugiau iš pagrindinių muzikos kūrinio elementų: atlikimo priemonė (**231 \$r**), kūrinio data (**231 \$d**), kūrinio kilmės vieta (**231 \$e**), kiti skiriamieji kūrinio požymiai (**231 \$k**).

1 pavyzdys

Aprobuotasis kreipties elementas, sudarytas adaptuotam muzikos kūriniai:

231##\$7ba0yba0y\$8litdeu\$aFledermaus (Rosalinda)

2 pavyzdys

Aprobuotasis kreipties elementas, sudarytas adaptuotam muzikos kūrinii:

231###\$7ba0yba0y\$8litita\$aCosi fan tutte (Die dame Kobold)

3 pavyzdys

231###\$7ba0yba0y\$8litita\$aAdagio e allegro\$rPiano\$sIn 653\$uG major

4 pavyzdys

Aprobuotasis kreipties elementas sudarytas: Sinfonia eroica / Ludwig van Beethoven.

231###\$7ba0yba0y\$8litit\$u\$aSinfonia

5 pavyzdys

Aprobuotasis kreipties elementas sudarytas: Piano sonata in B minor S178

231###\$7ba0yba0y\$8litita\$aSonata

6 pavyzdys

Aprobuotasis kreipties elementas sudarytas: Ludwig van Beethoven kvartetams

231###\$7ba0yba0y\$8litit\$u\$aKvartetai

7 pavyzdys

Aprobuotasis kreipties elementas sudarytas: Ludwig van Beethoven simfonijoms

231###\$7ba0yba0y\$8litit\$u\$aSimfonijos

8 pavyzdys

231###\$7ba0yba0y\$8litit\$u\$aDainos

9 pavyzdys

231###\$7ba0yba0y\$8liteng\$aSonatas. Selections\$rPiano

1.2.5.5.3. Religinio kūrinio ir kūrinii rinkiniii aprobuotosios antraštės įrašymas (231 \$a)

- Jeigu aprašomas kūrinys, kurį sudaro apeigos arba mišios, kaip kūrinio aprobuotoji antraštė įrašoma atitinkamai „apeigos“ arba „mišios“ originalo kalba su trumpu dienos arba progos apibūdiniu. Jeigu diena yra skirta šventajam asmeniui, įrašomas aprobuotasis šventojo asmens vardas.
- Jeigu aprašomas kūrinii rinkinys, kurį sudaro tam tikras liturginis ritualas, ritualų grupė arba liturginiai ritualai, esantys stambesnio liturginio kūrinio dalimi, kaip kūrinio aprobuotoji antraštė įrašomas visuotinai žinomas liturginio ritualo arba ritualų grupės pavadinimas originalo kalba. Jeigu tokio pavadinimo nėra, įrašomas sutrumpintas pavadinimas liturginiii apeigų kalba.
- Jeigu kaip aprobuotoji antraštė įrašoma „mišios“ originalo kalba, turi būti nurodomas mišii ritualo knygoje nurodytas grigališkojo giedojimo dalies numeris.

1 pavyzdys

231###\$7ba0yba0y\$8litlat\$aOrdo paenitentiae

2 pavyzdys

231###\$7ba0yba0y\$8liteng\$aMass XVI

1.2.5.6. Kūrinio skyriaus arba dalies numerio įrašymas (231 \$h)

Kiekvienam smulkesniam kūrinio skyriui arba daliai, kai aprašomas kūrinio skyrius arba dalis yra stambesnio kūrinio dalis, nurodomas skyriaus arba dalies numeris.

- Kiekvieną kūrinio dalį identifikuojantis numeris turi būti įrašomas (**231 \$h**). Jeigu dalies numeris nurodytas be žodžio „numeris“ – prieš dalies numerį turi būti įrašytas žodžio „numeris“ trumpinys ta kalba, kuria įrašoma viso kūrinio aprobuotoji antraštė (**231 \$a**).

1 pavyzdys

Nurodomas tik Johannesio Brahmsio muzikos kūrinio „Ungarische Tänze“ dalies numeris:

231##\$7ba0yba0y\$8litdeu\$aUngarische Tänze\$hNr. 5

2 pavyzdys

Sudaryta W. A. Mozarto muzikos kūrinio „Cosi fan tutte“ dalies aprobuotoji antraštė. Kiekviena muzikos kūrinio dalis (arija) yra numeruota:

231##\$7ba0yba0y\$8lilita\$aCosi fan tutte \$hNo. 14\$iCome scoglio

1.2.5.7. Kūrinio skyriaus ar dalies arba dalių aprobuotosios antraštės įrašymas (**231 \$i**)

Jeigu kiekvieną kūrinio dalį identifikuoja reikšminė dalies antraštė, t. y. dalies antraštė arba žymuo, kurio pakanka kūrinio daliai identifikuoti, prie kūrinio aprobuotosios antraštės turi būti įrašoma kūrinio dalies aprobuotoji antraštė (**\$i**).

1 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litlat\$aBiblia\$iTestamentum Vetus

2 pavyzdys

231##\$7ba0yba0a\$8litsan\$aTipiṭaka\$iVinayapiṭaka

3 pavyzdys

231##\$7ba0yba0a\$8litsan\$aVedas\$iRgveda

4 pavyzdys

231##\$7ba0yba0a\$8litsan\$aUpanishads\$iChāndogyopaniṣad

5 pavyzdys

231##\$7ba0yba0a\$8litara\$aQurʻān\$iSūrat al-Baqarah

1.2.5.7.1. Muzikos kūrinio dalies arba dalių aprobuotosios antraštės įrašymas (**231 \$i**)

- Jeigu visas muzikos kūrinio dalis identifikuoja ta pati dalies antraštė arba toks pats dalies raidinis žymuo, prie *kūrinio aprobuotosios antraštės* įrašomas tik dalies numeris (**231 \$h**).
- Jeigu muzikos kūrinio dalis, kurios antraštė yra svarbi kaip kreipties elementas, yra stambesnės kūrinio dalies sudedamoji dalis, turi būti įrašomos stambesnės dalies ir smulkesnės dalies aprobuotosios antraštės (atskiruose **231 \$i**). Tačiau jei stambesnės dalies aprobuotoji antraštė nėra svarbi kaip kreipties elementas (pavyzdžiui, Nr. 1), kaip kūrinio dalies antraštė įrašoma tik smulkesnės dalies aprobuotoji antraštė, o nurodyta stambesnėsios dalies antraštė gali būti įrašoma kaip skyriaus arba dalies numeris (**231 \$h**).
- Jeigu nenumeruota muzikos kūrinio dalis vadinama tuo pačiu bendru terminu kaip ir kitos dalys, įrašant muzikos kūrinio dalies aprobuotąjį kreipties elementą turi būti įrašoma tiek identifikujančių pagrindinių elementų (atlikimo priemonė, muzikos kūrinio skaitinis žymuo, tonacija, kūrinio forma, kūrinio data, kūrinio sukūrimo vieta, kiti skiriamieji kūrinio požymiai), kiek būtina šiai daliai išskirti arba, jei identifikuojantys elementai netinka, muzikos kūrinio daliai dirbtinai suteikiamas numeris, kuris įrašomas po muzikos kūrinio dalies aprobuotosios antraštės.

- Identifikuojant dvi ir (arba) daugiau muzikos kūrinio dalių, dalys identifikuojamos kartu. Kūrinio dalių aprobuotąja antrašte įrašoma sutartinė siejamoji antraštė lietuvių kalba „Rinkinys“.
- Jeigu kompozitorius paskelbia stambesnio kūrinio ištraukas, kurias pavadina „siuita“, žodis „siuita“ įrašomas kaip dalies antraštė (231 \$i).

1 pavyzdys

Nurodomas Antonio Vivaldi muzikos kūrinio „L'estro armonico“ tik dalies numeris, nes kiekvienos dalies antraštė yra „Concerto“:

231##\$7ba0yba0y\$8litita\$aL'estro armonico\$hNr. 8

2 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litita\$aLa traviata\$iAtto 3o.\$iPreludio

3 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8liteng\$aMessiah\$hPart 1\$iPifa

Ne

231##\$7ba0yba0y\$8liteng\$aMessiah\$iPart 1\$iPifa

4 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litita\$aConcerti ecclesiastici\$iSonata \$rViolin\$rCornett\$rViolone\$rTrombone.

5 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litita\$aConcerti ecclesiastici\$iSonata\$rCornett\$rViolin\$rContinuo

6 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litspa\$aEl maestro\$iPavana (No. 23)

7 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litspa\$aEl maestro\$iPavana (No. 24)

1.2.5.7.2. Religinio kūrinio dalies arba dalių aprobuotosios antraštės įrašymas (231 \$i)

- Įrašant katalikų ir protestantų kanono knygas arba įrašant knygų rinkinį, knygos arba knygų rinkinio antraštė įrašoma kaip religinio kūrinio dalies aprobuotoji antraštė originalo kalba. Jeigu knyga yra numeruojamos sekos dalis – knygos numeris įrašomas kaip dalies antraštės dalis.
- Jeigu informacijos šaltiniuose atrinktas pavienis Biblijos knygos tekstas yra identifikuotas antraštelėje originalo kalba, ji įrašoma kaip religinio kūrinio aprobuotoji antraštė.
- Jeigu Biblijos knygos dalies tekstas nėra identifikuojamas savarankiška antrašte, turi būti įrašomas indentifikuojantis teksto skirsnis romėniškais skaitmenimis ir teksto eilutė (-ės) arabiškais skaitmenimis.
- Jeigu kūrinį sudaro iš dviejų ir daugiau kūrinų atrinkti tekstai (įskaitant išsamias knygas), kuriuos identifikuoja Biblijos dalių aprobuotosios antraštės, kiekviena Biblijos dalis nurodoma atskirai.
- Jeigu kūrinį sudaro atrinkti *Senojo Testamento* ir *Naujojo Testamento* knygos tekstai ir (arba) knygos tekstų ištraukos, knygų grupės tekstai, kurių neidentifikuoja skirsnio skaitinis žymuo, kaip kūrinio dalies aprobuotoji antraštė įrašoma labiausiai atrinktus tekstus atitinkanti siejamoji antraštė ir sutartinė antraštė „Rinktinė“.
- Jeigu neįmanoma nustatyti labiausiai atrinktus tekstus atitinkančios antraštės, prie kūrinio aprobuotosios antraštės įrašoma sutartinė antraštė „Rinktinė“.

1 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litlat\$aBiblia\$iEzra
2 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litlat\$aBiblia\$iBaruch
3 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litlat\$aBiblia\$iPentateuch
4 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litlat\$aBiblia\$iCorinthians. 1
5 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litlat\$aBiblia\$iSamuel. 2
6 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8liteng\$aLord's prayer
Ne
231##\$7ba0yba0y\$8litlat\$aBiblia\$iLord's prayer
7 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8liteng\$aAllegory of Zenos
Ne
231##\$7ba0yba0y\$8liteng\$aBook of Mormon. Jacob, V
8 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litlat\$aBiblia\$iGenesis. XI, 26-XX, 18
9 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litlat\$aBiblia\$iEcclesiastes. III, 1-8
10 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litlat\$aBiblia\$iTestamentum Novum. Rinktinė
11 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litlat\$aBiblia. Rinktinė

- Įrašant Talmudo įsakymus arba traktatus, Mišnos²⁶ ir Toseftos²⁷ dalis, midrašus²⁸ kaip aprobuotoji Talmudo dalies arba Jeruzalės Talmudo dalies antraštė naudojama antraštės forma, randama *Encyclopaedia Judaica*.
- Įrašant atskirai išleistas Talmudo trumpųjų traktatų dalis, kaip Talmudo aprobuotosios antraštės dalis įrašoma sutartinė antraštė „Trumpieji traktatai“.
- Jeigu kūrinį sudaro atskiros Talmudo dalys, įrašoma aprobuotoji Talmudo antraštė ir sutartinė antraštė „Rinktinė“.

1 pavyzdys
231##\$7ba0yba0y\$8litheb\$aTalmud. Trumpieji traktatai

²⁶ *Mišna* (hebr. *mišnah* – kartojimas, mokymas) – rabinų pamokymai, nuo III a. pr. m. e. plitę žodžiu, II a. m. e. užrašyti Judo Karaliaus ir įtraukti į Talmudą kaip pagrindinė jo dalis; į ją įeina paprotiniai, teisiniai ir ritualiniai potvarkiai – taisyklės, paaiškinimai taisyklių bei paprotinių normų, esančių Biblijoje.

²⁷ *Tosefta* – tanajų parašytų halachinių (halacha) įstatymų, neįėjusių į Mišną, rinkinys.

²⁸ *Midrašai* (hebr. *paaiškinimai*) – judėjų teologinės literatūros žanras: alegoriniai didaktiniai Senojo Testamento komentarai; jų rinkiniai, sukurti rabinų II-VI a.; garsiausias yra Didysis midrašas (*Midraš Rabba*), suredaguotas VI ir XII a.

2 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litheb\$aTalmud. Rinktinė

3 pavyzdys

231##\$7ba0yba0y\$8litheb\$aTalmud Yerushalmi. Rinktinė

1.2.5.8. Kiti pagrindiniai, kūrinį identifikuojantys, elementai

Kūriniui ir kitam *kūriniui* su tokia pačia antrašte arba *kūriniui* su tokia pačia antrašte ir *agento* vardu atskirti kaip kreipties elemento dalis papildomai turi būti įrašomas kuris kitas iš pagrindinių elementų – kūrinio data, kūrinio originalo kalba, kūrinio kilmės vieta, muzikos kūrinį atlikimo priemonė, skaitinis žymuo, tonacija, kūrinio identifikatorius arba kitas skiriamasis kūrinio požymis. Papildomos taisyklės atskirų tipų kūriniams nurodytos prie konkretaus elemento aprašymo.

1.2.5.9. Kūrinio forma (231 \$c)

Kūrinio forma – standartinė frazė, nusakanti kategoriją arba žanrą, kuriam priklauso kūrinys (pavyzdžiui, romanas, pjesė, poema, biografija, simfonija, koncertas, sonata, žemėlapis, piešinys, paveikslas, fotografija ir pan.). Kūrinio forma turi būti nurodoma kiekvienam kūrinii. Kūrinio forma nustatoma pagal prioritetiniu pasirinktą šaltinį.

1 pavyzdys

231##\$cPaveikslas

1.2.5.10. Kūrinio data (231 \$d)

Kūrinio sukūrimo, pirmojo paskelbimo arba išleidimo data, t. y. anksčiausia su kūriniumi susijusi data (įprastai, metai). Kūrinio data įrašoma identifikuojant kūrinį, kurio aprobuotoji antraštė sutampa su kito kūrinio antrašte arba kūrinio antrašte ir *agento* vardu, kai pagrindinis tokių kūrinų skirtumas yra data.

Kūrinio data įrašoma pagal Grigaliaus kalendorių. Data gali būti vieni metai arba metų intervalas. Jei negalima nustatyti kūrinio sukūrimo datos, kūrinio data laikoma anksčiausiai žinomos kūrinio apraiškos data.

1 pavyzdys

231##\$d1970

2 pavyzdys

231##\$d1987-1989

- o Įrašant kūrinio datą iki Kristaus gimimo (iki krikščioniškosios eros), turi būti naudojama santrumpa *pr. Kr.* (ar jos atitikmuo *B. C.*), kuri įrašoma po nurodytos datos arba po kiekvienos nurodytos datos.

1 pavyzdys

231##\$d14th century B.C.

2 pavyzdys

231##\$dApie 495 pr. Kr.

- o Įrašant kūrinio datą, apimančią abi eras, iki Kristaus gimimo (iki krikščioniškosios eros) ir krikščioniškąją erą, turi būti naudojama santrumpa *m. e.*²⁹ (ar jos atitikmuo *A. D.*³⁰), kuri įrašoma po nurodytos datos arba po kiekvienos nurodytos datos.

²⁹ *m. e.* – santrumpa, naudojama nusakyti metams po Kristaus gimimo.

³⁰ *A. D.* (lot. *Anno Domini*) – viduramžių lotynų kalbos frazė, naudojama nusakyti metų skaičiui pagal Grigaliaus ir Julijaus kalendorius, reiškianti metus po Kristaus gimimo, t. y. mūsų eroje.

1.2.5.10.1. Juridinių dokumentų data (231 \$d)

Sudarant juridinio dokumento aprobuotąjį kreipties elementą privaloma nurodyti juridinio dokumento datą, t. y. anksčiausią su juridiniu dokumentu susijusią datą (paskelbimo, patvirtinimo, įsigaliojimo, pateikimo pasirašymui, oficialaus pasirašymo, ratifikavimo ir pan.):

- Įstatymo paskelbimo data – metai, kai buvo paskelbtas įstatymas arba, jei informacija neprieinama, nurodomi įstatymo įsigaliojimo metai.
- Sutarties arba protokolo data – anksčiausia data, kai oficialus dokumentas buvo (nurodyta pirmumo seka):
  - o patvirtintas;
  - o pateiktas pasirašyti;
  - o oficialiai pasirašytas;
  - o ratifikuotas;
  - o paskelbtas.

Vienos sutarties arba protokolo data įrašoma formatu: metai, mėnuo, diena. Mėnuo įrašomas tekstu kūrinio aprobuotojo kreipties elemento kalba.

- Sudarant sutarčių sąvado aprobuotąjį kreipties elementą nurodomas anksčiausios sąvade esančios sutarties ir vėliausios sąvade esančios sutarties metų intervalas.

1.2.5.11. Kūrinio kilmės vieta (231 \$e)

Kūrinio kilmės vieta – šalis arba kita administracinė teritorija ar kultūros regionas, iš kurios kūrinys yra kilęs. Kūrinio kilmės vieta įrašoma identifikuojant kūrinį, kurio aprobuotoji antraštė sutampa su kito kūrinio antrašte arba kūrinio antrašte ir agento vardu, kai didžiausias kūrinių skirtumas yra kilmės vieta.

Įrašant kūrinio kilmės vietą turi būti nurodoma galiojanti kilmės vietos pavadinimo forma, kuri randama šaltinyje. Kilmės vietos pavadinimo forma pasirenkama ta kalba ir rašto sistema, kurios valstybės jurisdikcijai priklauso kūrinys. Jeigu valstybė turi daugiau nei vieną oficialią kalbą, pasirenkama kilmės vietos vardo forma ta kalba, kuri dažniausiai randama informacijos šaltiniuose. Niekada netrumpinamas miesto pavadinimas, sutampantis su valstijos, regiono, teritorijos ir pan. pavadinimu.

1.2.5.12. Kūrinio originalo kalba (231 \$f)

Kūrinio originalo kalba – kalba, kuria originaliai buvo sumanytas kūrinys. Kūrinio originalo kalba įrašoma identifikuojant kūrinį, kurio aprobuotoji antraštė sutampa su kito kūrinio antrašte arba kūrinio antrašte ir agento vardu, kai pagrindinis kūrinių skirtumas yra kūrinio originalo kalba. Jeigu kūrinys yra daugiau negu viena kalba, jos visos įrašomos tame pačiame polaukyje.

1.2.5.13. Kitas skiriamasis kūrinio požymis (231 \$k)

Kitas skiriamasis kūrinio požymis – bet koks požymis, kuris padeda atskirti kūrinį, kurio aprobuotoji antraštė sutampa su kito kūrinio antrašte arba kūrinio antrašte ir agento vardu ir kuris nėra kūrinio forma, kūrinio data arba kilmės vieta nei neapima kūrinio intelektualinio arba meninio turinio dalių ar muzikos kūrinio incipito.

1.2.5.13.1. Juridinių dokumentų skiriamasis požymis (231 \$k)

- Sudarant šiuolaikinių įstatymų, reglamentų ir t. t. įrašus, kaip skiriamasis kūrinio požymis turi būti nurodomas aprobuotasis jurisdikcijos, pavaldžios priimtam kitos jurisdikcijos įstatymui, reglamentui ir t. t., pavadinimas (-ai).
- Sudarant sutarties autoritetinį įrašą, kaip skiriamasis kūrinio požymis turi būti įrašomi sutarties dalyviai.
- Sudarant atskirai aprašomos sutarties arba sutarties, kuri iš dalies keičia arba papildo kitą sutartį, autoritetinį įrašą, kaip skiriamasis kūrinio požymis turi būti įrašoma „Protokolai“.

1.2.5.14. Atlikimo priemonė (muzikos kūrinys) (231 \$r)

Atlikimo priemonė – instrumentinė, vokalinė ir (ar) bet kuri kita priemonė, kuriai originaliai buvo sumanytas kūrinys (pavyzdžiui, fortepijonas, sopranas, smuikas, orkestras, vyrų choras, šaukštai ir t. t.).

- Atlikimo priemonė įrašoma, identifikuojant muzikos kūrinį, iš *D priede* nurodyto sąrašo.
  - Įrašoma tiek atlikimo priemonių, kiek tinka aprašomai atlikimo priemonei, pavyzdžiui, tam tikras instrumentas, balsas arba grupė, balso diapazonas ar tipas, instrumento arba balso žinoma kategorija, bendras terminas, reiškiantis kitokią atlikimo priemonę.
  - Jeigu tam tikram instrumentui arba balsui muzikos kūrinyje yra skirta tik viena partija, atlikėjas arba ansamblis, atlikimo priemonė nurodoma *vienaskaitos* forma.
  - Jeigu tam tikram instrumentui arba balsui muzikos kūrinyje yra skirtos dvi arba daugiau partijų, atlikėjų arba ansamblių, atlikimo priemonė nurodoma *daugiskaitos* forma.
  - Jeigu kiekvienai partijai pritaria atskiras pritariančiosios grupės narys, nurodomas ansamblio pavadinimas, o ne atskiri pritariančiosios instrumentai.
  - Jeigu muzikos kūrinio aprobuotąją antraštę sudaro vien tik solistui sukurtas kūrinio tipo (-ų) pavadinimas (pavyzdžiui, „Dainos“, „Melodijos“) ir balsui nepitaria nė vienas klavišinis instrumentas, kaip atlikimo priemonė nurodomas pritariančiojo (-ių) instrumento (-ų) arba ansamblio (-ių) pavadinimas (-ai), prirašant žodį „Pritariant“. Jeigu tokiam muzikos kūriniumi nėra pritariama, rašoma „Be pritarimo“.
- Atlikimo priemonė nenurodoma, jeigu:
  - atlikimo priemonė nėra nurodyta kompozitoriaus;
  - atlikimo priemonė yra nurodyta antraštėje arba nuspėjama iš antraštės;
  - kūrinį sudaro skirtingų atlikimo priemonių kūrinų rinkinys arba jeigu kūrinys priklauso kūrinų, skirtų skirtingų atlikimo priemonėms, vieno pavadinimo serijai;
  - atlikimo priemonės neįmanoma nurodyti glaustai; kūriniumi identifikuoti naudingiau nurodyti kitus elementus, pavyzdžiui, teminį indeksą, opuso numerį;
  - atlikimo priemonė yra alternatyvi arba besidubliuojanti;
  - muzikos kūrinio atlikimo priemonė apima chorą, solistų balsai nenurodomi.
- Prie atlikimo priemonės nenurodoma:
  - bendras atlikėjų, partijų ir ansamblių skaičius.
  - tonacijos, prie kurios yra priderintas instrumentas, žymuo ir diapazono pavadinimas (pavyzdžiui, altas, bosas, tenoras).

1.2.5.15. Skaitinis žymuo (muzikos kūrinys) (231 \$s)

Skaitinis žymuo – kompozitoriaus, leidėjo ar muzikologo (pavyzdžiui, Ludwigo Kochelio suteikti numeriai W. A. Mozarto kūriniais) suteiktas eilės, serijos, opuso, teminio sąrašo numeris arba data, skirtas muzikos kūriniumi atskirti nuo kitų muzikos kūrinų.

- Muzikos kūrinio skaitinis žymuo įrašomas identifikuojant muzikos kūrinį, jeigu jis yra nurodomas:
  - o informacijos šaltiniuose;
  - o kompozitoriaus suteiktoje originaliojoje antraštėje;
  - o pirmosios apraiškos pagrindinėje antraštėje.
- Muzikos kūrinio skaitinis žymuo apima numerį, kuris įrašomas skaičiumi, raide ar bet koku kitu simboliu arba tokių žymenų deriniu, ir priedašą (pavyzdžiui, nr., op., BWV), kuris įrašomas *kūrinio aprašytosios antraštės kalba* ir rašto sistema arba ta kalba ir rašto sistema, kokia randama informacijos šaltinyje.
- Jeigu kūrinio apraiškose arba informacijos šaltiniuose nurodomi skirtingi nuosekliai numeruojamų kūrinių serijų priedašai (pavyzdžiui, nr., op. ir pan.) pasirenkamas vienas priedašas (pavyzdžiui, nr.) ir jis naudojamas visiems serijos kūriniams. Jei prie serijos numerio nenurodomas priedašas, prieš serijos numerį rašomas žodžio „numeris“ santrumpa.
- Jeigu kūrinių su tokia pačia antrašte opuso žymėjimas skiriasi arba kompozitoriaus opusų žymėjimas yra painus ir (arba) įvairus, prie opuso numerio lenktiniuose skliaustuose turi būti prirašytas originalus leidėjo vardas.
- Jeigu teminės rodyklės numeris neapima priedašo, prieš teminės rodyklės numerį turi būti įrašoma muzikologo vardo pirmoji raidė arba raidės arba visuotinai priimta santrumpa (pavyzdžiui, BWV³¹).

1 pavyzdys

231##\$s Op. 6 (Walsh)

2 pavyzdys

231##\$sNr. 3, op. 27 (Szymanowski)

3 pavyzdys

231##\$sNr. 2. C-moll (Bruckner)

4 pavyzdys

231##\$sNr. 3 (Juzeliūnas)

1.2.5.16. Tonacija (muzikos kūrinys) (231 \$u)

Tonacija – balso aukščio kaita, pagal kurią yra parašytas kūrinys. Tonaciją žymi tonikos pavadinimas ir dermė³². Muzikos kūrinio tonacija įrašoma identifikuojant muzikos kūrinį, jeigu ji yra nurodoma informacijos šaltiniuose, originaliojoje kompozitoriaus suteiktoje antraštėje arba pirmosios apraiškos pagrindinėje antraštėje.

2 lentelė. Muzikos kūrinio tonacijos ir dermė

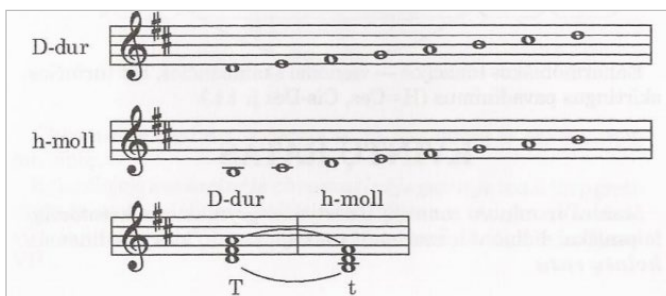
Tonacija	Dermė	Dermės pavadinimas (graikiškas)	Dermės pavadinimas (lotyniškas)
A mažorinė	1	Protus authentic	Dorian
A minorinė	2	Protus plagal	Hypodorian
A-bemol mažorinė	3	Deuterus authentic	Phrygian
A-bemol minorinė	4	Deuterus plagal	Hypophrygian
A-diez minorinė	5	Tritus authentic	Lydian
B mažorinė	6	Tritus plagal	Hypolydian

³¹ BWV – J. S. Bacho kūrinių sąrašas.

³² Dermė – garsų sistema, kuri turi toniką ir remiasi nepastoviųjų garsų priklausomybe nuo pastoviųjų.

Tonacija	Dermė	Dermės pavadinimas (graikiškas)	Dermės pavadinimas (lotyniškas)
B minorinė	7	Tetrardus authentic	Mixolydian
B-bemol mažorinė	8	Tetrardus plagal	Hypomixolydian
B-bemol minorinė	9		Aeolian
C mažorinė	10		Hypoaolian
C minorinė	11		Ionian
C-bemol mažorinė	12		Hypoionian
C-diez mažorinė	Tonus Peregrinus		
C-diez minorinė	Kita		
D mažorinė			
D minorinė			
D-bemol mažorinė			
D-diez minorinė			
E mažorinė			
E minorinė			
E-bemol mažorinė			
E-bemol minorinė			
F mažorinė			
F minorinė			
F-diez mažorinė			
F-diez minorinė			
G mažorinė			
G minorinė			
G-bemol mažorinė			
G-diez minorinė			

- Tonaciją parodo prieraktiniai ženklai, pradžios ir pabaigos garsai.

- Mažoro tonacijoms žymėti įrašomos didžiosios raidės A-G;
- Minoro tonacijoms - mažosios raidės „a-g“;
- Diezams - „x“;
- Bemoliams - „b“;
- Grigališkosios tonacijoms - skaitmenys 1-12.

1.2.6. Pastabų blokas (3--)

Autoritetinio įrašo 3-- bloko laukuose pateikiamos pastabos apie *kūrinį*.

Vadove aprašytas *Pastabų bloko* laukas, aktualus *kūrinio* autoritetiniam įrašui sudaryti:

370 Pastaba apie kūrinį

1.2.6.1. Kūrinio istorija (370 \$c)

Sudarant kūrinio autoritetinį įrašą privaloma nurodyti trumpą kūrinio istoriją, apimančią:

- kūrinio sukūrimo istorines, socialines, intelektines, menines ar kitas aplinkybes;
- turinio pobūdį;
- chronologinę ar geografinę kūrinio turinio aprėptį;
- su kūriniumi susijusius asmenis (pavyzdžiui, abejotiną autorystės priskyrimą, asmenis, kuriems kūrinys dedikuotas, rėmėjus ir kt.);
- jei informacija prieinama – kūrinio sukūrimo datą, kilmės vietą, kūrinio originalo kalba ir forma, jei šie kūrinį identifikuojantys elementai nėra nurodyti kaip kreipties elemento dalis;
- tęstinių išteklių antraščių pasikeitimus.

1.2.7. Kreipties elementų variantų blokas (4--)

Autoritetinio įrašo 4-- bloko laukuose pateikiamos kūrinio antraštės variantai visomis kalbomis ir rašto sistemomis, kuriomis buvo sukurta kūrinio apraiška.

Vadove aprašyti Kreipties elementų variantų bloko laukai, aktualūs kūrinio autoritetiniam įrašui sudaryti:

431 Kreipties elemento variantas: *antraštė (kūrinys)*

441 Kreipties elemento variantas: *vardas ir antraštė (kūrinys)*

1.2.7.1. Kūrinio antraštės variantas (431, 441)

Kūrinio antraštės variantas (-ai) – kūrinio antraštė arba antraštės forma, pateikiama kūrinio apraiškose arba informacijos šaltiniuose, kurios skiriasi (kalba, rašto sistema, forma ir t. t.) nuo pasirinktos kūrinį ap-
robuotosios antraštės ir iš kurių atpažįstamas kūrinys. Kūrinio autoritetiniame įrašė turi būti pateikti LIBIS
Jungtiniame kataloge randami kūrinio antraštės variantai, pateikti kūrinį įkūnijančiose apraiškose.

Į įrašant kūrinio antraštės variantą būtina patikrinti sistemos automatiškai užpildytų kontrolinių polaukių
● \$7 *Katalogavimo rašto sistema ir pamatinio kreipties elemento rašto sistema* ir \$8 *Katalogavimo kalba ir pamatinio kreipties elemento kalba* kodų atitiktį įrašomam kūrinio antraštės arba antraštės formos va-
riantui.

- Jeigu *Įrašo etiketėje* nurodyta *Esybės tipo* reikšmė „n“ (*antraštė (kūrinys)*), kūrinio antraštės arba antraštės formos variantas įrašomas **431** lauko polaukyje \$a.
- Jeigu *Įrašo etiketėje* nurodyta *Esybės tipo* reikšmė „p“ (*vardas ir antraštė (kūrinys)*), kūrinio au-
toritetinio įrašo **441** lauke pirmiausia turi būti nurodytas už kūrinį atsakingo *agento* – asmens³³,
giminės³⁴ arba kolektyvo³⁵ – aprobuotasis kreipties elementas:
  - o prie **441** lauko \$1 reikia pasirinkti mygtuką *Redaguoti įterptinio lauko polaukius*;

Laukas	Ind1	Ind2	Polaukis	Kreipties elemento variantas: vardas ir antraštė (kūrinys) / Ryšio duomenys
441			1	

³³ *Asmuo* – individas arba tapatybė, kurią individas sukūrė vienas pats arba kartu su vienu ar daugiau kitų asmenų.

³⁴ *Giminė* – giminystės ryšiais susijusi žmonių grupė.

³⁵ *Kolektyvas* – organizacija arba asmenų kolektyvas, identifikuojamas tam tikru vardu, suformuotas arba susibūręs kokiems nors bendriems tikslams, veiklai ar darbui.

- o atsidariusiame lange *Pasirinkti įterptinį lauką* pasirenkamas **001** įrašo identifikatorius;

Kodas	Pavadinimas	Privalomas	Unikalus	Užpildyti polaukią	Pasirinkti
000	Įrašo etiketė	Taip	Taip		☐
001	Įrašo identifikatorius	Taip	Taip		☒
010	Tarptautinis standartinis vardo identifikatorius (ISNI)	Ne	Ne		☐
017	Kitas identifikatorius	Ne	Ne		☐
101	Esybės kalba	Ne	Taip		☐
102	Esybės nacionalinė priklausomybė	Ne	Taip		☐
106	Koduotų duomenų laukas: esybės vardas kaip dalyko kreipties elementas	Ne	Taip		☐
109	Kategorija	Taip	Taip		☐
120	Koduotų duomenų laukas: asmens	Ne	Taip		☐

- o sistema automatiškai nukreipia į AĮ DB paieškos langą, kuriame reikia susirasti ir pasirinkti reikiamą *agento* vardą;

Pasirinkti autoritetinį įrašą

Paieška :

Frazės pradžia

Esybės tipas *

Autoritetiniai įrašai

Bloko laukai

Įrašo identifikatorius

ISNI

Kategorija

Užklausa: Esybės tipas:

Kreipties elementas

- Donelaitis, Kristijonas (1714-1780) →≡
- Donelaitis, Christian →≡
- Donelaitis, K. →≡

Rodyti įrašų puslapyje 10 1 - 3 iš 3 < >

- o pasirinktą *agento* vardą patvirtinus, sistema automatiškai įrašo **441** lauko polaukyje **\$1**.
- Kūrinio antraštės variantui ir kitiems kūrinį identifikuojantiems elementams įrašyti reikia įterpti **231** lauką:
- o pasirenkama sistemos funkcija *Įterpti polaukį po*;

Laukas	Ind1	Ind2	Polaukis	Reikšmė
441			1	Kreipties elemento variantas: vardas ir antraštė (kūrinys) / Ryšio duomenys 001LNB:V*12707:BD 200 1\$7ba0yba0y \$8litlit \$aDonelaitis \$bKristijonas \$f1714-1780
500		Ind2 *	2	Susijęs kreipties elementas: asmens vardas / Sistemos kodas
			3	Autoritetinio įrašo identifikatorius Reikšmė privaloma Santykio kontrolė

-
-
-
-

- o atsidariusiame lange *Pasirinkti polaukius* pasirenkama **1** *Ryšio duomenys*;

Pasirinkti polaukius						
Kodas	Pavadinimas	Dažnai naudojan	Privalomas	Unikalus	Įterpti laukai	Pasirinkti
0	Paiškinimas	Ne	Ne	Taip		☐
1	Ryšio duomenys	Taip	Ne	Ne		☒
2	Sistemos kodas	Ne	Ne	Taip		☐
3	Autoritetinio įrašo identifikatorius	Ne	Ne	Taip		☐
4	Santykio kodas	Ne	Ne	Ne		☐
5	Santykio kontrolė	Ne	Ne	Taip		☐
6	Laukų ryšio duomenys	Ne	Ne	Taip		☐
7	Katalogavimo rašto sistema ir pamatinio kreipties elemento rašto sistema	Ne	Ne	Taip		☐
8	Katalogavimo kalba ir pamatinio kreipties elemento kalba	Ne	Ne	Taip		☐

- o atsidariusiame lange *Pasirinkti įterptinį lauką* susirandamas ir pasirenkamas **231** laukas;

231	Aprobuotasis kreipties elementas: antraštė (kūrinys)	Taip	Taip	☐
-----	--	------	------	--------------------------

- o atsidariusiame **231** redagavimo lange įrašomas kūrinio antraštės arba antraštės formos variantas ir kiti kūrinį identifikuojantys elementai;

Įterptinio lauko duomenys			
Laukas	Ind1	Ind2	Polaukis
241			1
231			7
			8
			a
			c
			d
			e
			f

1.2.8. Susijusių kreipties elementų blokas (5--)

Autoritetinio įrašo 5-- bloko laukuose pateikiami su kūriniumi susiję kreipties elementai.

Vadove aprašyti *Susijusių kreipties elementų bloko* laukai, aktualūs *kūrinio* autoritetiniam įrašui sudaryti:

500 Susijęs kreipties elementas: asmens vardas

501 Susijęs kreipties elementas: asmens vardas, su kūriniumi susijęs atsakomybės santykiu

510 Susijęs kreipties elementas: kolektyvo vardas

511 Susijęs kreipties elementas: kolektyvo vardas, su kūriniumi susijęs atsakomybės santykiu

520 Susijęs kreipties elementas: giminės vardas

521 Susijęs kreipties elementas: giminės vardas, su kūriniu susijęs atsakomybės santykiu

531 Susijęs kreipties elementas: antraštė (kūrinys)

541 Susijęs kreipties elementas: vardas ir antraštė (kūrinys)

1.2.8.1. Susiję kreipties elementai: asmens vardas, kolektyvo vardas, giminės vardas (500, 501, 510, 511, 520, 521)

Nurodomas *agento* – asmens, giminės, kolektyvo – aprobuotasis kreipties elementas, susijęs su kūrinio aprobuotuoju kreipties elementu (**241**).

1.2.8.2. Santykio žymenys (500, 501, 510, 511, 520, 521 \$4, \$5)

Santykio kodas (\$4) – prie *agento* aprobuotojo kreipties elemento įrašomas kodas, nurodantis santykio, siejančio esybės (*kūrinį* ir *agentą*), pobūdį.

- o Polaukyje \$4 įrašomas trijų simbolių kodas iš *E priedo*.
- o Gali būti įrašomas vienas arba daugiau su kūriniu susijusio *agento* funkciją reiškiančių kodų (pavyzdžiui, autorius, kompozitorius, dailininkas ir t. t.).
- o **500, 510** ir **520** laukuose polaukis \$4 naudojamas tik kai polaukio \$5 ketvirtos pozicijos reikšmė yra „a“ („kūrėjas“).

Santykio, siejančio agentus ir kūrinį arba išraišką, kodas (\$5/4) – prie *agento* aprobuotojo kreipties elemento įrašomas kodas, žymintis specifinį santykį, siejantį *agentą*, dalyvavusį kuriant kūrinį, bei šio kūrinio antraštę.

- Polaukio \$5 ketvirtoje pozicijoje įrašomas vieno simbolio raidinis kodas. Galimos kodo reikšmės:

a – kūrinio kūrėjas

x – netaikomas

- Kodas privalomas **500, 510, 520** laukuose, apimančiuose su kūriniu susijusių vardų kreipties elementus.
- Kitose polaukio \$5 pozicijose (0, 1, 2, 3), esančiose prieš 4 poziciją, įrašomas kodas „x“ (netaikoma).

1 pavyzdys

241##\$1001LNB:BJJK;=BX \$1**200#1\$7**ba0yba0y\$8litlit\$aBratkauskas \$bBalys \$f1923-1983 \$1**231##\$7**ba0yba0y \$8litlit\$aTadas Blinda\$cNuotykinis filmas \$d1972

500#1\$3LNB:BJJK;=BX \$4300\$5xxxxa\$7ba0yba0y \$8litlit \$aBratkauskas\$bBalys \$f1923-1983

501#1\$3LNB:KIM;=zW \$4690 \$7ba0yba0y \$8litlit \$aŠavelis \$bRimantas \$f1942-

2 pavyzdys

241##\$1001FRBNF145017279\$1**21002\$7**ba0yba0y\$8litfre\$a\$Île-de-France\$bCommission du tourisme, des sports et des loisirs\$4070\$1**231##\$7**ba0yba0y \$8litfre \$aLes loisirs des jeunes Franciliens de 15 à 25 ans à l'ère numérique

510 02\$3FRBNF145017279\$5xxxxa\$aÎle-de-France\$bCommission du tourisme, des sports et des loisirs\$4 070

501#1\$3FRBNF165006952\$aLefret\$bFrédéric\$4710

1.2.8.3. Susijęs kūrinys (531, 541)

Informacija apie su aprašomu kūrinium susijusius kūrinius imama iš bet kokių informacijos šaltinių.

Kūrinių santykio specifinis kodas (\$5/2) – prie susijusio kūrinio aprobuotojo kreipties elemento, nurodyto **531** arba **541** lauke, įrašomas kodas, žymintis specifinį santykį, siejantį aprašomą kūrinį ir kitą susijusį kūrinį. Galimos kodo reikšmės:

a – originalus kūrinys

b – kūrinio variantas arba versija (laidos, pataisyti variantai, vertimai, santraukos, referatai ir sutrumpintos versijos)

c – kūrinio adaptacija arba modifikacija (naujas kūrinys, sukurtas ankstesnio kūrinio pagrindu; naujas kūrinys, besiskiriantis nuo ankstesnio kūrinio savo žanru; naujas kūrinys, paremtas kito kūrinio stiliumi arba teminiu turiniu)

d – visas kūrinys

e – stambesnio kūrinio dalis

f – papildantis kūrinys (kūrinys, skirtas kitam kūriniumi papildyti arba praplėsti arba būti kito kūrinio priedu)

g – susijęs / pridedamas kūrinys

h – kūrinys, pakeičiantis kitą kūrinį, arba kūrinio tęsinys / vėlesnis kūrinys

i – kūrinio pirmtakas arba ankstesnis kūrinys

k – kūriniai, kuriems būdingos panašios ypatybės (kūriniai, kuriems, be kitų santykių, pavyzdžiui, tos pačios kalbos, būdingos kai kurios bendros ypatybės)

x – netaikomas

z – kita (ortografiniai santykiai, žodžių tvarką arba antraščių variantus atspindintys santykiai ir kt.)

Kitose **531** arba **541** lauko polaukio \$5 pozicijose (0, 1) įrašomas kodas „x“ (netaikoma).

1 pavyzdys

231 ##\$7ba0yba0a\$8litsan\$aMahābhārata\$iVanaparva\$iNalopākhyāna

531 ##\$5xxe\$3FRBNF12271283\$7ba0yba0a\$8fresan\$aMahābhārata\$iVanaparva

2 pavyzdys

241##\$1001LNB:...\$1200#1\$7ba0yba0y \$8litlit \$aŽebriūnas \$bArūnas \$f1930-2013

\$1231##\$7ba0yba0y \$8litlit \$aVelnio nuotaka \$cMuzikinis filmas \$d1974

541##\$1001LNB:...\$5xxa \$1200#1\$7ba0yba0y \$8litlit \$aBoruta \$bKazys \$f1905-1965

\$1231##\$7ba0yba0y \$8litlit \$aBaltaragio malūnas \$cApsaka\$d1945

3 pavyzdys

241##\$1001LNB:...\$1200#1\$7ba0yba0y \$8litlit \$aBoruta \$bKazys \$f1905-1965

\$1231##\$7ba0yba0y \$8litlit \$aBaltaragio malūnas\$cApybaka\$d1945
541##\$1001LNB:... \$5xxc\$1200#1\$7ba0yba0y \$8litlit \$aŽebriūnas \$bArūnas \$f1930-2013
\$1231##\$7ba0yba0y \$8litlit \$aVelnio nuotaka \$cMuzikinis filmas \$d1974
4 pavyzdys
241##\$1001LNB:V*27991;=BO\$1200#1\$7ba0yba0y \$8litfra \$aVerne \$bJules \$f1828-1905
\$1231##\$7ba0yba0y \$8litfra \$aEnfants du capitain Grant \$cRomanas
541##\$1001LNB:CnK;=Hj\$5xxc\$1200#1\$7ba0yca0y \$8litrus \$aВайншток \$bВладимир Петрович\$f1908-1978\$4230 \$1231##\$7ba0yca0y \$8litrus \$aДети капитана Гранта \$cKino filmas

1.2.9. Aprobuotųjų kreipties elementų kita kalba ir (arba) rašto sistema blokas (7--)

Autoritetinio įrašo 7-- bloko laukuose pateikiamos *kūrinio* transliteruotos antraštės formos (pavyzdžiui, antraštės transliteruotos iš hebrajų, jidiš ir graikų rašto sistemų).

Vadove aprašyti *Kreipties elementų variantų bloko* laukai, aktualūs *kūrinio* autoritetiniam įrašui sudaryti:

731 Aprobuotasis kreipties elementas kita kalba ir (arba) kita rašto sistema: *antraštė (kūrinys)*

741 Aprobuotasis kreipties elementas kita kalba ir (arba) kita rašto sistema: *vardas ir antraštė (kūrinys)*

1.2.9.1. Kūrinio transliteruota antraštė (731, 741 \$a)

Kai kūrinio aprobuotoji antraštė (**231 \$a**) įrašoma hebrajų, jidiš, graikų ir kitomis ne lotynų (išskyrus *kiri-licą*) rašto sistemų kalbomis, tokios antraštės turi būti transliteruojamos ir įrašomos kūrinio autoritetinio įrašo atitinkamame 7-- bloko lauke.

Įrašant kūrinio transliteruotą antraštę būtina patikrinti sistemos automatiškai užpildytų kontrolinių poliukų **\$7** *Katalogavimo rašto sistema ir pamatinio kreipties elemento rašto sistema* ir **\$8** *Katalogavimo kalba ir pamatinio kreipties elemento kalba* kodų atitikimą įrašomai kūrinio antraštei arba antraštės formai.

- Jeigu *Įrašo etiketėje* nurodyta *Esybės tipo* reikšmė „n“ (*antraštė (kūrinys)*), kūrinio antraštės arba antraštės formos variantas įrašomas **731** lauko polaukyje **\$a**.
- Jeigu *Įrašo etiketėje* nurodyta *Esybės tipo* reikšmė „p“ (*vardas ir antraštė (kūrinys)*), kūrinio autoritetinio įrašo **741** lauke pirmiausia turi būti nurodytas už kūrinį atsakingo *agento* – asmens, giminės arba kolektyvo – aprobuotasis kreipties elementas:
  - o prie **741** lauko **\$1** reikia pasirinkti mygtuką *Redaguoti įterptinio lauko polaukius*;

Laukas	Ind1	Ind2	Polaukis	Aprobuotasis kreipties elementas kita kalba ir (arba) kita rašto sistema: vardas ir antraštė (kūrinys) / Ryšio duomenys
741			1	
			7	Katalogavimo rašto sistema ir pamatinio kreipties elemento rašto sistema ba0yba0y
			8	Katalogavimo kalba ir pamatinio kreipties elemento kalba liteng

- o atsidariusiame lange *Pasirinkti įterptinį lauką* pasirenkama **001** *Įrašo identifikatorius*;

Pasirinkti įterptinį lauką

Kodas	Pavadinimas	Privalomas	Unikalus	Užpildyti polaukiu	Pasirinkti
000	Įrašo etiketė	Taip	Taip	☐	☐
001	Įrašo identifikatorius	Taip	Taip	☒	☒
010	Tarptautinis standartinis vardo identifikatorius (ISNI)	Ne	Ne	☐	☐
017	Kitas identifikatorius	Ne	Ne	☐	☐
101	Esybės kalba	Ne	Taip	☐	☐
102	Esybės nacionalinė priklausomybė	Ne	Taip	☐	☐
106	Koduotų duomenų laukas: esybės vardas kaip dalyko kreipties elementas	Ne	Taip	☐	☐
109	Kategorija	Taip	Taip	☐	☐
120	Koduotų duomenų laukas: asmens	Ne	Taip	☐	☐

- o sistema nukreipia į AĮ DB paieškos langą, kuriame reikia susirasti ir pasirinkti reikiamą *agento* vardą;

Pasirinkti autoritetinį įrašą

Paieška :

Užklausa: Esybės tipas:

Frazės pradžia

Esybės tipas *

Autoritetiniai įrašai

Bloko laukai

Įrašo identifikatorius

ISNI

Kategorija

Kreipties elementas

- Donelaitis, Kristijonas (1714-1780) →
- Donelaitis, Christian →
- Donelaitis, K. →

Rodyti įrašų puslapyje 10 1 - 3 iš 3

- o pasirinktą *agento* vardą patvirtinus, sistema automatiškai įrašo **741** lauko polaukyje **\$1**.
- Kūrinio antraštės variantui ir kitiems kūrinį identifikuojantiems elementams įrašyti reikia įterpti **231** lauką:
- o prie **741** lauko polaukio **\$1** pasirenkama sistemos funkcija;

Laukas	Ind1	Ind2	Polaukis
741			1 Aprobuotasis kreipties elementas kita kalba ir (arba) kita rašto sistema: vardas ir antraštė (kūrinys) / Ryšio duomenys 001LNB:V*12707:BD 200 1\$7ba0yba0y \$8Iitit \$aDonelaitis \$bKristijonas \$f1714-1780
			7 Katalogavimo rašto sistema ir pamatinio kreipties elemento rašto sistema ba0yba0y
			8 Katalogavimo kalba ir pamatinio kreipties elemento kalba liteng

- o atsidariusiame lange *Pasirinkti polaukj* pasirenkama **1** *Ryšio duomenys*;

Pasirinkti polaukij						
Kodas	Pavadinimas	Dažnai naudojan	Privalomas	Unikalus	Įterpti laukai	Pasirinkti
0	Paiškinimas	Ne	Ne	Taip		☐
1	Ryšio duomenys	Taip	Ne	Ne		☒
2	Sistemos kodas	Ne	Ne	Taip		☐
3	Autoritetinio įrašo identifikatorius	Ne	Ne	Taip		☐
4	Santykio kodas	Ne	Ne	Ne		☐
5	Santykio kontrolė	Ne	Ne	Taip		☐
6	Laukj ryšio duomenys	Ne	Ne	Taip		☐
7	Katalogavimo rašto sistema ir pamatinio kreipties elemento rašto sistema	Ne	Ne	Taip		☐
8	Katalogavimo kalba ir pamatinio kreipties elemento kalba	Ne	Ne	Taip		☐

- o atsidariusiame lange *Pasirinkti įterptinį lauką* susirandamas ir pasirenkamas **231** laukas;

Pasirinkti įterptinį lauką					
Kodas	Pavadinimas	Privalomas	Unikalus	Užpildyti polauki	Pasirinkti
000	Įrašo etiketė	Taip	Taip		☐
001	Įrašo identifikatorius	Taip	Taip		☒
010	Tarptautinis standartinis vardo identifikatorius (ISNI)	Ne	Ne		☐
017	Kitas identifikatorius	Ne	Ne		☐
101	Esybės kalba	Ne	Taip		☐
102	Esybės nacionalinė priklausomybė	Ne	Taip		☐
106	Koduotų duomenų laukas: esybės vardas kaip dalyko kreipties elementas	Ne	Taip		☐
109	Kategorija	Taip	Taip		☐
120	Koduotų duomenų laukas: asmens	Ne	Taip		☐

- o atsidariusiame **231** redagavimo lange įrašoma kūrinio transliteruotos antraštės arba antraštės formos variantas bei kiti kūrinių identifikuojantys elementai.

1 pavyzdys

231 ##\$7ba0yba0a\$8fresan\$aMahābhārata\$iVanaparva\$iNalopākhyāna

731 ##\$7ba0yja0y\$8fresan\$aमहाभारत\$iवनपर्व\$iनलोपाख्यान

1.2.10. Duomenų šaltinio blokas (8--)

8-- bloko laukuose pateikiamos pastabos apie už *kūrinio* autoritetinio įrašo parengimą atsakingą įstaigą ir viešai prieigai neskirtos šios įstaigos kataloguotojų parengtos apie duomenų šaltinius.

Vadove aprašyti *Duomenų šaltinio bloko laukai*, aktualūs *kūrinio* autoritetiniam įrašui sudaryti:

801 Įrašo šaltinis

810 Šaltinis, kuriame randami duomenys

815 Šaltinis, kuriame nerasta duomenų

830 Bendroji kataloguotojo pastaba

836 Informacija apie pakeistą kreipties elementą

856 Elektroninė vieta ir kreiptis

1.2.10.1. Šaltinis

Šaltinis būtinas nustatant:

- o kūrinius ir agentus identifikuojančius duomenis;
- o kūrinių apraiškų ir agentų santykius;
- o agentų santykius.

1.2.10.1.1. Įrašo šaltinis (801)

Sistema automatiškai įrašo:

- šalies, kurioje yra įrašą platinanti įstaiga, dviejų simbolių kodą;
- įstaigos, atsakingos už kūrinio išraiškos autoritetinio įrašo sudarymą, pavadinimą koduota forma;
- įrašo sudarymo datą.

1 pavyzdys

801#0\$aLT\$bLNB\$c20201021

1.2.10.1.2. Šaltinis, kuriame randami duomenys (810)

- Nurodomas šaltinis, kuriuo remiantis buvo nustatyta:
  - o kūrinio aprobuotoji antraštė arba antraštės forma;
  - o kūrinio antraštės variantas;
  - o informacija apie kitus identifikacinius požymius.
- Glausta forma nurodoma šaltinio vieta, kurioje buvo rasta informacija (**\$a**) ir šaltinyje rasta informacija (**\$b**).
- Kai rasti duomenys keliuose šaltiniuose, jie turi būti nurodomi šia seka:
  - o **enciklopedija**: įrašomas enciklopedijos pavadinimas arba jo akronimas;

1 pavyzdys

810##\$aLexikon der Weltliteratur, 1988, t. 1, p. 352 \$b(Davies, W. H. The autobiography of a super-tramp)

2 pavyzdys

810##\$aVLE, 2008, t. 14, p. 413 \$b(Mašiotas, P. Išradėjai ir išradimai)

- o **duomenų bazė**: įrašomas visuotinai vartojamas duomenų bazės pavadinimas arba jo akronimas;

■ Jeigu enciklopedijoje ir duomenų bazėje pateikta informacija apie *kūrinio* antraštę yra prieštaringa,
● *kūrinio aprobuotąja antrašte* pasirenkama *kūrinio* antraštė, nurodyta duomenų bazėje.

1 pavyzdys

810##\$aLC Authorities \$b(Brown, D. Da Vinci code)

- o **kiti šaltiniai** (pavyzdžiui, *kūrinio apraiška*).

1 pavyzdys

810##\$aDonelaitis, K. The seasons, 1957

1.2.10.1.3. Šaltinis, kuriame nerasta duomenų (815 \$a)

Nurodomi šaltiniai, kurie buvo peržiūrėti, tačiau juose nebuvo rasta informacijos aprobuotajai antraštei nustatyti.

1 pavyzdys

815##\$aEncyclopedia Americana. International edition, [2005]

2 pavyzdys

815##\$aBritannica. 15 ed., 2002

3 pavyzdys

815##\$aThe Oxford classical dictionary, 1996

1.2.10.2. Bendroji kataloguotojo pastaba (830 \$a)

Teikiamos pastabos:

- o apie kūrinio aprobutosios antraštės, kreipties elemento formos ir kitų duomenų elementų pasirinkimą;
- o apie santykius, siejančius kūrinius, agentus;
- o apimančios nuorodas į taisykles, kurios buvo taikytos;
- o naudingos kataloguotojui, naudojant ar peržiūrint aprobutuosius kreipties elementus arba sudarant susijusių *kūrinių* aprobutuosius kreipties elementus.

1.2.10.3. Informacija apie pakeistą kreipties elementą (836)

Įrašomas *kūrinio aprobutosios kreipties elementas*, kurį pakeitė 2-- bloko lauke įrašytas kreipties elementas, ir atlikto pakeitimo data, užrašyta formatu: metai-mėnuo-mėnesio diena.

Laukas naudojamas tik tuo atveju, jeigu įrašo etiketėje nurodoma *Įrašo būklės* reikšmė „c“ („pataisytas arba peržiūrėtas įrašas“) arba reikšmė „n“ („naujas įrašas“).

1.2.10.4. Elektroninė vieta ir kreiptis (856 \$u)

Papildomai elektroniniu būdu prieinamai informacijai apie kūrinį, kuriam sudaromas autoritetinis įrašas, gali būti pateikiamas elektroninio šaltinio interneto adresas (**\$u**), nurodoma šaltinio tikrinimo data formatu: MetaiMėnuoDiena (**\$x**) ir pastaba naudotojui (**\$z**).

1 pavyzdys

856#4\$u<http://www.c4ci.com/infosheets/802-6000%20Sticker%20Fun.pdf>\$xžr. 20200925

2. Kūrinio išraiška

Šioje Vadovo dalyje:

- pateikiama *išraiškos* apibrėžtis;
- aprašomi pokyčiai, kurie lemia naujos išraiškos atsiradimą;
- vadovaujantis UNIMARC/A pateikiama glausta informacija, kuri (jei tokia informacija prieinama) turėtų būti įrašoma kataloguotojo arba automatiškai įrašoma pačios sistemos *išraiškos* autoritetiniame įrašė;
- pateikiami bendrieji nurodymai *išraiškų aprobutiesiems kreipties elementams* sudaryti;

2.1. Kūrinio išraiškos apibrėžtis

Kūrinio išraiška – intelektinis arba meninis *kūrinio* realizavimas raidine, skaitine, muzikos arba choreografijos notacija, garso, vaizdo, objekto, judesio ir t. t. forma arba bet kokiais kitais tokių formų deriniais.

Kūrinio išraiška yra specifinė intelektinė arba meninė forma, būdinga kiekvieną kartą realizuojamam *kūriniui*. *Kūrinio išraiška* apima tam tikrus žodžius, sakinius, pastraipas ir t. t., kurios yra kūrinio tekstinė forma realizavimo rezultatas, arba tam tikrus garsus ar frazuotę, kuri yra muzikos kūrinio realizavimo rezultatas.

Kūrinio išraiška turi apibrėžtas ribas, todėl ji neapima atsitiktinių fizinės formos aspektų, pavyzdžiui, šriftų, teksto puslapio maketo, nebent dėl kūrinio pobūdžio tai būtų kūrinio integrali intelektinio arba meninio turinio realizavimo dalis.

2.2. Kūrinio išraišką identifikuojantys elementai

Informacija apie kūrinio *išraiškos* pagrindinius elementus imama iš bet kokio šaltinio.

Pagrindiniai kūrinio *išraišką* identifikuojantys elementai:

- kūrinio *išraiškos* forma;
- kūrinio *išraiškos* kalba;
- turinio tipas;
- kūrinio *išraiškos* data;
- muzikos kūrinio *išraiškos* atlikimo priemonė;
- kitas skiriamasis *išraiškos* požymis.

2.3. Naujos kūrinio išraiškos atsiradimas

Kūrinio išraiška atsiranda kartu su jos pirmosios *apraiškos* sukūrimu; jokia *išraiška* negali egzistuoti nesant bent vienos *apraiškos* (arba bent vienai *apraiškai* buvus tam tikru metu praeityje).

- Dideli kūrinio išraiškos pakeitimai sukuria naują išraišką, tačiau praktikoje turi būti atsižvelgiama tik į tuos pakeitimus, kurie yra tikrai reikšmingi ir laikomi naudingais kataloge.
- *Kūrinio išraiškos* formos / žanro pasikeitimo (pavyzdžiui, iš rašytinės į kalbamąjį žodį) rezultatas yra nauja *išraiška*.
- Intelektinių priemonių, naudojamų *kūriniui* išreikšti, pasikeitimo (pavyzdžiui, tekstinio kūrinio transformacija iš vienos kalbos į kitą) rezultatas yra nauja *išraiška*.
- Jeigu tekstas atnaujinamas, papildomas, šio proceso rezultatu esanti *išraiška* laikoma nauja *kūrinio išraiška*.
- Kai kūrinio *išraiška* apima papildymus, pavyzdžiui, iliustracijas, pastabas, paaiškinimus ir t. t., kurie nėra integrali intelektinio arba meninio *kūrinio* realizavimo dalis, tokie papildymai laikomi *kūrinio* atskiromis *išraiškomis*.

2.3.1. Pakeitimai, nelaikomi nauja kūrinio išraiška

- Nereikšmingi pakeitimai, pavyzdžiui, rašybos ar skyrybos, laikomi tos pačios *išraiškos* variantais.

2.4. Kūrinio išraiškos autoritetinis įrašas

Kūrinio išraiškos autoritetinis įrašas – kompiuteriu skaitomas įrašas, kurio pradinis elementas yra *aprobuotasis kreipties elementas*, kataloguotojo sudaromas *išraiškai* Autoritetinių įrašų duomenų bazėje (AĮ DB), vadovaujantis duomenų struktūros formatu UNIMARC/A.

! Kūrinio išraiškos autoritetinis įrašas sudaromas tik tuo atveju, kai jau yra sudarytas kūrinio autoritetinis įrašas.

Be kūrinio išraiškos *aprobuotojo kreipties elemento*, įrašė turėtų būti nurodoma:

- o tarptautinis standartinis identifikatorius;
- o kūrinio antraštės arba antraščių formos variantai, susiję su aprašoma kūrinio *išraiška*;
- o informacija apie susijusius kreipties elementus (kitas kūrinio *išraiškas*, *agentus*);
- o pastabos (apie numatomą auditoriją, šaltinius, kataloguotojo ir kt.).

Prie Vadovo skirsnių, lenktiniuose skliaustuose, nurodomas UNIMARC/A laukas arba laukas ir polaukis, kuriame (jei duomenys prieinami) kataloguotojas arba automatiškai pati sistema turėtų įrašyti skirsnyje aprašomą elementą.

2.4.1. Įrašo etiketė

Kiekvieno įrašo pradžioje teikiama įrašo dalis, apimanti bendrą informaciją, būtiną tvarkant autoritetinį įrašą.

Naujam kūrinio išraiškos autoritetiniam įrašui sudaryti renkamės mygtuką **KURTI NAUJĄ**.

Atsidaro *Įrašo etiketės* langas:

Autoritetinio įrašo duomenys		
Autoritetiniai įrašai (Etik. 7) *	Įrašo tipas (Etik. 6) *	Esybės tipas (Etik. 9) *
☐ 0 / Vardai ir antraštės	☐ x / autoritetinis	☐ a / asmens vardas
☐ 1 / Dalykai	☐ y / nuorodinis	☐ b / kolektyvo vardas
	☐ z / bendrasis aiškinamasis	☐ c / teritorinis arba geografinis vardas
		☐ d / prekės ženklas
		☐ e / giminės vardas
		☐ f / antraštė
		☐ g / siejamoji antraštė
		☐ h / vardas ir antraštė
		☐ i / vardas ir siejamoji antraštė
		☐ j / tema
		☐ k / vieta kaip kreipties elementas
		☐ l / forma, žanras arba fiziniai požymiai
		☐ m / personažas
		☐ n / antraštė (kūrinys)
		☐ o / antraštė (išraiška)
		☐ p / vardas ir antraštė (kūrinys)
		☐ r / vardas ir antraštė (išraiška)

Atsidariusiame *Įrašo etiketės* lange reikia nurodyti AĮ DB dalį, *Įrašo tipą*, *Esybės tipą*, pasirenkant šias reikšmes:

- **AĮ DB dalis.** Pasirenkama reikšmė *Vardai ir antraštės*.

AĮ DB dalis (Etik. 7) *
☒ 0 / Vardai ir antraštės
☐ 1 / Dalykai

- **Jrašo tipas.** Pasirenkamas kodas „x“ (*autoritetinis*). Kodas „x“ nurodo, kad jrašo turinį sudaro autoritetinis jrašas, kuriame 2-- bloko aprobuotojo kreipties elemento statusas yra nustatytas ir jį galima naudoti kaip pagrindinį kreipties elementą nustatant bibliografinio jrašo kreipties elementus.

Jrašo tipas (Etik. 6) *

x / autoritetinis

y / nuorodinis

z / bendrasis aiškinamasis

- **Esybės tipas.** Pasirenkamas kodas, žymintis 2-- bloke identifikuotą esybės tipą. Turi būti pasirenkamas vienas iš kodų:
- „o“ (*antraštė (išraiška)*). Kodas „o“ nurodo, kad naujas autoritetinis jrašas sudaromas anoniminio kūrinio *išraiškai*. Pavyzdžiui, kūrinio „Chanson de Rolan“ išraiška anglų kalba; kūrinio „Nibelungenlied“ išraiška lietuvių kalba.

Esybės tipas (Etik. 9) *

a / asmens vardas

b / kolektyvo vardas

c / teritorinis arba geografinis vardas

d / prekės ženklas

e / giminės vardas

f / antraštė

g / siejami antraštė

h / vardas ir antraštė

i / vardas ir siejami antraštė

j / tema

k / vieta kaip kreipties elementas

l / forma, žanras arba fiziniai požymiai

m / personažas

n / antraštė (kūriny)

o / antraštė (išraiška)

p / vardas ir antraštė (kūriny)

r / vardas ir antraštė (išraiška)

Užpildžius *Jrašo etiketę*, kurioje nurodyta *Esybės tipas* reikšmė „o“ (*antraštė (išraiška)*), sistema automatiškai nukreipia į *Jrašo redagavimo langą* išsamiam anoniminio kūrinio *išraiškos* autoritetiniam jrašui sudaryti. Toliau žr. 2.4.4.2. Kūrinio duomenų jrašymas.

- „r“ (*vardas ir antraštė (išraiška)*). Kodas „r“ nurodo, kad naujas autoritetinis jrašas sudaromas kūrinio, kuris turi už kūrinio sukūrimą atsakingą *agentą, išraiškai*. Pavyzdžiui, K. Donelaičio kūrinio „Metai“ išraiška vokiečių kalba. Toliau žr. 2.4.4.2. Kūrinio duomenų jrašymas.

Esybės tipas (Etik. 9) *

a / asmens vardas

b / kolektyvo vardas

c / teritorinis arba geografinis vardas

d / prekės ženklas

e / giminės vardas

f / antraštė

g / siejami antraštė

h / vardas ir antraštė

i / vardas ir siejami antraštė

j / tema

k / vieta kaip kreipties elementas

l / forma, žanras arba fiziniai požymiai

m / personažas

n / antraštė (kūriny)

o / antraštė (išraiška)

p / vardas ir antraštė (kūriny)

r / vardas ir antraštė (išraiška)

2.4.2. Identifikacijos blokas (0--)

Autoritetinio įrašo 0-- bloko laukuose pateikiama kūrinio *išraiškos* identifikacijos informacija – numeriai, identifikuojantys kūrinio *išraišką*.

Vadove aprašyti šie *Identifikacijos bloko* laukai, aktualūs kūrinio *išraiškos* autoritetiniam įrašui sudaryti:

001 Įrašo identifikatorius

003 Nuolatinis įrašo identifikatorius

033 Nuolatinis kitos sistemos įrašo identifikatorius

035 Kitos sistemos kontroliniai numeriai

061 Tarptautinis standartinis įrašo kodas (ISTC)

2.4.2.1. Įrašo identifikatorius (001)

Sistema automatiškai sukuria ir įrašo autoritetinio įrašo kontrolinį numerį.

1 pavyzdys

001LNB:EFRC;=yh

2 pavyzdys

001LNB:EFRD;=zW

2.4.2.2. Įrašo nuolatinis identifikatorius (003)

Sistema automatiškai sukuria ir įrašo autoritetinio įrašo nuolatinį identifikatorių, leidžiantį autoritetiniu įrašu papildyti adresyną, teikti autoritetinį įrašą interneto svetainėje, elektroniniame laiške, tinklaraštyje arba forume rodant adresą naršyklės lange per virtualią sesiją.

1 pavyzdys

J. Verne kūrinio „Vingt mille lieues sous les mers“ autoritetinio įrašo nuolatinis identifikatorius (Bibliothèque nationale de France catalogue général).

003<http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb12100647x>

2.4.2.3. Versijos identifikatorius (005)

Sistema automatiškai sukuria ir įrašo versijos identifikatorių iš 16 simbolių su nurodyta paskutine autoritetinio įrašo tvarkymo data (metai, mėnuo, diena) ir laiku (valanda, minutės, sekundės).

1 pavyzdys

00520201110160602.1

2 pavyzdys

00520201021084746.4

2.4.2.4. Nuolatinis kitos sistemos įrašo identifikatorius (033 \$a)

Nuolatiniai identifikatoriai – specifiniai interneto adresai, identifikuojantys įrašą naudojant hipertekstinę nuorodą, kuri nesikeičia.

Įrašomas kitoje sistemoje originaliai sukurto autoritetinio įrašo nuolatinis identifikatorius (**\$a**). Jeigu rastas negaliojantis arba klaidingas kitoje sistemoje originaliai sukurto autoritetinio įrašo nuolatinis identifikatorius, jis taip pat nurodomas sudaromame kūrinio autoritetiniame įrašė (**\$z**).

1 pavyzdys

Prancūzijos nacionalinės bibliotekos įrašas, teikiamas „Sudoc“ (Prancūzijos nacionaliniame akademiniam suvestiniame kataloge).

Kitoje sistemoje – Prancūzijos nacionalinėje bibliotekoje – originaliai sudaryto autoritetinio įrašo nuolatinis identifikatorius įrašomas 033 lauke, o 035 lauke įrašomas to paties originaliai sudaryto autoritetinio įrašo identifikatorius.

033##\$a<http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb40133622z/PUBLIC>

035##\$a(FrPBN)FRBNF401336220000001

2.4.2.5. Kitos sistemos kontroliniai numeriai (035)

Lenktiniuose skliaustuose teikiamas kitos sistemos autoritetinio įrašo kontrolinis numeris (*Įrašo identifikatorius*), sistemoje pateikta forma (**\$a**).

Jeigu rastas negaliojantis arba pašalintas sistemos kontrolinis numeris, jis taip pat nurodomas autoritetiniame įrašė (**\$z**).

1 pavyzdys

Britų Kolumbijos universiteto kontrolinis numeris.

035 ##\$a(CaBVaU)2835210335

2 pavyzdys

OCLC kontrolinis numeris. Originalusis kontrolinis numeris yra klaidingas ir buvo pakeistas.

035 ##\$a(OCoLC)1553114**\$z**(OCoLC)153114

2.4.2.6. Tarptautinis standartinis įrašo kodas (ISRC) (061)

Tarptautinis standartinis įrašo kodas (ISRC) – unikalus ir nuolatinis identifikatorius, skirtas garso įrašams ir muzikos vaizdo įrašams identifikuoti, tačiau neidentifikuojantis fizinių produktų. ISRC gali būti įterpiamas tiesiog į produktą, taip sukuriant skaitmeninę identifikuojančią žymą. Jei informacija prieinama, kodas turi būti nurodomas (**\$a**).

Nurodomas suteiktas 12 simbolių kodas (**\$a**) arba nurodomas klaidingai suteiktas arba paskelbtas negaliojančiu kodas (**\$z**), kuris, pavyzdžiui, buvo suteiktas dviem skirtingiems garso įrašams arba muzikos vaizdo įrašams ir vėliau paskelbtas negaliojančiu arba buvo neteisingai išspausdintas.

1 pavyzdys

061##\$aFR-Z03-98-00212

2 pavyzdys

061##\$zFR-Z03-98-0021x

2.4.3. Koduotos informacijos blokas (1--)

Autoritetinio įrašo 1-- bloko laukuose pateikiama koduota informacija apie kūrinio *išraišką*.

Vadove aprašyti šie *Koduotos informacijos bloko* laukai, aktualūs kūrinio *išraiškos* autoritetiniam įrašui sudaryti:

100 Bendrai tvarkomi duomenys

101 Esybės kalba

109 Kategorija

152 Taisyklės

154 Koduotų duomenų laukas: *antraštė*

2.4.3.1. Bendrai tvarkomi duomenys (100 \$a)

Sistema automatiškai įrašo pagrindinius autoritetinio įrašo koduotus duomenis: sudarymo datą, kreipties elemento būklę, katalogavimo kalbą, informaciją apie transliteracijos sistemą, papildomą ženklų rinkinio informaciją, katalogavimo rašto sistemos informaciją, katalogavimo rašto sistemos krypties informaciją.

1 pavyzdys

100 \$a20201022ality50 ba0

2.4.3.2. Esybės kalba (101 \$a)

Turi būti nurodomas kūrinio išraiškos kalbos kodas (-ai), teisingai priskiriant aprašomos išraiškos kalbą identifikuojančią pirmojo indikatoriaus reikšmę.

Indikatorius	Reikšmė	Apibūdinimas
1	0	Išraiška kūrinio originalios išraiškos kalba
	1	Išraiška, išversta iš kūrinio originalios išraiškos kalbos
	2	Išraiška, apimanti vertimus iš kūrinio originalios išraiškos kalbos

1 pavyzdys

1010#\$alit

2 pavyzdys

1011#\$alit\$ceng

3 pavyzdys

101##\$aeng

4 pavyzdys

101##\$apol

2.4.3.3. Kategorija (109 \$a)

Sistema automatiškai įrašo kategoriją.

1 pavyzdys

109##\$aLNB

2.4.3.4. Taisyklės (152 \$a)

Sistema automatiškai įrašo katalogavimo taisyklės LKT [Lietuvos katalogavimo taisyklės autoritetiniams įrašams sudaryti].

1 pavyzdys

152##\$aLKT

2.4.3.5. Antraštė (154)

Nurodomi *Serijos tipo*, jeigu kreipties elementas yra serijos antraštė, ir *Eybės tipo* kodai.

- Jeigu kreipties elementas nėra serijos antraštė, *Serijos tipo* pasirenkama kodo reikšmė „X“ (ne-taikoma).

- Kūrinio *išraiškos* autoritetiniame įrašė *Esybės tipo* visada pasirenkama kodo reikšmė „b“ (išraiška).

1 pavyzdys

154##\$axb

2 pavyzdys

154##\$abb

2.4.4. Aprobutojų kreipties elementų blokas (2--)

Autoritetinio įrašo 2-- bloko laukuose sudaromas *aprobuotasis kreipties elementas* kūrinio *išraiškai*.

Vadove aprašyti šie *Aprobutojų kreipties elementų bloko* laukai, aktualūs kūrinio *išraiškos* autoritetiniam įrašui sudaryti:

232 Aprobutoasis kreipties elementas: *antraštė (išraiška)*

242 Aprobutoasis kreipties elementas: *vardas ir antraštė (išraiška)*

2.4.4.1. Kūrinio išraiškos aprobutojo kreipties elemento sudarymas

Kūrinio išraiškos aprobutoasis kreipties elementas sudaromas sujungiant:

- kūrinio ar kūrinio dalies (-ių) aprobutojų kreipties elementą, kurį sudaro *kūrinio* aprobutojai antraštė arba *kūrinio* aprobutojai antraštė ir už *kūrinio* sukūrimą atsakingo agento aprobutoasis kreipties elementas bei kiti *kūrinį* identifikuojantys pagrindiniai elementai;
- vieną arba daugiau kūrinio *išraišką* identifikuojančius elementus: turinio tipą, *išraiškos* formą, *išraiškos* datą, *išraiškos* kalbą, *išraiškos* atlikimo priemonę (muzikos kūriniams), kitą skiriamąjį *išraiškos* požymį.

2.4.4.2. Kūrinio duomenų įrašymas

- Kai *Įrašo etiketėje* pasirinkta *Esybės tipo* reikšmė „o“ (*antraštė (išraiška)*), sistema automatiškai nukreipia į *Įrašo redagavimo langą*.

- Kataloguotojas nuosekliai užpildo *kūrinio išraiškos* autoritetinio įrašo 0-- , 1-- bloko laukus.

- Prie 232 lauko polaukio \$3 pasirinkti sistemos funkciją *Redaguoti sąsają*:

- o atsidaro AĮ DB paieškos langas, kuriame susirandamas ir pasirenkamas *anoniminis kūrinys*, kurio *išraiškai* sudaromas autoritetinis įrašas;

- o pasirinkus anoniminio kūrinio autoritetinį įrašą, sistema automatiškai sugrąžina į *Įrašo redagavimo langą*, kuriame 232 lauko polaukyje \$3 sistema automatiškai įrašė pasirinkto *anoniminio kūrinio* duomenis;

- o kataloguotojas įrašo kitus kūrinio *išraiškos* elementus atitinkamuose 232 lauko polaukiuose.
- Kai *Įrašo etiketėje* pasirinkta *Esybės tipo* reikšmė „r“ (*vardas ir antraštė (išraiška)*), sistema automatiškai nukreipia į AĮ DB paieškos langą, kuriame susirandamas ir pasirenkamas *kūrinys (vardas ir antraštė)*, kurio *išraiškai* sudaromas autoritetinis įrašas:

- o pasirinkus *kūrinio (vardas ir antraštė)* autoritetinį įrašą, sistema automatiškai sugrąžina į *Įrašo redagavimo langą*, kuriame **242** lauko polaukyje **\$1** sistema automatiškai įrašė pasirinkto *kūrinio* duomenis;

- o kataloguotojas įrašo kitus kūrinio išraiškos elementus atitinkamuose **232** lauko polaukiuose (rinktis *Redaguoti įterptinio lauko polaukius* prie **\$1**, kuriame įterptas **232** lauko).

2.4.4.3. Kūrinio išraiškos forma (232 \$l)

Kūrinio išraiškos forma – standartinė frazė, nurodanti *išraiškos kategoriją arba žanrą*, kuriuo kūrinys yra realizuojamas.

Kūrinio išraiškos forma nurodoma tik tada, kai reikia atskirti identišką to paties kūrinio išraišką, kai didžiausias išraiškų skirtumas yra forma. *Kūrinio išraiškos forma* nustatoma pagal prioritetiniu pasirinktą informacijos šaltinį.

1 pavyzdys

231##\$cPaveikslas

2.4.4.4. Kūrinio išraiškos kalba (232 \$m)

Kūrinio išraiškos kalba – kalba, kuria išreiškiama kūrinio *išraiška*.

- Jeigu vienai kūrinio *išraiškai* būdingos trys kalbos – įrašomos visos trys kalbos tame pačiame polaukyje (**\$m**).
- Jeigu vienai kūrinio *išraiškai* būdingos daugiau nei trys kalbos – įrašoma „Daugiakalbis“ (**\$m**).

Kūrinio išraiškos kalbos elementas visada nurodomas autoritetiniuose kūrinio *išraiškos* įrašuose, kuriuose nurodytas turinio tipas „Tekstas“. Kitais atvejais kūrinio *išraiškos kalba* nurodoma tik tada, kai reikia atskirti identišką to paties kūrinio išraišką, kai didžiausias išraiškų skirtumas yra kalba. *Kūrinio išraiškos kalba* nustatoma pagal prioritetiniu pasirinktą informacijos šaltinį.

2.4.4.5. Turinio tipas (232 \$n)

Turinio tipas – kategorija, nusakanti pagrindinę formą, kuria turinys yra išreiškiamas ir žmogaus suvokiamas. Turinio tipas taip pat nusako erdvinį matmenų skaičių ir judėjimo buvimą arba nebuvimą, kai apibrėžiamas vaizdo arba vaizdų pavidalu išreikštas turinys.

- Jeigu vieną kūrinio *išraišką* sudaro daugiau nei vienas *turinio tipas*, nurodomas vyraujantis *turinio tipas* (jeigu toks yra) arba nurodomi vyraujantis *turinio tipas* (jeigu toks yra) ir *turinio tipai*, susiję su svarbiausiomis išteklių dalimis.
- *Turinio tipas* nurodomas kiekviename kūrinio *išraiškos* autoritetiniame įrašė.
- *Turinio tipo* reikšmė pasirenkama iš sąrašo.

2.4.4.6. Turinio tipų sąrašas

Turinio tipai	
Reikšmė	Apibrėžtis
Dvimatis judantis vaizdas	Turinys išreikštas kaip judantys dviejų matmenų vaizdai. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima filmų, spektaklių, koncertų, renginių ir kt. vaizdo įrašus.
Dvimatis nejudantis vaizdas	Turinys, išreikštas linija, forma, atspalviu ir pan., kaip nejudantis vaizdas arba dvimatis vaizdas. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima piešinius, paveikslus, atvirukus, plakatus, fotografijas ir kt.
Garsai	Turinys išreikštas gyvūnų, paukščių ir t. t. skleidžiamais garsais arba visais šiais garsais, imituojamais žmogaus balsu arba skaitmeninėmis (ir analoginėmis) priemonėmis, išskyrus kalbą ir muziką. Turinys suvokiamas girdint.
Garsinis vaizdavimas	Vizualinės informacijos turinys išreiškiamas žodžiu, kai įterpiama garsinė informacija apie turinio iliustracijas, schemas, diagramas, paveikslų spalvas, nuotaiką, medžiagas, veiksmo vietą, personažo apibūdinimą ir t. t. Turinys suvokiamas girdint. Apima knygas, filmus, teatro spektaklius, sporto varžybas, įvairias ceremonijas (pavyzdžiui, popiežiaus kalbos, mišios, karališkosios šeimos įvykiai ir t. t.), skirtus akliems ir silpnaregiams.
Judesio notacija	Turinys išreikštas judesio ženklų, vartojamų choreografijai užrašyti, sistema. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima choreografijos notacijas.
Judesio notacija Brailio raštu	Turinys išreikštas judesio ženklų, vartojamų choreografijai užrašyti, sistema. Turinys suvokiamas liečiant. Apima Brailio raštu užrašytas choreografijos notacijas.
Kartografinis dvimatis judantis vaizdas	Turinys išreikštas kaip judantys dviejų matmenų vaizdai. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima palydovinius vaizdus ir pan.
Kartografinis dvimatis nejudantis vaizdas	Turinys išreikštas kaip vienas ar keli dvimačiai nejudantys vaizdai. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima žemėlapius, atlasus, nuotolinės prieigos vaizdus ir kt.
Kartografinis liečiamasis objektas	Turinys išreikštas realiais objektais. Turinys suvokiamas liečiant. Apima reljefinius gaublius ir kt.
Kartografinis liečiamasis vaizdas	Turinys išreikštas kaip nejudantis dvimatis vaizdas. Turinys suvokiamas liečiant. Apima reljefinius žemėlapius ir kt.
Kartografinis objektas	Turinys išreikštas realiais objektais. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima gaublius ir kt. trimačius kartografinius objektus. Apima gaublius ir kt. trimačius kartografinius objektus.
Kartografinių duomenų rinkinys	Turinys išreikštas skaitmeniniu būdu (forma) koduotais duomenimis, skirtais apdoroti kompiuteriu. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima kartografinių duomenų bazes ir kt. Apima kartografinių duomenų bazes ir kt.
Kitos turinio tipo formos	Reikšmė pasirenkama, kai aprašomai kūrinio <i>išraiškai</i> netinka nė viena iš sąrašė pateiktų reikšmių.
Kompiuterio duomenų rinkinys	Turinys išreikštas skaitmeniniu būdu koduotais duomenimis, skirtais apdoroti kompiuteriu (garsą, tekstus ir nejudančius ar animuotus vaizdus). Turinys suvokiamas vizualiai. Apima vaizdo žaidimus (2D ir 3D) ir kt.

Turinio tipai	
Reikšmė	Apibrėžtis
Kompiuterio programa	Turinys išreikštas skaitmeniniu būdu koduotomis komandomis, skirtomis apdoroti ir atlikti kompiuteriu. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima operacines sistemas, taikomąją programinę įrangą ir kt.
Liečiamasis vaizdas	Turinys išreikštas linija, forma, liečiamosiomis iliustracijomis, prie puslapių pritvirtintais realiais daiktais ir pan., kaip nejudantis vaizdas arba dvimatis vaizdas. Turinys suvokiamas liečiant. Apima liečiamuosius (taktilinius) piešinius, paveikslus, atvirukus, plakatus, liečiamąsias (taktilines) knygas be teksto ir kt.
Multimedija	Turinys išreikštas dviem ir daugiau turinio tipais.
Muzika	Turinys išreikštas muzikos garso įrašais. Turinys suvokiamas girdint. Apima koncertų, operos ir pan. garso įrašus.
Natos	Turinys išreikštas muzikos kompozicijos notacija. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima partitūras, partijas.
Natos Brailio raštu	Turinys išreikštas muzikos kompozicijos notacija (partitūros arba partijos). Turinys suvokiamas liečiant. Apima natas Brailio raštu ir kitomis taktilinės kalbos žymėjimo formomis.
Objektas	Turinys išreikštas realiais objektais arba žmogaus ar mašinos sukurtais objektais. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima skulptūras, modelius, monetas ir kt.
Tekstas	Turinys išreikštas užrašytais žodžiais, simboliais arba skaitmenimis. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima tekstinius dokumentus (pavyzdžiui, spausdintas ir elektronines knygas), mikrofilmuotus dokumentus, žurnalų duomenų bazes ir kt.
Tekstas Brailio raštu	Turinys išreikštas užrašytais žodžiais, simboliais ar skaitmenimis. Turinys suvokiamas liečiant. Apima tekstą Brailio raštu ir kitomis taktilinės kalbos žymėjimo formomis.
Trimatis judantis vaizdas	Turinys išreikštas kaip judantys trijų matmenų vaizdai. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima 3D filmus ir kt.
Žodinė kalba	Turinys išreikštas kalba, žmogaus balsu. Turinys suvokiamas girdint. Apima skaitymų, deklamuotų tekstų, kalbų, interviu, žodinių pasakojimų, kompiuteriu sukurtos kalbos ir kt. garso įrašus.

2.4.4.7. Kūrinio išraiškos data (232 \$o)

Kūrinio išraiškos data – kūrinio *išraiškos* sukūrimo, pirmojo paskelbimo arba realizavimo data, t. y. anksčiausia su kūrinio išraiška susijusi data (įprastai – metai). Kūrinio *išraiškos* data laikytina konkretaus kūrinio teksto parašymo ar redagavimo data, dainos atlikimo data, partitūros parašymo data, filmo įrašymo data, pirmoji televizijos arba radijo programos transliavimo data, autorių teisių data ir kt.

Kūrinio *išraiškos* data įrašoma pagal Grigaliaus kalendorių. Data gali būti vieni metai arba metų intervalas. Jei negalima nustatyti jokios kūrinio *išraiškos* datos, kūrinio *išraiškos* data laikytina anksčiausios žinomos *išraišką* įkūnijančios apraiškos data.

Kūrinio *išraiškos* data nurodoma tik tada, kai reikia atskirti identiškas to paties kūrinio išraiškas, kai didžiausias išraiškų skirtumas yra data. Kūrinio *išraiškos* data nustatoma pagal prioritetiniu pasirinktą informacijos šaltinį.

1 pavyzdys

232##\$o1970

2 pavyzdys

232##\$o1987-1989

2.4.4.8. Muzikos kūrinio išraiškos atlikimo priemonė (232 \$v)

Muzikos kūrinio išraiškos atlikimo priemonė – instrumentinė, vokalinė ir (ar) bet kuri kita priemonė, kuri naudojama muzikos kūriniai išreikšti (pavyzdžiui, du fortepijonai, fleita, sopranas ir altas, choras, šaukštai, stiklinė ir t. t.), galinti skirtis nuo atlikimo priemonių, kurioms iš pradžių buvo numatytas kūrinys.

Muzikos kūrinio *išraiškos* atlikimo priemonė, nurodoma tik tada, kai reikia atskirti identiškas to paties kūrinio išraiškas, kai didžiausias *išraiškų* skirtumas yra muzikos kūrinio atlikimo priemonė arba vadovaujantis pateiktomis taisyklėmis. Muzikos kūrinio *išraiškos* atlikimo priemonė nustatoma pagal prioritetiniu pasirinktą informacijos šaltinį.

- Atlikimo priemonė įrašoma iš *D priede* nurodyto sąrašo.
- Įrašoma tiek atlikimo priemonių, kiek tinka, pavyzdžiui: tam tikras instrumentas, balsas arba grupė, instrumento arba balso žinoma kategorija, tos pačios šeimos instrumentai arba balsai, balso diapazonas ar tipas, bendras terminas, reiškiantis kitokią atlikimo priemonę.
- Jeigu tam tikram instrumentui arba balsui yra skirta tik viena partija, atlikėjas arba ansamblis, atlikimo priemonė nurodoma *vienaskaitos* forma.
- Jeigu tam tikram instrumentui arba balsui yra skirtos dvi arba daugiau partijų, atlikėjų arba ansamblių, atlikimo priemonė nurodoma *daugiskaitos* forma.
- Jeigu kiekvienai partijai pritaria atskiras pritariančiosios grupės narys, nurodomas ansamblio pavadinimas, o ne atskiri pritariančios instrumentai.
- Atlikimo priemonė nenurodoma:
  - o jeigu atlikimo priemonė nėra nurodyta kompozitoriaus;
  - o jeigu atlikimo priemonė yra nurodyta antraštėje arba nuspėjama iš antraštės;
  - o jeigu kūrinį sudaro skirtingų atlikimo priemonių kūrinis rinkinys arba jeigu kūrinys priklauso kūrinis, skirtų skirtingų atlikimo priemonėms, vieno pavadinimo serijai;
  - o jeigu atlikimo priemonės neįmanoma nurodyti glaustai; muzikos kūrinio *išraiškai* identifikuoti naudingiau nurodyti kitus elementus, pavyzdžiui, teminį indeksą, opuso numerį;
  - o jeigu atlikimo priemonė yra alternatyvi arba besidubliuojanti;
  - o jeigu atlikimo priemonė apima chorą, solistų balsai nenurodomi;
- Prie atlikimo priemonės nenurodoma:
  - o bendras atlikėjų, partijų ir ansamblių skaičius;
  - o tonacijos, prie kurios yra priderintas instrumentas, žymuo ir diapazono pavadinimas (pavyzdžiui, altas, bosas, tenoras).

2.4.4.9. Kitas skiriamasis kūrinio išraiškos požymis (232 \$w)

Kitas skiriamasis kūrinio išraiškos požymis – bet kuris *išraiškos* požymis, kuris nėra turinio tipas, *išraiškos* kalba, *išraiškos* data ir *išraiškos* forma, skiriantis identiškas to paties kūrinio *išraiškas*.

Kitas skiriamasis kūrinio išraiškos požymis apima:

- vardus (pavyzdžiui, vertėjų, iliustratorių, leidėjų ir kt.), susijusius su kūrinio *išraiška*.

Vertėjų, iliustratorių, leidėjų ir kitos pavardės, susijusios su kūrinio *išraiška*, įrašomos:

- o sunorminta forma, randama AĮ DB;
- o be inicialų;
- o tarpusavyje atskiriamos kabliataškiu.
- redakciją, laidą arba versiją, susijusią su intelektiniu *išraiškos* turiniu (pavyzdžiui, 2.1 versija, papildyta ir t. t.).

Kitas skiriamasis kūrinio išraiškos požymis nurodomas tik tada, kai reikia atskirti identiškas to paties kūrinio išraiškas, kai didžiausias išraiškų skirtumas yra kitas skiriamasis požymis. Kitas skiriamasis kūrinio išraiškos požymis nustatomas pagal prioritetiniu pasirinktą informacijos šaltinį.

2.4.5. Pastabų blokas (3--)

Autoritetinio įrašo 3-- bloko laukuose pateikiamos pastabos apie kūrinio išraišką.

Vadove aprašytas *Pastabų bloko* laukas, aktualus kūrinio išraiškos autoritetiniam įrašui sudaryti:

333 Naudotojų ir numatomos auditorijos pastaba

2.4.5.1. Naudotojų ir numatomos auditorijos pastaba (333 \$a)

Jei informacija prieinama, turi būti nurodoma naudotojų grupė, kuriai yra skirta kūrinio išraiška. Naudotojų grupė išskiriama pagal amžių (pavyzdžiui, vaikai, jaunimas, suaugusieji), pagal išsilavinimo lygį (pavyzdžiui, ikimokyklinis, pradinis, vidurinis ir t. t.), pagal jutimų sutrikimą (pavyzdžiui, naudotojai, skaitantys Brailio raštu; naudotojai, kuriems būtini subtitrai; naudotojai, kuriems būtinas garsinis vaizdo apibūdinimas), pagal užsiėmimą ar kitas kategorijas.

1 pavyzdys

Pastaba apie filmą, kuriam taikomas amžiaus cenzas: filmas, skirtas žiūrovams nuo 16 metų:

333##\$aN-16

2.4.6. Kreipties elementų variantų blokas (4--)

Autoritetinio įrašo 4-- bloko laukuose pateikiamos su kūrinio išraiška susijusios kūrinio antraštės arba antraštės formos variantai.

Vadove aprašyti *Kreipties elementų variantų bloko* laukai, aktualūs kūrinio išraiškos autoritetiniam įrašui sudaryti:

432 Kreipties elemento variantas: *antraštė (išraiška)*

442 Kreipties elemento variantas: *vardas ir antraštė (išraiška)*

2.4.6.1. Kūrinio antraštės arba antraštės formos variantas, susijęs su kūrinio išraiška (432 \$a)

Su kūrinio išraiška gali būti susijusios viena ar daugiau kūrinio antraščių arba antraščių formų, pateikiamų kūrinio apraškose arba informacijos šaltiniuose.

Kūrinio išraiškos autoritetiniame įrašė turi būti įrašyti LIBIS *Jungtiniame kataloge* randami su kūrinio išraiška susijusių kūrinio antraščių arba antraščių formų variantai (\$a).

- Sistema automatiškai užpildo **432** lauko kontrolinius polaukius **\$7** *Katalogavimo rašto sistema ir pamatinio kreipties elemento rašto sistema* ir **\$8** *Katalogavimo kalba ir pamatinio kreipties elemento kalba*.

1 pavyzdys

\$7ba0yba0y

\$8litlit

Jeigu su kūrinio išraiška susijęs kūrinio antraštės arba antraštės formos variantas įrašomas transliteruota forma (pavyzdžiui, iš hebrajų kalbos), turi būti koreguojamas **\$7** *Katalogavimo rašto sistema ir pamatinio kreipties elemento rašto sistema* pamatinio kreipties elemento rašto sistemos transliteracijos sistemos kodas (**\$7/7**).

Jeigu su kūrinio išraiška susijęs kūrinio antraštės arba antraštės formos variantas įrašomas ne lietuvių kalba, turi būti koreguojamas polaukyje \$8 Katalogavimo kalba ir pamatinio kreipties elemento kalba nurodytas pamatinio kreipties elemento kalbos kodas (\$8/3-5) iš lietuvių kalbos kodo „lit“ į antraštės, nurodytos 232 \$a, kalbos kodą.

1 pavyzdys

Kūrinio antraštės variantas, susijęs su kūrinio išraiška, įrašomas transliteruota forma: X amžiaus kronikos komentaras.

232 \$7ba0yba0a\$8litheb\$a סימיה ירדד לע שורפ

2 pavyzdys

K. Donelaičio kūrinio „Metai“ antraštės variantas, susijęs su kūrinio išraiška anglų kalba:

432 \$7ba0yba0y\$8liteng\$a The seasons

- Jeigu su kūrinio išraiška susijęs kūrinio antraštės arba antraščių formos variantas įrašomas 442 lauke (\$a), pirmiausia turi būti nurodytas už kūrinį atsakingo agento – asmens, giminės arba kolektyvo – aprobuotasis kreipties elementas:

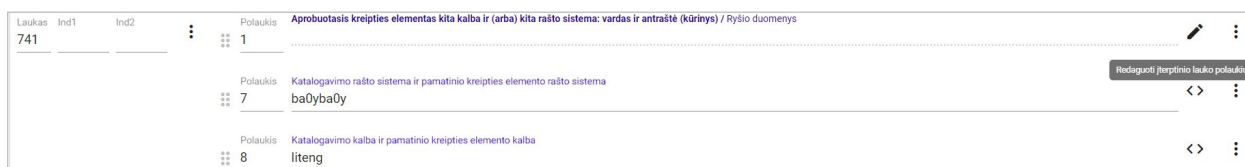

- o prie 442 lauko polaukio \$1 rinktis sistemos funkciją Redaguoti įterptinio lauko polaukius;
- o atsidariusiame lange Pasirinkti įterptinį lauką pasirenkama 001 Įrašo identifikatorius;

Kodas	Pavadinimas	Privalomas	Unikalus	Užpildyti polaukiu	Pasirinkti
000	Įrašo etiketė	Taip	Taip	☐	☐
001	Įrašo identifikatorius	Taip	Taip	☒	☒
010	Tarptautinis standartinis vardo identifikatorius (ISNI)	Ne	Ne	☐	☐
017	Kitas identifikatorius	Ne	Ne	☐	☐
101	Esybės kalba	Ne	Taip	☐	☐
102	Esybės nacionalinė priklausomybė	Ne	Taip	☐	☐
106	Koduotų duomenų laukas: esybės vardas kaip dalyko kreipties elementas	Ne	Taip	☐	☐
109	Kategorija	Taip	Taip	☐	☐
100	Koduotų duomenų laukas: asmens	Ne	Taip	☐	☐

Buttons: ATŠAUKTI, PATVIRTINTI

- o sistema automatiškai nukreipia į AĮ DB paieškos langą, kuriame susirandamas ir pasirenkamas už kūrinį atsakingo agento – asmens, giminės arba kolektyvo – vardas;

- o pasirinkus *agento* autoritetinį įrašą, sistema automatiškai sugrąžina į *Įrašo redagavimo langą*, kuriame **442** lauko **\$1** sistema automatiškai įrašė pasirinktą už kūrinių atsakingo *agento* – asmens, giminės arba kolektyvo – *agento* duomenis.

- Kūrinio *išraiškos* elementams įrašyti įterpiamas naujas polaukis **\$1** ir jame įterpiamas **232** laukas:
- o prie **442** lauko polaukio **\$1** pasirenkama sistemos funkcija *Įterpti polaukį po*;

- o atsidariusiame lange *Pasirinkti polaukius* pasirenkama **1** *Ryšio duomenys*;

Pasirinkti polaukius						
Kodas	Pavadinimas	Dažnai naudojam	Privalomas	Unikalus	Įterpti laukai	Pasirinkti
0	Paaiškinimas	Ne	Ne	Taip		☐
1	Ryšio duomenys	Taip	Ne	Ne		☐
2	Sistemos kodas	Ne	Ne	Taip		☐
3	Autoritetinio įrašo identifikatorius	Ne	Ne	Taip		☐
4	Santykio kodas	Ne	Ne	Ne		☐
5	Santykio kontrolė	Ne	Ne	Taip		☐
6	Laukų ryšio duomenys	Ne	Ne	Taip		☐
7	Katalogavimo rašto sistema ir pamatinio kreipties elemento rašto sistema	Ne	Ne	Taip		☐
8	Katalogavimo kalba ir pamatinio kreipties elementinio kalba	Ne	Ne	Taip		☐

- o atsidariusiame lange *Pasirinkti įterptinį lauką* susirandamas ir pasirenkamas **232** laukas;

Pasirinkti įterptinį lauką					
Kodas	Pavadinimas	Privalomas	Unikalus	Užpildyti polaukiu	Pasirinkti
000	Įrašo etiketė	Taip	Taip		☐
001	Įrašo identifikatorius	Taip	Taip		☒
010	Tarptautinis standartinis vardo identifikatorius (ISNI)	Ne	Ne		☐
017	Kitas identifikatorius	Ne	Ne		☐
101	Esybės kalba	Ne	Taip		☐
102	Esybės nacionalinė priklausomybė	Ne	Taip		☐
106	Koduotų duomenų laukas: esybės vardas kaip dalyko kreipties elementas	Ne	Taip		☐
109	Kategorija	Taip	Taip		☐
120	Koduotų duomenų laukas: asmens	Ne	Taip		☐

- o atsidariusiame **232** lauko *Įrašo redagavimo lange* įrašomi kūrinio *išraiškos* elementai.

Įrašant kūrinio antraštės arba antraštės formos variantą, susijusį su kūrinio *išraiška*, būtina patikrinti sistemos automatiškai užpildytų kontrolinių polaukių **\$7** *Katalogavimo rašto sistema ir pamatinio kreipties elemento rašto sistema* ir **\$8** *Katalogavimo kalba ir pamatinio kreipties elemento kalba* kodų atitikimą įrašomam kūrinio antraštės arba antraštės formos variantui, susijusiam su kūrinio *išraiška*.

Įterptinio lauko duomenys

Laukas	Ind1	Ind2	Polaukis
242			1
232			7
			8
			a
			c
			d
			e
			f

Polaukis: Aprobuotasis kreipties elementas: antraštė (išraiška) / Kataloga... <> ⋮

Polaukis: Katalogavimo kalba ir pamatinio kreipties elemento kalba <> ⋮

Polaukis: Antraštė [kūriny] ⋮

Polaukis: Kūrinio forma ⋮

Polaukis: Kūrinio data ⋮

Polaukis: Kūrinio kilmės vieta ⋮

Polaukis: Kūrinio originalo kalba ⋮

ATŠAUKTI PATVIRTINTI

1 pavyzdys

Anoniminio kūrinio „Nibelungenlied“ antraštės variantas, susijęs su kūrinio išraiška lietuvių kalba:

432##\$7ba0yba0y\$8litlit\$aNybelungų giesmė\$nTekstas\$mLietuvių kalba

2 pavyzdys

J. Hašeko kūrinio „Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války“ antraštės variantai, susiję su kūrinio išraiška lenkų kalba.

442##\$1001 <Agento autoritetinio įrašo identifikatorius> \$1 200 1\$7ba0yba0y\$8litces\$aHašek\$bJaroslav \$f1883-1923\$7ba0yba0y\$8litpol \$aPrzygody dobrego wojaka Szwejka podczas wojny światowej\$nTekstas\$mLenkų kalba

442##\$1001 <Agento autoritetinio įrašo identifikatorius> \$1 200 1\$7ba0yba0y\$8litces\$aHašek\$bJaroslav \$f1883-1923\$7ba0yba0y\$8litpol \$aPrzygody dobrego wojaka Szwejka\$nTekstas\$mLenkų kalba

2.4.7. Susijusių kreipties elementų blokas (5--)

Autoritetinio įrašo 5-- bloko laukuose pateikiami su kūrinio išraiška susiję kreipties elementai.

Vadove aprašyti *Susijusių kreipties elementų bloko* laukai, aktualūs kūrinio išraiškos autoritetiniam įrašui sudaryti:

502 Susijęs kreipties elementas: teikėjo, susijusio su kūrinio išraiška, asmens vardas

512 Susijęs kreipties elementas: teikėjo, susijusio su kūrinio išraiška, kolektyvo vardas

522 Susijęs kreipties elementas: teikėjo, susijusio su kūrinio išraiška, giminės vardas

532 Susijęs kreipties elementas: antraštė (išraiška)

542 Susijęs kreipties elementas: vardas ir antraštė (išraiška)

2.4.7.1. Susiję kreipties elementai: teikėjo, susijusio su kūrinio išraiška, asmens vardas, kolektyvo vardas, giminės vardas (502, 512, 522)

Nurodomas *agento* aprobuotasis kreipties elementas, susijęs su kūrinio išraiškos aprobuotuoju kreipties elementu, nurodytu 232 lauke.

2.4.7.2. Santykio žymenys (502, 512, 522)

Santykio kodas (\$4 – prie *agento* aprobuotojo kreipties elemento įrašomas kodas, nurodantis santykio, siejančio esybės (*kūrinio išraišką* ir *agentą*), pobūdį.

- Polaukyje \$4 įrašomas trijų simbolių kodas iš *E priedas*.
- Didesniam tikslumui kartu su *Santykio kodais* 545 (*muzikantas*) ir 721 (*dainininkas*) pasikartojančiame polaukyje \$4 nurodomas (jei informacija prieinama) *muzikanto* arba *dainininko* specifinis raidinis kodas iš *D priedo*.
- Gali būti įrašomas vienas arba daugiau su kūrinio išraiška susijusio *agento* funkciją reiškiančių kodų (pavyzdžiui, vertėjas, iliustratorius, atlikėjas ir t. t.).

Santykio, siejančio agentus ir kūrinį arba išraišką, kodas (\$5/4) – prie *agento* aprobuotojo kreipties elemento įrašomas kodas, žymintis specifinį *agento*, susijusio su kūrinio išraiškos sukūrimu, ir kūrinio antraštės arba antraštės formos varianto, susijusio su šia išraiška, santykį.

- Polaukyje \$5 ketvirtoje pozicijoje įrašomas vieno simbolio raidinis kodas. Galimos kodo reikšmės:
b – kūrinio išraiškos teikėjas
x – netaikoma
- Kitose polaukyje \$5 pozicijose (0, 1, 2, 3), esančiose prieš, įrašomas kodas „x“ (netaikoma).

1 pavyzdys

K. Donelaičio kūrinio „Metai“ išraiška vokiečių kalba. Kūrinio į vokiečių kalbą vertėjas L. Rėza.

242##\$1001LNB:V*12707;=BD\$1200 1\$7ba0yba0y\$8litlit\$aDonelaitis\$bKristijonas\$f1714-1780 \$1231 \$7ba0yba0y\$8litlit\$aMetai\$cPoema\$dapie 1760-1775\$eTolminkiemis (Rusija)\$1232##\$mVokiečių kalba \$nTekstas\$wRėza
502 1\$3LNB:V*38138;=BJ\$4730\$5xxxxb\$1200 1 \$7ba0yba0y\$8litlit\$aRėza\$bLiudvikas\$f1776-1840\$4730

2 pavyzdys

K. Donelaičio kūrinio „Metai“ išraiška vokiečių kalba. Kūrinio į vokiečių kalbą vertėjas L. Passarge.

242##\$1001LNB:V*12707;=BD\$1200 1\$7ba0yba0y\$8litlit\$aDonelaitis\$bKristijonas\$f1714-1780 \$1231 \$7ba0yba0y\$8litlit\$aMetai\$cPoema\$dapie 1760-1775\$eTolminkiemis (Rusija)\$1232##\$mVokiečių kalba \$nTekstas\$wPassarge
502 1\$3LNB:V*38138;=BJ\$4730\$5xxxxb\$1200 1 \$7ba0yba0y\$8litlit\$aPassarge\$bLudwig\$f1825-1912\$4730

3 pavyzdys

242#1\$1<Kūrinio autoritetinio įrašo identifikatorius>\$1200 1\$7ba0yba0y\$8litfre\$aBizet \$b Georges \$f1838-1875) \$1231 \$7ba0yba0y\$8litfre\$aCarmen\$hActe 2, n° 17\$ifleur que tu m'avais jetée \$1232##\$nMuzika\$wAlagna\$wArmstrong\$wLondon Philharmonic

502 #1\$3FRBNF139819374\$4721\$4vte [tenoras]\$5xxxxb\$aAlagna\$bRoberto\$f1963- \$rDon José

502#1\$3FRBNF138908852\$4250\$5xxxxb \$aArmstrong\$bRichard\$f 943-

51202\$3FRBNF139047022\$4545\$4oun [neapibrėžtas orkestras]\$5xxxxb\$aLondon philharmonic orchestra

2.4.7.3. Susijusi kūrinio išraiška (532, 542)

Jeigu kūrinio išraiška yra susijusi su to paties kūrinio kita išraiška (pavyzdžiui, yra versta iš kitos išraiškos, skiriasi išraiškos atlikėjas, iliustratorius ir pan.), sudaromas kūrinio *išraiškos* autoritetinis įrašas turi būti susiejamas su susijusios kūrinio *išraiškos* autoritetiniu įrašu.

Informacija apie su aprašoma kūrinio *išraiška* susijusias *išraiškas* imama iš bet kokių informacijos šaltinių.

Kūrinių santykio specifinis kodas (**\$5/2**) – prie susijusios su aprašoma išraiška aprobuotojo kreipties elemento, nurodyto **532** arba **542** lauke, įrašomas kodas, žymintis specifinį santykį, siejantį aprašomą kūrinio *išraišką* ir kitą susijusią kūrinio *išraišką*. Galimos kodo reikšmės:

a – originalus kūrinys

b – kūrinio variantas arba versija (laidos, pataisyti variantai, vertimai, santraukos, referatai ir sutrumpintos versijos)

c – kūrinio adaptacija arba modifikacija (naujas kūrinys, sukurtas ankstesnio kūrinio pagrindu; naujas kūrinys, besiskiriantis nuo ankstesnio kūrinio savo žanru; naujas kūrinys, besiremiantis kito kūrinio stiliumi arba teminiu turiniu)

d – visas kūrinys

e – stambesnio kūrinio dalis

f – papildantis kūrinys (kūrinys, skirtas papildyti arba praplėsti kitą kūrinį arba būti kito kūrinio priedu)

g – susijęs / pridedamas kūrinys

h – kūrinys, pakeičiantis kitą kūrinį, arba kūrinio tęsinys / vėlesnis kūrinys

i – kūrinio pirmtakas arba ankstesnis kūrinys

k – kūriniai, kuriems būdingos panašios ypatybės (kūriniai, kuriems be kitų santykių, pavyzdžiui, tos pačios kalbos, būdingos kai kurios bendros ypatybės)

x – netaikomas

z – kita (ortografiniai santykiai, žodžių tvarką arba antraščių variantus atspindintys santykiai ir kt.)

Kitose polaukio **\$5** pozicijose (0,1) įrašomas kodas „**x**“ (netaikoma).

1 pavyzdys

Kūrinio „Sindbad the Sailor“ išraiška rusų kalba, sukurta remiantis kūrinio *išraiška* prancūzų kalba.

232##\$3<Kūrinio autoritetinio įrašo identifikatorius>**\$7**ba0yba0y**\$8**liteng**\$a**Sindbad the Sailor**\$m**Rusų kalba**\$n**-Tekstas**\$w**Порозовская

532##\$3<**001** Kūrinio išraiškos prancūzų kalba autoritetinio įrašo identifikatorius>**\$5**xxa**\$1232##\$m**Prancūzų kalba**\$n**Tekstas

2 pavyzdys

K. Donelaičio kūrinio „Metai“ išraiška vokiečių kalba (į vokiečių kalbą vertė L. Rėza) susiejama su kitomis kūrinio *išraiškomis* vokiečių kalba (į vokiečių kalbą vertė L. Passarge, H. Buddensieg, G. Schneider).

242##\$1001LNB:V*12707;=BD**\$1200** **1**\$7ba0yba0y**\$8**litlit**\$a**Donelaitis**\$b**Kristijonas**\$f**1714-1780 **\$1231** **\$7**ba0yba0y**\$8**litlit**\$a**Metai**\$c**Poema**\$d**apie 1760-1775**\$e**Tolminkiemis (Rusija)**\$1232##\$m**Vokiečių kalba **\$n**Tekstas**\$w**Rėza

502 **1**\$3LNB:V*38138;=BJ**\$4730****\$5**xxxxb**\$1200** **1** **\$7**ba0yba0y**\$8**litlit**\$a**Rėza**\$b**Liudvikas**\$f**1776-1840**\$4730**

542##\$3<**001** Kūrinio autoritetinio įrašo identifikatorius>**\$5**xxb**\$1**<**242** Kūrinio duomenys>**\$1232##\$m**Vokiečių kalba**\$n**Tekstas**\$w**Passarge

542##\$3<001 Kūrinio autoritetinio įrašo identifikatorius>\$5xxb\$1<242 Kūrinio duomenys>\$1232##\$mVokiečių kalba\$NTestas\$wBuddensieg

542##\$3<001 Kūrinio autoritetinio įrašo identifikatorius>\$5xxb\$1<242 Kūrinio duomenys>\$1232##\$mVokiečių kalba\$NTestas\$wSchneider

2.4.8. Aprobutojų kreipties elementų kita kalba ir (arba) rašto sistema blokas (7--).

Autoritetinio įrašo 7-- bloko laukuose pateikiamos kūrinio antraštės arba antraštės formos variantų, susijusių su *išraiška*, transliteruotos formos, pavyzdžiui, antraštės transliteruotos iš hebrajų, jidiš ir graikų rašto sistemų.

Vadove aprašyti *Aprobutojų kreipties elementų kita kalba ir (arba) rašto sistema* bloko laukai, aktualūs kūrinio *išraiškos* autoritetiniam įrašui sudaryti:

732 Aprobutojasis kreipties elementas kita kalba ir (arba) kita rašto sistema: *antraštė (kūrinys)*

742 Aprobutojasis kreipties elementas kita kalba ir (arba) kita rašto sistema: *vardas ir antraštė (kūrinys)*

2.4.8.1. Kūrinio antraštė, susijusi su išraiška, transliteruota forma (732 \$a)

Kūrinio antraštės arba antraštės formos variantas, susijęs su išraiška, įrašytas ne lotynų (išskyrus *kirilica*) rašto sistema, kūrinio *išraiškos* autoritetinio įrašo **232**, **432** laukuose turi būti transliteruojamas ir įrašomas kaip kreipties elemento variantas **732** lauke.

Įrašant transliteruotą kūrinio antraštę arba antraštės formą, susijusią su kūrinio *išraiška*, būtina patikrinti sistemos automatiškai užpildytų kontrolinių polaukių **\$7** *Katalogavimo rašto sistema ir pamatinio kreipties elemento rašto sistema* ir **\$8** *Katalogavimo kalba ir pamatinio kreipties elemento kalba* kodų atitikimą įrašomai transliteruotai kūrinio antraštei arba antraštės formai, susijusiai su išraiška.

- Jeigu *Įrašo etiketėje* nurodyta *Esybės tipo* reikšmė „o“ (*antraštė (išraiška)*), kūrinio antraštės arba antraštės formos variantas, susijęs su kūrinio *išraiška*, įrašomas **732** lauko polaukyje **\$a**.
- Jeigu *Įrašo etiketėje* nurodyta *Esybės tipo* reikšmė „r“ (*vardas ir antraštė (išraiška)*), kūrinio *išraiškos* autoritetinio įrašo **742** lauke pirmiausia turi būti nurodytas už kūrinį atsakingo *agento* – asmens, giminės arba kolektyvo – aprobutojasis kreipties elementas:
  - o prie **742** lauko **\$1** pasirenkama sistemos funkcija *Redaguoti įterptinio lauko polaukius*;

Laukas	Ind1	Ind2	Polaukis	Aprobutojasis kreipties elementas kita kalba ir (arba) kita rašto sistema: vardas ir antraštė (išraiška) / Ryšio duomenys
742			1	
			7	Katalogavimo rašto sistema ir pamatinio kreipties elemento rašto sistema ba0yba0y
			8	Katalogavimo kalba ir pamatinio kreipties elemento kalba liteng
810			a	Šaltinis, kuriame randami duomenys / Nuoroda *
			b	Rasti duomenys

000 100 200 300 400 500 600 700 800 900

ATŠAUKTI IŠSAUGOTI

- o atsidariusiame lange *Pasirinkti įterptinį lauką* pasirenkama **001** Įrašo identifikatorius;

Kodas	Pavadinimas	Privalomas	Unikalus	Užpildyti polauki	Pasirinkti
000	Įrašo etiketė	Taip	Taip		☐
001	Įrašo identifikatorius	Taip	Taip		☒
010	Tarptautinis standartinis vardo identifikatorius (ISNI)	Ne	Ne		☐
017	Kitas identifikatorius	Ne	Ne		☐
101	Esybės kalba	Ne	Taip		☐
102	Esybės nacionalinė priklausomybė	Ne	Taip		☐
106	Koduotų duomenų laukas: esybės vardas kaip dalyko kreipties elementas	Ne	Taip		☐
109	Kategorija	Taip	Taip		☐
110	Koduotų duomenų laukas: asmens	Ne	Taip		☐

- o sistema nukreipia į AĮ DB paieškos langą, kuriame reikia susirasti ir pasirinkti reikiamą *agento* vardą;

Pasirinkti autoritetinį įrašą

Paieška: Eybės tipas:

Užklausa: Donelaitis

Frazės pradžia

Eybės tipas: a / asmens vardas

Autoritetiniai įrašai

Bloko laukai

Įrašo identifikatorius

ISNI

Kategorija

Kreipties elementas

- Donelaitis, Kristijonas (1714-1780) →
- Donelaitis, Christian →
- Donelaitis, K. →

Rodyti įrašų puslapyje 10 1 - 3 iš 3

- o pasirinktą *agento* vardą sistema automatiškai įrašo **742** lauko polaukyje **\$1**.
- Transliteruotos kūrinio antraštės variantui, susijusiam su kūrinio *išraiška*, ir kitiems kūrinių identifikuojantiems elementams įrašyti reikia įsiterpti **232** lauką:
- o pasirenkama sistemos funkcija *Įterpti polaukį po*;

Laukas	Ind1	Ind2	Polaukis
742			1 Aprobuotasis kreipties elementas kita kalba ir (arba) kita rašto sistema: vardas ir antraštė (išraiška) / Ryšio duomenys 001LNB:Y*12707:=BD 200 1\$7ba0yba0y \$8littit \$aDonelaitis \$bKristijonas \$f1714-1780
			7 Katalogavimo rašto sistema ir pamatinio kreipties elemento rašto sistema ba0yba0y
			8 Katalogavimo kalba ir pamatinio kreipties elemento kalba liteng

- o atsidariusiame lange *Pasirinkti polaukį* pasirenkama **1** *Ryšio duomenys*;

Pasirinkti polaukius						
Kodas	Pavadinimas	Dažnai naudojan	Privalomas	Unikalus	Įterpti laukai	Pasirinkti
0	Paaiškinimas	Ne	Ne	Taip		☐
1	Ryšio duomenys	Taip	Ne	Ne		☒
2	Sistemos kodas	Ne	Ne	Taip		☐
3	Autoritetinio įrašo identifikatorius	Ne	Ne	Taip		☐
4	Santykio kodas	Ne	Ne	Ne		☐
5	Santykio kontrolė	Ne	Ne	Taip		☐
6	Laukų ryšio duomenys	Ne	Ne	Taip		☐
7	Katalogavimo rašto sistema ir pamatinio kreipties elemento rašto sistema	Ne	Ne	Taip		☐
8	Katalogavimo kalba ir pamatinio kreipties elemento kalba	Ne	Ne	Taip		☐

- o atsidariusiame lange *Pasirinkti įterptinį lauką* susirandamas ir pasirenkamas **232** laukas;

Pasirinkti įterptinį lauką					
Kodas	Pavadinimas	Privalomas	Unikalus	Užpildyti polaukia	Pasirinkti
000	Įrašo etiketė	Taip	Taip		☐
001	Įrašo identifikatorius	Taip	Taip		☒
010	Tarptautinis standartinis vardo identifikatorius (ISNI)	Ne	Ne		☐
017	Kitas identifikatorius	Ne	Ne		☐
101	Esybės kalba	Ne	Taip		☐
102	Esybės nacionalinė priklausomybė	Ne	Taip		☐
106	Koduotų duomenų laukas: esybės vardas kaip dalyko kreipties elementas	Ne	Taip		☐
109	Kategorija	Taip	Taip		☐
120	Koduotų duomenų laukas: asmens	Ne	Taip		☐

- o atsidariusiame **232** lauko redagavimo lange įrašoma kūrinio transliteruotos antraštės arba antraštės formos variantas, susijęs su kūrinio *išraiška*, bei kiti kūrinių identifikuojantys elementai.

1 pavyzdys

Biblijos S. T. Pradžios knygos kūrinio antraštės variantas, susijęs su *išraiška* graikų kalba:

432##\$7ba0yga0y\$8litell\$aΓενεσις

732 ##\$7ba0yba0a\$8litell\$aGenesis

2 pavyzdys

L. Carroll „Alice’s adventures in Wonderland“ kūrinio antraštės variantas, susijęs su *išraiška* hebrajų kalba:

442##\$1001<Agento autoritetinio įrašo identifikatorius>\$1200 1\$7ba0yba0y \$8liteng \$aCarroll \$bLewis \$f1832-1898\$1232##\$7ba0yha1y\$8litheb \$aתואלפה ןראב הסילעא

742 ##\$1001<Agento autoritetinio įrašo identifikatorius>\$1200 1\$7ba0yba0y \$8liteng \$aCarroll \$bLewis \$f1832-1898\$1232##\$7ba0yba0a\$8litheb\$aAlisa be’eretz hapla’ot

2.4.9. Duomenų šaltinio blokas (8--)

8-- bloko laukuose pateikiamos pastabos apie atsakingą už kūrinio *išraiškos* autoritetinio įrašo parengimą įstaigą ir šios įstaigos kataloguotojų viešai prieigai neskirtos parengtos pastabos apie duomenis.

Vadove aprašyti *Duomenų šaltinio bloko laukai*, aktualūs kūrinio *išraiškos* autoritetiniam įrašui sudaryti:

801 Įrašo šaltinis

810 Šaltinis, kuriame randami duomenys

815 Šaltinis, kuriame nerasta duomenų

830 Bendroji kataloguotojo pastaba

836 Informacija apie pakeistą kreipties elementą

856 Elektroninė vieta ir kreiptis

2.4.9.1. Šaltinis

Šaltinis būtinas nustatant:

- kūrinio *išraiškas* ir agentus identifikuojančius duomenis;
- kūrinių *išraiškų* ir agentų santykius;
- agentų santykius.

2.4.9.1.1. Įrašo šaltinis (801)

Sistema automatiškai įrašo:

- šalies, kurioje yra įrašą platinanti įstaiga, dviejų simbolių kodą;
- įstaigos, atsakingos už kūrinio *išraiškos* autoritetinio įrašo sudarymą, pavadinimą koduota forma;
- įrašo sudarymo datą.

1 pavyzdys

801#0\$aLT\$bLNB\$c20201124

2.4.9.1.2. Šaltinis, kuriame randami duomenys (810)

Nurodomas šaltinis, kuriame randama informacija apie kreipties elementą, po kuriuo glausta forma nurodoma šaltinio vieta, kurioje buvo rasta informacija (**\$a**), ir šaltinyje rasta informacija (**\$b**).

Kai rasti duomenys keliuose šaltiniuose, jie turi būti nurodomi šia seka:

- **enciklopedija**: nurodomas enciklopedijos pavadinimas arba jo akronimas;

1 pavyzdys

810##\$aMuzikos enciklopedija, 2000-2007, t. 1, p. 119 \$b(Balsys, E. Eglė žalčių karalienė)

2 pavyzdys

810##\$aInternational who's who in classical music, 2006, p. 478 \$b(Lloyd Webber, A. Cats)

- **duomenų bazė**: nurodomas visuotinai naudojamas duomenų bazės pavadinimas arba jos akronimas.

■ Jeigu enciklopedijoje ir duomenų bazėje pateikta informacija apie *kūrinio* antraštę yra prieštaringa,
● *kūrinio aprobuotąja antrašte* pasirenkama *kūrinio* antraštė, nurodyta duomenų bazėje.

1 pavyzdys

810##\$aLC Authorities\$b(Brown, D. Da Vinci code)

- **kiti šaltiniai** (pavyzdžiui, *kūrinio apraiška*).

2 pavyzdys

810##\$aVaisių ir uogų paruošimas be cukraus, 1993

3 pavyzdys

810##\$aКоркутис, В.А. Кембрийские отложения Балтийского бассейна, 1971

2.4.9.1.3. Šaltinis, kuriame nerasta duomenų (815 \$a)

Nurodomi šaltiniai, kurie buvo peržiūrėti, tačiau juose nebuvo rasta informacijos aprobuotajai antraštei nustatyti.

1 pavyzdys

815##\$aEncyclopedia Americana, International edition, [2005]

2 pavyzdys

815##\$aBritannica, 15 ed., 2002

3 pavyzdys

815##\$aThe Oxford classical dictionary, 1996

2.4.9.2. Bendroji kataloguotojo pastaba (830 \$a)

Teikiamos pastabos:

- apie kreipties elemento formos ir kt. duomenų elementų pasirinkimą;
- apie santykius, siejančius kūrinio *išraiškas* ir agentus;
- apimančios nuorodas į taisykles, kurios buvo taikytos;
- naudingos kataloguotojui naudojant ar peržiūrint aprobuotuosius kereipties elementus arba sudarant susijusių kūrinio *išraiškų* aprobuotuosius kreipties elementus.

2.4.9.3. Informacija apie pakeistą kreipties elementą (836)

Įrašomas *kūrinio išraiškos aprobuotasis kreipties elementas*, kurį pakeitė 2-- bloko lauke įrašytas kreipties elementas, ir atlikto pakeitimo data, užrašyta formatu: metai-mėnuo-mėnesio diena.

Laukas naudojamas tik tuo atveju, jeigu įrašo etiketėje nurodoma *Įrašo būklės* reikšmė „c“ (pataisytas arba peržiūrėtas įrašas) arba reikšmė „n“ (naujas įrašas).

2.4.9.4. Elektroninė vieta ir kreiptis (856)

Papildomai elektroniniu būdu prieinamai informacijai apie kūrinį, kuriam sudaromas autoritetinis įrašas, gali būti pateikiamas elektroninio šaltinio interneto adresas (\$u), nurodoma šaltinio tikrinimo data formatu: MetaiMėnuoDiena (\$x) ir pastaba naudotojui (\$z).

1 pavyzdys

8564#\$uhttp://www.c4ci.com/infosheets/802-6000%20Sticker%20Fun.pdf\$xžr. 20200925

2 pavyzdys

8564#\$uhttp://rraymond.narod.ru/williams-bib.htm \$xžr. 20201124

3. Kūrinio ir išraiškos identifikavimas apraiškos bibliografiniame įrašė

Kūrinys ir kūrinio *išraiška* turi būti identifikuojami *apraiškos* bibliografiniame įrašė, padarant sąsajas su *kūrinio* ir atitinkamos kūrinio *išraiškos* autoritetiniais įrašais.

- Jeigu *apraiška* išleista kaip daugiadalio leidinys, kurio visos dalys skirtos vienam ir tam pačiam kūrinui ir atitinkamai kūrinio išraiškai, sąsaja su *kūrinio* ir atitinkamos kūrinio *išraiškos* autoritetiniais įrašais padaroma tik bibliografinio bendrosios dalies įrašė (ne atskirų dalių bibliografiniuose įrašuose).
- Jeigu *apraiška* išleista kaip daugiadalio leidinys, kurio bibliografinio įrašo bendroji dalis ir atskiros dalys skirtos vienam ir tam pačiam kūrinui ir atitinkamai kūrinio išraiškai, tačiau dalys turi savarankiškas antraštes, sąsaja su *kūrinio* ir atitinkamos kūrinio *išraiškos* autoritetiniais įrašais padaroma atitinkamos dalies bibliografiniuose įrašuose.

Apraišką aprašančiuose bibliografiniuose įrašuose, atitinkančiuose IFLA LRM modelį, vietoj UNIMARC/B 500 naudojami šie laukai:

506 Aprobutoji antraštė: *kūrinio identifikavimas*

576 Vardas ir aprobutojasis kreipties elementas: *kūrinio identifikavimas*

507 Aprobutoji antraštė: *išraiškos identifikavimas*

577 Vardas ir aprobutojasis kreipties elementas: *išraiškos identifikavimas*

■ Nurodoma pirmojo indikatoriaus reikšmė „0“ (*Antraštė nėra pagrindinis įvedinys*).

3.1. Anoniminio kūrinio identifikavimas (506)

Aprašomoje *apraiškoje* įkūnytas anoniminis *kūrinys* identifikuojamas padarant bibliografinio įrašo sąsają su *kūrinio* autoritetiniu įrašu 506 lauke.

1(a) pavyzdys

2001 \$aEglė žalčių karalienė \$e[lietuvių pasaka] \$fpaveikslai K. Šimonio

5060 \$3LNB:EFR1;=w3\$7ba0yba0y \$8litlit \$aEglė žalčių karalienė \$cLietuvių liaudies pasaka

1(b) pavyzdys

2001 \$aEglė, queen of the grass snakes \$eLithuanian fairy tale \$fdrawings by students of the Klaipėda Eduardas Balsys Art Gymnasium \$g[translation from Lithuanian by Meilė Bungardaitė]

5060# \$3LNB:EFQ4;=yh \$7ba0yba0y \$8litlit \$aEglė žalčių karalienė \$cLietuvių liaudies pasaka

3.2. Anoniminio kūrinio išraiškos identifikavimas (507)

Aprašomoje *apraiškoje* įkūnyta anoniminio kūrinio *išraiška* identifikuojama padarant bibliografinio įrašo sąsają su kūrinio *išraiškos* autoritetiniu įrašu 507 lauke.

1(a) pavyzdys

2001# \$aEglė žalčių karalienė \$e[lietuvių pasaka] \$fpaveikslai K. Šimonio

5060# \$3LNB:EFQ4;=yh \$7ba0yba0y \$8litlit \$aEglė žalčių karalienė \$cLietuvių liaudies pasaka

5070# \$3LNB:EFR1;=w3\$7ba0yba0y \$8litlit \$aEglė žalčių karalienė \$cLietuvių liaudies pasaka \$mLietuvių kalba \$n-
Tekstas

1(b) pavyzdys

2001# \$aEglė, queen of the grass snakes \$eLithuanian fairy tale \$fdrawings by students of the Klaipėda Eduardas Balsys Art Gymnasium \$g[translation from Lithuanian by Meilė Bungardaitė]

5060# \$3LNB:EFQ4;=yh \$7ba0yba0y \$8litlit \$aEglė žalčių karalienė \$cLietuvių liaudies pasaka

**5070# \$3LNB:EFQ9;=BB \$7ba0yba0y \$8litlit \$aEglė žalčių karalienė \$cLietuvių liaudies pasaka \$mAnglų kalba \$n-
Tekstas**

3.3. Kūrinio, kuris turi už kūrinio sukūrimą atsakingą agentą, identifikavimas (576)

Aprašomoje *apraiškoje* įkūnytas *kūrinys*, kuris turi už kūrinio sukūrimą atsakingą agentą, identifikuojamas padarant bibliografinio įrašo sąsają su *kūrinio* autoritetiniu įrašu **576** lauke.

1 pavyzdys

2001 \$aMetai \$e[poema] \$fKristijonas Donelaitis \$gspaudai paruošė J. Ambrazevičius \$giliustravo medžio raižiniai V.K. Jonynas

**5760# \$3LNB:EFQ9;=BA \$1200 1\$7ba0yba0y \$8litlit \$aDonelaitis \$bKristijonas \$f1714-1780 \$1231## \$7ba0y-
ba0y \$8litlit \$aMetai \$cPoema \$dapie 1760-1775 \$eTolminkiemis (Rusija)**

2 pavyzdys

2001# \$aВремена \$dMetai \$e[поэма] \$fКристионас Донелайтис \$gперевод Сергея Исаева \$g[автор идеи, координатор: С.А. Якимов] \$g[составители: В.П. Покладова, Е.Г. Ипатенкова, П.Н. Белякова, Е.А. Склавец] \$g[Калининградский областной историко-художественный музей] \$zlit

**5760# \$3LNB:EFQ9;=BA \$1200 1\$7ba0yba0y \$8litlit \$aDonelaitis \$bKristijonas \$f1714-1780 \$1231## \$7ba0y-
ba0y \$8litlit \$aMetai \$cPoema \$dapie 1760-1775 \$eTolminkiemis (Rusija)**

3 pavyzdys

2001 \$aGadalaiki \$dMetai \$fKristijonas Donelaitis \$gno lietuviėšu valodas 1994. gada „Baltos lankos“ izdevuma atdejojis Paulis Kalva \$g[ilustrāciju autors Vītauts Kazimiers Jonīns] \$zlit

**5760# \$3LNB:EFQ9;=BA \$1200 1\$7ba0yba0y \$8litlit \$aDonelaitis \$bKristijonas \$f1714-1780 \$1231## \$7ba0y-
ba0y \$8litlit \$aMetai \$cPoema \$dapie 1760-1775 \$eTolminkiemis (Rusija)**

4 pavyzdys

2001# \$aPory roku \$dMetai \$fKrystyn Donelajtis \$gz litewskiego przetłumaczył Zygmunt Ławrynowicz \$gwstęp napisali Andzej Wakar, Zygmunt Ławrynowicz \$zlit

**5760# \$3LNB:EFQ9;=BA \$1200 1\$7ba0yba0y \$8litlit \$aDonelaitis \$bKristijonas \$f1714-1780 \$1231## \$7ba0y-
ba0y \$8litlit \$aMetai \$cPoema \$dapie 1760-1775 \$eTolminkiemis (Rusija)**

5 pavyzdys

Apraiškos dviejų dalių leidinys, įkūnijantis A. Ripley romaną „Scarlett“. Atskiros dalys savarankiškų antraščių neturi:

2001# \$aSkarlet \$eromanas \$fAlexandra Ripley \$g[iš anglų kalbos vertė Vilma Rinkevičiūtė]

215 \$a2 d. \$d22 cm

5760 \$3<Kūrinio autoritetinio įrašo numeris> \$1200 1\$7ba0yba0y \$8liteng \$aRipley \$bAlexandra \$f1934-2004 \$1231## \$7ba0yba0y \$8litleng \$aScarlett \$cRomanas

6 pavyzdys

Apraiškos daugiadalis leidinys, įkūnijantis P. van Loon apysaką „Dolfje Weerwolfje“:

1) Bendroje bibliografinio įrašo dalyje padaroma sąsaja su kūrinio P. van Loon kūrinio „Dolfje Weerwolfje“:

2001# \$aVilkolakiukas Dolfas \$e[apysaka] \$fPaul van Loon \$giliustravo Hugo van Look \$g[iš nyderlandų kalbos vertė Rima Dirsė]

210## \$aVilnius \$cNiekio rimto \$d2014-

215## \$a kn. \$c iliustr. \$d 23 cm

5760# \$3<Kūrinio autoritetinio įrašo numeris>\$1200 1\$7ba0yba0y\$8litnld\$aLoon\$bPaul van\$f1955-\$1231## \$7
ba0yba0y\$8litnld\$aDolfje Weerwolfje

2) Dalies bibliografiniame įrašė padaroma sąsaja su šioje apraiškos dalyje įkūnytu P. van Loon kūrinio „Boze drie-
ling“:

2001# \$aPiktoji trijulė \$fiš nyderlandų kalbos vertė Rima Dirsytė

210## \$d2016 \$eVilnius \$gBALTO print

215## \$a140, [4] p. \$ciliustr.

461#1 \$1001C1B0003206250 \$12001 \$v[Kn.] 5

5760# \$3<Kūrinio autoritetinio įrašo numeris>\$1200 1\$7ba0yba0y\$8litnld\$aLoon\$bPaul van\$f1955-\$1231## \$7
ba0yba0y\$8litnld

\$aBoze drieling

3.4. Kūrinio, kuris turi už kūrinio sukūrimą atsakingą agentą, išraiškos idenifikavimas (577)

Aprašomoje *apraiškoje* įkūnyta kūrinio, kuris turi už kūrinio sukūrimą atsakingą agentą, *išraiška* identifi-
kuojama padarant bibliografinio įrašo sąsają su kūrinio *išraiškos* autoritetiniu įrašu **577** lauke.

1(a) pavyzdys

2001# \$aMetai \$e[poema] \$fKristijonas Donelaitis \$gspaudai paruošė J. Ambrazevičius \$giliustravo medžio raiži-
niais V. K. Jonynas

5760# \$3LNB:EF9;=BA \$1001LNB:V*12707;=BD \$1200 1\$7ba0yba0y \$8litlit \$aDonelaitis \$bKristijonas \$f1714-
1780 \$1231 \$7ba0yba0y \$8litlit \$aMetai \$cPoema \$dapie 1760-1775 \$eTolminkiemis (Rusija)

5770# \$3LNB:EF9;=BC \$1001LNB:EF9;=BA \$1241 \$1001LNB:V*12707;=BD \$1200 1\$7ba0yba0y \$8litlit \$aDo-
nelaitis \$bKristijonas \$f1714-1780 \$1231 \$7ba0yba0y \$8litlit \$aMetai \$cPoema \$dapie 1760-1775 \$eTolminkiemis
(Rusija) \$1232 \$7ba0yba0y \$8litlit \$mLietuvių kalba \$nTekstas \$wJonynas

1(b) pavyzdys

2001# \$aMetai \$e[poema] \$fKristijonas Donelaitis \$g[iliustracijų autoriai Rimgaudas Maleckas, Dangirutė Malec-
kienė]

5760# \$3LNB:EF9;=BA \$1001LNB:V*12707;=BD \$1200 1\$7ba0yba0y \$8litlit \$aDonelaitis \$bKristijonas \$f1714-
1780 \$1231 \$7ba0yba0y \$8litlit \$aMetai \$cPoema \$dapie 1760-1775 \$eTolminkiemis (Rusija)

5770# \$3LNB:EFQA;=wC \$1001LNB:EF9;=BA \$1241 \$1001LNB:V*12707;=BD \$1200 1\$7ba0yba0y \$8litlit
\$aDonelaitis \$bKristijonas \$f1714-1780 \$1231 \$7ba0yba0y \$8litlit \$aMetai \$cPoema \$dapie 1760-1775 \$eTol-
minkiemis (Rusija) \$1232 \$7ba0yba0y \$8litlit \$mLietuvių kalba \$nTekstas \$wMaleckas; Maleckienė

2 pavyzdys

2001 \$aВремена \$dMetai \$e[поэма] \$fКристионас Донелайтис \$gперевод Сергея Исаева \$g[автор идеи,
координатор: С.А. Якимов] \$g[составители: В.П. Покладова, Е.Г. Ипатенкова, П.Н. Белякова, Е.А. Склавец]
\$g[Калининградский областной историко-художественный музей] \$zlit

5760# \$3LNB:EF9;=BA \$1001LNB:V*12707;=BD \$1200 1\$7ba0yba0y \$8litlit \$aDonelaitis \$bKristijonas \$f1714-
1780 \$1231 \$7ba0yba0y \$8litlit \$aMetai \$cPoema \$dapie 1760-1775 \$eTolminkiemis (Rusija)

5770# \$3LNB:EFQT;=BM \$1001LNB:EF9;=BA \$1241 \$1001LNB:V*12707;=BD \$1200 1\$7ba0yba0y \$8litlit
\$aDonelaitis \$bKristijonas \$f1714-1780 \$1231 \$7ba0yba0y \$8litlit \$aMetai \$cPoema \$dapie 1760-1775 \$eTol-
minkiemis (Rusija) \$1232 \$7ba0yba0y \$8litlit \$mRusų kalba \$nTekstas \$wIsajev

3 pavyzdys

2001 \$aGadalaiki \$dMetai \$fKristijonas Donelaitis \$gno lietuviėšu valodas 1994. gada „Baltos lankos“ izdevuma
atdzejojis Paulis Kalva \$g[iilustrāciju autors Vītauts Kazimiers Jonīns] \$zlit

5760# \$3LNB:EF9;=BA \$1001LNB:V*12707;=BD \$1200 1\$7ba0yba0y \$8litlit \$aDonelaitis \$bKristijonas \$f1714-
1780 \$1231 \$7ba0yba0y \$8litlit \$aMetai \$cPoema \$dapie 1760-1775 \$eTolminkiemis (Rusija)

5770# \$3LNB:EFQL;=BE \$1001LNB:EF9;=BA \$1241 \$1001LNB:V*12707;=BD \$1200 1\$7ba0yba0y \$8litlit \$aDonelaitis \$bKristijonas \$f1714-1780 \$1231 \$7ba0yba0y \$8litlit \$aMetai \$cPoema \$dapie 1760-1775 \$eTolminkiemis (Rusija) \$1232 \$7ba0yba0y \$8litlit \$mLatvių kalba \$nTekstas

4 pavyzdys

2001 \$aPory roku \$dMetai \$fKrystyn Donelajtis \$gz litewskiego przetłumaczył Zygmunt Ławrynowicz \$gwstęp napisali Andzej Wakar, Zygmunt Ławrynowicz \$zlit

5760# \$3LNB:EF9;=BA \$1001LNB:V*12707;=BD \$1200 1\$7ba0yba0y \$8litlit \$aDonelaitis \$bKristijonas \$f1714-1780 \$1231 \$7ba0yba0y \$8litlit \$aMetai \$cPoema \$dapie 1760-1775 \$eTolminkiemis (Rusija)

5770# \$3LNB:EFQN;=BG \$1001LNB:EF9;=BA \$1241 \$1001LNB:V*12707;=BD \$1200 1\$7ba0yba0y \$8litlit \$aDonelaitis \$bKristijonas \$f1714-1780 \$1231 \$7ba0yba0y \$8litlit \$aMetai \$cPoema \$dapie 1760-1775 \$eTolminkiemis (Rusija) \$1232 \$7ba0yba0y \$8litlit \$mLenkų kalba \$nTekstas \$wŁawrynowicz

II. TURINIO FORMOS, PRIEMONĖS IR LAIKMENOS TIPO ŽYMĖJIMAS BIBLIOGRAFINIUOSE APRAIŠKŲ ĮRAŠUOSE

Dėl didėjančios informacijos vartotojų individualių poreikių įvairovės, sudėtingėjančio ir įvairėjančio išteklių turinio ir priemonių tipų reikia išsamiau aprašyti turinio formą, priemonės ir laikmenos tipus. Šios informacijos pateikimas palengvina prieigą visų specifinių poreikių turinčių grupių informacijos vartotojams, keitimąsi katalogo įrašais tinkluose ir suderinamumą su kitais metaduomenų standartais atvirosios prieigos aplinkoje.

Tarptautinio standartinio bibliografinio aprašo (ISBD) 0 (nulinės) – *Turinio formos ir priemonės tipo* – srities paskirtis, siekiant padėti katalogo naudotojui identifikuoti ir pasirinkti jų reikmes atitinkančius išteklius, yra nurodyti:

- pagrindinę formą ar formas, kuriomis išreikštas išteklių turinys,
- laikmenos, perteikiančios šį turinį, tipą ar tipus.

UNIMARC/B 1-- bloko laukuose teikiama didžioji dalis laikmenos tipo koduotos informacijos, tačiau galima taip pat naudoti ir laikmenos tipo kodų reikšmes, patvirtintas naudoti MARC 21, iš sąrašo MARC 21 iš *Term and Code List for RDA Carrier Type*³⁶.

Turinio formos, priemonės ir laikmenos tipo koduoti duomenys (UNIMARC/B 181, 182, 183) tekstine forma nurodomi UNIMARC/B 203, 283 laukuose.

Koduotų duomenų antrasis indikatorius nurodo, ar koduoti duomenys bus panaudoti automatiškai kuriant rodinis tekstine forma ekrane.

4.1. Turinio forma (181)

Turinio formos kategorijos atspindi pagrindinę formą ar formas, kuriomis išreikštas išteklių turinys. Pateikiamas vienas ar daugiau turinio formos terminų iš pateikto sąrašo.

- **181** laukas, skirtas *Turinio formai* nurodyti, yra pasikartojantis, kai:
  - o naudojamas daugiau negu vienas šaltinis; Šaltinio kodas nurodomas \$2;
  - o išteklių sudaro įvairios turinio formos ir priemonių tipai.
- *Turinio forma* nurodoma kiekvienam ištekliui.
- Naudojami ISBD 0 srities turinio formos, turinio apibūdinimo ir priemonės tipo kodai.

³⁶ [Term and Code List for RDA Carrier Types: Value Lists for Codes and Controlled Vocabularies \(Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress\) \(loc.gov\)](#)

4.1.1. Turinio formos kodas (181 \$a/0)

Viena simbolio pozicija, apimanti kodą, kuris žymi išteklius turinio formą.

Turinio forma			
Kodas	Reikšmė	Apibrėžtis	Taikymo sritis
a	<i>Duomenų rinkinys</i>	Turinys išreikštas skaitmeniniu būdu koduotais duomenimis, skirtais apdoroti kompiuteriu.	Apima skaitinius duomenis, aplinkos duomenis ir t. t., taikomųjų programų naudojamus vidurkiams, koreliacijoms ir pan. apskaičiuoti arba modeliams kurti ir pan., tačiau neparodomus neapdorota forma.
			Neapima skaitmeniniu būdu įrašytos muzikos, žodinės kalbos, garsų, kompiuteriu atkurtų vaizdų ir teksto.
b	<i>Vaizdas</i>	Išteklius turinys išreikštas linija, kontūrais, atspalviais, šešėliais, vaizdais ir kt. Vaizdas gali būti judantis arba nejudantis, dvimatis arba trimatis. Išteklius turinys skirtas suvokti vizualiai.	Meno reprodukcijos (piešiniai, paveiksiai, atvirukai ir t. t.), plakatai, fotografijos, žemėlapiai, iškilūs reljefo žemėlapiai, distancinio tyrimo vaizdai, stereografijos (trimačio vaizdo iliuzija), litografijos, regimoji projekcija (skaidrės), filmų, spektaklių, koncertų, renginių ir kt. vaizdo įrašai.
c	<i>Judesys</i>	Išteklius turinys išreikštas judesiu, t. y. objekto ar asmens padėties pakeitimo veiksmas ar procesas.	Šokio notacija, choreografijos notacija, sceniniai veiksmai. Neapima judančių vaizdų, pavyzdžiui, filmų ir pan.
			Neapima judančių vaizdų, pavyzdžiui, filmų ir pan.
d	<i>Muzika</i>	Išteklius turinys išreikštas sistemingai išdėstytais tonais ar garsais, kurie eina vienas po kito, vienas su kitu dera ir laikinai sąveikauja sudarydami kompoziciją. Muzika gali būti užrašyta (notacija), atliekama arba įrašoma analoginiu ar skaitmeniniu formatais kaip vokaliniai, instrumentiniai ar mechaniniai garsai, kuriems būdingas ritmas, melodija ar harmonija.	Muzikos kompozicijos notacija (partitūros arba partijos), muzikos garso įrašai (koncertų, operos, studijų įrašai ir t. t.).
e	<i>Objektas</i>	Išteklius turinys išreikštas realiais, natūraliais atsirandančiais (egzistuojančiais) arba žmogaus ar mašinos pagamintais, objektais.	Žmogaus arba mašinos sukurti objektai – skulptūra, modeliai, gaubliai, reljefo modeliai ir skerspjūviai trimačiu pavidalu, žaidimai, žaislai, dėlionės, monetos, pastatai, įranga, drabužiai, kultūros ir kiti daiktai;
			Natūraliai atsirandantys (egzistuojantys) objektai – uolienos, vabzdžiai, skaidrėse užfiksuoti biologiniai pavyzdžiai, fosilijos ir kt.
			Neapima iškilaus reljefo žemėlapių.
f	<i>Programa</i>	Išteklius turinys išreikštas skaitmeniniu būdu koduotomis komandomis, skirtomis apdoroti ir atlikti kompiuteriu.	Operacinės sistemos, taikomosios programos, taikomoji programinė įranga ir kt.
g	<i>Garsai</i>	Išteklius turinys išreikštas natūraliais atsirandančiais (egzistuojančiais) triukšmo garsais arba visais šiais garsais, imituojamais žmogaus balsu arba skaitmeninėmis (ar analoginėmis) priemonėmis.	Gyvūnų, paukščių, jūros, vėjo ir t. t. sklaidžiami garsai ir garso efektų įrašai.
			Neapima įrašytos žmogaus kalbos ir muzikos garso įrašų.
h	<i>Žodinė kalba</i>	Išteklius turinys išreikštas kalbančio žmogaus balsu.	Garsinės knygos, radijo laidos, kompiuteriu sukurtos kalbos, pjesių, deklamuoto teksto, interviu, žodinių pasakojimų ir t. t. garso įrašai, įrašyti skaitmeniniu (ar analoginiu) formatu.
i	<i>Tekstas</i>	Išteklius turinys išreikštas užrašytais žodžiais, simboliais arba skaitmenimis.	Knygos (spausdintinės, elektroninės, Brailio raštu ir kitomis taktilinės kalbos žymėjimo formomis), korespondencija, žurnalų duomenų bazės, mikrofilmuoti laikraščiai.

Turinio forma			
Kodas	Reikšmė	Apibrėžtis	Taikymo sritis
m	<i>Ivairios turinio formos</i>	Ištekliaus turinys išreikštas trimis ir daugiau turinio formomis. Jeigu vieną išteklių sudaro daugiau nei viena <i>turinio forma</i> , nurodoma vyraujanti <i>turinio forma</i> ir <i>turinio formos</i> , susijusios su svarbiausiomis ištekliaus dalimis, kurios vienodai pastebimos arba svarbios. Visos aprašomam ištekliui taikytinos formos nurodomos abėcėlės seka pasikartojančių 181 laukų polaukyje \$a/0 . Tačiau ištekliams, kuriuose viena turinio forma yra vyraujanti, o kitos turinio formos yra minimalios arba atsitiktinės, pavyzdžiui, spausdintinė knyga su keliolika iliustracijų, įrašyta opera su žodinės kalbos elementais, įrašoma tik vyraujanti turinio forma.	Mišrus išteklius.
z	<i>Kita turinio forma.</i>	Ištekliaus turinys išreikštas kitokia forma arba formomis nei duomenų rinkinys, vaizdas, judesys, muzika, objektas, programa, garsai, žodinė kalba, tekstas arba įvairiomis turinio formomis.	

4.1.2. Turinio formos pritaikomumas (181 \$a/1)

Vieno simbolio skaitinis kodas, žymintis turinio formos pritaikomumą aprašomam ištekliui.	
0	Nepritaikoma
1	Iš dalies pritaikoma
2	Iš esmės pritaikoma
3	Labai pritaikoma
4	Visiškai pritaikoma
#	Pozicija nenaudojama

4.1.3. Turinio apibūdinimas (181 \$b)

Turinio apibūdinimas patikslina aprašomo ištekliaus tipą, judesio buvimą arba nebuvimą ir erdviųjų matmenų skaičių, kai apibrėžiamas vaizdo arba vaizdų pavidalu išreikštas turinys, bei žmogaus pojūtį, kuriuo suvokiamas turinys.

Tipo specifikacija (181 \$b/0). Vieno simbolio kodas, žymintis ištekliaus turinio apibūdinimą.		
Kodas	Reikšmė	Apibrėžtis
a	<i>notacija</i>	Turinys išreikštas ženklų sistema meniniais tikslais (pavyzdžiui, natos, šokis, scenos judesiai), skirtas suvokti vizualiai.
		Apima muzikos partitūras, choreografijos notacijos.
b	<i>atliekamas</i>	Atliekamas turinys, išreikštas tam tikru laiku girdima arba regima forma ir įrašytas ištekliuje. Reikšmė naudojama su ištekliaus turinio formomis <i>Muzika</i> ir <i>Judesys</i> .
		Apima muzikos atlikimo įrašus; judesio atlikimo įrašus; kompiuteriu sukurtą muziką ir t. t.
c	<i>kartografinis</i>	Kartografinis turinys, bet koku masteliu vaizduojantis Žemę ar jos dalį arba kitą dangaus kūną ar jo dalį.
		Apima žemėlapius, atlasus, gaublius, reljefo modelius ir t. t.
x	<i>netaikoma</i>	Reikšmė naudojama, kai turiniui apibūdinti netinka reikšmės <i>notacija</i> , <i>atliekamas</i> , <i>kartografinis</i> .

Tipo specifikacija (181 \$b/0). Vieno simbolio kodas, žymintis ištekliaus turinio apibūdinimą.		
Kodas	Reikšmė	Apibrėžtis
Judesio specifikacija (181 \$b/1). Vieno simbolio kodas, žymintis judesio buvimą arba nebuvimą ištekliaus turinyje, išreikštame linija, kontūrais, atspalviais, šešėliais, vaizdais ir kt.		
Kodas	Reikšmė	Apibrėžtis
a	<i>judantis</i>	Vaizdo turinys suvokiamas kaip judantys vaizdai.
b	<i>nejudantis</i>	Vaizdo turinys suvokiamas kaip statiškas.
x	<i>netaikoma</i>	Ištekliaus turinys nėra vaizdas.
Matmenų specifikacija (181 \$b/2). Vieno simbolio kodas, žymintis ištekliaus turinio, išreikšto linija, kontūrais, atspalviais, šešėliais, vaizdais ir kt., erdvinių matmenų skaičių.		
Kodas	Reikšmė	Apibrėžtis
2	<i>dvimatis</i>	Vaizdo turinys suvokiamas kaip esantis dviejų matmenų (plokštuminis vaizdas).
3	<i>trimatis</i>	Vaizdo turinys suvokiamas kaip esantis trijų matmenų (erdvinis vaizdas).
x	<i>netaikoma</i>	Ištekliaus turinys nėra vaizdas.
Sensorinė specifikacija (181 \$b/3-5). Trijų pozicijų, vieno simbolio kodas, žymintis žmogaus pojūtį, kuriuo suvokiamas turinys.		
Kodas	Reikšmė	Apibrėžtis
a	<i>girdimasis</i>	Turinys, suvokiamas klausia.
		Apima atliekamą muziką, garsus, žodinę kalbą.
b	<i>skoninis</i>	Turinys, suvokiamas ragaujant.
c	<i>uodžiamasis</i>	Turinys, suvokiamas uodžiant.
d	<i>liečiamasis</i>	Turinys, suvokiamas liečiant.
		Apima tekstą Brailio raštu.
e	<i>regimasis</i>	Turinys, suvokiamas regėjimu.
		Apima tekstą, vaizdą, objektus, judesį, duomenų rinkinį.
#	<i>pozicija nenaudojama</i>	Reikšmė nurodoma nenaudojamose <i>Sensorinės specifikacijos</i> pozicijose.

4.1.4. Kiti turinio formos kodai (181 \$c)

Nurodomas kitos sistemos, ne ISBD, kodas, pavyzdžiui, kodai patvirtinti naudoti MARC 21 nurodomi iš *Term and Code List for RDA Content Type*³⁷. Šaltinio kodas: *rdacontent*, kuris privalomai turi būti nurodytas \$2.

4.1.5. Laukų ryšio duomenys (181 \$6)

Duomenys, būtini laukui su kitais įrašo laukais susieti, pavyzdžiui, susieti su 182 lauku, skirtu priemonės tipo koduotiems duomenims nurodyti, ir taip automatiškai kurti koduotų (ISBD 0 srities) rodinį ekraną, kai išteklių sudaro įvairios priemonės.

4.2. Priemonės tipas (182)

Priemonės tipo kategorijos atspindi laikmenos, naudojamos ištekliaus turiniui perteikti, tipą arba tipus. Kategorija paprastai atspindi laikymo priemonės formatą ir laikmenos talpyklą, suderintą su tarpininkavimo prietaisu, reikalingo ištekliaus turiniui perteikti, peržiūrėti, išklausti ir t. t., rūšimi. Pateikiamas vienas ar daugiau priemonės tipo terminų iš sąrašo.

³⁷ [Term and Code List for RDA Content Types: Value Lists for Codes and Controlled Vocabularies \(Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress\) \(loc.gov\)](#)

- **182** laukas, skirtas *Priemonės tipui* nurodyti, yra pasikartojantis, kai:
  - o naudojamas daugiau negu vienas šaltinis;
  - o išteklių sudaro mišri priemonė. Mišrių priemonių ištekliams, kuriuose nėra vyraujančios išteklių dalies, t. y. visos dalys vienodai pastebimos arba svarbios, užrašomi visi aprašomam ištekliui taikytini priemonių tipų terminai. Mišrių priemonių ištekliams, kuriuose viena dalis yra vyraujanti, o kiti priemonių tipai yra minimalūs arba atsitiktiniai, priemonių tipai, kurie nėra vyraujantys, praleidžiami.
- *Priemonės tipas* nurodomas kiekvienam ištekliui.

4.2.1. Priemonės tipo kodas (182 \$a/0)

Vieno simbolio kodas, apibūdinantis išteklių priemonės tipą.

<i>Priemonės tipas</i>		
Kodas	Reikšmė	Apibrėžtis
a	<i>garsas</i>	Priemonės, naudojamos įrašyti garsui laikyti, skirtos naudoti atkūrimo prietaisais, tokiu kaip patafonas, garso kasetės leistiuvai, kompaktinių diskų leistiuvai, MP3 formato leistiuvai arba <i>iPod</i> .
		Apima priemonės, naudojamos skaitmeniniu būdu koduoti ir analoginiam garsui laikyti.
b	<i>elektroninis</i>	Priemonės, naudojamos elektroniniams failams laikyti, skirtos naudoti kompiuteriu.
		Apima priemonės, kurios prieinamos nuotoliniu būdu per failų serverius, taip pat tiesioginės prieigos priemonės, tokios kaip kompiuterinės juostos ir diskai.
c	<i>mikroforma</i>	Priemonės, naudojamos laikyti sumažinto dydžio atvaizdams, neįskaitomiems plika akimi, ir skirtos naudoti prietaisais, tokiu kaip mikrofilmų arba mikrokortų skaitytuvai.
		Apima skaidrias ir neskaidrias mikrografines priemones (mikrofišos, mikrofilmai).
d	<i>mikroskopinis</i>	Priemonės, naudojamos labai smulkiems objektams laikyti, skirtos naudoti prietaisais, tokiu kaip mikroskopas, padedančiu parodyti plika akimi nematomas detales.
e	<i>projekcinis</i>	Priemonės, naudojamos judantiems arba nejudantiems vaizdams laikyti, skirtos naudoti projekciniu prietaisais, tokiu kaip kino filmų juostų projektorius, skaidrių projektorius.
		Apima priemonės, skirtas dvimačiams ir trimačiams vaizdams demonstruoti.
f	<i>stereografinis</i>	Priemonės, skirtos poriniams nejudantiems vaizdams saugoti, skirtos naudoti prietaisais, tokiu kaip stereoskopas arba stereografiniai žiūronai, suteikiančiu trimatį efektą.
g	<i>vaizdo</i>	Priemonės, naudojamos judantiems arba nejudantiems vaizdams laikyti, skirtos naudoti atkūrimo prietaisais, tokiu kaip vaizdo kasetės ar DVD leistiuvai.
		Apima priemonės, naudojamos skaitmeniniu būdu koduoti ir analoginiams vaizdams laikyti.
m	<i>įvairios priemonės</i>	Išteklių turiniui atkurti būtina naudoti tris arba daugiau priemonių.
n	<i>tiesiogiai suvokiamas</i>	Išteklių turinys yra prieinamas be jokio specialaus įrenginio ir suvokiamas tiesiogiai žmogaus jutimo organais.
z	<i>kita priemonė</i>	Kitokios priemonės nei garsas, elektroninis, mikroforma, mikroskopinis, projekcinis, stereografinis, vaizdo, tiesiogiai suvokiamas ar įvairios priemonės.

4.2.2. Kiti priemonės tipo kodai (182 \$c)

Nurodomas kitos sistemos, ne ISBD, kodas, pavyzdžiui, kodai, patvirtinti naudoti MARC 21, nurodomi iš *Term and Code List for RDA Media Type*³⁸. Šaltinio kodas: *rdamedia*, kuris privalomai turi būti nurodytas **\$2**.

³⁸ [Term and Code List for RDA Media Types: Value Lists for Codes and Controlled Vocabularies \(Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress\) \(loc.gov\)](#)

4.2.3. Laukų ryšio duomenys (182 \$6)

Duomenys, būtini laukui su kitais įrašo laukais susieti, pavyzdžiui, susieti su 181 lauku, skirtu turinio formos koduotiems duomenims nurodyti, ir taip automatiškai kurti koduotų duomenų (ISBD 0 srities) rodinį ekrane.

1 pavyzdys

Koduotų duomenų rodinys ekrane ne automatiškai kuriamas, o teikiamas tekstine forma 203 lauke.

181#0\$6z01\$ai4\$baxxe##

182#0\$6z01\$an

203##\$aTekstas\$bregimasis\$ctiesiogiai suvokiamas

2 pavyzdys

Koduotų duomenų rodinys ekrane kuriamas automatiškai: **Tekstas (regimasis) : tiesiogiai suvokiamas**

181#1\$6z01\$ai4\$bxxe##

182#1\$6z01\$an

3 pavyzdys

Įrašas buvo konvertuojamas iš MARC 21 failo, todėl jis apima taip pat ir RDA „turinio tipą“ ir „priemonės tipą“. Nurodomi sąrašų *Term and Code List for RDA Content Type* ir *Term and Code List for RDA Media Type*, kurie naudojami MARC 21, šaltinių kodai *rdacontent* ir *rdamedia*.

Koduotų duomenų rodinys ekrane kuriamas automatiškai: **Tekstas (regimasis) : tiesiogiai suvokiamas**

181#1\$6z01\$ai4\$bxxe##

181#0\$6z02\$ctxt\$2rdacontent

182#1\$6z01\$an

182#0\$6z02\$cn\$2rdamedia

4 pavyzdys

Koduota informacija, apibūdinanti liečiamojo žemėlapiu turinio formą ir turinio apibūdinimą.

Koduotų duomenų rodinys ekrane kuriamas automatiškai: **Vaizdas (kartografinis ; nejudantis ; dvimatis ; liečiamasis) : tiesiogiai suvokiamas**

181#1\$ab4\$bc2d##

182#1\$an

5 pavyzdys

Koduota informacija, apibūdinanti garso kompaktinės plokštelės turinio formą ir turinio apibūdinimą.

Koduotų duomenų rodinys ekrane kuriamas automatiškai: **Muzika (atliekama) : garsas**

181#1\$ad4\$bbxxa##

182#1\$aa

4.3. Laikmenos tipas (183)

Laikmenos tipo reikšmės apibūdina laikmenos tipą, kuriuo pateikiamas aprašomo išteklius turinys.

- **183** laukas, skirtas *Laikmenos tipui* nurodyti, yra pasikartojantis, kai:
  - o naudojamas daugiau negu vienas šaltinis, kurio kodas nurodomas polaukyje \$2;
  - o dėl apdorojimo informacija susiejama su kitais įrašo laukais. Laukų ryšio duomenims nurodyti naudojamas polaukis \$6.
- *Laikmenos tipas* nurodomas kiekvienam ištekliui.

4.3.1. Laikmenos tipo kodas (183 \$a)

Kodas, žymintis laikmenos tipą pagal šaltinį, nurodytą \$2.

- Jeigu aprašomas išteklius apima kelis su tuo pačiu priemonės tipu susijusius laikmenos tipus, laikmenos tipai įrašomi pasikartojančiame polaukyje \$a.
- Jeigu laikmenos tipas nurodomas aprašomo ištekliaus daliai, polaukyje \$8 turi būti apbūdinta dalis, kuriai nurodomas laikmenos tipas.

Naudojami kodai, patvirtinti naudoti MARC 21 iš *Term and Code List for RDA Carrier Type*. Šaltinio kodas: *rdacarrier*, kuris privalomai turi būti nurodytas \$2.

Term and Code List for RDA Carrier Type kodai

Priemonės tipai			
Garso laikmenos			
Kodas	Reikšmė anglų kalba	Reikšmė lietuvių kalba	Apibrėžtis
sg	audio cartridge	garso juostos dėklas	Laikmena, kurią sudaro dėklas su garso juosta.
sb	audio belt	garso kilpa	Laikmena, kurią sudaro lankstaus plastiko arba magnetinės juostos kilpa, kurioje automatiškai įrašomi garso signalai, ir kuris paprastai žinomas kaip prekės ženklas <i>Dictabelt</i> .
se	audio cylinder	garso cilindras	Laikmena, kurią sudaro cilindro formos objektas, kurio išsiniame apvaliame griovelyje įrežiamos garso bangos.
sd	audio disc	garso diskas	Laikmena, kurią sudaro diskas, kuriame išsiniame spiraliniam griovelyje įrežiamos garso bangos kaip moduliacinio tipo, ritmiški ir t. t. signalai.
si	sound track reel	garso takelis ritėje	Laikmena, kurią sudaro atvira ritė su juostos atkarpa, kurioje įrašomas garsas.
sq	audio roll	garso ritinėlis	Laikmena, kurią sudaro popierinis ritinėlis, kuriame įrašomos muzikos natos kaip perforacija, kuri mechanškai atkuria muziką grojant pianinu, vargonėliais ir t. t.
sw	audio wire reel	vielinė garso ritė	Laikmena, kurią sudaro metalo arba nerūdijančiojo metalo ritė, kurioje magnetiniu būdu įrašomi garso signalai.
ss	audiocassette	garso kasetė	Laikmena, kurią sudaro kasetė su garso juosta.
st	audiotape reel	garso juosta ritėje	Laikmena, kurią sudaro atvira ritė su garso juostos atkarpa, naudojama magnetofone arba panašiam prietaisui.
sz	other	kita	-
Kompiuterinės laikmenos			
Kodas	Reikšmė anglų kalba	Reikšmė lietuvių kalba	Apibrėžtis
ck	computer card	kompiuterinė kortelė	Laikmena, kurią sudaro kortelė su koduotais duomenimis skaitmenine forma, įrašytais magnetiniu arba optiniu būdu.
cb	computer chip cartridge	kompiuterinis lustas dėkle	Laikmena, kurią sudaro dėklas su vienu arba daugiau kompiuterinių lustų.
cd	computer disc	kompiuterinis diskas	Laikmena, kurią sudaro diskas su skaitmenine forma koduotais magnetiniu arba optiniu būdu įrašytais duomenimis.
ce	computer disc cartridge	kompiuterinio disko dėklas	Laikmena, kurią sudaro dėklas su vienu arba daugiau kompiuterinių diskų.
ca	computer tape cartridge	kompiuterinė juosta dėkle	Laikmena, kurią sudaro dėklas su kompiuterine juosta.
cf	computer tape cassette	kompiuterinė juostos kasetė	Laikmena, kurią sudaro kasetė su kompiuterine juosta.
ch	computer tape reel	kompiuterinės juostos ritė	Laikmena, kurią sudaro atvira ritė su kompiuterinės juostos atkarpa, skirta naudoti kompiuterio juostos diskasukyje.

Priemonės tipai			
cr	online resource	nuotolinės kreipties išteklius	Laikmena, kurią sudaro skaitmeninis išteklius, prieinamas naudojant aparatinės arba programinės įrangos jungseną su komunikaciniu tinklu.
cz	other	kita	-
Mikrokopijinės laikmenos			
Kodas	Reikšmė anglų kalba	Reikšmė lietuvių kalba	Apibrėžtis
ha	aperture card	apertūrinė korta	Laikmena, kurią sudaro korta su viena arba daugiau stačiakampių kiaurymių arba apertūrų, kuriose įtvirtintas mikrokopijos korpusas.
he	microfiche	mikrokorta	Laikmena, kurią sudaro juostos lakštas su dvimate tvarka išdėstytais mikrovaizdais.
hf	microfiche cassette	mikrokortos kasetė	Laikmena, kurią sudaro kasetė su mikrofišos neapipjausytomis kraštais.
hb	microfilm cartridge	mikrofilmo dėklas	Laikmena, kurią sudaro dėklas su su mikrofilmu.
hc	microfilm cassette	mikrofilmo kasetė	Laikmena, kurią sudaro kasetė su mikrofilmu.
hd	microfilm reel	mikrofilmo ritė	Laikmena, kurią sudaro atvira ritė su mikrofilmu, skirta įdėti į mikrofilmų skaitytuvą.
hj	microfilm roll	mikrofilmo ritinys	Laikmena, kurią sudaro susukta mikrofilmo atkarpa.
hh	microfilm slip	mikrofilmo atkarpa	Laikmena, kurią sudaro trumpa iš ritinio iškirpta mikrofilmo atkarpa.
hg	microopaque	neskaidri mikrokorta	Laikmena, kurią sudaro nepermatomos medžiagos korta arba lakštas su dvimate tvarka išdėstytais mikropaveikslais.
hz	kita		-
Mikroskopinės laikmenos			
Kodas	Reikšmė anglų kalba	Reikšmė lietuvių kalba	Apibrėžtis
pp	microscope slide	mikroskopinė skaidrė	Laikmena, kurią sudaro maži permatomos medžiagos lakštai su apsauginiu pagrindu su mikroskopiniu objektu arba be jo, skirti naudoti su mikroskopu arba panašiais prietaisais.
pz	other	kita	-
Projekcinio vaizdo laikmenos			
Kodas	Reikšmė anglų kalba	Reikšmė lietuvių kalba	Apibrėžtis
mc	film cartridge	filmo juosta dėkle	Laikmena, kurią sudaro dėklas, su filmo juosta.
mf	film cassette	filmo juostos kasetė	Laikmena, kurią sudaro kasetė su su filmo juosta.
mr	film reel	filmo juostos ritė	Laikmena, kurią sudaro atvira ritė su filmo juosta, naudojama kino filmo projektoriuje.
mo	film roll	filmo juostos ritinys	Laikmena, kurią sudaro susukta filmo juostos atkarpa.
gd	film slip	diafilmas	Laikmena, kurią sudaro trumpa paprastai standžios formos juostos atkarpa.
gf	filmstrip	diafilmo juostos ritinėlis	Laikmena, kurią sudaro difilmo juostos ritinys su įrašytu garso arba be jo ir su po vieną demonstruojamų vaizdų seka.
gc	filmstrip cartridge	diafilmo ritė dėkle	Laikmena, kurią sudaro dėklas su diafilmo juostos atkarpa.
gt	overhead transparency	skaidri plėvelė	Laikmena, kurią sudaro permatomos medžiagos lakštas su apsauginiu pagrindu arba be jo ir su vaizdu, kuris skirtas naudoti projekciniame prietaise.
gs	slide	skaidrė	Laikmena, kurią sudaro mažas permatomos medžiagos lakštas, paprastai su apsauginiu pagrindu ir su vaizdu, ir kuris skirtas naudoti skaidrių projektoriuje arba diaprojektoriuje.
mz	other	kita	-
Stereografinės laikmenos			
Kodas	Reikšmė anglų kalba	Reikšmė lietuvių kalba	Apibrėžtis
eh	stereograph card	stereografinė korta	Laikmena, kurią sudaro korta su stereografiniais vaizdais.

Priemonės tipai			
es	stereograph disc	stereografinis diskas	Laikmena, kurią sudaro diskas su perimetriškai išsidėsčiusiomis kiaurymėmis, su nejudančių vaizdų poromis, skirtas naudoti stereografiniu projekciniu prietaisu.
Tiesiogiai suvokiamos laikmenos			
Kodas	Reikšmė anglų kalba	Reikšmė lietuvių kalba	Apibrėžtis
no	card	korta	Laikmena, kurią sudaro mažas nepermatomos medžiagos lakštas.
nn	flipchart	sukabinamoji lentelė	Laikmena, kurią sudaro pakabinamas įtaisas su vienu arba daugiau lakštų ir kuris skirtas naudoti su molbertu.
na	roll	ritinys	Laikmena, kurią sudaro susukta popieriaus, juostos ir t. t. atkarpa.
nb	sheet	lakštas	Laikmena, kurią sudaro plokščias plonas popieriaus, plastiko ir t. t. lakštas.
nc	volume	tomas	Laikmena, kurią sudaro vienas arba daugiau sujungtų arba sutvirtintų lakštų nedalomą visumą sudarančių lakštų.
nr	object	objektas	Laikmena, kurią sudaro trimačiai objektai, objekto tiksli kopija arba natūraliai aptinkamas objektas.
nz	other	kita	-
Vaizdo laikmenos			
Kodas	Reikšmė anglų kalba	Reikšmė lietuvių kalba	Apibrėžtis
vc	video cartridge	vaizdo juostos dėklas	Laikmena, kurią sudaro dėklas su vaizdo juosta.
vf	videocassette	vaizdo kasetė	Laikmena, kurią sudaro kasetė su vaizdo juosta.
vd	videodisc	vaizdo diskas	Laikmena, kurią sudaro diskas, kuriame įrašomi vaizdo signalai su garsu arba be jo.
vr	videotape reel	vaizdo juostos ritė	Laikmena, kurią sudaro atvira ritė su vaizdo juosta, kuri skirta naudoti magnetofonu arba panašiais prietaisais.
vz	other	kita	-
Neapibrėžtos laikmenos			
Kodas	Reikšmė anglų kalba	Reikšmė lietuvių kalba	Apibrėžtis
zu	unspecified	neapibrėžta	-

1 pavyzdys

Koduota informacija, apibūdinanti laikmenos tipus „garso diskas“ (reikšmė „sd“) ir „lapas“ (reikšmė „nb“) pagal *Term and Code List for RDA Carrier Types* (kaip nurodyta \$2 polaukyje). Laikmenos tipas „garso diskas“ susijęs su pagrindine ištekliaus dalimi, o „lapas“ – su lydima tekstone medžiaga (kaip nurodoma \$8).

183#1\$asd\$2rdacarrier\$8main part

183#1\$anb\$2rdacarrier\$8liner notes

2 pavyzdys

Aprašomą išteklių sudaro spausdintinės natos ir vaizdo DVD diskas. Katalogavimo įstaiga laiko, kad DVD yra pagrindinė ištekliaus dalis. Kiekvienai ištekliaus daliai būdingas skirtingas priemonės tipas. Gali 2 kodavimo variantai.

1 variantas. Duomenys įrašomi tik koduota forma. 182 laukai teikiami su ISBD ir RDA koduotomis reikšmėmis. Naudojami \$6 polaukiai, kurie susieja 183 laukus su atitinkamais 182 laukais.

215##\$a1 score (72 pages)\$d31 cm

215##\$a1 videodisc\$cDVD video, sound\$d4 3/4 in

181#1\$ad#\$baxxe##

181#1\$ab#\$bba2ae#

181#1\$cntm\$2rdacontent

181#1\$ctdi\$2rdacontent

182#1\$an

182#1\$a
182#1\$6z01\$cn\$2rdamedia
182#1\$6z02\$cv\$2rdamedia
183#1\$6z01\$anc\$2rdacarrier
183#1\$6z02\$avd\$2rdacarrier
2 variantas. Duomenys teikiami koduota ir tekstine forma. 2 indikatoriaus reikšmė 18- laukuose yra „0“.
215##\$a1 score (72 pages)\$d31 cm
215##\$a1 videodisc\$cDVD video, sound\$d4 3/4 in
181#0\$a#baxxe##
181#0\$a#bba2ae#
181#0\$cntm\$2rdacontent
181#0\$ctdi\$2rdacontent
182#0\$a
182#0\$a
182#0\$6z01\$cn\$2rdamedia
182#0\$6z02\$cv\$2rdamedia
183#0\$6z01\$anc\$2rdacarrier
183#0\$6z02\$avd\$2rdacarrier
203##\$6z01\$a music\$bnotated\$bvisual\$cunmediated
203##\$6z02\$a image\$b moving\$b two-dimensional\$c video
283##\$6z01\$a volume\$2rdacarrier
283##\$6z02\$a videodisc\$2rdacarrier

4.4. Turinio forma ir priemonės tipas (203)

Tekstine forma įrašoma 181 ir 182 laukuose koduota informacija apie ištekliaus išreiškiamo turinio formą ir priemonės, kuria turinys perteikiamas, tipą arba tipus.

- 203 laukas pasikartojantis, kai:
  - o aprašomą išteklių sudaro įvairūs priemonės tipai;
  - o aprašomam ištekliui būdingos įvairios turinio formos;
  - o *Turinio forma* nurodoma kiekvienam ištekliui.
- *Turinio formos ir priemonės tipo* terminas lietuvių kalba nurodomas kiekvienam ištekliui.
- Naudojami ISBD 0 srities turinio formos, turinio apibūdinimo, priemonės tipo terminai.

4.4.1. Turinio forma (203 \$a)

Įrašomas terminas, žymintis pagrindinę formą ar formas, kuriomis išreikštas ištekliaus turinys. Terminas įrašomas didžiąja raide.

<i>Turinio forma</i>	
Terminas	Apibrėžtis
Duomenų rinkinys	Turinys išreikštas skaitmeniniu būdu koduotais duomenimis, skirtais apdoroti kompiuteriu.
Vaizdas	Ištekliaus turinys išreikštas linija, kontūrais, atspalviais, šešėliais, vaizdais ir kt. Vaizdas gali būti judantis arba nejudantis, dvimatis arba trimatis. Ištekliaus turinys skirtas suvokti vizualiai.
Judesys	Ištekliaus turinys išreikštas judesiu, t. y. objekto ar asmens padėties pakeitimo veiksmas ar procesas.

Turinio forma	
Terminas	Apibrėžtis
Muzika	Ištekliaus turinys išreikštas sistemingai išdėstytais tonais ar garsais, kurie eina vienas po kito, vienas su kitu dera ir laikinai sąveikauja sudarydami kompoziciją. Muzika gali būti užrašyta (notacija), atliekama arba įrašoma analoginiu ar skaitmeniniu formatais kaip vokaliniai, instrumentiniai ar mechaniniai garsai, kuriems būdingas ritmas, melodija ar harmonija.
Objektas	Ištekliaus turinys išreikštas realiais, natūraliai atsirandančiais (egzistuojančiais) arba žmogaus ar mašinos pagamintais objektais.
Programa	Ištekliaus turinys išreikštas skaitmeniniu būdu koduotomis komandomis, skirtomis apdoroti ir atlikti kompiuteriu.
Garsai	Ištekliaus turinys išreikštas gyvūnų, paukščių skleidžiamais garsais, natūraliai pasitaikančių šaltinių skleidžiamais garsais arba visais šiais garsais, imituojamais žmogaus balsu arba skaitmeninėmis (ar analoginėmis) priemonėmis.
Žodinė kalba	Ištekliaus turinys išreikštas kalbančio žmogaus balsu.
Tekstas	Ištekliaus turinys išreikštas užrašytais žodžiais, simboliais arba skaitmenimis.
Įvairios turinio formos	Ištekliaus turinys išreikštas trimis ir daugiau turinio formomis. Jeigu vieną išteklių sudaro daugiau nei viena <i>turinio forma</i> , nurodoma vyraujanti <i>turinio forma</i> ir <i>turinio formos</i> , susijusios su svarbiausiomis ištekliaus dalimis, kurios vienodai pastebimos arba svarbios pasikartojančiame 203 lauke. Tačiau ištekliams, kuriuose viena turinio forma yra vyraujanti, o likusios turinio formos yra minimalios arba atsitiktinės, pavyzdžiui, spausdintinė knyga su keliolika iliustracijų, įrašyta opera su žodinės kalbos elementais, įrašoma tik vyraujanti turinio forma.

4.4.2. Turinio apibūdinimas (203 \$b)

Įrašomi terminai, patikslinantys aprašomo ištekliaus tipą, judesio buvimą arba nebuvimą ir erdviųjų matmenų skaičių, kai apibrėžiamas vaizdo arba vaizdų pavidalu išreikštas turinys, bei žmogaus pojūtį, kuriuo suvokiamas turinys. Kiekvienos specifikacijos kodas įrašomas pasikartojančiame polaukyje \$b. Terminas įrašomas mažąja raide.

Turinio apibūdinimas	
Tipo specifikacija. Įrašomas terminas, žymintis ištekliaus turinio apibūdinimą.	
Terminas	Apibrėžtis
notacija	Turinys išreikštas ženklų sistema meniniais tikslais (pavyzdžiui, natos, šokis, scenos judesiai), skirtas suvokti vizualiai.
atliekamas	Atliekamas turinys, išreikštas tam tikru laiku girdima arba regima forma ir įrašytas ištekliuje.
kartografinis	Kartografinis turinys, bet koku masteliu vaizduojantis Žemę ar jos dalį arba kitą dangaus kūną ar jo dalį.
Judesio specifikacija. Judesio specifikacija nurodoma tik aprašomam ištekliui, kurio turinio forma yra <i>Vaizdas</i> . Įrašomas terminas, žymintis judesio buvimą arba nebuvimą ištekliaus turinyje, išreikštame linija, kontūrais, atspalviais, šešėliais, vaizdais ir kt.	
Terminas	Apibrėžtis
judantis	Vaizdo turinys suvokiamas kaip judantis vaizdas.
nejudantis	Vaizdo turinys suvokiamas kaip statiškas.
Matmenų specifikacija. Matmenų specifikacija nurodoma tik aprašomam ištekliui, kurio turinio forma yra <i>Vaizdas</i> . Įrašomas terminas, žymintis ištekliaus turinio, išreikšto linija, kontūrais, atspalviais, šešėliais, vaizdais ir kt., erdviųjų matmenų skaičių.	
Terminas	Apibrėžtis
dvimatis	Vaizdo turinys suvokiamas kaip esantis dviejų matmenų (plokštuminis vaizdas).
trimatis	Vaizdo turinys suvokiamas kaip esantis trijų matmenų (erdvinis vaizdas).
Sensorinė specifikacija. Įrašomas terminas, žymintis žmogaus pojūtį, kuriuo suvokiamas turinys.	
Terminas	Apibrėžtis
girdimasis	Turinys, suvokiamas klausant.

Turinio apibūdinimas	
skoninis	Turinys, suvokiamas ragaujant.
uodžiamasis	Turinys, suvokiamas uodžiant.
liečiamasis	Turinys, suvokiamas liečiant.
regimasis	Turinys, suvokiamas regint.

4.4.3. Priemonės tipas (203 \$c)

Jrašomas terminas, patikslinantis ištekliaus turinį perteikiančios laikmenos tipą arba tipus. Kai aprašoma išteklių sudaro įvairūs priemonės tipai, vienodai pastebimi arba svarbūs, jų terminai įrašomi pasikartojančio 203 lauko \$c. Terminas, apibūdinantis ištekliaus priemonės tipą, įrašomas iš mažosios raidės.

Priemonės tipas	
Terminas	Apibrėžtis
garsas (su garso leistuvu suderinamiems ištekliams)	Priemonės, naudojamos įrašytam garsui laikyti, skirtos naudoti atkūrimo prietaisu, tokiu kaip patefonas, garso kasečių leistuvus, kompaktinių diskų leistuvus, MP3 formato leistuvus arba iPod. Apima priemonės, naudojamas skaitmeniniu būdu koduotam ir analoginiam garsui laikyti.
elektroninis (su kompiuteriu suderinamiems ištekliams)	Priemonės, naudojamos elektroniniams failams laikyti, skirtos naudoti su kompiuteriu. Apima priemonės, kurios prieinamos nuotoliniu būdu per failų serverius, taip pat tiesioginės prieigos priemonės, tokias kaip kompiuterinės juostos ir diskai.
mikroforma (su mikroformų skaitytuvu suderinamiems ištekliams)	Priemonės, naudojamos laikyti sumažinto dydžio atvaizdams, neįskaitomiems plika akimi ir skirtos naudoti prietaisu, tokiu kaip mikrofilmų arba mikrokortų skaitytuvus. Apima skaidrias ir neskaidrias mikrografines priemonės (mikrofišos, mikrofilmai).
mikroskopinis (su mikroskopu suderinamiems ištekliams)	Priemonės, naudojamos labai smulkiems objektams laikyti, skirtos naudoti prietaisu, tokiu kaip mikroskopas, padedančiu parodyti plika akimi nematomas detales.
projekcinis (su projektoriumi suderinamiems ištekliams)	Priemonės, naudojamos judantiems arba nejudantiems vaizdams laikyti, skirtos naudoti projekciniu prietaisu, tokiu kaip kino filmų juostų projektorius, skaidrių projektorius. Apima priemonės, skirtas dvimačiams ir trimačiams vaizdams demonstruoti.
stereografinis (su stereografu suderinamiems ištekliams)	Priemonės, skirtos poriniams nejudantiems vaizdams saugoti, skirtos naudoti prietaisu, tokiu kaip stereoskopas arba stereografiniai žiūronai, suteikiančiu trimatį efektą.
vaizdo (su vaizdo leistuvu suderinamiems ištekliams)	Priemonės, naudojamos judantiems arba nejudantiems vaizdams laikyti, skirtos naudoti atkūrimo prietaisu, tokiu kaip vaizdo kasečių ar DVD leistuvus. Apima priemonės, naudojamas skaitmeniniu būdu koduotiems ir analoginiams vaizdams laikyti.
įvairios priemonės (mišrių priemonių ištekliams)	Ištekliaus turiniui atkurti būtina naudoti tris arba daugiau priemonių.
tiesiogiai suvokiamas (ištekliams, kuriems nereikia tarpininkavimo prietaiso)	Ištekliaus turinys yra prieinamas be jokio specialaus įrenginio ir suvokiamas tiesiogiai žmogaus jutimo organais.

1 pavyzdys

Koduota informacija, apibūdinanti liečiamojo žemėlapiu ISBD turinio formą ir turinio apibūdinimą. ISBD rodinys ekrane ne automatiškai kuriamas, o teikiamas tekstone forma 203 lauke: **vaizdas (kartografinis ; nejudantis ; liečiamasis) : tiesiogiai suvokiamas.**

181 #0 \$ab4\$bcb2d##

182 #0 \$an

203## \$aVaizdas\$bkartografinis\$bnejudantis\$bdviamatis\$bliečiamasis\$ctiesiogiai suvokiamas

4.5. Laikmenos tipas (283)

Jrašomi terminai, apibūdinantys aprašomo ištekliaus laikmenos tipą, kuriuo pateikiamas ištekliaus turinys.

- **283** laukas, skirtas *Laikmenos tipui* nurodyti, yra pasikartojantis, kai:
  - o keli laikmenos tipai ištekliuje yra susieti su skirtingais priemonės tipais;
  - o naudojamas daugiau negu vienas termino šaltinis. Šaltinio kodas nurodomas polaukyje \$2;
  - o dėl apdorojimo informacija susiejama su kitais įrašo laukais; laukų ryšio duomenims nurodyti naudojamas polaukis \$6;
  - o laikmenos tipas nurodomas aprašomo ištekliaus atskiroms dalims; polaukyje \$8 turi būti apibūdinta dalis, kurios laikmenos tipas nurodomas.
- *Laikmenos tipas* nurodomas kiekvienam ištekliui.

4.5.1. Laikmenos tipo žymuo (283 \$a)

Jrašomas terminas, žymintis laikmenos tipą pagal šaltinį, nurodytą \$2.

- Jeigu aprašomas išteklius apima kelis su tuo pačiu priemonės tipu susijusius laikmenos tipus, laikmenos tipai įrašomi pasikartojančiame polaukyje \$a.
- Jeigu nurodomas aprašomo ištekliaus dalies laikmenos tipas, polaukyje \$8 turi būti apibūdinta dalis, kurios laikmenos tipas nurodomas.

Vartojami terminai, patvirtinti naudoti MARC 21 iš *Term and Code List for RDA Carrier Type*. Šaltinio kodas: *rdacarrier*, kuris privalomai turi būti nurodytas \$2.

Laikmenos tipas	
<i>Garso laikmenos</i>	
Terminas	Apibrėžtis
garso juostos dėklas (<i>audio cartridge</i>)	Laikmena, kurią sudaro dėklas su garso juosta.
garso kilpa (<i>audio belt</i>)	Laikmena, kurią sudaro lankstaus plastiko arba magnetinės juostos kilpa, kurioje automatiškai įrašomi garso signalai, ir kuris paprastai žinomas kaip prekės ženklas <i>Dictabelt</i> .
garso cilindras (<i>audio cylinder</i>)	Laikmena, kurią sudaro cilindro formos objektas, kurio ištisiniame apvaliame griovelyje įrežiamos garso bangos
garso diskas (<i>audio disc</i>)	Laikmena, kurią sudaro diskas, kurio ištisiniame spiraliniame griovelyje įrežiamos garso bangos kaip moduliacinio tipo, ritmiški ir t. t. signalai.
garso takelis ritėje (<i>sound track reel</i>)	Laikmena, kurią sudaro atvira ritė su juostos atkarpa, kurioje įrašomas garsas.
garso ritinėlis (<i>audio roll</i>)	Laikmena, kurią sudaro popierinis ritinėlis, kuriame įrašomos muzikos natos kaip perforacija, kuri mechaniškai atkuria muziką grojant pianinu, vargonėliais ir t. t.
vielinė garso ritė (<i>audio wire reel</i>)	Laikmena, kurią sudaro metalo arba nerūdijančiojo metalo ritė, kurioje magnetiniu būdu įrašomi garso signalai.
garso kasetė (<i>audiocassette</i>)	Laikmena, kurią sudaro kasetė su garso juosta.
garso juosta ritėje (<i>audiotape reel</i>)	Laikmena, kurią sudaro atvira ritė su garso juostos atkarpa, naudojama magnetofone arba panašiam prietaisui.
kita (<i>other</i>)	-
<i>Kompiuterinės laikmenos</i>	
Terminas	Apibrėžtis
kompiuterinė kortelė (<i>computer card</i>)	Laikmena, kurią sudaro kortelė su koduotais duomenimis skaitmenine forma, įrašytais magnetiniu arba optiniu būdu.
kompiuterinis lustas dėkle (<i>computer chip cartridge</i>)	Laikmena, kurią sudaro dėklas su vienu arba daugiau kompiuterinių lustų.

Laikmenos tipas	
kompiuterinis diskas (<i>computer disc</i>)	Laikmena, kurią sudaro diskas su skaitmenine forma koduotais magnetiniu arba optiniu būdu įrašytais duomenimis.
kompiuterinio disko dėklas (<i>computer disc cartridge</i>)	Laikmena, kurią sudaro dėklas su vienu arba daugiau kompiuterinių diskų.
kompiuterinės juostos dėklas (<i>computer tape cartridge</i>)	Laikmena, kurią sudaro dėklas su kompiuterine juosta.
kompiuterinės juostos kasetė (<i>computer tape cassette</i>)	Laikmena, kurią sudaro kasetė su kompiuterine juosta.
kompiuterinės juostos ritė (<i>computer tape reel</i>)	Laikmena, kurią sudaro atvira ritė su kompiuterinės juostos atkarpa, skirta naudoti kompiuterio juostos diskasukyje.
nuotolinės kreipties išteklius (<i>online resource</i>)	Laikmena, kurią sudaro skaitmeninis išteklius, prieinamas naudojant aparatinės arba programinės įrangos jungseną su komunikaciniu tinklu.
kita (<i>other</i>)	-
Mikrokopijinės laikmenos	
Terminas	Apibrėžtis
apertūrinė korta (<i>aperture card</i>)	Laikmena, kurią sudaro korta su viena arba daugiau stačiakampių kiaurymių arba apertūrų, kuriose įtvirtintas mikrokopijos korpusas.
mikrokorta (<i>microfiche</i>)	Laikmena, kurią sudaro juostos lakštas su dvimate tvarka išdėstytais mikrovaizdais.
mikrokortos kasetė (<i>microfiche cassette</i>)	Laikmena, kurią sudaro kasetė su mikrofišos neapipjaustytais kraštais.
mikrofilmo dėklas (<i>microfilm cartridge</i>)	Laikmena, kurią sudaro dėklas su su mikrofilmu.
mikrofilmo kasetė (<i>microfilm cassette</i>)	Laikmena, kurią sudaro kasetė su mikrofilmu.
mikrofilmo ritė (<i>microfilm reel</i>)	Laikmena, kurią sudaro atvira ritė su mikrofilmu ir kuri skirta įdėti į mikrofilmų skaitytuvą.
mikrofilmo ritinys (<i>microfilm roll</i>)	Laikmena, kurią sudaro susukta mikrofilmo atkarpa.
mikrofilmo atkarpa (<i>microfilm slip</i>)	Laikmena, kurią sudaro trumpa iš ritinio iškirpta mikrofilmo atkarpa.
neskaidri mikrokorta (<i>microopaque</i>)	Laikmena, kurią sudaro nepermatomos medžiagos korta arba lakštas su dvimate tvarka išdėstytais mikropaveikslais.
kita (<i>other</i>)	-
Mikroskopinės laikmenos	
Terminas	Apibrėžtis
mikroskopinės skaidrė (<i>microscope slide</i>)	Laikmena, kurią sudaro maži permatomos medžiagos lakštai su apsauginiu pagrindu su mikroskopiniu objektu arba be jo, skirti naudoti mikroskopu arba panašiais prietaisais.
kita (<i>other</i>)	-
Projekcinio vaizdo laikmenos	
Terminas	Apibrėžtis
filmo juostos dėklas (<i>film cartridge</i>)	Laikmena, kurią sudaro dėklas, su filmo juosta.
filmo juostos kasetė (<i>film cassette</i>)	Laikmena, kurią sudaro kasetė su su filmo juosta.
filmo juostos ritė (<i>film reel</i>)	Laikmena, kurią sudaro atvira ritė su filmo juosta, naudojama kino filmo projektoriuje.
filmo juostos ritinys (<i>film roll</i>)	Laikmena, kurią sudaro susukta filmo juostos atkarpa.
diafilmas (<i>filmstrip</i>)	Laikmena, kurią sudaro trumpa paprastai standžios formos juostos atkarpa.
diafilmo juostos ritinėlis (<i>filmstrip</i>)	Laikmena, kurią sudaro difilmo juostos ritinys su įrašytu garsu arba be jo ir su po vieną demonstruojamų vaizdų seka.
diafilmo ritė dėkle (<i>filmstrip cartridge</i>)	Laikmena, kurią sudaro dėklas su diafilmo juostos atkarpa.
skaidri plėvelė (<i>overhead transparency</i>)	Laikmena, kurią sudaro permatomos medžiagos lakštas su apsauginiu pagrindu arba be jo ir su vaizdu, kuris skirtas naudoti projekciniame prietaise.
skaidrė (<i>slide</i>)	Laikmena, kurią sudaro mažas permatomos medžiagos lakštas, paprastai su apsauginiu pagrindu ir su vaizdu, ir kuris skirtas naudoti skaidrių projektoriuje arba diaprojektoriuje.
kita (<i>other</i>)	

Laikmenos tipas	
Stereografinės laikmenos	
Terminas	Apibrėžtis
	Laikmena, kurią sudaro korta su stereografiniais vaizdais.
stereografinis diskas (<i>stereograph disc</i>)	Laikmena, kurią sudaro diskas su perimetriškai išsidėsčiusiomis kiaurymėmis, su nejudančių vaizdų poromis, skirtas naudoti su stereografiniu projekciniu prietaisu.
kita (<i>other</i>)	-
Tiesiogiai suvokiamos laikmenos	
Terminas	Apibrėžtis
korta (<i>card</i>)	Laikmena, kurią sudaro mažas nepermatomos medžiagos lakštas.
sukabinamoji lentelė (<i>flipchart</i>)	Laikmena, kurią sudaro pakabinamas įtaisas su vienu arba daugiau lakštų ir kuri skirtas naudoti su molbertu.
ritinys (<i>roll</i>)	Laikmena, kurią sudaro susukta popieriaus, juostos ir t. t. atkarpa.
lakštas (<i>sheet</i>)	Laikmena, kurią sudaro plokščias plonas popieriaus, plastiko ir t. t. lakštas.
tomas (<i>volume</i>)	Laikmena, kurią sudaro vienas arba daugiau sujungtų arba sutvirtintų lakštų nedalomą visumą sudarančių lakštų.
objektas (<i>object</i>)	Laikmena, kurią sudaro trimačiai objektai, objekto tiksli kopija arba natūraliai aptinkamas objektas.
kita (<i>other</i>)	-
Vaizdo laikmenos	
Terminas	Apibrėžtis
vaizdo juostos dėklas (<i>video cartridge</i>)	Laikmena, kurią sudaro dėklas su vaizdo juosta.
vaizdo kasetė (<i>videocassette</i>)	Laikmena, kurią sudaro kasetė su vaizdo juosta.
vaizdo diskas (<i>videodisc</i>)	Laikmena, kurią sudaro diskas, kuriame įrašomi vaizdo signalai su arba be garso.
vaizdo juostos ritė (<i>videotape reel</i>)	Laikmena, kurią sudaro atvira ritė su vaizdo juosta, kuri skirta naudoti magnetofonu arba panašiais prietaisais.
kita (<i>other</i>)	-
Neapibrėžtos laikmenos	
Terminas	Apibrėžtis
neapibrėžta (<i>unspecified</i>)	-

1 pavyzdys

Duomenys, nurodantys laikmenos tipą „tomas“ koduota ir tekstine forma. 183 lauko kodas („nc“) yra iš *Term and Code List for RDA Carrier Types* (kaip nurodoma polaukyje \$2). 2 indikatoriaus reikšmė yra „0“ („nenaudojama rodiniam ekrane automatiškai kurti“).

183#0\$anc\$2rdacarrier

283##\$aTomas\$2rdacarrier

2 pavyzdys

Duomenys, žymintys laikmenos tipus „garso diskas“ ir „lakštas“ koduota ir tekstine forma. 183 lauko kodai („sd“ ir „nb“) yra iš *Term and Code List for RDA Carrier Types* (kaip nurodoma polaukyje \$2). Laikmenos tipas „garso diskas“ apibūdina pagrindinę išteklių dalį, o „lakštas“ – lydimąją tekstinę medžiagą (kaip nurodoma polaukyje \$8). 2 indikatoriaus reikšmė yra „0“ („nenaudojama rodiniam ekrane automatiškai kurti“).

183#0\$8main part\$asd\$2rdacarrier

183#0\$8liner notes\$anb\$2rdacarrier

283##\$8main part\$aAudio disc\$2rdacarrier

283##\$8liner notes\$aSheet\$2rdacarrier

PRIEDAI

A priedas. Kūrinio ir kūrinio išraiškos formos / žanrai³⁹

A

Abstrakcijos žanras (*dailė*)
Absurdo drama
Adaptacija
Aforizmas
Akrobatika
Aktas (*dailė*)
Alegorija
Anekdotas
Animacinis filmas
Animalistinis žanras (*dailė*)
Antspaudas
Apeiginės dainos, žr. *taip pat* Darbo dainos; Kalendorinės dainos; Krikštynų dainos; Vestuvių dainos

Apeigynas
Apybraiža
Apsaka
Apsakymas
Apžvalga
Aranžuotė
Archeologinis žemėlapis
Arija
Artefaktai
Ataskaita
Atsiminimai
Atvirukas
Augalijos žemėlapis
Autobiografija
Autoportretas

B

Baladė
Baldai
Baletas
Bandymas (biologijos ir t. t.)
Batalinis žanras (*dailė*)
Bažnytinė literatūra
Bažnytinė sonata
Bibliografija
Biografija
Biustas (*skulptūra*)
Buitinis žanras (*dailė*)

C, Č

Concerto grosso (*instrumentinės muzikos žanras*)
Čakona (*muzikos žanras; šokis*)

D

Daina
Dainos apie gamtą
Dainos chorui
Darbo dainos
Dėklai, pakuotės
Dėlionė
Detektyvinis filmas
Diafilmas
Didaktinės dainos
Dienoraštis
Dioramos
Diplomas
Dirvožemių žemėlapis
Disertacija
Diskursyvinis kūrinys
Diskusija
Divertimentas
Dokumentinis filmas
Drabužiai
Drama
Duomenų bazė
Duomenų rinkinys

E

Efemerinis spaudinys
Egzaminų medžiaga (klausimų rinkinys)
Eilėraštis
Ekonominis žemėlapis
Ekslibris
Enciklopedija
Epas
Epika
Epopėja
Erotinis filmas
Esė
Estampas
Estampida (*instrumentinės muzikos forma*)
Etiketė
Etiudas

F

Fantastinis filmas
Fantastinis žanras (*dailė*)
Fantazija
Fauna

Feljetonas
Fenologinis žemėlapis
Firminis ženklas
Flora
Folija (*šokis*)
Frotola (*daina*)
Fuga

G

Galva (*skulptūra*)
Garbės raštas
Gatvės šokiai
Gaublys
Gema (*skulptūra*)
Geofizinis žemėlapis
Geografinė informacinė sistema
Geografinis atlasas
Geografinis žemėlapis
Geologinis žemėlapis
Giesmės
Ginklai
Gyventojų žemėlapis
Graikų komedija
Grigališkasis choralas
Groteskas
Grupiniai šokiai

H

Hagiografija
Harmonizuota liaudies daina
Hidrologinis žemėlapis
Himnas
Hoketas (*instrumentinės muzikos žanras*)
Humoras
Humoristinės dainos

I

Idilė
Instaliacija
Instrukcija
Instrumentinis teatras
Interjeras
Interviu
Įrankiai ir įrenginiai
Įstatymas
Istorijos kūrinys
Istorinis atlasas
Istorinis filmas

³⁹ Sąrašas nėra baigtinis.

Istorinis žanras (*dailė*)

Istorinis žemėlapis

J

Jaunimo dainos

Jūrų žemėlapis (jūrlapiai)

Juvelyrika

K

Kačia (*daina*)

Kadrilis (*šokis*)

Kalambūras

Kalbos

Kalendorinės dainos

Kalendorius

Kamerinė sonata

Kancona (*muzikos žanras*)

Kantata

Karikatūra

Karinės istorinės dainos

Karinis filmas

Karpiniai

Katalogas

Katekizmas

Kelionių aprašymas

Keramika

Klimatinis žemėlapis

Komedija

Komiksas

Kompiuterinis žaidimas

Kompozicija

Koncertas

Koncertas balsui ir orkestrui

Konduktas (*polifoninės muzikos forma*)

Kopijos

Korespondencija

Kovinis filmas

Kovos menai

Krakoviakas (*šokis*)

Kraštovaizdžių (landšaftų) žemėlapis

Krikštynų dainos

Kronika

Kūrinytis laisvalaikiui

Kvartetas, *žr. taip pat* Styginis kvartetas

L

Laboratorinis rinkinys

Laikraštis

Laiškas

Legenda

Lėlė

Liaudies daina

Libretas

Literatūrinės dainos

Lopšinė

M

Madrigalas (*muzikos žanras*)

Magija

Makama (*literatūros žanras*)

Marina (*dailė*)

Marinistinis žanras (*dailė*)

Mechanizmas

Medalis

Medalionas

Medžio drožinys

Meilės dainos

Melodrama

Memorialinis kūrinys

Memuarai, *žr. taip pat* Atsiminimai

Meninis filmas

Menuetas (*šokis*)

Metalo dirbiniai

Metininkai

Mikroskopo skaidrės

Mineralai

Mistinė literatūra

Mišios

Mitologinis žanras (*dailė*)

Miuziklai

Modeliai

Modeliai konstravimui

Mokomasis komplektas

Mokomoji priemonė

Moksliniai darbai

Monetos

Motetas (*muzikos žanras*)

Muzikinis filmas

N

Natiurmortas

Noktiurnas

Novelė

Noveletė

Nuotykių filmas

O

Opera

Operetė

Oratorija

Organumas (*vokalinės muzikos forma*)

P

Padavimas

Pamfletas

Pamokslas

Panegirika

Parabolė

Parodija

Parodijų filmas

Pasaka

Pasakalija (*šokis*)

Pasakėčia

Pasamecas (*šokis*)

Paskaitos

Pašto ženklas

Patarlės

Patentas

Peizažas

Performansas

Pjesė

Plakatas

Poema

Poezija

Pokštas

Polemika

Politinis atlasas

Politinis žemėlapis

Polka (*šokis*)

Polonezas (*šokis*)

Poriniai šokiai

Portretas

Portulanas (*žemėlapis*)

Pramonės gaminytis

Pranešimai

Preliudas

Programa

Projekto aprašymas

Proza

Psalmės

R

Rateliai (*šokis*)

Ratelių dainos, *žr. taip pat* Žaidimų, šokių, ratelių dainos

Raudos

Recenzija

Referatas

Religinis žanras (*dailė*)

Religijos kūrinys

Reljefo žemėlapis

Repeticijos

Retorika

Ričerkaras (*muzikos žanras*)

Rodyklė

Romanas

Romansas

Rondo (*muzikos žanras*)

S

Saga (*literatūra*)

Santrauka

Sapnas

Satyra

Scenarijus	Styginiis kvartetas	Tragikomedija
Sekvencijos (<i>literatūros ir muzikos žanras</i>)	Straipsnis	Trileris
Sentencijos	Sutartinės	Trio sonata
Serenada	Sutartys	Trioletas (<i>lyrikos žanras</i>)
Serialas	Sutrumpinta versija	Urbanistinis žanras (<i>dailė</i>)
Siaubo filmas	Š	Uvertiūra
Siaubo literatūra	Šansonas (<i>daina</i>)	V
Simfonija	Šeimos dainos	Vadovėlis
Simfoninė poema	Šokamosios sutartinės (<i>šokis</i>)	Vaikų dainos
Siuita	Šokių dainos, žr. <i>taip pat</i> Žaidimų, šokių, ratelių dainos	Vaikų literatūra
Skaičių lentelė	Švietimo, mokslo ir kultūros žemėlapis	Vaišių dainos
Skaidrės	T	Valsas (<i>šokis</i>)
Skulptūrinė grupė (<i>figūrinė kompozicija</i>)	Talalinės dainos	Vanitas (<i>dailė</i>)
Skulptūra	Techninė ataskaita	Variacija (<i>muzikos kūrinio forma</i>)
Solo koncertas	Teisės aktas	Veiksmo filmas
Solo sonata	Teisės aktų apžvalgos ir komentarai	Vestuvių dainos
Sonata	Teisiniai straipsniai	Vokalinė simfonija
Sonatina	Teismų bylos ir jų komentarai	Vokalinė muzika
Sonetas	Tekstilė	Z, Ž
Spektaklis	Televizijos pjesė	Zoogeografinis žemėlapis
Standartas	Tinklapis	Žaidimai (<i>liaudies choreografija</i>)
Statistika	Topografinis žemėlapis	Žaidimai ir pramogos
Statula (<i>skulptūra</i>)	Torsas (<i>skulptūra</i>)	Žaidimų, šokių, ratelių dainos
Statulėlė	Tragedija	Žaislai
		Žinynas
		Žodynas

B priedas. Biblijos knygos

SENASIS TESTAMENTAS	TESTAMENTUM VETUS
Penkiaknygė	
Pradžios knyga	Genesis
Išėjimo knyga	Exodus
Kunigų knyga	Leviticus
Skaičių knyga	Numeri
Pakartoto Įstatymo knyga	Deutoronium
Istorinės knygos	
Jozuės knyga	Josue
Teisėjų knyga	Judices
Rūtos knyga (Rutos knyga)*	Ruth
Samuelio pirma knyga (Pirmoji Samuelio knyga)	Samuel. 1
Samuelio antra knyga (Antroji Samuelio knyga)	Samuel. 2
Karalių pirma knyga (Pirmoji Karalių knyga)	Reges.1
Karalių antra knyga (Antroji Karalių knyga)	Reges. 2
Metraščių pirma knyga (Pirmoji Kronikų knyga)	Paralipomenon.1
Metraščių antra knyga (Antroji Kronikų knyga)	Paralipomenon. 2
Ezros knyga (Ezdro knyga)	Esdra
Nehemijo knyga	Nehemias
Tobito knyga	Tobias
Juditos knyga	Judith
Esteros knyga	Esther
Makabiejų pirma knyga** (Pirmoji Makabėjų knyga)	Machabaeorum lib. 1
Makabiejų antra knyga** (Antroji Makabėjų knyga)	Machabaeorum lib. 2
Išminties knygos	
Jobo knyga	Job
Psalmynas	Psalmi
Patarlių knyga	Proverbia
Mokytojo knyga (Koheleto knyga)	Ecclesiastes
Giesmių giesmės knyga	Canticum Canticorum
Išminties knyga**	Sapientia Salomonis
Siracido knyga	Ecclesiasticus (Apocrypha. Ecclesiasticus)
Pranašų knygos	
Izaijo knyga	Isajas
Jeremijo knyga	Jeremias
Raudų knyga	Lamentationes
Barucho knyga	Baruch
Ezechielio knyga (Ezekielio knyga)	Ezechiel
Danieliaus knyga (be gr. skyrių) (Danielio knyga)	Daniel
Ozėjo knyga	Oseas
Joelio knyga	Joel
Amoso knyga	Amos
Abdijo knyga	Abdias
Jonos knyga	Jonas
Michėjo knyga	Michaeas
Nahumo knyga	Nahum
Habakuko knyga	Habacuc

SENASIS TESTAMENTAS	TESTAMENTUM VETUS
Sofonijo knyga	Sophonias
Agėjo knyga	Aggaeus
Zacharijo knyga	Zacharias
Malachijo knyga	Malachias
NAUJASIS TESTAMENTAS	TESTAMENTUM NOVUM
Keturios evangelijos	
Evangelija pagal Matą	Evangelia. Matthaeus
Evangelija pagal Morkų	Evangelia. Marcus
Evangelija pagal Luką	Evangelia. Luca
Evangelija pagal Joną	Evangelia. Joannes
Apaštalų raštai	
Apaštalų darbai	Acta Apostolorum
Laiškas romiečiams	Epistolae. Paulus ad Romanos
Pirmas laiškas korintiečiams (Pirmasis laiškas korintiečiams)	Epistolae. Paulus ad Corinthos. 1
Antras laiškas korintiečiams (Antrasis laiškas korintiečiams)	Epistolae. Paulus ad Corinthos. 2
Laiškas galatams	Epistolae. Paulus ad Galatas
Laiškas efeziečiams	Epistolae. Paulus ad Ephesios
Laiškas filipiečiams	Epistolae. Paulus ad Philippenses
Laiškas kolosiečiams	Epistolae. Paulus ad Colossenses
Pirmas laiškas tesalonikiečiams (Pirmasis laiškas tesalonikiečiams)	Epistolae. Paulus ad Thessalonicenses. 1
Antras laiškas tesalonikiečiams (Antrasis laiškas tesalonikiečiams)	Epistolae. Paulus ad Thessalonicenses. 2
Pirmas laiškas Timotiejui (Pirmasis laiškas Timotiejui)	Epistolae. Paulus ad Timotheum. 1
Antras laiškas Timotiejui (Antrasis laiškas Timotiejui)	Epistolae. Paulus ad Timotheum. 2
Laiškas Titui	Epistolae. Paulus ad Titum
Laiškas Filemonui	Epistolae. Paulus ad Philemonem
Laiškas hebrajams (Laiškas žydams)	Epistolae. Paulus ad Hebraeos
Jokūbo laiškas	Epistolae. Jacobus
Petro pirmas laiškas (Pirmasis Petro laiškas)	Epistolae. Petrus. 1
Petro antras laiškas (Antrasis Petro laiškas)	Epistolae. Petrus. 2
Jono pirmas laiškas (Pirmasis Jono laiškas)	Epistolae. Joannes. 1
Jono antras laiškas (Antrasis Jono laiškas)	Epistolae. Joannes. 2
Jono trečias laiškas (Trečiasis Jono laiškas)	Epistolae. Joannes. 3
Judo laiškas	Epistolae. Juda
Apreiškimas Jonui	Apocalypsis

C priedas. Katalikų bažnyčios liturginių kūrinių antraščių sąrašas⁴⁰

Liturginio kūrinio antraštė	Paiškinimas	Kitis antraštės variantai
Ad primam; Ad tertiam [etc.]	žr. Breviarium	
Agenda	žr. Rituale	
Antiphonale missae	žr. Graduale	
1) ANTIPHONALE OFFICII	Šventųjų apeigų giedojimo giedomųjų dalių tekstai ir giesmių žodžiai.	Antiphonale officii Antiphonale officii (Ordo Cisterciensis); Antiphonale officii (Ordo Sancti Benedicti); etc. Antiphonale officii (Reims); Antiphonale officii (Salisbury); etc. <i>Variantas:</i> Part of Breviarium

⁴⁰ [IFLA - List of Uniform Titles for Liturgical Works of the Latin Rites of the Catholic Church.](#)

Liturginio kūrinio antraštė	Paaikškinimas	Kitis antraštės variantai
2) BENEDICTIO MENSAE	Malda prieš valgį ir po jo	Part of Breviarium
Benedictionale	Žr. Rituale	
3) BREVIARIUM	Knyga, apimanti visus tekstus, kasdien deklamuojamus dvasininkų kaip Šventųjų apeigų dalis. Dažnai skirstoma dalimis, atsižvelgiant į metų laiką. Vatikano antrasis susirinkimas <i>Brevijori</i> pakeitė <i>Liturgia horarum</i> (24).	Breviarium romanum Breviarium ambrosianum Breviarium (Ordo Fratrum Beatae Mariae Virginis de Monte Carmelo); Breviarium (Ordo Sancti Benedicti); etc. Breviarium (Mainz); Breviarium (Praha); etc. Divinum officium Horae canonicae Officium divinum Antiphonale officii Benedictio mensae Completorium Diurnale Homiliarium Hymnarium Itinerarium Lectionarium officii Legendarium Liber usualis Liber usualis officii Officium hebdomadae sanctae et paschatis Officium parvum Beatae Mariae Virginis Officium pro defunctis Psalterium Responsoriale Vesperale Ad primam; Ad tertiam; etc. Commune sanctorum Horae... (e.g. Rorae Spiritus Sancti) Invitatoria Laudes Officia... (e.g. Officia abbatum) Officium... (e.g. Officium Sancti Benedicti; Officium in die Pentecostis) Proprium de sanctis Proprium de tempore Rubricae generales officii etc. Octavarium romanum Ordo divini officii Proprium officii
4) CAEREMONIALE	Knyga, apimanti tik nurodymus (taisyklės), skirtus visoms bažnytinėms apeigoms. <i>Rituale</i> kartais vadinama <i>Caeremoniale Caeremoniale romanum</i> yra prieš Tridento susirinkimą aprobuota liturginė knyga, apimanti apeigų nuostatas, skirtas popiežiaus rinkimams ir kitokioms su popiežiumi susijusioms funkcijoms.	Caeremoniale am brosanum Caeremoniale (Ordo Fratrum Minorum); Caeremoniaje (Ordo Sancti Benedicti); etc.
5) CAEREMONIALE EPISCOPORUM	Tik nurodymai (taisyklės), skirti iškilmingoms bažnytinėms apeigoms katedrose ir universitetų bažnyčiose.	

Liturginio kūrinio antraštė	Paiškinimas	Kitis antraštės variantai
6) CALENDARIUM ROMANUM	Apima tam tikra išdėstytas šventųjų paminėjimo dienas pagal liturginį kalendorių.	
7) CANON MISSAE	Apima mišių kanono tekstus, naudojamus vyskupų mišiose.	<i>Dalis:</i> Missale
Collectio rituum	žr. Rituale	
Commune sanctorum	žr. Breviarium; Missale	
Compendium rituum	žr. Rituale	
8) COMPLETORIUM	Vakarinių pamaldų tekstai	<i>Dalis:</i> Breviarium
De benedictione abbatis	žr. Pontificale	
De benedictione aquae	žr. Rituale	
De benedictione virginum	žr. Pontificale	
De benedictionibus	žr. Rituale	
De confirmatione	žr. Pontificale	
De consecratione episcopi	žr. Pontificale	
De coronatione regis	žr. Pontificale	
De ecclesiae dedicatione	žr. Pontificale	
9) DE INSTITUTIONE ACOLYTHORUM ET LECTORUM DE ADMISSIONE INTER CANDIDATOS AD DIACONATUM ET PRESBYTERATUM, DE SACRO CAELIBATU AMPECTANDO	Nurodymai (taisyklės) ir tekstai, susiję su patarnautojų ir skaitovų bei kunigų ir diakonų skyrimu ir klerikalinio celibato priėmimu. Po visuotinio Bažnyčios susirinkimo	De institutione, etc. De institutione, etc. (Versio...) <i>Variantas:</i> Pontificalo dalis
10) DE ORDINATIONE DIACONI PRESBYTERI ET EPISCOPI	Nurodymai (taisyklės) ir tekstai, susiję su diakonų, kunigų ir vyskupų įšventinimu po visuotinio Bažnyčios susirinkimo	De ordinatione, etc. De ordinatione, etc. (Versio...) <i>Variantas:</i> Pontificalo dalis
11) DE SACRA COMMUNIONE ET DE CULTU MYSTERII EUCHARISTICI EXTRA MISSAM	Nurodymai (taisyklės), susijusios su Komunijos dalijimu ir eucharistine liturgija ne mišių metu	De sacra communione, etc. De sacra communione, etc. (Versio...) žr. Rituale žr. Ordo divini officii <i>Variantai:</i> Pontificalo dalis De Sacramentis De Sacramento baptismi De Sacramento extremae unctionis De Sacramento matrimonii Directorium
12) DIURNALE	Kasdienių pamaldų, įskaitant vakarines ir rytines, tekstai	Diurnale Diurnale (Ordo Sancti Benedicti); Diurnale (Ordo Fratrum Minorum); etc. žr. Brevidrium žr. Lectionarium missae <i>Variantai:</i> <i>Kita antraštė:</i> Horac diurnae <i>Dalis:</i> Breviarium Divinum officium Epistolae; Epistolae et evangelia; Epistolarium Evangelia; Evangelia et epistolae; Evangeliarium

Liturginio kūrinio antraštė	Paiškinimas	Kitas antraštės variantai
13) GRADUALE	Giedamųjų mišių dalių tekstai	Graduale romanum Graduale (Trier); etc. Antiphonale missae Liber gradualis žr. Kyriale <i>Variantai:</i> <i>Dalis:</i> Missale žr. <i>taip pat:</i> Ordo cantus missae
14) HOMILIARIUM	Apeigų dalimi esančių pamokslų tekstai	žr. <i>taip pat:</i> Breviarium žr. Officium parvum Beatae Mariae Virginis žr. Diurnale <i>Dalis:</i> Breviarium Horae Horae Beatae Mariae Virginis Horae diurnae
15) HYMNARIUM	Apeigų ir mišių dalimi esančių giesmių tekstai	žr. Liturgia horarum žr. Missale <i>Dalis:</i> Breviarium; Missale Institutio generalis de horarum Institutio generalis Missalis romani Invitatoria, žr. Breviarium
16) ITINERARIUM	Piligrimų skaitymai ir maldos	<i>Dalis:</i> Breviarium
17) KYRIALE	Apeigų knygų tekstai ir giesmės, t. y. <i>Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus</i> ir <i>Agnus Dei</i>	žr. Breviarium <i>Dalis:</i> Graduale; Missale Laudes
18) LECTIIONARIUM MISSAE	Mišių Biblijos skaitymai. Prieš visuotinį Bažnyčios susirinkimą ir po jo. Išsamūs Evangelijų liturginiam naudojimui skirti tekstai traktuojami taip pat, kaip ir kitų Biblijos knygų tekstai.	Pre- and Post-conciliar: Lectionarium missae Post-conciliar: Lectionarium missae (Versio...) Epistolae Epistolae et Evangelia Epistolarium Evangelia Evangelia et epistolae Evangeliarium <i>Variantai:</i> <i>Dalis:</i> Missale žr. <i>taip pat</i> Ordo lectionum missae
19) LECTIIONARIUM OFFICII	Apeigų dalimi esančių pamokymų tekstai	<i>Dalis:</i> Breviarium
20) LEGENDARIUM	Šventųjų biografijos	<i>Dalis:</i> Breviarium Liber agendarum; Liber de sacramentis; Liber ecclesiasticus; Liber obsequiarum; Liber ordinarius; Liber ritualis; Liber sacerdotalis žr. Graduale žr. Rituale Liber gradualis
21) LIBER USUALIS	Knyga, apimanti mišių ir apeigų giesmes	<i>Dalis:</i> Breviarium; Missale
22) LIBER USUALIS OFFICII	Knyga apimanti apeigų giesmes	<i>Dalis:</i> Breviarium
23) LITANIAE	Šventųjų litanija su maldomis	<i>Dalis:</i> Rituale

Liturginio kūrinio antraštė	Paiškinimas	Kitis antraštės variantai
24) LITURGIA HORARUM	Visuotinio Bažnyčios susirinkimo aprobuota knyga, apimanti visus tekstus, kasdien skaitomus pagrindinių ordinų dvasininkų ir kai kurių apeigų metu. Pakeičia Brevijorių (3).	Liturgia horarum Liturgia horarum (Versio...) Institutio generalis de Liturgia horarum <i>Variantai:</i> <i>Dalis:</i> Manuale žr. Rituale
25) MARTYROLOGIUM	Įrašai su bibliografinėmis pastabomis (kiekviena metų diena skirta kokiam nors šventajam paminėti). Pamokymas iš Martyrologo skaitomas kasdien rytinių pamaldų pabaigoje.	Martyrologium romanum Martyrologium (Ordo Fratrum Beatae Mariae Virginis de Monte Carmelo), Martyrologium (Ordo Sancti Benedicti); etc. žr. Rituale žr. Missale žr. Proprium missae žr. Missale defunctorum Missae propriae <i>Variantai:</i> Memoriale rituum Missa... Missae... Missae defunctorum
26) MISSALE	Knyga, apimanti visus nurodymus (taisykles), tekstus ir giesmes, būtinus dvasininkui per visą vienu metų laikotarpį laikomų mišių metu. Po Vatikano antrojo susirinkimo pamokymai nebėra Mišiolo dalis, nors kartais jie įtraukiami į kai kurias jo laidas arba teikiami atskirai kaip <i>Lectionarium missae</i> (18). Prieš ir po visuotinio Bažnyčios susirinkimo.	Pre-conciliar: Missale romanum Missale ambrosianum Missale (Ordo Cisterciensis); Missale (Ordo Fratrum Praedicatorum); Missale (Ordo Sancti Benedicti); etc. Missale (Koln). Missale (Parma); etc. Post-conciliar: Missale romanum Missale romanum (Versio...) žr. Canon missae Graduale romanum Hymnarium Kyriale Lectionarium missae Liber usualis Missale defunctorum Officium hebdomadae sanctae et paschatis Ordo missae Ordo sabbati sancti Commune sanctorum Institutio generalis Missalis romani Missa... (e.g. Missa pro sponso et sponsa; Missa Sancti Alberti) Missae... (e.g. Missae votivae) Praefationes Proprium de sanctis Proprium de tempore Rubricae generales missae etc. Ordo cantus missae Ordo lectionum missae Ordo divini officii Proprium missae
27) MISSALE DEFUNCTORUM	Mišių, skirtų mirusiesiems paminėti, tekstai	žr. Rituale <i>Kita antraštė:</i> Missae defunctorum <i>Dalis:</i> Missale Modus administrandi Obsequiale

Liturginio kūrinio antraštė	Paiškinimas	Kitis antraštės variantai
28) OCTAVARIUM ROMANUM	Apima tam tikrose vietovėse švenčiamų švenčių metu skaitomus pamokymus, esančius Brevioriaus (3) dalimi.	<i>Žr. taip pat:</i> Breviarium <i>žr.</i> Proprium officii Officia... Officia propria Officium... Officium divinum
29) OFFICIUM HEBDOMADAE SANCTAE ET PASCHAE	Didžiosios savaitės ir Velykų savaitės apeigų tekstai.	<i>Kita antraštė:</i> Ordo hebdomadae sanctae institutus <i>Dalis:</i> Breviarium; Missale
30) OFFICIUM PARVUM BEATAE MARIAE VIRGINIS	Dievo Motinai skirtos pamaldos. Nuo 1568 m. šių pamaldų tekstai yra Valandų Liturgijos knygos dalis.	<i>Kita antraštė:</i> Horae Beatae Mariae Virginis <i>Dalis:</i> Breviarium
31) OFFICIUM PRO DEFUNCTIS	Tam tikros mirusiesiems atminti skirtos apeigos.	Vigiliae mortuorum <i>Dalis:</i> Breviarium
32) ORDINALE	Nurodymai (taisyklės) ir tekstai, susiję su įšventinimu į dvasininkų luomą.	<i>žr.</i> Ordo missae <i>žr.</i> Pontificale <i>žr.</i> Rituale <i>Dalis:</i> Pontificale Ordinarium missae Ordo ad faciendum Ordo administrandi...
33) ORDO BAPTISMI PARVULORUM	Nurodymai (taisyklės), susiję su vaikų krikštu.	Ordo baptismi parvulorum Ordo baptismi parvulorum (Versio...) <i>žr. taip pat</i> Rituale Post-conciliar. <i>Dalis:</i> Rituale Ordo benedicendi...
34) ORDO BENEDICENDI OLEUM CATECHUMENORUM ET INFIRMORUM ET CONFICIENDI CHRISMA	Nurodymai (taisyklės), susijusios su patepimui skirtu aliejaus įšventinimu.	Ordo benedicendi oleum, etc. Ordo benedicendi oleum, etc. (Versio...) Post-conciliar. <i>Dalis:</i> Pontificale
35) ORDO BENEDICTIONIS ABBATIS ET ABBATISSAE	Nurodymai (taisyklės), susijusios su abatų ir abačių įšventinimu.	Ordo benedictionis, etc. Ordo benedictionis, etc. (Versio...) Post-conciliar. <i>Dalis:</i> Pontificale
36) ORDO CANTUS MISSAE	Adaptuoja Gradualą (13) visuotinio Bažnyčios susirinkimo patvirtintam Mišiolui (26).	
37) ORDO CELEBRANDI MATRIMONIUM	Nurodymai (taisyklės) ir tekstai, susiję su Vedybų sakramentu.	Ordo celebrandi matrimonium Ordo celebrandi matrimonium (Versio...) Post-conciliar. <i>Dalis:</i> Rituale
38) ORDO CONFIRMATIONIS	Nurodymai (taisyklės), susijusios su Sutvirtinimo sakramentu.	Ordo confirmationis Ordo confirmationis (Versio...) <i>žr. taip pat</i> Pontificale Post-conciliar. <i>Dalis:</i> Pontificale Ordo consecrationis

Liturginio kūrinio antraštė	Paiškinimas	Kitis antraštės variantai
39) ORDO CONSECRATIONIS VIRGINUM	Nurodymai (taisyklės), susiję su Skaistybės įžadais. Po visuotinio Bažnyčios susirinkimo.	Ordo consecrationis virginum Ordo consecrationis virginum (Versio...) <i>Dalis:</i> Pontificale
39a) ORDO DEDICATIONIS ECCLESIAE ET ALTARIS	Nurodymai (taisyklės), susiję su bažnyčios ir altoriaus įšventinimu. Po visuotinio Bažnyčios susirinkimo.	Ordo dedicationis etc. Ordo dedicationis etc. (Versio...) <i>Dalis:</i> Pontificale
40) ORDO DIVINI OFFICII	Kalendorius, apimantis mišių ir apeigų laikymo nurodymus, skirtus kiekvienai metų dienai. Papildo Brevijorių (3) ir Mišiolą (26). Prieš visuotinį Bažnyčios susirinkimą ir po jo.	Ordo divini officii Ordo divini officii (Ordo Cartusietisis); Ordo divini officii (Ordo Sancti Benedicti, Congregatio Beūronensis); etc. Ordo divini officii (Amiens); Ordo divini officii (Warszawa); etc. <i>Kita antraštė:</i> Directorium
41) ORDO EXSEQUIARUM	Nurodymai (taisyklės), skirti laidojimo apeigoms. Po visuotinio Bažnyčios susirinkimo. Atitinkamas iki visuotinio Bažnyčios susirinkimo naudotas tekstas <i>Ordo sepeliendi adultos et parvulos</i> traktuojamas kaip dalis be <i>Rituale</i> (55) unifikotos antraštės.	Ordo exsequiarum Ordo exsequiarum (Versio...) žr. <i>Officium hebdomadae sanctae et paschatis</i> <i>Dalis:</i> Rituale Ordo hebdomadae sanctae instauratus
42) ORDO INITIATIONIS CHRISTIANAE ADULTORUM	Nurodymai (taisyklės) ir tekstai, skirti suaugusiųjų krikštui. Po visuotinio Bažnyčios susirinkimo.	Ordo initiationis, etc. Ordo initiationis, etc. (Versio...) <i>Dalis:</i> Rituale
43) ORDO LECTIONUM MISSAE	Visuotinio bažnyčios susirinkimo, patvirtinto <i>Lectioarium missae</i> (18), Biblijos skaitymų sąrašai.	<i>Variantai:</i> Pre- and post-conciliar: Ordo missae Post-conciliar: Ordo missae (Versio...) <i>Kita antraštė:</i> Ordinarium missae <i>Dalis:</i> Missale
44) ORDO MISSAE The Common of the Mass. Pre- and post-conciliar.		<i>Variantai:</i> Pre- and post-conciliar: Ordo missae Post-conciliar: Ordo missae (Versio...) <i>Kita antraštė:</i> Ordinarium missae <i>Dalis:</i> Missale
45) ORDO PAENITENTIAE	Atgailos (arba Sutaikinimo) sakramento instrukcijos (rubrikos) ir tekstai.	Ordo paenitentiae Ordo paenitentiae (Versio...) Post-conciliar. <i>Dalis:</i> Rituale
46) ORDO PROFESSIONIS RELIGIOSAE	Nurodymai (taisyklės) ir tekstai, skirti religinėms profesijoms.	Ordo professionis religiosae Ordo professionis religiosae (Versio...) Ordo professionis religiosae (Versio Germanica, Ordo Sancti Benedicti) Post-conciliar. <i>Dalis:</i> Pontificale
47) ORDO SABBATI SANCTI	Nuo 1951 m. taikomi rytinių Velykų pamaldų nurodymai (taisyklės) ir tekstai.	žr. Rituale <i>Dalis:</i> Missale Ordo sepeliendi adultos et parvulos (pre-conciliar)

Liturginio kūrinio antraštė	Paiškinimas	Kitis antraštės variantai
48) ORDO UNCTIONIS INFIRMORUM EORUMQUE PASTORALIS CURAE	Nurodymai (taisyklės) ir tekstai, skirti Ligonių patepimo sakramentui ir ganytojiškam rūpinimuisi sergančiaisiais.	Ordo unctionis, etc. Ordo unctionis, etc. (Versio...) žr. Rituale Post-conciliar. <i>Dalis</i> : Rituale Pastorale
49) PONTIFICALE	Nurodymai (taisyklės), tekstai ir giesmės, dvasininkų naudojami teikiant sakramentus bei šventinimui ir laiminimui ne mišių metu bei tam tikriems juridiniams veiksams. Prieš visuotinį Bažnyčios susirinkimą ir po jo. Iki šiol nepaskelbta išsami visuotinio Bažnyčios susirinkimo patvirtinta pontifikalo laida.	Pre- and post-conciliar: Pontificale romanum Post-conciliar: Pontificale romanum (Versio...) De institutione lectorum et acolythorum, de admissione inter candidatos ad diaconatum et presbyteratum, de sacro caelibatu amplectando De ordinatione diaconi, presbyteri et episcopi Ordo benedicendi oleum catechumenorum et infirmorum et conficiendi chrisma Ordo benedictionis abbatis et abbatissae Ordo confirmationis Ordo consecrationis virginum Ordo dedicationis ecclesiae et altaris Ordo professionis religiosae Pre-conciliar: De benedictione abbatis De benedictione virginum De confirmatione De consecratione episcopi De coronatione regis De ecclesiae dedicatione Ordo ad faciendum... e.g. Ordo ad faciendam aquam benedictam) Ritus benedictionis et mpositionis primarii lapidis pro ecclesia edificanda Ritus onsecrationis... (e.g. Ritus consecrationis altaris) etc. Pre-conciliar: žr. Ordinale žr. Post-conciliar (po Visuotinio Bažnyčios Susirinkimo patvirtintoms Pontifikalo dalims, naudojamos atitinkamos oficialios lotyniškos antraštės) žr. Missale Praefationes
50) PROCESSIONALE	Procesijų nurodymai (taisyklės) ir tekstai.	Processionale Processionale (Ordo Sancti Benedicti); etc. žr. Breviarium; Missale <i>Dalis</i> : Rituale Proprium de sanctis; Proprium de tempore
51) PROPRIUM MISSAE (arba gali būti naudojamos bendresnio pobūdžio antraštės)	Apima kaip Mišiolio (26) priedą atskiroms vyskupijoms, religiniams ordinams, vienuolynams ir t. t. skirtus tekstus prieš visuotinį Bažnyčios susirinkimą ir po jo.	Proprium missae (Ordo Cisterciensis) Proprium missae (Societas Jesu); etc. Proprium missae (Köln); Proprium missae (San Francisco); etc. <i>Variantai</i> (visuotinio Bažnyčios susirinkimo patvirtintos <i>Post-conciliar</i> ir <i>Propria missae</i> laidos ne lotynų kalba paprastai nėra lingvistiškai adaptuojamos; todėl papildomas elementas (Versio...) nenaudojamas). <i>Kita antraštė</i> : Missae propriae

Liturginio kūrinio antraštė	Paiškinimas	Kitis antraštės variantai
52) PROPRIUM OFFICII (arba gali būti naudojamos bendresnio pobūdžio antraštės)	Apima kaip Brevijoriaus (3) arba Valandų liturgijos (24) priedą atskirioms vyskupijoms, religiniams ordinams, vienuolynams ir t. t. skirtus tekstus. Prieš visuotinį Bažnyčios susirinkimą ir po jo.	Proprium officii (Ordo Fratrum Minorum); Proprium officii (Ordo Fratrum Minorum Capucinorum); etc. Proprium officii (Monte Cassino); Proprium officii (Limoges); etc. <i>Variantai</i> (Visuotinio Bažnyčios Susirinkimo patvirtintos <i>Post-conciliar</i> ir <i>Propria missae</i> laidos ne lotynų kalba paprastai nėra lingvistiškai adaptuojamos; todėl papildomas elementas (Versio...) nenaudojamas). <i>Kita antraštė</i> : Officia propria
53) PSALTERIUM	Psalmės, pateiktos tokia tvarka, kaip yra giedamos per šventąsias apeigas. Psalmynas gali apimti chorui skirtas giesmes, antifonus ir antifonas.	Psalterium romanum Psalterium (Ordo Cisterciensis); Psalterium (Ordo Sancti Benedicti); etc. <i>Variantai</i> : <i>Dalis</i> : Breviarium
54) RESPONSORIALE	Antifonai ir atsakymai su giedojimu.	<i>Dalis</i> : Breviarium
55) RITUALE	Nurodymai (taisyklės) ir tekstai, susiję su sakramentų teikimu, laiminimu ir t. t. Ritualas buvo unifikuotas palyginti neseniai ir yra mažiausiai unifikuota visuotinio Bažnyčios susirinkimo patvirtinta Romos Katalikų Bažnyčios liturginė knyga. Prieš visuotinį Bažnyčios susirinkimą ir po jo. Iki šiol paskelbtos tik dalinės visuotinio Bažnyčios susirinkimo patvirtintos Ritualo laidos.	<i>Pre-conciliar</i> : Rituale romanum Rituale ambrosianum Rituale (Ordo Fratrum Minorum Conventualium); Rituale Ordo Praemonstratensis); etc. Rituale (Sankt Florian); Rituale (Tours); etc. <i>Post-conciliar</i> : Rituale romanum Rituale romanum (Versio...) Agenda Benedictionale Caeremoniale (žr. <i>taip pat</i> pastabas kitoms to paties pavadinimo knygoms, 4) Collectio rituum Compendium rituum Liber agendarum Liber de sacramentis Liber ecclesiasticus Liber obsequiarum Liber ordinarius Liber rituum Liber sacerdotalis Manuale Memoriale rituum Modus administrandi... Obsequiale Ordo administrandi Pastorale Rituale parvum Sacerdotale Vademecum sacerdotis <i>Pre-conciliar</i> : žr. Litaniae Processionale De sacra communione et de cultu mysterii eucharistici extra missam Ordo baptismi parvulorum Ordo celebrandi matrimonium Ordo exsequiarum Ordo initiationis christianae adultorum Ordo paenitentiae Ordo unctionis infirmorum eorumque pastoralis curae

Liturginio kūrinio antraštė	Paiškinimas	Kitis antraštės variantai
		<p><i>Pre-conciliar:</i> De benedictione aquiae De benedictionibus De sacramentis De sacramento baptismi De sacramento extremae unctionis De sacramento matrimonii Ordo benedicendi...(e.g. Ordo benedicendi aquam) Ordo sepeliendi adultos et parvulos etc. žr. Pontificale žr. Missale žr. Breviarium žr. Rituale žr. Post-conciliar (vėlesnėms visuotinio Bažnyčios susirinkimo patvirtintoms Ritualo dalims, kurios bus atskirai paskelbtos, kaip unifikuotos antraštės naudojamos atitinkamos oficialios lotyniškos antraštės. Visuotinio Bažnyčios susirinkimo patvirtinto Ritualo lingvistinėms adaptacijoms, kurios leidžiamos vietinių bažnyčios administracijos nuožiūra, kai nėra oficialio laidos lotynų kalba, kaip unifikuota antraštė naudojama pirmosios laidos antraštė): <i>Dalis be unifikuotos antraštės:</i> Ritus benedictionis et impositionis primarii lapidis pro ecclesia aedificanda Ritus consecrationis Rubricae generales missae Rubricae generales officii Sacerdotale Vademecum sacerdotalis</p>
56) VESPERALE	Šventųjų apeigų rytinių ir vakarinių pamaldų tekstai.	<p>Vesperale romanum Vesperale ambrosianum žr. Officium pro defunctis <i>Variantai:</i> <i>Dalis:</i> Breviarium Vigiliae mortuorum</p>

D priedas. Atlikimo priemonės (muzikos kūriniams)

D1. Balsai

Balsai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
val	altas kontraltas	alt alto altus contralto
vbr	baritonas	bariton baritone baritono baryton
vbs	bosas	bajo bas basse basso bassus boss

Balsai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
vca	vaikų altas	alto enfant boy alto child alto contralto voce bianca knabenalt
vcl	žemas kontratenoras	contra altus contratenor altus
vcs	vaikiškas sopranas	boy soprano child soprano knabensopran soprano enfant soprano voce bianca
vct	kontratenoras	countertenor contra contratenor controtenore haute-contre
vcv	vaikiškas balsas	boy singer boy's voice child voice knabenstimme voce bianca voce di fanciullo voce infantile voix enfantine
vma	vyriškas balsas	man's voice voce maschile voix d'homme
vms	mecosopranas	mezzo (anglų k.) mezzo-soprano mezzosoprano
vrc	rečituojantis vaikiškas balsas	reciting child's voice voce bianca recitante voix parlée enfant
vre	rečituojantis balsas	narrator récitant recitante reciting voice sprechrolle storico testo text voce recitante
vrn	rečituojantis vyriškas balsas	reciting man's voice voce recitante uomo voix parlée homme
vrw	rečituojantis moteriškas balsas	reciting woman's voice voce recitante donna voix parlée femme
vso	sopranas	cantus descant dessus discanto discantus diskant sopran soprano superius tiple treble

Balsai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
vte	tenoras	tenor tenore
vun	neapibrėžtas balsas	canto chant (prancūzų k.) part parte partie stimme voce voice - unspecified voix vox voz
vvg	vagans	
wvo	moteriškas balsas	voce femminile voix de femme woman's voice
	aukštas balsas	high voice hohe stimme voce acuta voix haute
	vidurinis balsas	medium voice voce media voix moyenne
	žemas balsas	low voice tiefe stimme voce grave voix grave
	įrašytas balsas	recorded voice voce registrata voix enregistrée
	liaudies muzikos atlikėjo balsas	voice - ethnic

D2. Mediniai pučiamieji instrumentai

Mediniai pučiamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
wau	aulos aulas	aulos diaulos doppio aulos tibia
wba	fagotas	bajon basson bassono bassoon choristfagott fagot fagott fagotto
wbh	basethornas	basset-horn bassetthorn cor de basset corno di bassetto
wbn	basanelas	bassanello

Mediniai pučiamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
wbp	dūdmaišis	bagpipe biniou (prancūzų k.) bladder pipe blaterpfife bock cornamusa cornemuse dudelsack gaita piva piva a vescica platerpfeife platerspiel sackpfeife vesica vèze zampogna (su maišu) zampoña
wch	šalamaja birbynė	calimiau chalumeau chalemiau chalimo chalimou chalumeau mock trumpet salmò salmoè schalamaux schalumò shalamo
wcl	klarnetas	clarinet clarinete clarinette clarinetto klarinette
wcm	kornamūza volynka	calandrone cennamella ciaramella cornamusina dulzaina oboe degli abruzzi zampogna (be maišo)
wcr	cromorne (prancūzų k.)	cornamuto torto cromorno (anglų k.) crumhorn krumb horn krumhorn orlo (ispanų k.) pfiffenhorn piva torta storto sumberhorn tournebout
wdb	dvigubas klarnetas	bassono grosso contrabajon contrabassoon contrafagote contrebasson controfagotto double bassoon fagottone kontrafagott

Mediniai pučiamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
wdp	doppione	
wdu	diulcianas	corthol curtaile curtal curtal curthol curtoll dolçaine dolcesuono dolcian dolciana dolciano dolzana dolzian dolzone double curtaile dulcia dulciana dulcion dulzian kortholt (anglų k.)
wdv	dvojnica	dvoynice dvojnice dvoynice
weh	anglų ragas	cor anglais corno inglese englisches horn englischhorn taille de hautbois d'amour
wfa	fleita d'amore	flûte d'amour flauto d'amore
wfg	flažoletas	akkordflöte chord flute ciufolo flageolet flageolett flageoletto
wfi	dūdelė	Feldpfeife fife fiffaro fifre pifano piffaro piffero querpfeife
wfl	fleita	concert flute cross flute fiauto flauta flauto flauto alemano flauto traverso flöte fluta flute flûte flûte allemande flûte d'Allemagne flûte traversière

Mediniai pučiamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
		flutta german flute grosse flöte querflöte schweitzerpfeife schweizerpfeife transverse flute traversa traverse flute traversflöte traversiere traversière traversiero traverso zwerchpfeiff
wga	flautina	chirula flabiol flautilla flaviol flûte à trois trous flutet fluviol galoubet holefloyte holler holre pipe schwegel tabor pipe tämerlinpfeife tammarinpfeife tammerinpfeife tämmerlinpfeife txistu
wge	gemshornas ožragis	cor de chamois corno di camoscio gemshorn
whp	birbynė	hornpipe pibcorn pibgorn
wmo	lūpinė armonikėlė	mouth organ organo a bocca orgue à bouche
wmu	miuzetė	musette
wna	nai	Nay ney
woa	obojus d'amore	hautbois d'amour oboe d'amore
wob	obojus	french hautboy hautbois haut-bois hautboy hoboe oboe
woh	obojus da caccia	jagd-hautboy oboe da caccia wald hautbois

Mediniai pučiamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
wpi	mažoji fleita	flautín flauto piccolo kleine flöte oktavflöte ottavino petite flûte pickelflöte piccolo pikola pikkoloflöte
wpo	bombarda	bombard bombarda bombarde bombardo bombardone (iki XVIII a.) bombart bomhart calamello chalemelle chalemie chalmeye chirimia cialamella cialamello pommer pomerar pumhart rauschpfeife rausspfeife russ pfeife schalmei schalmey shalme shalmie shalmuse shawm
wpp	pano fleita syringa skudučiai	ciufolo fistola flauta de pan flauto di pan flauto pastorale flauto policalamo flûte de pan flûte pastorelle pandean pipes panflöte panpfeife panpipes siringa syrinx
wra	raketas	cervelas cervelat cervellato cornaldo cortaldi cortale cortalli faustfagott racket rackett

Mediniai pučiamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
		racketfagott racquette ragett ragget rankett rogett stockfagott tartöld tartölt wurstfagott
wre	blokfleita išilginė fleita lumzdelis lamzdelis (tarmiškai)	blockflöte common flute english flute flauste (prancūzų k.) flaute (prancūzų k.) flauto a becco flauto diritto flauto dolce flauto dritto flûte à bec flûte à neuf trous flûte d'angleterre langsflöte recorder schnabelflöte zartflöte
wro	rothophone	
wsa	saksofonas	alto-fagotto sassofono sax saxofon saxofono saxophon saxophone
wsh	japoniška fleita	Shakuhashi shakuhachi
wsr	sariuzofonas	contrabbasso ad ancia contrabbasso da ancia contrebasse-à-anche flarmonicasarrusofono sarruso-phone tritonikon universal-kontrabass
wsu	sordunas	courtaut kortholtsordone sourdine (iki XVII a.) sordun
wvu	vargonų balsas	voce umana vos humana
wun	neapibrėžtas medinis pučiamasis instrumentas	holzbläser instruments à vent en bois legni strumentini
	liaudies medinis pučiamasis instrumentas	

Mediniai pučiamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
	klaronas	bass clarinet basse-guerrière basse-orgue clarone
	batifonas	batyphone bathyphone
	mažasis klarnetas	clarinetto in Lab clarinetto in Mib piccolo clarinet quartino
	flautino	
	bosinė fleita	albisifono albisiphon bass flute flauto albisi flauto basso (C) flautone
	heckelphone	
	tenorinis obojus	haute-contre de hautbois taille de hautbois tenor oboe
	tenora	tiple (ispanų k.)
	tenorinis fagotas	basson quinte caledonica fagottino fagotti-octavo fagotti-quarto quintfagott tenorfagott tenoroon

D3. Variniai pučiamieji instrumentai

Variniai pučiamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
bah	alpių ragas	alphorn alpenhorn cor des alpes corno delle alpi stockbüchel
bbb	baritoninis saksofonas	flicorno baritono (Bb) saxhorn baryton (Bb, prancūzų k.) saxtromba baryton (Bb, prancūzų k.)
bbd	bombardonas	basse impériale (F, Eb) basso in Fa basso in Mib basstromba (vokiečių k.) bombardino bombardon bombardone (XIX-XX a.) flicorno basso-grave (F, Eb) helicon contrabbasso (F, Eb) kaiserbass (F, Eb) sousaphone basso (Eb)

Variniai pučiamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
bbh	fanfara	bersag horn biucolo tromba da fanfara tromba dei bersaglieri
bbu	biugelhornas	bugle baryton (Bb, prancūzų k.) bugle bugle horn bugleret clairon cor buglèr cor bugleret corno segnale signalhorn
bca	karnaja	carynx karynx lituus
bcb	vengriški cimbolai	cimbasso trombone verdi
bch	karvės ragas	corno di toro cow horn stierhorn
bcl	klarinas oktavinis trimitas	clarin clarin (vokiečių k.) clarín (ispanų k.) clarino (vokiečių k.) clarino (italų k.) clarion
bco	kornetas	cornet cornet à piston corneta (XIX-XX a.) cornetin cornetta cornetta a piston cornetto (italų k., XIX-XX a.) echo cornet kornett ventilkornett
bct	cinkas	Cornaboux cornet à bouquin corneta (XVIII a. ir vėliau) cornettino (XVII a. ir vėliau) cornett cornetto (XVII a. ir vėliau) cornetto muto zink
bcu	cornu	
bdx	flikornas	Bb-C-clairon bombardino-trombone dublophone duplex eufonio-trombone flicorno-cornetta gemelli genis-tromba highamphone lyrophone tuba-tromba bassa

Variniai pučiamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
beu	eufonijas	baritone (prancūzų k.) barítono (ispanų k.) baroxyton baryton (vokiečių k.) baryton en Sib barytonhorn baryton-tuba (Bb, vokiečių k.) basse à pistons basse en Sib (prancūzų k.) basse impériale (C, Bb) bassflügelhorn bombardarda a quattro pistoni bombardino (ispanų k.) elicon (Bb) eufonio euphonikon euphonion euphonium flicorno basso helicon (Bb) hellhorn hunting horn kaiserbaryton kaiserbass (C, Bb) phonikon tenor tuba tenorbass (vokiečių k.) tenorbasshorn tuba in Sib (XIX a.)
bhh	medžioklės ragas rago trimitas jaučio ragas	cor de chasse (prancūzų k.) corneta de monte (ispanų k.) corno da caccia (italų k.) cuerno de caza (ispanų k.) jagdhorn (vokiečių k.) jägerhorn tromba da caccia (italų k., XVIII a.) trompa de caza trompe de chasse
bho	ragas	ballad horn chromatic horn cor cor - solo cor à piston cor d'harmonie cor simple corno corno a macchina corno da tirarsi corno francese corno naturale french horn heerhorn herhorn hiefhorn hifthorn horn huchet inventionshorn jäger trommet konzerthorn

Variniai pučiamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
		okyavhorn primhorn trompa (ispanų k.) trompe (prancūzų k.) ventilhorn waldhorn wic-horn
bht	fanfara	bousine buisine busen busine buysine buzine chiarina fanfaren-trompete herolds-trompete herald's trumpet tromba d'araldo tromba diritta tromba duttile (XIX a.) tromba lunga
bkb	klapenhornas	amorschall bugle à clefs cor à clefs cornetta a chiavi corno a chiavi kent bugle key bugle keyed bugle klappenflügel-horn klappenhorn royal kent bugle taille d'amour trompette à clefs
blu	lur	
bol	bucina	buccina (viduramžių) bucina (senovinis) cor d'olifant olifante oliphant
bop	ofikleida	basse à clefs basse d'harmonie basso d'armonia contrebasse d'harmonie figle harmonie-kontrabass oficleide ophicleide ofleide omniton ophikleide serpentcleide tuba-dupré
bph	pašto ragas	clarion (XVI a. ir vėliau) cornet de poste cornetta da postiglione corno di posta posthorn

Variniai pučiamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
brh	rusiškas ragas	cor russe corno russo russian horn
bse	serpentas bosinis cinkas	basse-cor basse-trompette basseuphonium bass-euphonium bass-horn basshorn (vokiečių k.) basson russe basson serpent chromatic bass-horn chromatisches basshorn corno basso corno di basso english bass-horn fagotto russo fagotto serpente hibernicon ofibaritono ophibariton ophibaterion ophimonocleide russian bassoon russisches basshorn russisches fagott schlangenhorn serpan serpent serpent d'église serpent droit serpent militaire serpent-bassoon serpente serponton serpentone
bsh	šofaras avino ragas	chofar ram's horn s'ofar shofar schofar shofar hajovel
bsx	salpingė	salpinx
bta	tūba (romėnų)	tuba (antique)
btb	trombonas	bassaune bimbonifono buccin trombone posaune sacabuche sacbut sackbut sacqueboute saicqueboute saqueboute seykebuds shagbolt shagbutt shakbushe slide trombone

Variniai pučiamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
		tromba contralta in Fa trombón trombone trombone a tiro trombone da tracolla trompette saqueboute zugposune
btr	trimitas	chromatic trumpet clarino (vokiečių k., XVI-XVIII a.) echo trumpet inventionstrompete stopftrumpete trumpet tromba tromba a coulisse tromba da tirare tromba dell'aida tromba diritta (XIX-XX a.) trombeta trompeta trompette trompette valved trumpet
btu	tūba	Tuba
bvb	sakshornas	armeeposaune bügelhorn bugle à piston cornett (vokiečių k., XIX-XX a.) fiscorno flicorno fliscorno saxcorno saxhorn saxhorno saxtromba sudrophone valved bugle
bwt	vagnerio tūba	wagner tuba
bun	neapibrėžtas varinis pučiamasis instrumentas	Blechbläser brass - unspecified brass instruments cuivres ottoni
	liaudies pučiamasis varinis instrumentas	brass - ethnic
	kontrabosinė ofikleida	contrabass ophicleide kontrastbombardon oficleide-monstre
	bosinis trombonas	bass trombone quartposaune quintposaune
	kontrabosinis trombonas	contrabass trombone doppelposaune oktavposaune
	klarinas	clarintrompette high trumpe

Variniai pučiamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
	bosinė tūba	bass tuba basso tuba (Bb) basstuba tuba (XIX-XX a.) tuba in Sib (XX a.)
	kontrabosinė tūba	contrabass tuba BBb bass
	althornas	alt cornett althorn (vokiečių k.) alto en Mib (prancūzų k.) baryton aigu bugle alto (prancūzų k.) clavicor (Eb) clavicorno (Eb) elicon (Eb) genis genis corno helicon (Eb) mellophone tenor cor ténor en Mib (prancūzų k.) tenor horn tenor-tube (Eb, vokiečių k.) tuba alto (Eb, D, vokiečių k.)
	suzafonas	pellittone sousaphone contrabbasso (Bb) basso in Sib elicon contrabbasso (Bb) helicon contrabbasso (Bb) pelittone
	sopraninis saksofonas	bugle soprano en Mib (prancūzų k.) cornett piccolo (Eb, D, vokiečių k.) cornettino in Mib flicornino petit bugle (Eb) piston pistoncino pistonino
	mažasis kornetas (Bb)	oktav kornett petit saxhorn suraigu piccolo cornett (Ab, Bb)
	flygelhornas	naudoti priesagą „bvbs“ bugle (prancūzų k.) flicorno (orkestro partitūroje) sopran cornett flugelhorn flügelhorn
	biugelhornas-tenoras	Bb baritone baritone (anglų k.) bugle ténor (Bb, prancūzų k.) clavicor (Bb) clavicorno (Bb) embolicleve saxhorn ténor (Bb, prancūzų k.) tenorhorn (vokiečių k.) tuba tenore

D4. Styginiai strykiniai instrumentai

<i>Styginiai strykiniai instrumentai</i>		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
sar	arpedžonas	arpeggione bogengitarre bowed guitar chitarra ad arco guitar violoncello guitare d'amour guitarre-violoncell streichgitarre
sba	baryton	bardone viola di bardone viola di bordone viola di burdone viola paradon
sbt	basetė	bassel basset bassete bassett bassetl (Austrija) bassetto bassl basso da camera bierbass halbass kammerbass
sbu	bombasas pūslinė	basse à boyau basse de flandre bladder and string bumbasz guimbarde à corde
scr	krota	chrota chrotta crot crott crotta croud crouth crouthe crowd cruit crwth crwthau rhota rota rote rotta rotte
sdb	kontrabosas	basse des italiens basse-contre contrabajo contrabass contrabbasso contraviolon contrebasse double bass kontrabass string bass

Styginiai strykiniai instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
sfi	fydelis	fedil fedylle fele ffythele fiddle, viol (family) fidella fidula fiedel fiele (anglų k.) phidil vialla videl vidula vièle viella vielle vigel vihuela de arco vithele vitula viula (provansalų k.)
sgu	guslė	Gusle
sli	rankinė lyra	lira (iki XVIII a.) lira ad arco lira da braccio lira da spalla
sln	lyronas arkiviolinė lyra kojinė lyra	accordo arceviolyra arciviola di lira arcviolata lira arcviolatalira lira (iki XVIII a.) lira ad arco lira da gamba lira doppia lira grande lirone lirone perfetto lyra lyra perfecta lyre lyrone
sny	klavišinis smuikas	Kontrabassharpa keyed fiddle löckelje nyckelfiol nyckelgiga nyckelharpa schlüsselfidel silverbasharpa viella a tasti
sob	oktobosas	basse gigantesque octobass octobasse
spo	kitas pošetė	Canino kit kytte linterculus

Styginiai stykiniai instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
		poche pochette pochetto posch sordina sordino sourdine (XVII-XVIII a.) tanzmeistergeige taschengeige
spv	kvintonas	pardessus de viole quinton quintone
sre	rebekas	giga gigue rabé (ispanų k.) rabec rabecq rabel rebebe rebec rebeca rebecca rebeck rebecke rebecq rebecquet rebecum rebekke rebelle rebequin reberbe rebesbe ribeca ribecca ribibe ribible robecq rubeba rubebe rubella rybybe
stm	Marijos trimitas	tromba marina trombeta marina trompetengeige trompette marine trumpet marine trumscheit violitromba
sva	altas	alto alto viola altopiano bratsche taille (prancūzų k.) tenor (anglų k.) tenor viola tenor violin (anglų k.) tenorgeige viola viola da braccio viole (prancūzų ir vokiečių k.) violet violetta

Styginiai strykiniai instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
svc	violončelė	bas de violon bas viol de braccio bass violin basse de violon bass-geige cello violoncel violoncell violoncelle violoncello violoncino
svd	meilės viola	arnolo english violet liebesgeige viola d'amore viole d'amour violetta marina
sve	kontrabosinis altas	violon (vokiečių k.) violone
svg	kojinė viola barokinė violončelė	division viol gamba gambe lyra bastarda lyra viol viol viola bastarda viola de gamba viole de gambe
svl	smuikas	geige soprano di viola da braccio violin violine violino violon (prancūzų k.) violono (prancūzų k.)
svp	viola pomposa	pomposa violino pomposo
sun	neapibrėžtas styginis strykinis instrumentas	archets archi cordes instruments à archet streicher string - unspecified
	liaudies styginis strykinis instrumentas	string - ethnic
	basse de viole	
	quartegeige	

D5. Styginiai skambinamieji instrumentai

Styginiai skambinamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
tal	arkiliutnė	angel lute angelica angelika angélique archilaud archiluth archlute arcileuto arciliuto basslaute liuto attiorbato
tat	arpanetė	ala (viduramžių) arpa-citara arpaneta arpanetta arpanette flügel (viduramžių) harfenett harpanetta harp-psaltery psaltery-harp spitzharfe
tbb	barbitas	Barbiton barbitos lira (senovinis)
tbi	biva	biwa
tbj	bandža	bangio banjar banjer banjo banjo zither banjolin banza cavaquinho ramkie strum-strum zither banjo
tbl	balalaika	balalajka
tbo	buzukis	buzuk bouzouki
tch	kitaronas	Citarone chitarrone erzlaute guitarron
tci	citra kanklės	archcittern archicetra archicistre arcicetera arcicetra bandola bandoura bandurria (ispanų k., Amerika) bass cister bijuga cither cedra cetera (XVI a. ir vėliau)

Styginiai skambinamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
		cetra (XVI a. ir vėliau) chitarra inglese chitarra portuguese chitarra tedesca cister (XVI a. ir vėliau) cistra cistre citarino cithara cither cithern cithre cithren citrinchen citter citterlein cittharn cythar cytharino deutsche gitarre english guitar erzcister guitare allemande guitare angloise guitarra portuguesa mandora (XVIII a. ir vėliau) mandurria sister sistre terzina zither (iki XVIII a.) zitrinchen zitter zitterlein
tcs	kolašonė	calchedon calichon colachon colascioncino colascione colasciontino colacion galizona gallichone gallishon
tct	cistra	cetera (iki XV a.) cetra (iki XV a.) cetula cistola citola citole zitôl (vokiečių k.) zitole
tcz	cobza	
tgu	gitara	akkordgitarre bordelletto charango chitarra chitarra battente chitarra francese chitarra spagnola

Styginiai skambinamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
		chitarriglia chitarrino chiterna gitarre gittern guitare guitare capucine guitare en bateau guitar guitarra guitarre guitarrico guitarrillo guitarro gittern klange terzguitarre
tha	arfa	arpa arpa a nottolini arpa a uncini arpa cromatica arpa doppia harfe harp harpe lira barberina lyra barberina
thg	havajietiška gitara	chitarra hawaiana guitare hawaïenne Hawaiian guitar hawaiische gitarre steel guitar
tkh	kitara	cithara (senovinis) kithara
tko	kora	arpa-liuto koraa
tlf	liutnia (šeima)	lute (family) liuto (famiglia) luth (famille)
tlg	lyra-gitara	anacreontische leier apollo guitar lira (XIX-XX a.) lira chitarra lyra (XIX-XX a.) lyra guitar lyre (XIX-XX a.) lyre anacréontique lyre-guitar lyre-guitarre
tlu	laudas	laúd laut laute lauto leuto liuto luit lute luth

<i>Styginiai skambinamieji instrumentai</i>		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
tma	mandolina	bandolin banjolin liuto romano mandolin mandolina mandoline mandolino
tmd	mandora	bandora bandürichen mandoër mandoire mandola mandolino lombardo mandolino milanese mandolle mandora (iki XVII a.) mandore mandorina mandura mandürichen orpharion pandora pandurina penorcon vandola
tps	psalteris	gusli (rusu k.) kantele nebel psalter psaltery (plucked) psaltérion (prancūzų k.) psalterium saltari saltere salterio sautere sautier sautieron
tpx	forminga	Phorminx
tqa	kanunas	Qanum
tth	teorba	theorb théorbe theorbo theorbo lute tiorba tiorbino tuorba tuorbe
ttn	tanbūras	tanbur tanburica
tud	udas	'ud ud
tuk	ukulelė	ukulele
tvi	vijuelė	biguela cuatro vihuela vihuela de mano viola da mano

<i>Styginiai skambinamieji instrumentai</i>		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
tzi	arfinė citra citra	accord zither akkordzither alpine zither appalachian dulcimer autoharp banjo harp bell harp bowed zither box zither bûche (prancūzų k.) cetra da tavolo chord zither cithare elegiezither epinette des vosges fairy bells hexenscheit hommel humle hummel langeleik langspil scheitholt schwungzither zither (XIX-XX a.) zither harp
tun	neapibrėžtas styginis skambinamasis instrumentas	pizzicati pincés plucked - unspecified
tzz	liaudies styginis skambinamasis instrumentas	plucked - ethnic
	elektrinė bosinė gitara	basso elettrico electric bass guitar fender bass guitare électrique basse

D6. Klavišiniai instrumentai

<i>Klavišiniai instrumentai</i>		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
kab	arkičembalas	archicembalo arcicembalo cembalo enarmonico cembalo omnicondo clavecin parfait accord clavemusicum omnitonum clavicymbalum universale enharmonic harpsichord pentecontachordon proteus sambuca lincea
kac	akordeonas	accordéon accordio acordeon accordion aeola armonica a manticino

Klavišiniai instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
		concertina fisa fisarmonica handharmonika harmonieflûte harmoniflûte klavier-harmonika konzertina organetto (XIX-XX a.) physharmonika ziehharmonika
kba	bandonija	Bandonéon
kca	karilijonas	beiaard campanelli campanette cariglione carillon (with keyboard) carillon di campane jeu de timbres klokkenspel timbres
kce	čelesta	adiaphone célesta (prancūzų k.) celeste (anglų k.) céleste (prancūzų k.) clavi-lame
kch	chordette	
kcl	klavikordas	clavichord clavichorde clavichordium clavicorde clavicordio clavicordo cravo klavichord manicorde manicordio manicordion manicordo monacordio monacordo sordino (klavišinis)
kco	vargonų klavyras	clavecin organise claviorgan claviorgano epinette organisée organ-harpsichord organo-piano orgelklavier orgelklavizimbel piano-melodium
kcy	klaviciteriumas	arpa a cembalo arpone cembalo verticale clavecin vertical claviciterio claviciterium clavicyterium

Klavišiniai instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
		clavicytherium klaviziterium
kfp	fortepijonas	cembalo a martelli (XVIII a. - XIX a. pradžia) cembalo pianoforte fortepiano hammerflügel hammerklavier piano forte (prancūzų k.)
kgl	metalofonas klavišiniai kurantai	glockenspiel (with keyboard)
khm	fisharmonija	aeoline aeolodion aeolsklavier aerophon akordeon american organ amerikanisches organ äolsklavier armonio cabinet organ eoline harmonicorde harmonio harmonium lap organ melodeon melofono melophone orchestron (XVIII a. - XIX a. pradžia) organophone organo-violine orgue américain orgue expressif physharmonika (Austrija) piano-chanteur poikilorgue reed organ séraphine
khp	klavesinas čembalas	cembalo cembalo a penna cimbalo clavecin clavecin brisé clavessin clavi simbalum clavicembalo clavicimbalum clavicymbalum flügel (XVI a. ir vėliau) gravicembalo harpsichord kielflügel klavier (iki XVIII a. vidurio) klavizymbel
kmp	melodikas melodikonas	Armonipiano melopiano piano trémolophone

Klavišiniai instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
kor	vargonai	ninfale organ organetto (X-XIX a.) organino organo organum orgel orglet orgue orgues portativo positivo
kpf	pianinas	aliquot piano apolliricon apollonion apollonium cabinet piano cottage piano ditanaklasis klavier luthéal lyraflügel pforte pianino piano piano cottage piano cycloide piano droit piano elliptique piano-console pianoforte piano-forte pianoforte piramidale piano-giraffa piano-luthéal square piano upright pianoforte
kps	klavišiniai styginiai skambinamieji instrumentai	clavier cordes pincées tastiera a corde pizzicato plucked string keyboard
kre	regalas	regal regale régale regallo regals
ksi	sirenion	piano clédi-harmonique piano eutophone piano harmonicorde piano-doucine
ksp	klavičembalas klaviolina	bogenflügel bogenklavier cembalo ad arco cembalo da arco clavecin à archet clavicembalo ad arco geigenwerck geigenwerk harmonichord piano à archet

Klavišiniai instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
		piano quatuor piano-violon sostenente piano sostinente piano streichklavier
kst	spinetas	arpicordo bentside spinet cembalo traverso épinette espinetta oktavspinett querflügel spinet spinett spinetta spinettina spinettone
kvg	virginalas virdžinalas	double virginal virginal virginale virginalls virginals
kun	neapibrėžtas klavišinis instrumen- tas	clavier instrument à clavier instrumento da tasto keyboard keyboard instrument keyboard - unspecified klavierinstrument strumento a tastiera strumento da tasto tasteninstrument tastiera
	liaudies klavišinis instrumentas	keyboard - ethnic
	elektriniai vargonai	casiotone electone electrone electronic organ hammond organ organo bontempi organo hammond
	electric piano	electric piano electone neo-bechstein-flügel piano électrique piano elettrico pianoforte elettrico pianotron

D7. Mušamieji instrumentai

Mušamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
pab	vėjo varpeliai	aeolian bells aeolsglocken baguettes de verre campanelle a vento campanelle cinesi a vento chinese wind chimes chinesischer messingpendelrassel cloches de coquille cloches de verre clochette à vent clochette chinoise à vent clochettes éoliennes clochettes suspendues glass chimes glass glocken glass wind chimes glasstäbchen glaswindglocken lastrine a vento di vetro mark-tree metaldendelrassel pearly chimes plaquettes de verre shell chimes shell wind chimes türgelaüt wind chimes wind-chimes wood chimes
pad	darbuka arabų rankinis būgnelis	arabian drum arabische trommel darabucca darabuka darabukka darabukke darbouka darbuka darbukat derabukka derbouka derbuka doubek dumbeg-drum tabourka tambour arabe tamburo arabo tarabonka tarabuka tarbourka tunbuk
pag	baziliškieji varpeliai	agogo agogó agogò ekòn ogàn

Mušamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
pan	arabų būgnas	amboss ambosse anvil bigornia enclume incudine yunke yunque
pbb	boobams	bamboostrommel boo-bams
pbd	didysis būgnas	bass drum big drum bombo (ispanų k.) cassa cassa grande catuba einfellige grosse trommel gong bass drum gong drum gran cassa gran tamburo grancassa grancassa gong grand tambour grosse caisse grosse trommel mammoth rollo tambor grande tamburo grande tamburo turco tonnant turkish drum
pbe	tamburinas su stygomis styginis būgnas tamburinas	altobasso tambourin à cordes tambourin de Béarn tamburina (baskų k.) tountouna trombe (prancūzų k., XVII-XVIII a.)
pbl	varpai	bell chime bells campana campane campane tubolari chimes cloche cloches tubes glocke röhrenglocken röhrenglockenspiel röhrenspiel tubular bells tubular chimes
pbo	bongai	bongo drums bongoes bongos

Mušamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
pbp	metaliniai varpeliai	campane a lastra campane a placca cloches à plaque cloches en lame de métal cloches-plaques metal bells plate metalplatten plate bells plattenglocken stahlplatten
pbr	triukšmo įrenginys	bronté bronte
pca	kastanjetės	castagnette castagnettes castagnetti castagnole castañetas castanets castañuelas castanyoles clappern cliquettes kastagnetten nacchere
pcb	kabasa	afoche afoxe afuche afuche cabaza cabaca cabasa cabaza calebasse caqueré casabia kurbisrassel xaqué
pcc	kinų lėkštės	chinese cymbals cymbales chinoises pang cymbals piatto cinese ping cymbals swish cymbals
pcg	konga tumba	atabaque (Brazilija) conga congas tambor (Kuba) tambora (Kuba) tumba tumbadora
pch	grandinės	catene chaînes chains ketten kettenrassel

Mušamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
pci	cimbolai dulcimeras vengriški cimbolai	brettl cimbalom cymbalum dolcema dolcemela dolcimela douce melle doulcemelle dowcememere dulce melos dulçema dulcet dulcette dulcimer dulcimor hachbratt hackbrett kymbalon pantaleon psaltari (mušamasis) psalter (mušamasis) psaltérion (prancūzų k., mušamasis) psalterium (mušamasis) psaltery (mušamasis) saltari (mušamasis) saltere (mušamasis) salterio (mušamasis) sautere (mušamasis) sautier (mušamasis) sautieron (mušamasis) timpano (ispanų k.) tympanon (prancūzų k.)
pco	brazilų barškutis	chocalho chocallo chocolo ganza metal chocalho metal tube metallgefässrassel shüttenrohr sounding tube tube shaker tube sonore tubo sonoro tubos (Lotynų Amerika) xocalho
pcr	lėkštės	aufgehängte becken becken auf ständer becken freihängend bounce cymbals crash cymbal crash ride cymbals cymbale suspendue cymbales frappées hängendes becken piatto piatto sospeso ride cymbals rock cymbals snap cymbal

Mušamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
		splash cymbals suspended cymbals top cymbals zymbal (vokiečių k.)
pct	senovinės lėkštės	antike zimbeln antikes becken antique cymbals cimbali antichi crotales crotali crotali antichi cymbales antiques gioco di crotali kleine tanz-becken zimbeln zimbelspiel
pcu	cuíca	cuica friction drum cuíca
pcv	strypeliai	claves baguettes holzstäbe
pcw	karvės varpelis	almglocke campanaccio campanaccio a pedale campanaccio alpestre campanaccio da mucca cowbell cencerros cloche à vache cloche de vache cow-bell grelot de vache herdenglocke kuhglocke métal bloc vieh glocke viehschellen
pcy	lėkštės	becken becken teller beckenpaar cimbali cinelli clashed cymbals coppia di piatti cymbales (prancūzų k.) cymbales à main cymbales coquées cymbales cosser cymbales frappées cymbals cymbals - pair cymbals clashed gewöhnlich becken hand becken hand cymbals piatti piatti a due piatti a mano piatti in coppia

Mušamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
		piatti volanti plattillos schellbecken tellern tschinellen two cymbals zwei becken gestossen
pdr	būgnas	drum tabur tambor tambour tamburo trommel trumme
pds	būgnai orkestro mušamųjų instrumentų grupė	bateria batteria batterie drums equipement de la batterie percusión (ispanų k.) percussion outfit schlagzeug-garnitur
pfc	metalinės kastanjetės	castagnette di ferro castagnettes de fer cimbolini a dita cliquettes métalliques crotales à doigts crotali a dita cymbales à doigts cymbales digitales finger cymbals finger-zimbel iron castanets metal castanets metallkastagnetten piattini
pdf	frikcinis būgnas	brummtopf caccavella friction drum jackdaw lions roar lion's roar löwengebrüll putipù reibentrommel reibtrommel ruggito del leone rummeltopf string drum string-drum tambor de fricción tambour à corde tambour à friction tamburo a corda tamburo a frizione zambomba
pfl	fleksatonas	flexaton flexatone

Mušamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
pgl	metalofonas lyros formos metalofonas	bell-lyra glockenspiel strumento d'acciaio lyra glockenspiel metallino militär glockenspiel sistro (XVIII-XIX a.) stabspiel stahlspiel
pgn	patranka	cannone canon explosivaerophone gun
pgo	gongas tamtamas kinų gongas	gong gong a suono indeterminato tam tam tam-tam tamtam
pgu	frikcinis instrumentas	gracé guayó güira güiro guiro jiruquía reco-reco sapo vis guirra
pha	plaktukas	hammer hammerschlag maglio marteau martello martellone martelo martillo massue mazza sledge-hammer
phb	rankinis varpelis	campanella campanella a mano campanella da chiesa campanilla cloches à main clochette clochette à main clochette de messe clochette pour la messe hand bell handglocke messglöche messklingel sanctus bell tischglocke
phh	„hi-hat“ lėkštė lėkštės su pedalais	charleston charleston-cymbals cymbales à pedale cymbales charleston foot cymbals

Mušamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
		high-hat hi-hat hi-hat becken hi-hat charleston hi-hat cymbals piatti a pedale piatto a pedale
pir	intonarumori	
pje	džembé	djembe jembe
pji	žvanguliai dzingalai žvangučiai	araine bubbolo carquavel cascabel cencerro esquila girellina grelot grelots jingle bells jingles rolle (vokiečių k.) rollschelle schelle sleigh bells sonagli sonagliera sonaglio sonnaille sonneau sonnette
pli	litofonas akmens plokštelės	felsenharmonika lithophon lithophone litofono steinharmonika steinspiel
plj	lujon lo kinų gongo atmaina	lo loo-jon lujon
pmb	marimba	marimba marimbaphon marimbaphone
pmc	maraka	alfandoque asô asson dadu guará huada maracá maracas marraga maruga nasisi sonajas

Mušamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
pmd	karo būgnas	basel drum basler trommel caisse caisse claire caisse plate caisse roulante caisse sourde caja cassa chiara cassa rullante drum with strings field drum kleine trommel landsknechtsz-trommel military drum militärtrommel parade drum paradetrommel rolling case rolling drum rolltrommel rührtrommel rullante schnarrtrommel side drum snare drum tambour à timbre tambour de bâte tambour de parade tambour d'empire tambour militaire tambour roulant tambour ténor tambourin de suisse tamburo con corde tamburo da parata tamburo di basilea tamburo militare tamburo piccolo tamburo rullante tamburo tenore tenor drum tenortrommel wirbel trommel
pme	metalofonas	metallofono metallophone métalophone
pnv	vinių smuikas	eisenvioline melkharmonica metallstabsharfe nagelclavier nagelgeige nagelharmonika nail violin stockspiel violino di ferro violon de fer

Mušamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
pra	terkšlė	bird-scare carraca cog rattle crécelle knallfrosch knarre matraca raganella ratchett ratsche rattle tartevelle
prs	barškalas	bâton de pluie rain stick
prt	rėminis būgnas	roto-toms rototoms rototomspiel
psc	švilpiančios lėkštės	cymbale cloutée nietenbecken piatto chiodato piatto con sizzler piatto jazz sizzle cymbals
pse	garso efekto įrenginys	objet sonore oggetto sonoro sound-effect instrument
psl	plyšinis būgnas	afrikanische schlitztrommel cassa di legno gestimmte hölzer holzblocktrommel log drum rhythm log schlitztrommel slit drum slit-drum slit gong slit wood drum talking drum tambour à fente tambour à fessure tambour de bois tambour de bois à fente tambour de tronc d'arbre tamburo a fessura tamburo di legno
psm	sistras	crepitaculum sistre sistro (antique) sistrum
psn	sirena	siren sirena sirene sirène
psp	trinkelės, padengtos švitriniu popieriumi	blocchi di carta vetrata blocs à papier de verre carta vetrata papier de verre sandblöcke

Mušamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
		sandblocks sandpaper sandpapier sandpapierblöcke
pss	garsinis įrenginys „skambanti skulptūra“	sculpture sonore scultura sonora sound sculpture structure bascet
pst	ping-pongas plieniniai būgnai	bass pan ping-pong rhythm pan steel drum tambour d’acier tamburo d’acciaio tamburo di ferro tamburo di metallo tenor pan trinidad steel drum trinidad-gongtrommel tuned-boom
psw	botagas	fouet de verges frusta di verghe klapper aus bambus pu-ili rute ruthe stab aus bambus switch whip twig brush twigs verges
pta	tablas tabla	tabla tabla trommel
ptb	taboras tamburinas	frame drum hand drum handtrommel rahmentrommel taberett tabolet tabor taboret tamborcillo tambori tamborim tambour provençal tambour sans cadre tambourin tambourin de provence tambourine (prancūzų k.) tambourine without jingles tamburello senza sonagli tamburino tamburo di provenza tamburo provenzale tammarin
ptc	turkų pusbėnulis	albero dei sonagli bonnet chinois cappel cinese cappello cinese

Mušamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
		cappello turco chapeau chinois chinesco chinese pavilion cimbalerio (ispanų k.) crescent halbmond jingling johnny mezzaluna mohamedsfahne padiglione cinese pavillon chinois schellenbaum turkish crescent
pte	trinkelės korėjiečių varpai plyšinių būgnų rinkinys	bloc chinois chinese temple block chorean blocks dragon's mouth tempelblock temple bloc temple block
ptg	kinų gongas tamtamas	bossed gong buckelgong button gong chinese gong chinesischer gong chromatic gong gestimmtes gong gong (tuned) gong a bulbo gong a calotta gong a mamellone gong accordé gong ageng gong cinese gong filippino gong (hauteur fixe) gong intonato gong javanese gong thailandese gong-chime kempul tuned gong
pti	timpanas	atabal bedon heerpauken kettledrum nacaires pauken timbale timbale chromatique timbales (XX a.) timbales (prancūzų k.) timbale-trompette timballi timpano timpano a pedale timpno cromatico trompette-timbale tymbales

Mušamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
ptl	trikampis	acciarino staffa staffetto stegeryff trepie trepit trespié triangel triangle triangolo triangulo tripet
ptm	metalinis idiofonas griaustinio garso įrenginys	bronteron chapa de trueno donnerblech donnermaschine lamiera del tuono lamina metallica lastra del tuono macchina del tuono machine à tonnerre metal sheet thunder machine thunder sheet tôle pour imiter le tonnerre
pto	tarolė	tamburo militare piccolo tamburo tarole tarol tarole tarole drum tarole-trommel
ptr	tamburinas pandeira būgnelis su žvangučiais	basque drum bedon de biscaye pandeiro pandero pantheru penderete piano-basque rahmentrommen schellentrommel tambour de basque tambourine (anglų k.) tamburello tamburello basco tamburello senza pelle tamburin (vokiečių k.) tamburo basco timbrel
ptt	tom-tom	tom tomtom
pvi	vibrafonas	steel marimba vibes vibrafono vibrharp vibraphon vibraphone

Mušamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
pvs	vibra-slap	jawbone kieferknochen mascella d'asino quijada schlagrassel vibraslap
pwh	botagas	claquette flagello fouet frusta holzklapper peitsche slap stick slapstick whip
pwm	bambukai	aeoliphone eolifono macchina del vento machine à vent wind machine windmaschine
pwo	trinkelė	bloc chinois bloc de bois cylindrique blocchi blocchi di legno blocs chinois de bois blocs de bois chinese blocks chinese woodblocks chinesische blöcke holzblock röhrenholztrommel tone block tone block cylinder wood block cilindrico wood blocks woodblock woodblocks
pxr	ksilomarimba	marimba-xylophone xilomarimba xilomarimba xilorimba xylo-marimba xylorimba
pxy	ksilofonas	armonica di legno armonica di paglia arpilegno claquebois echelette eschelletes gigelyra hölzernes gelächter holzharmonika holzspiel hülze glechter instrument di legno legnofono orgue de bois patouilles

Mušamieji instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
		régal de bois silofono sistro d'apulia sticcato straw fiddle strohfiedel tastenxylophon timpano musicale tryphon xilofono xyloharmonika xylophon xylophone
pza	taurės formos būgnai	Zarb
pun	neapibrėžtas mušamasis instrumentas	percussion - unspecified percussioni perkussion schlagzeug
	liaudies mušamasis instrumentas	percussion - ethnic
	elektroninis mušamasis instrumentas	drum machine electronic drum electronic percussion percussion électronique percussioni elettroniche rythm machine side man

D8. Elektriniai / elektroniniai instrumentai

Elektriniai / elektroniniai instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
eco	kompiuteris	Calcolatore computer elektronen-rechengerät elektronisches rechengerät ordinateurur processeur numérique
ecs	kompiuterizuotas muzikos centras	computerized musical station postazione informatica musicale station informatique musicale
ect	kompiuterizuota juosta	computerized tape bande réalisée par ordinateur, son fixé nastro realizzato da computer
eds	skaitmeninio diapazono prietaisai	digital space device dispositif spatial numérique dispositivo spaziale digitale
eea	elektrinis akustinis prietaisas	dispositif électro-acoustique dispositivo elettroacustico electro-acoustic device
eli	gyva elektronika	live electronic
ely	lyrikonas elektroniis pučiamasis instrumentas	Lyricon
ema	Marteno bangos	onde martenot ondes Martenot

Elektriniai / elektroniniai instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
eme	metainstrumentas	meta-instrument méta-instrument metastrumento
emu	multimedijos prietaisas	dispositif multimédia dispositivo multimediale multimedial device
eos	osciliatorius	oscillateur oscillator oscillatore
esp	erdvės įranga	dispositif spatial dispositivo spaziale space device
esy	sintezatorius	minimoog moog odyssey sintetizzatore synclavier synthesizer synket synthétiseur
eta	magnetinė juosta	bande magnétique magnetofono magnettonband nastro magnetico tape tonband
eth	termenvoksas	teremin theremin théréminovox
eun	neapibrėžtas elektroninis instrumentas	électronique, non spécifique elettronico, non specificato electronic - unspecified
	elektriniai vargonai	electric organ
	elektrinis pianinas	electric piano
	elektroniniai vargonai	electronic organ
	elektroniniai mušamieji instrumentai	electronic percussion
	elektroninis pianinas	electronic piano
	Hamondo vargonai	Hammond organ

D9. Įvairūs, kiti, neapibrėžti instrumentai

Įvairūs, kiti, neapibrėžti instrumentai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
mah	Eolo arfa	aeolian harp aéro-clavicorde anémocorde äolsharfe arpa eolia arpa eolica eliocordo harpe éolienne piano éolien windharfe

<i>lvairūs, kiti, neapibrēžti instrumentai</i>		
Kodas	Apibrēzimas	Kiti apibrēžimai, apibrēžimai kitomis kalbomis, variantai
mbo	ryla katarinka šarmanka	barrel organ drehorgel dutch organ grinder organ hand organ leierkasten organetto a cilindro organetto a manovella organo di barberia organo tedesco orgue à manivelle orgue de barbarie street organ walzenorgel
mbr	terkšlė	bullroarer bull-roarer buzzer dischi sibilanti planchette ronflante rhombe rhombus rombo schwirrholz spinning disc tavoletta sibilante thunder stick waldteufel
mbs	bosinis instrumentas	bajo bas bass instrument basse basso bassus
mbw	muzikiniai lankai	arc musical arco musical arco musicale berimbau birimbao (Lotynų Amerika) camalpa caramba harpa (Meksika) musikbogen musical bow ukeke umcunga
mbx	muzikinė dėžutė	ariston boîte à musique musical box scatola musicale spieldose tabatière
mck	chekker	archiquier echiquier escacherium escaque eschaqueil d'angleterre eschiquier exaquier scacchiere schachtbrett

<i>Ivairūs, kiti, neapibrēžti instrumentai</i>		
Kodas	Apibrēzimas	Kiti apibrēžimai, apibrēžimai kitomis kalbomis, variantai
mcl	muzikinis laikrodis	flötenharfenuhr flötenuhr harfenuhr horloge musical musical clock orologio musicale spieluhr
mco	nepertraukiamas bosas generalinis bosas	bajo continuo bajo fundamental basse chiffrée basse continue basse fondamentale basso cifrato basso continuo basso figurato basso fondamentale basso generale basso numerato bassus continuus bezziferten bass continuo figured bass fondamento fondement fundamental bass generalbass grundbass thorough bass
mgh	veriljonas	armonica (anglų k.) armonica (italų k., XVIII a.) armonica a cristalli rotanti cassa armonica clavicylinder cöliston copologo euphon euphone glasharmonika glassharmonika glasschord harmonica (anglų k., XVIII a.) harmonica de verres harmonicon musical glasses verrillon xylharmonicon xylomelodichord xylosistron
mha	armonika lūpinė armonikėlė	armonica (italų k., XIX–XX a.) armonica a bocca armónica de boca harmonica harmonica à bouche mouth organ mundharmonika panharmonicon

<i>Ivairūs, kiti, neapibrēžti instrumentai</i>		
Kodas	Apibrēzimas	Kiti apibrēžimai, apibrēžimai kitomis kalbomis, variantai
Mhg	ryla ratukinė lyra	armonie (prancūzų k.) bauernleier bettlerleier chifonie chinforgne cinfonia ciphonie clavecin-vielle ghironda hurdy-gurdy klaviergamba leier lira organizzata lyra mendicorum lyra organica lyra pagana lyra rustica lyra tedesca organistro organistrum orgelleier radleier rotata sambuca sinfonia stampella symphonia symphonie vielle à roue vielle organisée viola da orbo viola de ruedas zampugna zanfona zanfonia
mjh	dambrelis žydų arfa	aura birimbao brummeisen guimbarde jaw's harp Jew's trump maultrommel rebube scacciapensieri trombula trompe de béard
mlla	sansa	lamellaphone lamellophone zanza
mmc	monochordas	canon harmonicus monochord monocorde monocordo tastenmonochord
mme	melodikas	melodica

<i>lvairūs, kiti, neapibrēzti instrumentai</i>		
Kodas	Apibrēzimas	Kiti apibrēzimai, apibrēzimai kitomis kalbomis, variantai
mmi	mirlitonas	bazooka cantophone eunuch flûte à l'oignon flûte eunuque gazooka gazoota kazoo mirliton tommy-talker zazah
mml	melodinis instrumentas	instrument mélodique melodic instrument melodieinstrument strumento melodico
mms	dainuojantis pjūklas	lame sonore (prancūzų k.) musical saw säge mit bassbogen gestrichen scie musicale sega cantante sega musicale singende säge spielsäge
moc	okarina	ocarina vessel flute
mpo	polifoninis instrumentas	instrument harmonique polyphonic instrument strumento armonico
mpp	pianola	ampico autopiano duo-art piano duophonola phonola piano mécanique piano pneumatico pianola player piano reproduktionsflügel
mra	rababas	Rabab Rebab
msw	džiazio fleita lotoso fleita kulisinė fleita	flauto a coulisse flûte à coulisse jazz flûte lotosflöte piston flute slide flute slide whistle stempelflöte swanee flute swanee whistle ziehpfefe
mtf	kamertonas	alamire corista diapason tuning-fork

<i>Įvairūs, kiti, neapibrėžti instrumentai</i>		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
mui	neapibrėžtas instrumentas	instrument - unspecified instrumento strumento
mwd	pučiamasis instrumentas	aerofono blasinstrument strumento a fiato instrument à vent wind instrument
mwh	švilpukas švilpynė	fischietto sifflet whistle
mun	neapibrėžtas instrumentas arba balsas	instrument or voice, unspecified instrument ou voix, non spécifique strumento o voce, non specificato

D10. Chorai

<i>Chorai</i>		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
cch	vaikų choras	children's choir chœur d'enfants choeur d'enfants coro di voci bianche
cme	vyrų choras	chœur d'hommes choeur d'hommes coro maschile männerchor men's choir
cmi	mišrusis choras	chœur mixte choeur mixte coro misto mixed choir
cre	reciting choir rečituojantis choras	chœur parlé choeur parlé coro parlato coro recitante reciting choir
cve	vokalinis ansamblis	complesso vocale ensemble vocal vocal ensemble
cwo	moterų choras	chœur de femmes choeur de femmes coro femminile women's choir
cun	neapibrėžtas choras	chœur choeur chor choir - unspecified choro coro
	liaudies choras	choir - ethnic

D11. Orkestrai, ansambliai

Orkestrai, ansambliai		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
oba	orkestras	band banda harmonie
obi	bigbendas didelis džiazo orkestras	big band
obr	brasbendas trimitinių instrumentų orkestras varinių pučiamųjų instrumentų orkestras	brass band fanfara fanfare
och	kamerinis orkestras	chamber orchestra kammerorchester orchestra da camera orchestre de chambre
oco	kombo džiazo arba šokių muzikos instrumentininkų grupė	combo
odo	šokių orkestras	dance orchestra orchestra da ballo orchestre de danse
ofu	simfoninis orkestras	full orchestra grand orchestre orchestra sinfonica orchestre symphonique
oga	gamelanas indoneziečių orkestras	Gamelan
oie	instrumentinis ansamblis	complesso strumentale ensemble instrumental instrumental ensemble
oja	džiazbandas džiazo orkestras	complesso jazz ensemble jazz jazz band
ope	mušamųjų instrumentų orkestras	orchestra di percussioni orchestre de percussions percussion orchestra
orb	regtaimo orkestras	ragtime band
osb	triukšminis orkestras	steel band
ost	styginių instrumentų orkestras	orchestra d'archi orchestre à cordes streichorchester string orchestra
owi	pučiamųjų instrumentų orkestras	orchestra di fiati orchestre de vents wind orchestra
oun	neapibrėžtas orkestras	orchester orchestre orchestra - unspecified
	liaudies orkestras	orchestra - ethnic

D12. Dirigentai

<i>Dirigentai</i>		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
qch	choro dirigentas	chef de chœur direttore di coro choir conductor chorus master
qco	dirigentas	chef d'orchestre conductor direttore direttore d'orchestra
qce	vadovas meno vadovas muzikinis vadovas	direttore di live electronic live electronic conductor
qlc	estradinės muzikos orkestro dirigentas	direttore delle luci light conductor

D13. Kiti atlikėjai

<i>Kiti atlikėjai</i>		
Kodas	Apibrėžimas	Kiti apibrėžimai, apibrėžimai kitomis kalbomis, variantai
zab	akrobatas	Acrobat acrobata acrobate
zat	aktorius	attore comédien acteur actor
zaw	aktorė	Actress actrice attrice
zac	vaikas aktorius	acteur enfant attore bambino child actor
zda	šokėjas	Ballerino dancer danseur
zel	šviesų technikas	light engineer tecnico delle luci
zmi	mimas	Mimo mime
zas	nebyliojo kino aktorius	attore muto silent actor
zes	garso režisierius	sound engineer tecnico del suono
zju	žonglierius	giocoliere jongleur juggler
zwp	statistas	comparsa figurant figurante walk-on part

E priedas. Santykio kodas

Santykio kodas – trijų simbolių skaitinis kodas, identifikuojantis agento santykį su aprašoma esybe.

Kodai iš šio sąrašo gali būti naudojami **UNIMARC/A** 50-, 51-, 52- laukų polaukyje **\$4** ir **UNIMARC/B** 7-- Atsakomybės bloko laukų polaukyje **\$4**.

Sąrašė pateikiami kodai nėra vienas kitą paneigiantys. Kai tinka keletas kodų, būtina, jeigu tai įmanoma, naudoti specifiškiausią kodą. Kai naudojamas daugiau negu vienas kodas kartu su pavieniu vardu, kiekvienas kodas įrašomas atskirame polaukyje.

Santykio kodai **545** (muzikantas) ir **721** (dailininkas) gali būti naudojami su raidiniais kodais, kurie tiksliau identifikuoja atlikėjų santykius. Raidinis kodas nurodomas iš **D priedo**.

Santykio kodai		
000	nenustatytoji funkcija	Asmuo arba kolektyvas, kurio atsakomybė nenustatyta. Naudojamas, kai būtina nurodyti, kad buvo nesėkmingai mėginta nustatyti atsakomybę. Kodas „000“ nenaudojamas, kai įrašo šaltinis neapibrėžia santykių; tokiu atveju nenaudojami polaukiai, kuriems būtinas santykio kodas.
005	aktorius	Asmuo, kuris muzikiniame, dramos arba pramoginio žanro pastatyme daugiausia naudoja savo vaidybinius gebėjimus.
010	adaptuotojas	Asmuo, pertvarkantis kūrinį ir pritaikantis jį auditorijai, besiskiriančiai nuo auditorijos, kuriai kūrinys skirtas. Tai gali būti pertvarkymas pritaikant kino filmui ar kitokiai audiovizualinei medijai arba raštinio teksto pertvarkymas. Asmeniui, kuris pertvarko muzikos kūrinį (paprastai pritaikydamas jį kitokiam instrumentui ar medijai), naudojamas kodas „aranžuotojas“ (30).
015	įstaiga, teikianti reprodukciją	Įstaiga (biblioteka, archyvas, leidykla), susijusi su išteklių reprodukcijos pagaminimu, pateikimu arba platinimu (pavyzdžiui, mikroformos, skaitmeninės reprodukcijos). Naudojamas įstaigai, pagaminusiai reprodukciją, ir įstaigai, teikiančiai reprodukciją ir (arba) skelbiančiai ją saityne. „Platintojui“ naudojamas kodas 310. „Spaustuvininkui“ naudojamas kodas 610. „Leidėjui“ naudojamas kodas 650.
018	dailininkas animatorius	Asmuo, naudojantis technologijas ir taip suteikiantis savo kūriniai judesio iliuziją.
020	rankraštinė pastabų autorius	
030	aranžuotojas orkestruotės autorius	Asmuo, kuris perrašo muzikos kūrinį ir taip pritaiko jį kitokiai pirminei atlikimo priemonei arba instrumentui; aranžuojant muzikinę medžiagą išlieka iš esmės nepakitusi.
040	menininkas	Tapytojas, skulptorius ir t. t.
050	teisių perėmėjas	Asmuo arba kolektyvas, perėmęs spausdinimo arba išleidimo / skelbimo licenciją.
060	susijęs vardas	Vardas, susijęs su ištekliumi arba randamas ištekliuje, kurio santykis su ištekliumi nėra nustatytas kaip „buvusio savininko“ (390) arba kaip kitokio su kilme susijusio santykio.
062	priskirtasis autorius	
065	aukcionatorius	Asmuo arba kolektyvas, atsakingas už knygų, meno kūrinių ir t. t. vertinimą ir pardavimą aukcione.
070	autorius	Asmuo arba kolektyvas, atsakingas už intelektualio arba ir meninio kūrinio turinio sukūrimą. Kai tokia atsakomybė priskiriama vienam arba daugiau asmenų, šis kodas gali būti naudojamas kartu su būtinu pradmenų skaičiumi.
072	cituojamas autorius	Asmuo, kuris arba kurio kūrinys yra dažnai cituojamas arba jo ištraukos naudojamos kituose kūriniuose, kurių turinio kūrėjas jis nėra.

Santykio kodai		
075	baigiamojo žodžio, metrikos ir t. t. autorius	Naudojamas vietoj kodo „įžangos ir t. t. autorius“ (080), kai baigiamojo žodžio ir t. t. pobūdis visiškai skiriasi nuo įžangos ir t. t. pobūdžio.
080	įžangos ir t. t. autorius	Įžangos, įvado, įžanginio žodžio, baigiamojo žodžio, pastabų ar kitokio panašaus turinio autorius, kuris nėra pagrindinis kūrinio autorius. Žr. taip pat „baigiamojo žodžio, metrikos ir t. t. autorius“ (075).
090	dialogų autorius	Scenarijaus arba žodinių komentarų autorius.
100	bibliografinis pirmtakas	Kūrinio, kuriuo remiasi visas katalogo įrašė aprašomas kūrinys arba jo dalis, autorius. Naudojamas adaptacijų, rodyklių, tęsinių, konkordancinių sąrašų įrašuose.
110	knygrišys	
120	įrišo apipavidalintojas	
130	knygos apipavidalintojas	Asmuo arba kolektyvas, atsakingas už bendrą knygos apipavidalinimą, įskaitant šifro ir iliustracijų parinkimą, medžiagas ir gamybos procesus.
140	knygos aplanko apipavidalintojas	
150	ekslibriso autorius	
160	knygos pardavėjas	
170	kaligrafas	
180	kartografas	
190	cenzorius kupiūruotojas	Cenzorius, kupiūruotojas ir t. t. (oficialus arba privatus).
195	choro vadovas chormeisteris	Asmuo, vadovaujantis chore dalyvaujantiems dainininkams (anksčiau buvo naudojamas kodas 250 „dirigentas“).
200	choreografas	
202	cirko artistas	Asmuo, dalyvaujantis cirko vaidinime.
205	bendradarbiautojas	Naudojamas tik tada, kai neįmanoma pritaikyti kito kodo.
206	paveldo medžiagos rinkėjas	Asmuo, renkantis muzikos, žodinio arba gamtos paveldo medžiagą, susijusią su tam tikra teritorija, gyventojais arba biologine rūšimi šią medžiagą užrašydamas arba darydamas garso ar vaizdo įrašus.
207	komikas humoristas	Pramoginio žanro atlikėjas, kurio funkcija yra juokinti.
210	komentatorius	Asmuo, kuris komentuoja įrašo, filmo ar kitokio audiovizualinės medijos kūrinio turinį arba diskutuoja apie tokį turinį.
212	rašytinio teksto komentatorius	Teksto komentarų arba rašytinių pastabų autorius. Rašytinių pastabų spausdintinėje knygoje autoriui naudojamas kodas „rankraštinų pastabų autorius“ (020).
220	sudarytojas	Asmuo, kuris parengia rinkinį atrinkdamas ir susistemindamas medžiagą iš kūrinių, kurių autoriai yra įvairūs asmenys arba kolektyvai, arba asmuo, kuris atrenka ir susistemina viename leidinyje vieno autoriaus ar kolektyvo kūrinius.
230	kompozitorius	Muzikos kūrinio, paprastai rankraščinio arba spausdintinio, autorius.
233	muzikos kūrinio adaptacijos	Muzikos kūrinio (operos, arijos, muzikos kūrinio dalies, temos), kurio parafrazė, improvizacija arba popuri teikiamas ištekliuje, autorius. Taip pat naudojamos temos, kuria remiasi kito autoriaus sukurtos variacijos.
236	pagrindinio muzikos kūrinio autorius	Pagrindinio muzikos kūrinio, į kurį kitas kompozitorius įterpė kadenciją, ariją ir t. t., autorius. Naudojamas tik tada, kai išteklių dalimi nėra pagrindinis muzikos kūrinys.
240	teksto rinkėjas	
245	sumanytojas devizo autorius	Asmuo arba kolektyvas, atsakingas už originalią idėją, kuria remiasi kūrinys.
250	dirigentas orkestro vadovas	Asmuo, vadovaujantis muzikos kūrinį atliekančiai grupei.

Santykio kodai		
255	projekto konsultantas	Asmuo arba kolektyvas, pakviestas atlikti intelektualinį projekto strateginių arba operatyvinių uždavinių įvertinimą ir pasiūlyti rentabilų veiksmų planą arba sprendimą.
257	tęsėjas	Asmuo, kuris pakeičia kitą kūrinį realizuojantį asmenį.
260	teisių turėtojas	
270	rankraščio korektorius	Skriptoriumo tarnautojas, kuris taisydavo perrašinėtojo darbą. Spausdintinei medžiagai naudojamas kodas „korektūros autorius“ (640).
273	parodos kuratorius	Asmuo, atsakingas už parodos sumanymą ir organizavimą.
275	šokėjas	Asmuo, muzikiniame, dramos arba pramoginio žanro pastatyme daugiausia naudojantis savo šokio sugebėjimus.
280	dedikacijos adresatas	Asmuo arba kolektyvas, kuriam dedikuojamas išteklius (tai nėra dovanos gavėjas). Dedikacija gali būti oficiali (skelbiama leidinyje) arba neoficiali (įrašoma atskirame egzemplioriuje). Pastaruoju atveju lauke, kuriame įrašomas kodas „280“, teikiamas polaukis \$5, skirtas egzempliorių turinčiai įstaigai.
290	dedikatorius	Dedikacijos autorius. Dedikacija gali būti oficialus pareiškimas arba būti epistolinės ar eiliuotos formos.
295	organizacija, kurioje ginama disertacija	Kolektyvas, suteikiantis laipsnį, kuriam gauti buvo pateikta ištekliu teikiama disertacija / mokslinis darbas.
300	režisierius	Asmuo, bendrai vadovaujantis kūrimo procesui arba vadovaujantis sceniniam pastatymui, filmuotam pastatymui arba garso įrašymui.
303	diskžokėjus	Asmuo arba kolektyvas, atrenkantis ir grojantis auditorijai skirtus muzikos įrašus.
305	disertantas	Asmuo, pateikiantis disertaciją universitetinio arba kitokio aukštojo mokslo laipsniui gauti.
310	platintojas	Agentas arba įstaiga, turinti išskirtines rinkodaros teises į išteklių.
320	dovanotojas	Asmuo, padovanojęs išteklių dabartiniam jo turėtojui. Asmuo, padovanojęs išteklių buvusiam savininkui, žymimas kodu „buvęs savininkas“ (390).
330	abejotinas autorius	Asmuo arba kolektyvas, kuriam autorystė buvo priskirta klaidingai.
340	redaktorius	Asmuo, rengiantis kūrinį išleisti / publikuoti, kuris nėra kūrinio autorius. Redaguojamas kūrinys gali būti techninio arba intelektualinio pobūdžio.
350	graveris muzikos graveris teksto graveris	
360	ofortistas	
365	ekspertas	Asmuo, atsakingas už objektų (ypač retų objektų, meno kūrinių ir pan.) vertės apibūdinimą ir įvertinimą.
370	filmo montažo režisierius	
380	klastotojas, falsifikatorius	
385	ankstesnis priskirtasis autorius	Dabartiniam autoriui naudojamas kodas „priskirtasis autorius“ (062); kai autorystė priskirta klaidingai, naudojamas kodas „abejotinas autorius“ (330).
390	buvęs savininkas	Asmuo arba kolektyvas, bet kuriuo metu praeityje buvęs išteklių savininku. Tai gali būti taip pat ir asmuo arba kolektyvas, kuriam išteklius buvo padovanotas, kaip nurodoma ištekliu esančiame įrašė, padarytame kito asmens arba kolektyvo. Asmeniui arba kolektyvui, padovanojusiam išteklių dabartiniam jo savininkui, naudojamas kodas „dovanotojas“ (320).
395	steigėjas	Asmuo, įsteigęs leidinių seriją, žurnalą ar kitokį periodinį leidinį arba tęsiamąjį išteklių.
400	finansuotojas	[Nebenaudojamas]. Naudojamas kodas „rėmėjas“ (723).
410	grafinio dizaino autorius kompiuterinės grafikos autorius spalvintojas fotografijų spausdintojas	Asmuo, atsakingas už spausdinimo formos, iš kurios galima pagaminti atvaizdą (atspaudą, skaitmeninį vaizdą ir t. t.), parengimą. Jeigu projektą sukūręs asmuo (žr. 440 „ilustratorius“) jį taip pat ir realizuoja, galima naudoti abiejų funkcijų kodus.
	harmonizuotojas	Naudojamas kodas „aranžuotojas“ (030).

Santykio kodai		
420	dedikacijos adresas	Asmuo, kuriam atminti arba pagerbti skiriamas išteklius.
430	rankraščių iliustratorius	
440	iliustratorius	Iliustracijų arba apipavidalinimo autorius.
445	impresarijus	Muzikos arba teatro pastatymo vadovas ar prodiuseris arba operos teatro direktorius.
450	dovanojimo įrašo autorius	Asmuo, pasirašęs dovanojimo arba dovanos tekstą.
460	interview davėjas	
470	asmuo, imantis interviu	
475	leidžiantysis kolektyvas	Kolektyvas, remiantis ištekliams išleidimą. Jis gali būti arba gali nebūti atsakingas už intelektualinį išteklių turinį bei gali būti arba gali nebūti leidėju.
480	libreto autorius operos, miuziklo arba ba- leto libreto autorius	Operos, oratorijos, choreografijos kūrinio ir t. t. teksto autorius.
490	licencijos turėtojas	Pirmasis teisės spausdinti / skelbti gavėjas.
500	licencijos išdavėjas leidimas spausdinti / skelbti	Asmuo, pasirašantis licenciją, leidimą ir t. t.
510	litografas	Asmuo, litografinėi spaudai gaminantis lygią arba grūdėtą akmeninę plokštę. Naudojamas taip pat ir grafikui, kuriančiam originalų apipavidalinimą tiesiog paviršiuje, nuo kurio bus daromas atspaudas.
520	eiliuoto teksto autorius	Dainos teksto autorius.
530	metalo graveris	
535	pantomimos artistas	Pantomimą atliekantis asmuo.
540	stebėtojas rangovas / stebėtojas	Asmuo arba kolektyvas, kuris prižiūri, kaip laikomasi sutarties, ir yra atsakingas už ataskaitų parengimą bei platinimą.
545	muzikantas	Asmuo arba ansamblis, atliekantis muziką arba prisidedantis prie kūrinio muzikinio turinio. Gali būti naudojamas vokalistams ir instrumentininkams. Naudojamas, kai neįmanoma tiksliau identifikuoti asmens funkcijos. Ansambliams naudojami specifiniai kodai iš 145 lauko sąrašo.
550	įgarsintojas	Asmuo, įgarsinantis žodinį tekstą kino filme, garso įrašė ir t. t.
555	oponentas	Asmuo, iš dalies arba visiškai atsakingas už oponavimą ginant disertaciją.
557	renginio organizatorius	Asmuo arba kolektyvas, atsakingas už renginio, apie kurį kalbama ištekliuose, organizavimą.
560	iniciatorius tyrėjas	Asmuo arba kolektyvas, susijęs su intelektiniu kūrinio turiniu. Tai gali būti taip pat ir asmuo, kūrinyje nurodomas kaip tyrėjas arba pagrindinis tyrėjas. Tai neapima leidėjų, užsakovų ir rėmėjų, išskyrus kai tokie asmenys kartu yra ir kolektyviniai autoriai.
570	kita	Naudojamas, kai santykis arba santykio kodas neturi atitikmens UNIMARC.
580	popieriaus gamintojas	
582	patento užsakovas	Asmuo arba kolektyvas, užsakęs įrašė aprašomą patentą.
584	išradėjas	Asmuo, išradęs prietaisą arba procesą, apie kurį kalbama įrašė aprašomame patente.
587	patento savininkas	Asmuo arba kolektyvas, sumokėjęs už įrašė aprašomą patentą.
590	atlikėjas	Asmuo arba kolektyvas, vaidinantis arba kitaip dalyvaujantis muzikos, dramos arba pramoginio žanro pastatyme. Naudojamas, kai nėra būtini specifiniai kodai, pavyzdžiui, aktoriumi, šokėju, muzikantui, dainininkui.
595	tyrimo vadovas	Kolektyvas, atsakingas už įrašė apibūdinamo tyrimo atlikimą.
600	fotografas	(1) Asmuo, padaręs nuotrauką. Naudojamas originaliai fotografijai ir fotografijos reprodukcijai bet kokia laikmena. (2) Asmuo, atsakingas už filmavimą kuriant filmą (operatorius).
605	laidos vedėjas	Asmuo, supažindinantis su televizijos, radijo, interneto laida ir joje dalyvaujantis.

Santykio kodai		
610	spaustuvininkas	Asmuo, kuris spausdina tekstą naudodamas spaudmenis arba litografines plokštes.
620	plokščių spaustuvininkas	Asmuo, kuris spausdina iliustracijas arba eskizus naudodamas plokštes.
630	pateikėjas	Asmuo, atsakingas už kino filmo pateikimą, įskaitant administracinius ir finansinius aspektus bei komercinę filmo sėkmę. Muzikos ir teatro pastatymo vadovui arba pateikėjui naudojamas kodas „impresarijus“ (445).
632	scenografas	Asmuo, atsakingas už vizualinius pastatymo aspektus, įskaitant šviesas, dekoracijas, kostiumus ir t. t.
633	kūrybinė grupė (montažo autorius, kostiumų dailininkas, šviesų dailininkas, literatūrinis redaktorius, grimuotojas, kaukių dailininkas, rekvizitininkas, garso efektų inžinierius, specialiųjų efektų autorius	Asmenys, susiję su muzikos, dramos arba pramoginio žanro pastatymu (rekvizitą, šviesas, specialiuosius efektus ir t. t.); naudojamas taip pat ir montažo autoriui.
635	programuotojas	Asmuo arba kolektyvas, atsakingas už kompiuterinės programos projektinių dokumentų, pirminio programos teksto arba vykdomųjų skaitmeninių failų ir patvirtinančiųjų dokumentų sukūrimą / parengimą.
637	projekto vadovas	Asmuo, kuris vadovauja veiklai, skirtai tam tikrai programinei užduočiai atlikti.
640	korektorius	Spausdintinės medžiagos klaidų taisytojas. Rankraštinėi medžiagai naudojamas kodas „rankraščio korektorius“ (270).
650	leidėjas	
651	leidybos vadovas serijos redaktorius vyriausiasis redaktorius	
655	lėlių teatro aktorius	Atlikėjas, vaidinimo metu valdantis lėlę.
660	laiškų gavėjas adresatas	Asmuo, kuriam adresuojami laiškai.
665	įrašo gamintojas	Asmuo arba kolektyvas, kontroliuojantis įrašymo seansus, instruktuojantis muzikantus ir jiems patariantis, organizuojantis ir planuojantis gamybos biudžetą ir išteklius bei prižiūrintis įrašymo, maišymo ir matricos gamybos procesus.
670	įrašymo inžinierius	Asmuo, atsakingas už garso arba vaizdo įrašymo procesus.
672	remiksuotojas	Asmuo arba kolektyvas, naudojantis garso maišymo būdus ir taip sukuriantis papildomą dainos įrašo matricą, pridedantis arba pašalinantis elementus, suvienodinantis signalų nelygumus, keičiantis garsumą, tono aukštį tempą, grojimo laiką arba bet kokį kitą muzikos aspektą.
673	tyrimo grupės vadovas	Asmuo, kuris vadovavo ištekliuje apibūdintam tyrimui arba projektui.
677	tyrimo grupės narys	Tyrimo grupės, atsakingos už ištekliuje apibūdintą tyrimą, narys.
675	kritikas	Asmuo arba kolektyvas, atsakingas už knygos, kino filmo, spektaklio ir t. t. recenzavimą.
680	rubrikatorius	
695	mokslinis konsultantas	Asmuo, kuris mokslinėmis žiniomis ir įgūdžiais prisidėjo prie kūrinio (ypač audiovizualinio) sumanymo ir realizavimo.
700	perrašinėtojas	Asmuo, ranka rašantis faksimilinius spausdintinės medžiagos tekstus arba užrašantis diktuojamą tekstą.
705	skulptorius	Naudojamas, kai nebūtinai bendresnis kodas „menininkas“ (040).
710	mokslinis sekretorius	Redaktorius arba kitas asmuo, atsakingas už kolektyvo nuomonės ir intelektualinio turinio pateikimą.
720	pasirašęs asmuo	Naudojamas ištekliuje esančiam parašui, kai nėra dovanojimo įrašo arba kitos nuosavybės žymos.

Santykio kodai		
721	dainininkas	Asmuo, atliekantis muzikos kūrinį savo balsu (su muzikiniu pritarimu arba be jo). Atlikimui gali būti arba gali nebūti būdinga žodinė išraiška.
723	rėmėjas	Asmuo arba įstaiga, atsakinga už finansinę paramą ištekliui arba su juo susijusiai parodai arba kitokiam renginiui. Tęsimųjų išteklių leidėjams ir rėmėjams naudojamas kodas „leidžiantysis kolektyvas“ (475).
725	standartizacijos organizacija	Įstaiga, atsakinga už standarto išleidimą.
726	kaskadininkas	Kino aktoriaus dubleris, atliekantis sudėtingus triukus.
727	mokslinis vadovas disertacijos arba mokslinio darbo vadovas	Asmuo, kuriam vadovaujant kandidatas moksliniam laipsniui gauti, rengia ir pateikia disertaciją arba mokslinį darbą.
730	vertėjas	
740	šrifto dizaino autorius	Asmuo, sukūręs knygos šifrą.
750	spaustuvininkas	Asmuo, visiškai atsakingas už knygos šrifto parinkimą ir sutvarkymą. Jeigu toks asmuo atsakingas taip pat ir už kitus knygos apipavidalinimo aspektus, be „750“, naudojamas kodas „knygos apipavidalintojas“ (130).
753	pardavėjas	Asmuo, kuris pardavė aprašomą išteklių.
755	vokalistas	Asmuo, kuris muzikos, dramos arba pramoginio žanro pastatyme naudoja savo dainavimo sugebėjimus.
760	medžio graveris	
770	lydimosios medžiagos autorius	Svarbios garso įrašą arba kitokią audiovizualinę medžiagą papildančios medžiagos autorius.

F priedas. Turinio tipas

Turinio tipas	
Reikšmė	Apibrėžtis
Dvimatis judantis vaizdas	Turinys išreikštas kaip judantys vaizdai, esantys dviejų matmenų. Turinys suvokiamas vizualiai.
	Apima filmų, spektaklių, koncertų, renginių ir kt. vaizdo įrašus.
Dvimatis nejudantis vaizdas	Turinys išreikštas linija, forma, atspalviu ir pan., kaip nejudantis vaizdas arba dvimatis vaizdas. Turinys suvokiamas vizualiai.
	Apima piešinius, paveikslus, atvirukus, plakatus, fotografijas ir kt.
Garsai	Turinys išreikštas gyvūnų, paukščių ir t. t. skleidžiamais garsais arba visais šiais garsais, imituojamais žmogaus balsu arba skaitmeninėmis (ir analoginėmis) priemonėmis, išskyrus kalbą ir muziką. Turinys suvokiamas girdint.
Garsinis vaizdavimas	Vizualinės informacijos turinys išreiškiamas žodžiu, kai įterpiama garsinė informacija apie turinio iliustracijas, schemas, diagramas, paveiklo spalvas, nuotaiką, medžiagas, veiksmo vietą, personažo apibūdinimą ir t. t. Turinys suvokiamas girdint.
	Apima knygas, filmus, teatro spektaklius, sporto varžybas, įvairias ceremonijas (pvz., popiežiaus kalbos, mišios, karališkosios šeimos įvykiai ir t. t.), skirtas akliesiems ir silpnaregiams.
Judesio notacija	Turinys išreikštas judesio ženklų, naudojamų choreografijai užrašyti, sistema. Turinys suvokiamas vizualiai.
	Apima choreografijos notacijas.
Judesio notacija Brailio raštu	Turinys išreikštas judesio ženklų, naudojamų choreografijai užrašyti, sistema. Turinys suvokiamas liečiant.
	Apima Brailio raštu užrašytas choreografijos notacijas.
Kartografinis dvimatis judantis vaizdas	Turinys išreikštas kaip judantys vaizdai, esantys dviejų matmenų. Turinys suvokiamas vizualiai.
	Apima palydovinius vaizdus ir pan.

Turinio tipas	
Reikšmė	Apibrėžtis
Kartografinis dvimatis nejudantis vaizdas	Turinys išreikštas kaip vienas ar keli dvimačiai nejudantys vaizdai. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima žemėlapius, atlasus, nuotolinės prieigos vaizdus ir kt.
Kartografinis liečiamasis objektas	Turinys išreikštas realiais objektais. Turinys suvokiamas liečiant. Apima reljefinius gaublius ir kt.
Kartografinis liečiamasis vaizdas	Turinys išreikštas kaip dvimatis nejudantis vaizdas. Turinys suvokiamas liečiant. Apima reljefinius žemėlapius ir kt.
Kartografinis objektas	Turinys išreikštas realiais objektais. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima gaublius ir kt. trimačius kartografinius objektus. Apima gaublius ir kt. trimačius kartografinius objektus.
Kartografinių duomenų rinkinys	Turinys išreikštas skaitmeniniu būdu (forma) koduotais duomenimis, skirtais apdoroti kompiuteriu. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima kartografinių duomenų bazines ir kt. Apima kartografinių duomenų bazines ir kt.
Kitos turinio tipo formos	Reikšmė pasirenkama, kai aprašomai kūrinio <i>išraiškai</i> netinka nė viena iš sąrašė pateiktų reikšmių.
Kompiuterio duomenų rinkinys	Turinys išreikštas skaitmeniniu būdu koduotais duomenimis, skirtais apdoroti kompiuteriu (garsą, tekstus ir nejudančius ar animuotus vaizdus). Turinys suvokiamas vizualiai. Apima vaizdo žaidimus (2D ir 3D) ir kt.
Kompiuterio programa	Turinys išreikštas skaitmeniniu būdu koduotomis komandomis, skirtomis apdoroti ir atlikti kompiuteriu. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima operacines sistemas, taikomąją programinę įrangą ir kt.
Liečiamasis vaizdas	Turinys išreikštas linija, forma, liečiamosiomis iliustracijomis, prie puslapių pritvirtintais realiais daiktais ir pan., kaip nejudantis vaizdas arba dvimatis vaizdas. Turinys suvokiamas liečiant. Apima liečiamuosius (taktilinius) piešinius, paveikslus, atvirukus, plakatus, liečiamąsias (taktilines) knygas be teksto ir kt.
Multimedija	Turinys išreikštas dviejų ir daugiau tipų turiniu.
Muzika	Turinys išreikštas muzikos garso įrašais. Turinys suvokiamas girdint. Apima koncertų, operos ir pan. garso įrašus.
Natos	Turinys išreikštas muzikos kompozicijos notacija. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima partitūras, partijas.
Natos Brailio raštu	Turinys išreikštas muzikos kompozicijos notacija (partitūros arba partijos). Turinys suvokiamas liečiant. Apima natas Brailio raštu ir kitomis taktilinės kalbos žymėjimo formomis.
Objektas	Turinys išreikštas realiais objektais arba žmogaus ar mašinos sukurtais objektais. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima skulptūras, modelius, monetas ir kt.
Tekstas	Turinys išreikštas užrašytais žodžiais, simboliais arba skaitmenimis. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima tekstinius dokumentus (pvz., spausdintas ir elektronines knygas), mikrofilmuotus dokumentus, žurnalų duomenų bazines ir kt.
Tekstas Brailio raštu	Turinys išreikštas užrašytais žodžiais, simboliais ar skaitmenimis. Turinys suvokiamas liečiant. Apima tekstą Brailio raštu ir kitomis taktilinės kalbos žymėjimo formomis.
Trimatis judantis vaizdas	Turinys išreikštas kaip judantis vaizdas, esantis trijų matmenų. Turinys suvokiamas vizualiai. Apima 3D filmus ir kt.
Žodinė kalba	Turinys išreikštas kalba, žmogaus balsu. Turinys suvokiamas girdint. Apima skaitymų, deklamuotų tekstų, kalbų, interviu, žodinių pasakojimų, kompiuteriu sukurtos kalbos ir kt. garso įrašus.

G priedas. Turinio forma

Turinio forma			
Kodas	Reikšmė	Apibrėžtis	Taikymo sritis
a	<i>duomenų rinkinys</i>	Turinys išreikštas skaitmeniniu būdu koduotais duomenimis, skirtais apdoroti kompiuteriu.	Apima skaitinius duomenis, aplinkos duomenis ir t. t., taikomųjų programų naudojamus vidurkiams, koreliacijoms ir pan. apskaičiuoti arba modeliams kurti ir pan., tačiau neparodomus neapdorota forma.
			Neapima skaitmeniniu būdu įrašytos muzikos, žodinės kalbos, garsų, kompiuteriu atkurtų vaizdų ir teksto.
b	<i>vaizdas</i>	Ištekliaus turinys išreikštas linija, kontūrais, atspalviais, šešėliais, vaizdais ir kt. Vaizdas gali būti judantis arba nejudantis, dvimatis arba trimatis. Ištekliaus turinys skirtas suvokti vizualiai.	Meno reprodukcijos (piešiniai, paveikslai, atvirukai ir t. t.), plakatai, fotografijos, žemėlapiai, iškilūs reljefo žemėlapiai, distancinio tyrimo vaizdai, stereografijos (trimačio vaizdo iliuzija), litografijos, regimoji projekcija (skaidrės), filmų, spektaklių, koncertų, renginių ir kt. vaizdo įrašai.
c	<i>judesys</i>	Ištekliaus turinys išreikštas judesiu, t. y. objekto ar asmens padėties pakeitimo veiksmas ar procesas.	Šokio notacija, choreografijos notacija, sceniniai veiksmai. Neapima judančių vaizdų, pavyzdžiui, filmų ir pan.
			Neapima judančių vaizdų, pavyzdžiui, filmų ir pan.
d	<i>muzika</i>	Ištekliaus turinys išreikštas sistemingai išdėstytais tonais ar garsais, kurie eina vienas po kito, vienas su kitu dera ir laikinai sąveikauja sudarydami kompoziciją. Muzika gali būti užrašyta (notacija), atliekama arba įrašoma analoginiu ar skaitmeniniu formatais kaip vokaliniai, instrumentiniai ar mechaniniai garsai, kuriems būdingas ritmas, melodija ar harmonija.	Muzikos kompozicijos notacija (partitūros arba partijos), muzikos garso įrašai (koncertų, operos, studijų įrašai ir t. t.).
e	<i>objektas</i>	Ištekliaus turinys išreikštas realiais, natūraliais atsirandančiais (egzistuojančiais) arba žmogaus ar mašinos pagamintais, objektais.	Žmogaus arba mašinos sukurti objektai – skulptūra, modeliai, gaubliai, reljefo modeliai ir skerspūviai trimačiu pavidalu, žaidimai, žaislai, dėlionės, monetos, pastatai, įranga, drabužiai, kultūros ir kiti daiktai.
			Natūraliai atsirandantys (egzistuojantys) objektai – uolienos, vabzdžiai, skaidrėse užfiksuoti biologiniai pavyzdžiai, fosilijos ir kt.
			Neapima iškilaus reljefo žemėlapių.
f	<i>programa</i>	Ištekliaus turinys išreikštas skaitmeniniu būdu koduotomis komandomis, skirtomis apdoroti ir atlikti kompiuteriu.	Operacinės sistemos, taikomosios programos, taikomoji programinė įranga ir kt.
g	<i>garsai</i>	Ištekliaus turinys išreikštas natūraliai atsirandančiais (egzistuojančiais) triukšmo garsais arba visais šiais garsais, imituojamais žmogaus balsu arba skaitmeninėmis (ar analoginėmis) priemonėmis.	Gyvūnų, paukščių, jūros, vėjo ir t. t. sklaidžiami garsai ir garso efektų įrašai.
			Neapima įrašytos žmogaus kalbos ir muzikos garso įrašų.
h	<i>žodinė kalba</i>	Ištekliaus turinys išreikštas kalbančio žmogaus balsu.	Garsinės knygos, radijo laidos, kompiuteriu sukurtos kalbos, pjesių, deklamuoto teksto, interviu, žodinių pasakojimų ir t. t. garso įrašai, įrašyti skaitmeniniu (ar analoginiu) formatu.

Turinio forma			
Kodas	Reikšmė	Apibrėžtis	Taikymo sritis
i	<i>tekstas</i>	Ištekliaus turinys išreikštas užrašytais žodžiais, simboliais arba skaitmenimis.	Knygos (spausdintinės, elektroninės, Brailio raštu ir kitomis taktinės kalbos žymėjimo formomis), korespondencija, žurnalų duomenų bazės, mikrofilmuoti laikraščiai.
m	<i>įvairios turinio formos</i>	Ištekliaus turinys išreikštas trimis ir daugiau turinio formomis. Jeigu vieną išteklių sudaro daugiau nei viena <i>turinio forma</i> , nurodoma vyraujanti <i>turinio forma</i> ir <i>turinio formos</i> , susijusios su svarbiausiomis ištekliaus dalimis, kurios vienodai pastebimos arba svarbios. Visos aprašomam ištekliui taikytinos formos nurodomos abėcėlės seka pasikartojančių 181 laukų polaukyje \$a/0. Tačiau jei ištekliuose viena turinio forma yra vyraujanti, o kitos turinio formos yra minimalios arba atsitiktinės (pvz., spausdintinė knyga su keliolika iliustracijų, įrašyta opera su žodinės kalbos elementais), įrašoma tik vyraujanti turinio forma.	Mišrus išteklius.
z	<i>kita turinio forma</i>	Ištekliaus turinys išreikštas kitokia forma arba formomis nei duomenų rinkinys, vaizdas, judesys, muzika, objektas, programa, garsai, žodinė kalba, tekstas arba įvairiomis turinio formomis.	

H priedas. Turinio apibūdinimas

Turinio apibūdinimas	
Tipo specifikacija (181 \$b/0). Vieno simbolio kodas, žymintis ištekliaus turinio apibūdinimą.	
Reikšmė	Apibrėžtis
<i>notacija</i>	Turinys išreikštas ženklų sistema meniniais tikslais (pvz., natos, šokis, scenos judesiai), skirtas suvokti vizualiai. Apima muzikos partitūras, choreografijos notacijas.
<i>atliekamas</i>	Atliekamas turinys, išreikštas tam tikru laiku girdima arba regima forma ir įrašytas ištekliuje. Reikšmė naudojama su ištekliaus turinio formomis <i>Muzika</i> ir <i>Judesys</i> . Apima muzikos atlikimo įrašus, judesio atlikimo įrašus, kompiuteriu sukurtą muziką ir t. t.
<i>kartografinis</i>	Kartografinis turinys, bet kokiu masteliu vaizduojantis Žemę ar jos dalį arba kitą dangaus kūną ar jo dalį. Apima žemėlapius, atlasus, gaublius, reljefo modelius ir t. t.
<i>netaikoma</i>	Reikšmė naudojama, kai turiniui apibūdinti netinka reikšmės <i>notacija</i> , <i>atliekamas</i> , <i>kartografinis</i> .
Judesio specifikacija (181 \$b/1). Vieno simbolio kodas, žymintis judesio buvimą arba nebuvimą ištekliaus turinyje, išreikštame linija, kontūrais, atspalviais, šešėliais, vaizdais ir kt.	
Reikšmė	Apibrėžtis
<i>judantis</i>	Vaizdo turinys suvokiamas kaip judantis vaizdas.
<i>nejudantis</i>	Vaizdo turinys suvokiamas kaip statiškas.
<i>netaikoma</i>	Ištekliaus turinys nėra vaizdas.
Matmenų specifikacija (181 \$b/2). Vieno simbolio kodas, žymintis ištekliaus turinio, išreikšto linija, kontūrais, atspalviais, šešėliais, vaizdais ir kt., erdviųjų matmenų skaičių.	
Reikšmė	Apibrėžtis
<i>dvimatis</i>	Vaizdo turinys suvokiamas kaip esantis dviejų matmenų (plokštuminis vaizdas).

<i>trimatis</i>	Vaizdo turinys suvokiamas kaip esantis trijų matmenų (erdvinis vaizdas).
<i>netaikoma</i>	Ištekliaus turinys nėra vaizdas.
Sensorinė specifikacija (181 \$b/3-5). Trijų pozicijų, vieno simbolio kodas, žymintis žmogaus pojūtį, kuriuo suvokiamas turinys.	
Reikšmė	Apibrėžtis
<i>girdimasis</i>	Turinys, suvokiamas klausa.
	Apima atliekamą muziką, garsus, žodinę kalbą.
<i>skoninis</i>	Turinys, suvokiamas ragaujant.
<i>uodžiamasis</i>	Turinys, suvokiamas uodžiant.
<i>liečiamasis</i>	Turinys, suvokiamas liečiant.
	Apima tekstą Brailio raštu.
<i>regimasis</i>	Turinys, suvokiamas regėjimu.
	Apima tekstą, vaizdą, objektus, judesį, duomenų rinkinį.
<i>pozicija nenaudojama</i>	Reikšmė nurodoma nenaudojamose <i>Sensorinės specifikacijos</i> pozicijose.

I priedas. Priemonės tipas

<i>Priemonės tipas</i>		
Kodas	Reikšmė	Apibrėžtis
a	<i>garsas</i>	Priemonės, naudojamos įrašyti garsui laikyti, skirtos naudoti atkūrimo prietaisu, tokiu kaip patefonas, garso kasečių leistuvai, kompaktinių diskų leistuvai, MP3 formato leistuvai arba <i>iPod</i> .
		Apima priemonės, naudojamas skaitmeniniu būdu koduoti ir analoginiam garsui laikyti.
b	<i>elektroninis</i>	Priemonės, naudojamos elektroniniams failams laikyti, skirtos naudoti kompiuteriu.
		Apima priemonės, kurios prieinamos nuotoliniu būdu per failų serverius, taip pat tiesioginės prieigos priemonės, tokios kaip kompiuterinės juostos ir diskai.
c	<i>mikroforma</i>	Priemonės, naudojamos laikyti sumažinto dydžio atvaizdams, neįskaitomiems plika akimi, ir skirtos naudoti prietaisu, tokiu kaip mikrofilmų arba mikrokortų skaitytuvai.
		Apima skaidrias ir neskaidrias mikrografines priemones (mikrofišos, mikrofilmai).
d	<i>mikroskopinis</i>	Priemonės, naudojamos labai smulkiems objektams laikyti, skirtos naudoti prietaisu, tokiu kaip mikroskopas, padedančiu parodyti plika akimi nematomas detales.
e	<i>projekcinis</i>	Priemonės, naudojamos judantiems arba nejudantiems vaizdams laikyti, skirtos naudoti projekciniu prietaisu, tokiu kaip kino filmų juostų projektorius, skaidrių projektorius.
		Apima priemonės, skirtas dvimačiams ir trimačiams vaizdams demonstruoti.
f	<i>stereografinis</i>	Priemonės, skirtos poriniams nejudantiems vaizdams saugoti, skirtos naudoti prietaisu, tokiu kaip stereoskopas arba stereografiniai žiūronai, suteikiančiu trimatį efektą.
g	<i>vaizdo</i>	Priemonės, naudojamos judantiems arba nejudantiems vaizdams laikyti, skirtos naudoti atkūrimo prietaisu, tokiu kaip vaizdo kasečių ar DVD leistuvai.
		Apima priemonės, naudojamas skaitmeniniu būdu koduoti ir analoginiams vaizdams laikyti.
m	<i>įvairios priemonės</i>	Ištekliaus turiniui atkurti būtina naudoti tris arba daugiau priemonių.
n	<i>tiesiogiai suvokiamas</i>	Ištekliaus turinys yra prieinamas be jokio specialaus įrenginio ir suvokiamas tiesiogiai žmogaus jutimo organais.
z	<i>kita priemonė</i>	Kitos priemonės nei garsas, elektroninis, mikroforma, mikroskopinis, projekcinis, stereografinis, vaizdo, tiesiogiai suvokiamas ar įvairios priemonės.

J priedas. Laikmenos tipas (RDA)

Garso laikmenos		
Reikšmė anglų kalba	Reikšmė lietuvių kalba	Apibrėžtis
audio cartridge	garso juostos dėklas	Laikmena, kurią sudaro dėklas su garso juosta.
audio belt	garso kilpa	Laikmena, kurią sudaro lankstaus plastiko arba magnetinės juostos kilpa, kurioje automatiškai įrašomi garso signalai ir kuris paprastai žinomas kaip prekės ženklas <i>Dictabelt</i> .
audio cylinder	garso cilindras	Laikmena, kurią sudaro cilindro formos objektas, kurio ištisiniame apvaliame griovelyje įrežiamos garso bangos.
audio disc	garso diskas	Laikmena, kurią sudaro diskas, kurio ištisiniame spiraliniame griovelyje įrežiamos garso bangos kaip moduliacinio tipo, ritmiški ir t. t. signalai.
sound track reel	garso takelis ritėje	Laikmena, kurią sudaro atvira ritė su juostos atkarpa, kurioje įrašomas garsas.
audio roll	garso ritinėlis	Laikmena, kurią sudaro popierinis ritinėlis, kuriame įrašomos muzikos natos kaip perforacija, kuri mechaniškai atkuria muziką grojant pianinu, vargonėliais ir t. t.
audio wire reel	vielinė garso ritė	Laikmena, kurią sudaro metalo arba nerūdijančiojo metalo ritė, kurioje magnetiniu būdu įrašomi garso signalai.
audiocassette	garso kasetė	Laikmena, kurią sudaro kasetė su garso juosta.
audiotape reel	garso juosta ritėje	Laikmena, kurią sudaro atvira ritė su garso juostos atkarpa, naudojama magnetofone arba panašiam prietaisui.
other	kita	
Kompiuterinės laikmenos		
Reikšmė anglų kalba	Reikšmė lietuvių kalba	Apibrėžtis
computer card	kompiuterinė kortelė	Laikmena, kurią sudaro kortelė su koduotais duomenimis skaitmenine forma, įrašytas magnetiniu arba optiniu būdu.
computer chip cartridge	kompiuterinis lustas dėkle	Laikmena, kurią sudaro dėklas su vienu arba daugiau kompiuterinių lustų.
computer disc	kompiuterinis diskas	Laikmena, kurią sudaro diskas su skaitmenine forma koduotais magnetiniu arba optiniu būdu įrašytas duomenimis.
computer disc cartridge	kompiuterinio disko dėklas	Laikmena, kurią sudaro dėklas su vienu arba daugiau kompiuterinių diskų.
computer tape cartridge	kompiuterinė juosta dėkle	Laikmena, kurią sudaro dėklas su kompiuterine juosta.
computer tape cassette	kompiuterinė juostos kasetė	Laikmena, kurią sudaro kasetė su kompiuterine juosta.
computer tape reel	kompiuterinės juostos ritė	Laikmena, kurią sudaro atvira ritė su kompiuterinės juostos atkarpa, skirta naudoti kompiuterio juostos diskasukyje.
online resource	nuotolinės kreipties išteklius	Laikmena, kurią sudaro skaitmeninis išteklius, prieinamas naudojant aparatinės arba programinės įrangos jungseną su komunikaciniu tinklu.
other	kita	

Mikrokopijinės laikmenos		
Reikšmė anglų kalba	Reikšmė lietuvių kalba	Apibrėžtis
aperture card	apertūrinė korta	Laikmena, kurią sudaro korta su viena arba daugiau stačiakampių kiaurymių arba apertūrų, kuriose įtvirtintas mikrokopijos korpusas.
microfiche	mikrokorta	Laikmena, kurią sudaro juostos lakštas su dvimate tvarka išdėstytais mikrovaizdais.
microfiche cassette	mikrokortos kasetė	Laikmena, kurią sudaro kasetė su mikrofišos neapipjaustytais kraštais.
microfilm cartridge	mikrofilmo dėklas	Laikmena, kurią sudaro dėklas su mikrofilmu.
microfilm cassette	mikrofilmo kasetė	Laikmena, kurią sudaro kasetė su mikrofilmu.
microfilm reel	mikrofilmo ritė	Laikmena, kurią sudaro atvira ritė su mikrofilmu, skirta įdėti į mikrofilmų skaitytuvą.
microfilm roll	mikrofilmo ritinys	Laikmena, kurią sudaro susukta mikrofilmo atkarpa.
microfilm slip	mikrofilmo atkarpa	Laikmena, kurią sudaro trumpa ritinio mikrofilmo atkarpa.
microopaque	neskaidri mikrokorta	Laikmena, kurią sudaro nepermatomos medžiagos korta arba lakštas su dvimate tvarka išdėstytais mikropaveikslais.
other		
Mikroskopinės laikmenos		
Reikšmė anglų kalba	Reikšmė lietuvių kalba	Apibrėžtis
microscope slide	mikroskopinė skaidrė	Laikmena, kurią sudaro maži permatomos medžiagos lakštai su apsauginiu pagrindu su mikroskopiniu objektu arba be jo, skirti naudoti mikroskopu arba panašiais prietaisais.
other	kita	
Projekcinio vaizdo laikmenos		
Reikšmė anglų kalba	Reikšmė lietuvių kalba	Apibrėžtis
film cartridge	filmo juosta dėkle	Laikmena, kurią sudaro dėklas su filmo juosta.
film cassette	filmo juostos kasetė	Laikmena, kurią sudaro kasetė su filmo juosta.
film reel	filmo juostos ritė	Laikmena, kurią sudaro atvira ritė su filmo juosta, naudojama kino filmo projektoriuje.
film roll	filmo juostos ritinys	Laikmena, kurią sudaro susukta filmo juostos atkarpa.
film slip	diafilmas	Laikmena, kurią sudaro trumpa paprastai standžios formos juostos atkarpa.
filmstrip	diafilmo juostos ritinėlis	Laikmena, kurią sudaro difilmo juostos ritinys su įrašytu garsu arba be jo ir su po vieną demonstruojamų vaizdų seka.
filmstrip cartridge	diafilmo ritė dėkle	Laikmena, kurią sudaro dėklas su diafilmo juostos atkarpa.
overhead transparency	skaidri plėvelė	Laikmena, kurią sudaro permatomos medžiagos lakštas su apsauginiu pagrindu arba be jo ir su vaizdu, kuris skirtas naudoti projekciniame prietaise.
slide	skaidrė	Laikmena, kurią sudaro mažas permatomos medžiagos lakštas, paprastai su apsauginiu pagrindu ir su vaizdu, ir kuris skirtas naudoti skaidrių projektoriuje arba diapjektoriuje.
other	kita	
Stereografinės laikmenos		
Reikšmė anglų kalba	Reikšmė lietuvių kalba	Apibrėžtis
stereograph card	stereografinė korta	Laikmena, kurią sudaro korta su stereografiniais vaizdais.
stereograph disc	stereografinis diskas	Laikmena, kurią sudaro diskas su perimetriškai išdėstytais kiaurymėmis, su nejudančių vaizdų poromis, skirtas naudoti su stereografiniu projekciniu prietaisu.

Tiesiogiai suvokiamos laikmenos		
Reikšmė anglų kalba	Reikšmė lietuvių kalba	Apibrėžtis
card	korta	Laikmena, kurią sudaro mažas nepermatomos medžiagos lakštas.
flipchart	sukabinamoji lentelė	Laikmena, kurią sudaro pakabinamas įtaisas su vienu arba daugiau lakštų ir kuris skirtas naudoti su molbertu.
roll	ritinys	Laikmena, kurią sudaro susukta popieriaus, juostos ir t. t. atkarpa.
sheet	lakštas	Laikmena, kurią sudaro plokščias plonas popieriaus, plastiko ir t. t. lakštas.
volume	tomas	Laikmena, kurią sudaro vienas arba daugiau sujungtų arba sutvirtintų nedalomą visumą sudarančių lakštų.
object	objektas	Laikmena, kurią sudaro trimačiai objektai, objekto tiksliai kopija arba natūraliai aptinkamas objektas.
other		Kita.
Vaizdo laikmenos		
Reikšmė anglų kalba	Reikšmė lietuvių kalba	Apibrėžtis
video cartridge	vaizdo juostos dėklas	Laikmena, kurią sudaro dėklas su vaizdo juosta.
videocassette	vaizdo kasetė	Laikmena, kurią sudaro kasetė su vaizdo juosta.
videodisc	vaizdo diskas	Laikmena, kurią sudaro diskas, kuriame įrašomi vaizdo signalai su garsu arba be jo.
videotape reel	vaizdo juostos ritė	Laikmena, kurią sudaro atvira ritė su vaizdo juosta, skirta naudoti magnetofonu arba panašiais prietaisais.
other	kita	
Neapibrėžtos laikmenos		
Reikšmė anglų kalba	Reikšmė lietuvių kalba	Apibrėžtis
unspecified	neapibrėžta	

K priedas. Autoritetiniuose įrašuose naudojamų informacinių leidinių akronimai

Eil. nr.	Informacinis leidinys	Naudojamas akronimas
1.	Baltischer biographischer Index, 1999, t. 1-3.	BBI
2.	Alphabetischer Katalog 1501-1840. München, 1987-1990, t. 1-60.	BSB-AK 1501-1840
3.	Bibliografia literatury polskiej „Nowy Korbut”. Warszawa, 1963- 1981, t. 1-17.	NK
4.	Biržiška, Vaclovas. Aleksandrynas: senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos. Čikaga, 1960-1965, t. 1-3; Vilnius, 1990, t. 1-3.	Aleksandrynas
5.	Biržiška, Vaclovas. Lietuvių bibliografija. Kaunas, 1924-1939. D. 1-4.	Biržiška
6.	Čepienė, K., Petrauskienė, I. Vilniaus akademijos spaustuvės leidiniai, 1576-1805. Vilnius, 1979.	VASL
7.	Deutsche biographische Enzyklopädie, 1999, t. 1-10.	DBE
8.	Eesti nõukogude entsüklopeedia. Tallinn, 1985, t. 1-4.	ENE
9.	Eesti entsüklopeedia. - Tallinn, 1990-2002, t. 5-18.	EE
10.	The encyclopedia Americana. International ed. New York (N.Y.), 1964, t. 1-30.	Americana, International ed.
11.	Encyklopedia powszechna PWN. Warszawa, 1979, t. 1-4.	EP PWN
12.	Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy, 1564-1995. Kraków, 1996.	EWJ
13.	Estreicher, Karol. Bibliografia Polska. - Kraków, 1870-1951, t. 1-34.	Estreicher
14.	Gesamtverzeichnis des deutschsprachigen Schrifttums (GV), 1700-1910. München, 1979-1987, t. 1-160 + Nachträge.	GV 1700-1910
15.	Gesamtverzeichnis des deutschsprachigen Schrifttums, 1911-1965. München, 1976-1981, t. 1-150.	GV 1911-1965

Eil. nr.	Informacinis leidinys	Naudojamas akronimas
16.	Holzmann, Michael, Bohatta, Hanns. Deutsches Pseudonymen-Lexikon. Hildesheim, 1989.	DPL
17.	Knaurs Lexikon von A bis Z. München, 1995.	Knaurs
18.	Latvijas enciklopēdija. Rīga, 2002- , t. 1- .	LE
19.	Latvijas padomju enciklopēdija. Rīga, 1981-1987, t. 1-10.	LPE
20.	Lietuviškoji enciklopedija. Kaunas, 1933-1940, t. 1-8.	LE, Kaunas
21.	Lietuviškoji tarybinė enciklopedija. – Vilnius, 1976-1985, t. 1-12, papildymai.	LTE
22.	Lietuvių enciklopedija. Boston (Mass.), 1953-1985, t. 1-37.	LE, Bostonas
23.	Lietuvos bibliografija. Serija A. Knygos lietuvių kalba. Vilnius, 1990, t. 1: 1547-1861: papildymai.	LB-A I papild.
24.	Lietuvos TSR bibliografija. Serija A. Knygos lietuvių kalba. Vilnius, 1969-1988, t. 1-2.	LB-A
25.	The new encyclopædia Britannica. 15 ed. Chicago, 2002, t. 1-12.	Britannica, 15 ed., 2002
26.	The new Grove dictionary of music and musicians. – London, 1980. – t. 1-20.	New Grove
27.	Nowa encyklopedia powszechna PWN. – Warszawa, 1995-1997, t. 1-7.	NEP PWN
28.	Polski słownik biograficzny. Warszawa, 1935- , t. 1- .	PSB
29.	Słownik polskich teologów katolickich. Warszawa, 1981-1995, t. 1-8.	SPTK
30.	Słownik pracowników książki polskiej. Warszawa; Łódź, 1972; Supplement, 1986.	SPKP
31.	Słownik pseudonimów pisarzy polskich XV w.-1995 r. Wrocław, 1994-1998, t. 1-5.	SPPP
32.	Tarybų Lietuvos enciklopedija. Vilnius, 1985-1988, t. 1-4.	TLE
33.	Visuotinė lietuvių enciklopedija. Vilnius, 2001- , t. 1- .	VLE
34.	Wielka encyklopedia powszechna PWN. – Warszawa, 1962-1970, t. 1-13.	WEP PWN
35.	Wielka encyklopedia PWN. Warszawa, 2001- , t. 1- .	NE PWN
36.	Беларускія пісьменнікі. Мінск, 1992-1995, t. 1-6.	БП
37.	Большая советская энциклопедия. 3-е изд. Москва, 1969-1978, t. 1-30.	БСЭ
38.	Большая энциклопедия. С.-Петербург, 1909, t. 1-21.	БЭ
39.	Брокгауз, Ф. А., Ефрон, И. А. Энциклопедический словарь. С.-Петербург, 1891-1907, t. 1-82; papild. t. 1-4.	Брокгауз-Ефрон
40.	Венгеров, С. Критико-биографический словарь русских писателей и ученых, 1915-1918, t. 1-2.	Венгеров
41.	Масанов, И. Ф. Словарь псевдонимов русских писателей, ученых и общественных деятелей, 1956-1960, t. 1-4.	Масанов
42.	Российская еврейская энциклопедия. Москва, 1994- , t. 1- .	РЕЭ
43.	Русский биографический словарь. Репр. воспр. Москва, 1995- , [t. 1-].	РБС
44.	Украинская советская энциклопедия. Киев, 1978-1985, t. 1-12.	УСЭ
45.	Українська радянська енциклопедія. Київ, 1959-1965, t. 1-17.	УРЕ

L priedas. Skaitmeniniai transliteravimo ir kiti įrankiai⁴¹

Skaitmeniniai transliteravimo ir kiti įrankiai	
1.	ushuaia.pl https://www.ushuaia.pl/transliterate/?ln=en
2.	Ashtangayoga. Transliteration tool https://www.ashtangayoga.info/philosophy/sanskrit-and-devanagari/transliteration-tool/
3.	Do it in Hebrew https://www.doitinhebrew.com/Translate/Default.aspx
4.	New online Hebrew transliteration tool https://drmsb.com/new-online-hebrew-transliteration-tool/
5.	„Google“ vertėjas https://translate.google.com/?hl=lt

⁴¹ Skaitmeninių įrankių sąrašas nėra baigtinis.

Šaltinių sąrašas

1. Functional Requirements for Authority Data: a conceptual model. Prieiga: https://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/frad/frad_2013.pdf
2. Funkciniai reikalavimai bibliografiniams įrašams: baigiamoji ataskaita. Vilnius, 2003. 143, [1] p.
3. RIVA, P., LE BOEUF, P., ŽUMER, M. (2017). IFLA pavyzdinis bibliotekų modelis: koncepcinis bibliografinės informacijos modelis. Prieiga: https://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/frbr-lrm/ifla-lrm-august-2017_rev201712-lt.pdf
4. RIVA, P., LE BOEUF, P., ŽUMER, M. (2017). Transition mappings : user tasks, entities, attributes, and relationships in FRBR, FRAD, and FRASD mapped to their equivalents in the IFLA Library Reference Model. Prieiga: <https://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/frbr-lrm/transition-mappings201708.pdf>
5. ISBD: tarptautinis standartinis bibliografinis aprašas. Jungtinė laida. Prieiga: <http://eia.libis.lt/show.php?item=isbd : tarptautinis>
6. RDA: resource, description & access. Prieiga: <https://www.rdatoolkit.org/>
7. Tarptautiniai katalogavimo principai. Prieiga: https://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/icp/icp_2016-lt.pdf
8. Tarptautinio standartinio bibliografinio aprašo (ISBD) 0 (nulinės) Turinio formos ir priemonės tipo srities taikymas bibliografiniam įrašui UNIMARC formatu. Prieiga: https://drive.google.com/file/d/1_kuk8GYjXPiioACi_ffjFrWkjD96YD1j/view
9. [Term and Code List for RDA Carrier Types: Value Lists for Codes and Controlled Vocabularies \(Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress\) \(loc.gov\)](#)
10. [Term and Code List for RDA Content Types: Value Lists for Codes and Controlled Vocabularies \(Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress\) \(loc.gov\)](#)
11. [Term and Code List for RDA Media Types: Value Lists for Codes and Controlled Vocabularies \(Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress\) \(loc.gov\)](#)
12. UNIMARC manual: Authorities Format / IFLA PUC, 2020 (redakcinė versija).
13. UNIMARC Bibliographic format manual / IFLA PUC, 2020 (redakcinė versija).
14. UNIMARC autoritetinių įrašų sudarymo vadovas: integruojamasis išteklius. Prieiga: https://lnb.lt/media/public/bibliotekininkui/Dokumentai/UNIMARC_autoritetiniu_irasu_sudarymo_vadovas2019.pdf
15. Visuotinė lietuvių enciklopedija. Prieiga: <https://www.vle.lt>